

ارگان سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران

۳۱۶

PAYAM-E-ABADGARAN

Construction Companies Association Monthly Magazine

No. 316, Bahman 1392 (February 2014)

سال ۳۰ • بهمن ماه ۱۳۹۲ • شماره ۳۱۶ (دوره جدید ۸۷) • قیمت ۲۰۰۰۰ ریال

دهه فجر فرخنده و خجسته باد بکوشیم برای ایرانے آباد و آزاد

● توسعه و روندها و فرایندهای الگوهای توسعه در جهان

● در کنفرانس صنعت احداث و انرژی مطرح شد:

اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی است

سال ۳۰ بهمن ۱۳۹۲
شماره ۳۱۶ (۵۸۶ دور جدید)

۸	توسعه و روندها و فرایندهای الگوهای توسعه در جهان
۱۰	بکوشیم برای ایرانی آباد و آزاد-دهه فجر فرخنده و خجسته باد
۱۲	در کنفرانس صنعت احداث و انرژی مطرح شد: اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی است
۲۶	روز مهندسی بر تمامی تلاشگران گستره سازندگی و آبادانی فرخنده باد نقش مشاوران ، پیمانکاران و سازندگان در امور زیربنایی ، تولید اشتغال ، اقتصاد کشور و چگونگی غلبه بر چالشهای فراروی آن
۲۷	پاگرد
۳۴	گذر از گریوه‌های راهداری در حال و آینده
۳۶	اجلاس شورای ادواری انجمن های شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی و راهسازی
۳۸	سراسر کشور در تاریخ اول تا چهارم بهمن ماه ۹۲ در جزیره ی زیبای کیش
۴۰	آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای صنعت ساختمان بهاء الدین ادب افتتاح شد
۴۲	تکوین شهر در مدار حقوق شهروندی
۴۵	نگاهی اجمالی به قراردادهای B.O.T در پروژه‌های عمرانی اثر ارتقاء سطح دانش و مهارت نیروهای انسانی شاغل در امور اجرایی ماشین آلات سنگین در اقتصاد ملی
۴۷	پدیده‌های آسیب رسان به محیط زیست
۴۹	مکانیبات انجمن
۵۲	خلاصه‌ای درباره برخی از موانع توسعه و راه برون رفت از آن
۵۴	آغاز تعامل جدی صنعت احداث با رسانه‌ها
۵۵	نمایشگاه‌های صنعت ساختمان
۵۷	

صاحب امتیاز: انجمن شرکت‌های ساختمانی

مدیرمسئول: مهندس جواد خوانساری

کمیسیون انتشارات: مهندس علی ورزنده، مهندس محمود مصطفی زاده، مهندس عبدالعظیم گلچین، مهندس محمدعلی پورشیرازی، مهندس جهانگیر عصرآزاد

مهندس فرخ جمالی، مهندس مجتبی ضرابی، دکتر غلامرضا علی زاده

سردبیر: دکتر غلامرضا علی زاده

عکس و صفحه آرایی: داود خانی | حروفچینی، امور بازرگانی و اشتراك: فریبا پورآقا | خبرنگار: آرزو نوری

امور آگهی‌ها: شقایق خواجه‌نصیری طوسی

لیتوگرافی و چاپ: پیمان نوندیش (تلفن: ۸۸۸۲۸۷۳۴)

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، بین میدان فلسطین و خیابان ولیعصر، خیابان شهید برادران مظفر (صبا جنوبی)، شماره ۸۶، ک.پ: ۱۴۱۶۹۶۴۶۹۱

تلفن: ۶۶۴۶۴۲۶۱-۶۶۴۰۲۰۳۷-۶۶۴۰۸۴ فکس: ۶۶۴۶۴۰۸۴

پست الکترونیکی: payam.abadgaran@acco.ir

نشانی الکترونیکی: www.acco.ir

نوشته‌های نویسندگان، لزوما نظرات نشریه نیست. نقل مطالب نشریه فقط با ذکر ماخذ مجاز است.

کمیسیون انتشارات در رد یا قبول مقالات ارسالی مختار می‌باشد و در ویرایش علمی، ادبی و خلاصه‌سازی آن مجاز است. در ضمن مقالات ارسالی عودت داده نمی‌شود

سال ۳۰ بهمن ۱۳۹۲
شماره ۳۱۶ (۵۸۶ دور جدید)

۸	توسعه و روندها و فرایندهای الگوهای توسعه در جهان
۱۰	بکوشیم برای ایرانی آباد و آزاد-دهه فجر فرخنده و خجسته باد
۱۲	در کنفرانس صنعت احداث و انرژی مطرح شد: اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی است
۲۶	روز مهندسی بر تمامی تلاشگران گستره سازندگی و آبادانی فرخنده باد نقش مشاوران ، پیمانکاران و سازندگان در امور زیربنایی ، تولید اشتغال ، اقتصاد کشور و چگونگی غلبه بر چالشهای فراروی آن
۲۷	پاگرد
۳۴	گذر از گریوه‌های راهداری در حال و آینده
۳۶	اجلاس شورای ادواری انجمن های شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی و راهسازی
۳۸	سراسر کشور در تاریخ اول تا چهارم بهمن ماه ۹۲ در جزیره ی زیبای کیش
۴۰	آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای صنعت ساختمان بهاء الدین ادب افتتاح شد
۴۲	تکوین شهر در مدار حقوق شهروندی
۴۵	نگاهی اجمالی به قراردادهای B.O.T در پروژه‌های عمرانی اثر ارتقاء سطح دانش و مهارت نیروهای انسانی شاغل در امور اجرایی ماشین آلات سنگین در اقتصاد ملی
۴۷	پدیده‌های آسیب رسان به محیط زیست
۴۹	مکانیبات انجمن
۵۲	خلاصه‌ای درباره برخی از موانع توسعه و راه برون رفت از آن
۵۴	آغاز تعامل جدی صنعت احداث با رسانه‌ها
۵۵	نمایشگاه‌های صنعت ساختمان
۵۷	

صاحب امتیاز: انجمن شرکت‌های ساختمانی

مدیرمسئول: مهندس جواد خوانساری

کمیسیون انتشارات: مهندس علی ورزنده، مهندس محمود مصطفی زاده، مهندس عبدالعظیم گلچین، مهندس محمدعلی پورشیرازی، مهندس جهانگیر عصرآزاد

مهندس فرخ جمالی، مهندس مجتبی ضربانی، دکتر غلامرضا علی زاده

سردبیر: دکتر غلامرضا علی زاده

عکس و صفحه آرایی: داود خانی   حروفچینی، امور بازرگانی و اشتراك: فریبا پورآقا   خبرنگار: آرزو نوری

امور آگهی‌ها: شقایق خواجه‌نصیری طوسی

لیتوگرافی و چاپ: پیمان نوندیش (تلفن: ۸۸۸۲۸۷۳۴)

نشانی: تهران، خیابان طالقانی، بین میدان فلسطین و خیابان ولیعصر، خیابان شهید برادران مظفر (صبا جنوبی)، شماره ۸۶، ک.پ: ۱۴۱۶۹۶۴۶۹۱

تلفن: ۶۶۴۶۴۲۶۱-۶۶۴۰۲۰۳۷-۶۶۴۰۸۴ فکس: ۶۶۴۶۴۰۸۴

پست الکترونیکی: payam.abadgaran@acco.ir

نشانی الکترونیکی: www.acco.ir

نوشته‌های نویسندگان، لزوما نظرات نشریه نیست. نقل مطالب نشریه فقط با ذکر ماخذ مجاز است.

کمیسیون انتشارات در رد یا قبول مقالات ارسالی مختار می‌باشد و در ویرایش علمی، ادبی و خلاصه‌سازی آن مجاز است. در ضمن مقالات ارسالی عودت داده نمی‌شود

توسعه و روندها و فرایندهای الگوهای توسعه در جهان

اشاره:

مفهوم توسعه در کشورهای موسوم به جهان سوم بالاتر از هر چیز به معنای نابودی فقر است. کشورهای جهان سوم عظیم‌ترین نیروی اجتماعی و اقتصادی جهان است که هزاره سوم با آن روبروست. پس از جنگ جهانی دوم بار دیگر فراگرد رشد و توسعه زمینه‌های نظری و کاربردی برنامه‌ریزی علمی و احیاء شده‌های را در میان اقتصاددانان حرفه‌ای پدید آورد. کشورهای فقیر به گونه‌ای فزاینده بر عقب‌ماندگی و عقب‌افتادگی‌شان آگاهی یافتند و خواستار پیشرفت هر چه سریع‌تر در اقتصاد و کاهش فاصله با کشورهای توسعه‌یافته یا کشورهای استعمارگر قبلی خود شدند. از سویی در هزاره سوم شمار مردمی که در فقر مطلق به سر می‌برند نسبت به گذشته به گونه‌ای چشمگیرتر زیاد شده است. در این میان علاقه‌مندان به وابستگی متقابل اقتصاد جهان، چنین شرایطی را تهدیدی جدی تلقی کرده و آنرا به دولت‌مردان کشورهای پیشرفته گوشزد کردند تا به بازشناسی خطرات روزافزون ناشی از فرایند تقسیم جهان به کشورهای فقیر و ثروتمند بپردازند و دامنه و گستره این گسل و گسست را کاهش دهند، آنها تأکید کردند که وجود چنین شرایطی می‌تواند برای آنها نیز بحران‌های عظیم ایجاد کند. امواج این حساسیت با آغاز جنگ سرد، افزایش یافت و رهبران کشورهای توسعه‌نیافته را نسبت به مسائل ملت فقیر خود حساس‌تر کرد و این حساسیت با بحران دهه ۱۹۳۰ به اوج خود رسید و نظر بسیاری از اندیشمندان از جمله «کینز» را به سوی اقتصاد توسعه جلب کرد.

روندها و فرایندهای الگوهای توسعه‌ای

برای ورود به بحث توسعه ابتدا لازم است تاریخچه‌ای مختصری از پیدایش این مفهوم در ادبیات اقتصادی و اجتماعی ارائه گردد. مفهوم توسعه پس از جنگ جهانی دوم به ویژه در دهه‌های (۱۹۵۰-۱۹۶۰) مطرح شد به ویژه با جنبشهای ضداستعماری و خروج بسیاری از کشورها از قید و بندهای استعماری و کسب استقلال آنها و استقرار حاکمیت ملی، این سؤال اصلی در میان رهبران جدید کشورهای استقلال یافته مطرح شد که چرا میان کشورهای صنعتی و کشورهای غیرصنعتی این شکاف عظیم درآمدی و بهره‌گیری بسیار متفاوت از استندهای زیستی وجود دارد و راههای بستن این گسلیها و پر کردن این فاصله با چه روشها و سازوکارهایی امکان پذیر است در شرایطی که ثروت ۴۰۰ بلیونن جهان تقریباً از کل درآمد سالانه نیمی از جمعیت جهان افزونتر است و توزیع فراوانی درآمد جهان به جمعیت جهان به گونه‌ای است که ۶۰ درصد جمعیت جهان حدود ۶ درصد درآمد جهان را دارند و ۱۵ درصد جمعیت جهان حدود ۱۷ درصد و ۲۵ درصد جمعیت جهان ۷۷ درصد درآمد جهان را به خود اختصاص داده‌اند.

در این زمینه پاره‌ای از متفکران و اندیشمندان این کشورها و برخی از روشنفکران کشورهای صنعتی به بررسی و تجزیه و تحلیل پرداختند. بسیاری از آنها معتقد بودند که جوامع یا کشورهای دارای مناسبات اقتصادی معیشتی و سنتی باید پوست اندازی کنند و ساختار تولید و فرهنگ و مناسبات اجتماعی و ساختار و کارکردهای نهادهای حکومتی و اجتماعی را مدرنیزه یا به روش کشورهای پیشرفته صنعتی نوسازی کنند و شرایط و ضوابط جهانی شدن و کاربرد شیوه‌های آنها را در عرصه هستی اجتماعی خود بازتولید نمایند. «مایکل تودارو» یکی از اقتصاددانان بزرگ علت این شکاف عظیم میان کشورهای متروپل و پیرامون را ناشی از توسعه نیافتگی ارزیابی می‌کند و در تعریف توسعه آن را جریانی چندبعدی می‌نامد که با تغییرات اساسی در ساختارهای اجتماعی، طرز تلقی مردم، همراه با تحول فرهنگی و نوسازی نهادهای اجتماعی زمینه بروز و ظهور می‌یابد.

«تودارو» این دگرگونیهای بنیادی را موجب سرعت رشد اقتصادی، کاهش نابرابریهای اقتصادی و اجتماعی و عامل برون رفت از مدار فقر مطلق می‌داند. «آمار تیاس» اقتصاددان برنده جایزه نوبل اقتصادی، توسعه را افزایش توانمندیها و بهبود استحقاقها تعریف می‌کند. «گولت» سه جزء اصلی در معنای توسعه مطرح می‌کند: ۱. معاش زندگی، ۲. عزت نفس، ۳. احساس استقلال، غرور و آزادی، وجود این سه جزء با هم در هر تئوری، نشانه توسعه است. آزادی از دیدگاه «گولت» عبارت

است از آزادی از سه اهریمن (نیاز، نادانی و بدبختی)؛ زیرا که توسعه با پدید آمدن بهبود در نیازهای اساسی ایجاد می‌شود و بدین منظور در مراحل اولیه توسعه باید بخش کشاورزی قدرت خریدی بیش از کالاهای صنعتی فراهم سازد.

برخی از اندیشمندان توسعه را فرایند تحول پیچیده و همه جانبه‌ای می‌دانند که در زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی يك جامعه رخ می‌دهد و آنرا از وضع موجود (عقب‌ماندگی) به وضع مطلوب و توسعه یافتگی سوق می‌دهد. «دادلی سیرز» (Dudley Seers) توسعه را درك نیروهای بالقوه در شخصیت انسان تعریف می‌کند که از طریق کاهش فقر، بیکاری و نابرابری قابل تحقق است. شومپیتر (Schumpeter) دیدگاه دیگری دارد. وی تغییرات مداوم و خودبه‌خودی در کشورهای در حال توسعه را که بعد از استقلال سیاسی تعادل اقتصادی موجود در اقتصاد را از دست داده‌اند به نوعی توسعه می‌داند و تغییرات تدریجی در شرایط اقتصادی در بلندمدت را تحت تأثیر افزایش نرخ پس‌اندازها و جمعیت را رشد معنی می‌کند. «کیندل برگر» توسعه اقتصادی را شامل تولید بیشتر و تغییر در نحوه سازمان‌تولیدی می‌داند و رشد اقتصادی را تولید بیشتر تعریف می‌کند. «مدیسون» (Madison) به عنوان اقتصاددان، افزایش درآمدها در کشورهای پیشرفته را رشد اقتصادی و چنین فرایندی را در کشورهای عقب‌مانده توسعه اقتصادی می‌نامد.

«فریدمن» (Friedman) توسعه را روندی خلاق و نوآور در جهت تغییرات زیربنایی در نظام اجتماعی تعریف می‌کند و رشد را گسترش نظام در جهات مختلف بدون تغییر در زیربنای می‌پندارد به زعم فریدمن رشد اقتصادی به افزایش کمی و مداوم در تولید، درآمد سرانه، مصرف، سرمایه و حجم تجارت و نیروی کار، گفته می‌شود و توسعه اقتصادی حاوی تغییرات کیفی در خواسته‌های اقتصادی، نوع تولید، انگیزه‌ها و سازمانهای تولید است به تعبیر نگارنده مقاله، روند فزاینده مستمر و مداوم در شاخصهای کمی جامعه، رشد اقتصادی و این روند در مؤلفه‌های کیفی آن رفاه اجتماعی است پایه و مایه سطح توسعه هر کشوری را با روند پایدار، پیوسته و یکپارچه و موزون شاخص کمی و کیفی می‌توان اندازه‌گیری کرد.

به تعبیر نگارنده مقاله بُعد کمی توسعه یا رشد اقتصادی با سنجه‌هایی چون افزایش پایدار درآمد سرانه، رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) رشد تولید ناخالص ملی (G.NP)، رشد تولید خالص ملی (NNP)، درآمد ملی (NI) ... و اندازه‌گیری می‌شود و بعد کیفی توسعه (یا رفاه اجتماعی) نیز با افزایش مستمر و پایدار شاخصهایی مانند امید زندگی، آموزش، سواد، تأمین بهداشت، دسترسی به آب سالم، توزیع فرصتها و امکانات اجتماعی، تحرك اجتماعی و طبقاتی و نقش و تأثیرگذاری افراد جامعه بر تصمیم‌گیریها و تصمیم‌سازیه‌ها و تصمیم‌گیریه‌ای سرنوشت‌ساز اجتماعی و ... محاسبه می‌شود. هر یک از دو وجه توسعه به مجموعه‌هایی از زیربخشها قابل تقسیم است ولی در هر حال با فقر انسانی و توسعه انسانی ارتباط تنگاتنگ دارد که برای جلوگیری از اطلاله کلام به همین میزان بسنده می‌کنیم.

ذکر این نکته ضروری است که پاره‌ای از اندیشمندان اقتصاد، توسعه را در مفهوم اقتصاد توسعه به کار می‌برند. «آرتور لوتیس» کار اساسی اقتصاد توسعه را ایجاد چارچوب کلی برای درك آهنگ و وزن رشد و توسعه بیان می‌کند. در اقتصاد توسعه نیز بحث اصلی و سؤال اساسی این است که چرا تفاوت‌های درآمد سرانه در اقتصاد جهانی برای همیشه پابرجاست. اقدامات فوری برای استقرار نظم نوین اقتصادی بین‌المللی مبتنی بر عدالت، برابری حاکمیت، نفع مشترک و همکاری میان همه دولت‌ها بدون توجه به نظامهای اقتصادی و اجتماعی چیست و چگونه می‌توان نابرابریها را تصحیح و بی‌عدالتیهای موجود را جبران کرد و یا چگونه می‌توان رابطه مبادلات اقتصادی و تجاری میان کشورهای پیشرفته (شمال) و کشورهای عقب‌مانده (جنوب) را عادلانه کرد؟ زیرا که امروز به طور متوسط يك كيلو محصول کشورهای عقب‌مانده با قیمت ۱۰۰۰ تومان در مقابل يك كيلو محصول کشورهای پیشرفته با قیمت پنج میلیون تومان مبادله می‌شود و این شیوه فاصله درآمدی میان کشورهای شمالگان با جنوبگان را روز به روز گسترده‌تر و ژرف‌تر می‌سازد.

راهکارهای زیردرا این زمینه می‌تواند شرایط برون رفت راتا حدودی امکان پذیر سازد:

۱. رابطه مبادله عادلانه و مناسب برای صادرات کشورهای فقیر

ارزشها، هنجارها و شیوه‌های قومی و باورهای گروه‌های انسانی هستند تا با تغییرات متناسب در این حوزه‌ها زمینه ایجاد سایر انواع توسعه‌ها نیز فراهم شود. زیرا بخش بزرگی از دگرگونی‌های توسعه‌ای از طریق تحول در فرهنگ و اندیشه و حافظه تاریخی و شیوه‌ها و منظومه‌های فرهنگی امکانپذیر می‌شود.

۱۰. توسعه سیاسی: این نوع توسعه نظر به مشارکت گروه‌های اجتماعی در توزیع قدرت و تصمیم‌گیریها و تصمیم‌یابیها و تصمیم‌سازیهای کلان دارد که با توزیع قدرت در لایه‌های اجتماعی سعی می‌شود که دولت‌ها از حالت قدر قدرت به دولت‌های خدمتگزار تغییر وضع دهند و به نوعی مردم‌سالاری، جایگزین تصمیم‌گیریهای فردی یا تصمیم‌گیری در گروه‌های کوچک گردد.

۱۱. توسعه انسانی: اندیشمندان این بخش از توسعه که در سال ۱۹۹۱ توسط سازمان ملل متحد معرفی شد بیشتر به دنبال فراهم کردن زمینه‌های بالا بردن ۱۰ درآمد سرانه، ۲ امید به زندگی (در بدو تولد)، ۳ دسترسی به آموزشهای حرفه‌ای و مهارتی (که تابعی از نرخ باسوادی بزرگسالان و میانگین سالیانه به مدرسه رفتن افراد است)، ۴ حضور فعال زنان در عرصه‌های اجتماعی می‌باشند.

۱۲. توسعه پایدار: این مفهوم بعد از کنفرانس ریو دوزانیرو در سال ۱۹۹۲ مطرح شد و ناظر بر کلیه انواع توسعه مطرح شده در این مقاله می‌باشد. این توسعه بر جنبه‌هایی از توسعه تأکید دارد که الزامات توسعه انسانی، حفظ محیط زیست و پاسداشت امکانات جغرافیایی طبیعی را به عنوان امانت‌های در اختیار نسل‌های فعلی برای انتقال به نسل‌های آینده را در فرایند توسعه مطرح می‌کند در کنفرانس مذکور توسعه پایدار اینگونه تعریف شده است رفع نیازهای نسل حاضر بدون مصالحه با نسل‌های آینده درباره نیازهای آنان. کمیسیون جهانی محیط زیست توسعه پایدار را فرایند تغییر در نگرش، بینش و رفتارهای نهادی شده می‌داند که در استفاده از منابع، هدایت سرمایه‌گذاریها، سمت‌گیری توسعه تکنولوژی به طوری عمل شود که امکانات نسل‌های آینده محفوظ بماند. به نظر نویسنده می‌توان توسعه پایدار را اینگونه تعریف کرد که توسعه پایدار آن نوع توسعه‌ای می‌باشد که آنچه از طبیعت گرفته می‌شود مجدد به آن برگردانده شود و برنامه‌ریزیها و سیاستگذاریهای توسعه بدون تخریب و آلودگی محیط زیست اجرایی گردد به طوری که نسل فعلی خود را به عنوان امین در مقابل حقوق نسل‌های آینده تلقی کند و به مسئولیت امانتداری پایبند باشد.

الگوهای توسعه در ایران

بررسیهای تاریخ توسعه در ایران نشان می‌دهد که الگوهای مختلفی در ایران برای توسعه به کار گرفته شده است که برای جلوگیری از اطاله کلام فهرست این الگوها را از دوران پهلوی اول به بعد به طور اجمال مورد توجه قرار می‌دهیم. البته این طبقه‌بندی صرفاً براساس پاره‌ای از مشاهدات می‌باشد و برای دریافت بیشتر نیاز به بررسی علمی تری می‌باشد که در آینده به آن خواهیم پرداخت.

۱. الگوی توسعه در دوره پهلوی اول: در این دوره الگوی آلمانی توسعه توسط پهلوی اول برای ایران انتخاب شد.

۲. الگوی توسعه در دوران پهلوی دوم: در این دوره الگوی توسعه از نوع آمریکایی مورد نظر بود.

۳. الگوی توسعه شبه سوسیالیستی: پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ماه سال ۵۷ اقدامیایی چون دولتی و ملی شدن کلیه صنایع، معادن بزرگ و بانکها، و حدود ۵۰۰ شرکت و مؤسسه تولیدی جنبه‌هایی از سازوکارهای این نوع توسعه را متبادر به ذهن می‌سازد.

۴. الگوی توسعه ژاپنی: این الگو نیز تحت تأثیر تحولات توسعه‌ای ژاپن، برخی از اندیشمندان و دولتمردان را به این فکر انداخت که از الگوهای توسعه ژاپنی استفاده کنند.

۵. الگوی توسعه چینی: این الگو نیز به نظر می‌رسد در میان پاره‌ای از متفکران و اندیشمندان ایرانی طرفدارانی داشت و در پاره‌ای از زمینه‌ها سعی در پیاده‌سازی آن شد. به نظر می‌رسد الگوی توسعه کشور از طریق تعامل با بخش خصوصی واقعی و براساس آمایش سرزمینی و ارتباط میان بخشی کشاورزی و صنعت و خدمات باید طراحی شود که در مقاله دیگر الگوی بومی شده توسعه برای ایران را ارائه خواهیم کرد.

۶. الگوی توسعه ترکیبی: این الگو از ترکیب دو یا چند نوع از الگوهای مذکور در فوق شکل می‌گیرد و اجرایی می‌شود که در میان برخی از برنامه‌ریزان ایرانی نیز طرفدارانی دارد.

همانطوری که اشاره شد در مقاله‌ای دیگر، به تشریح الگوهای بومی شده توسعه در ایران و پیشنهادها لازم برای آن خواهیم پرداخت.

۲. دسترسی بیشتر این قبیل کشورها به بازارهای کشورهای توسعه یافته به ویژه برای کالاهای کارخانه‌ای

۳. کمک مالی بیشتر کشورهای پیشرفته به کشورهای فقیر

۴. تخفیف و استمهال وحتى بخشودگی بدهی‌های گذشته کشورهای فقیر و توسعه نیافته

۵. اصلاح ساختاری و کارکردی صندوق بین‌المللی پول و دادن اختیار بیشتر به آن در تصمیم‌گیری درباره نهادهای بین‌المللی به ویژه در ارتباط با مبادلات بازرگانی و توسعه تجاری و فنی

۶. اصلاح برنامه غذایی بین‌المللی

۷. همکاری فنی و انتقال تکنولوژی بیشتر از کشورهای پیشرفته به کشورهای فقیر و عقب مانده از توسعه

اندیشمندان اقتصادی و علوم اجتماعی طبقه‌بندیهای مختلفی از توسعه به عمل آورده‌اند که برای سهولت دریافت ما براساس مفاهیم رایج، طبقه‌بندی زیر را به عنوان پایه بررسی مورد توجه قرار می‌دهیم.

انواع توسعه:

۱. توسعه درون‌زا، ۲. توسعه برون‌زا، ۳. توسعه موزون، ۴. توسعه ناموزون، ۵. توسعه از بالا، ۶. توسعه از پایین، ۷. توسعه اقتصادی، ۸. توسعه اجتماعی، ۹. توسعه فرهنگی، ۱۰. توسعه سیاسی، ۱۱. توسعه انسانی، ۱۲. توسعه پایدار

حال به تعریف اجمالی هر یک از آنها می‌پردازیم:

۱. توسعه درون‌زا: در این نوع توسعه با توجه به آمایش سرزمینی یعنی اقتصاد (یا زیرساختها) جامعه امکانات و توانمندیها و مهارت منابع انسانی) و محیط زیست (منابع و ذخایر زیست محیطی)، الگوهای برنامه‌ریزی و سیاستگذاریهای توسعه با جهت‌گیری داخلی و منطقه‌ای انجام می‌شود به بیانی دیگر در این نوع توسعه نگاه توسعه‌ای معطوف به کلیه عوامل مؤثر در جغرافیای زیستی و داخلی در فرایند شکل‌گیری توسعه می‌باشد.

۲. توسعه برون‌زا: این نوع توسعه با نگاه به بیرون و الگو برداری از شیوه‌ها و روشهای کشورهای پیشرفته به دنبال برنامه‌ریزی توسعه می‌باشد.

۳. توسعه موزون: در این نوع توسعه سعی و تلاش برنامه‌ریزان توسعه معطوف بر این است که کلیه ابعاد توسعه بانوعی هماهنگی و تناسب عمل نماید. به بیانی ابعاد کمی و کیفی توسعه در بخشهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی در هم پوشی و ارتباط خلاق باشند و هیچ موردی از عناصر توسعه مغفول واقع نگردد و تناسب اندام‌وارگی توسعه حفظ شود به طوری که جامعه در بخشی دچار ماکروسفالی و در بخش دیگر با میکروسفالی کالبدی مواجه نشود. و با بخشهای کشاورزی با صنعت و خدمات در رابطه تعاملی با هم رشد کنند به طوری که در فرایند توسعه حدود ۱۰ درصد نیروی کار در کشاورزی و ۲۵ درصد در بخش صنعتی و بقیه در بخش خدمات اشتغال یابند.

۴. توسعه ناموزون: گاهی دولت‌ها با تعیین درجه اولویت و به صورت خطی سعی در برنامه‌ریزی توسعه می‌کنند به طوری که با توسعه یک بخش و رسیدن آن به هدفهای از پیش تعیین شده روند توسعه در بخش دیگر را آغاز می‌کنند. در این نوع توسعه که عمدتاً توسط دولت‌ها انجام می‌شود نقطه آغاز و عزیمت توسعه جنبه‌گزینی دارد.

۵. توسعه از بالا: این نوع توسعه که گاهی به آن توسعه ساختاری نیز گفته می‌شود، عمدتاً توسط نخبگان حوزه‌های مختلف نهادهای اجتماعی، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی می‌شود.

۶. توسعه از پایین: این نوع توسعه معمولاً از طریق انقلاب شکل می‌گیرد و با کنار زدن نظام سیاسی و ساختار قدرت آن، نظام جدیدی روی کار می‌آید که برنامه‌های توسعه‌ای ویژه خود را پیاده می‌کند.

۷. توسعه اقتصادی: این مفهوم معمولاً با رشد اقتصادی مشابه در نظر گرفته می‌شود ولی برخی از اندیشمندان، توسعه اقتصادی را رشد اقتصادی همراه با تغییر و تحولات اقتصادی در بطن آن، تعریف می‌کنند.

۸. توسعه اجتماعی: نگرش این نوع توسعه معطوف به ایجاد بهبود در وضعیت اجتماعی گروه‌های اجتماعی و حقوق شهروندی است. اندیشمندان علاقه‌مند به این توسعه سعی در بالا بردن کیفیت و سطح زندگی خانوارها و ایجاد گسترش و ارتقاء بهره‌مندی از امکانات بهداشتی، درمانی، بهبود کیفیت تغذیه، رفع بیکاری و ایجاد مسکن مناسب برای گروه‌های اجتماعی نیازمند دارند.

۹. توسعه فرهنگی: در این نوع از توسعه برنامه‌ریزان و سیاستگذاران توسعه به دنبال پاره‌ای دگرگونی‌های متناسب با پارادایمیهای جهانی در حوزه‌های ادراکی شناختی،

دهه فجر فرخنده و خجسته

بکوشیم برای ایرانی آباد و آزاد

بهاران ایران زمین در بهمن ۵۷ به شکوفه نشست و فصلی نو در تاریخ اجتماعی ایران آغاز شد. بهمن با خود ارمانی از نسیم آزادی، شکوفه های رنگین کمان استقلال و فضایی به وسعت ایران زمین، پوشیده از عطر جمهوریت با پایه ها و مایه های باورهای جهان شمول اسلامی را به ملت تلاشگر و کوشنده ایرانی ارزانی داشت. همدلی و همکوشی و هم آوایی قومهای زبانی و فرهنگی در فرایند بهمن ماه، روش و منشی حکمت آمیز و آموختنی و ستودنی را به جهانیان ارزانی داشت. حکومت نوپای جمهوری اسلامی ایران در فرایند شکل گیری با نامهربانی ها و نامردمی های پاره ای از کشورها مواجه شد که ایرانی با عزت و حکمت و مصلحت را بر نمی تافتند و با تحمیل جنگ سعی در تأخیر برنامه ها و دستاوردهای آن نمودند و هشت سالی را که انقلاب اسلامی نوپای ایران می توانست صرف توسعه زیرساختها و توانمندی های اقتصادی و اجتماعی نماید، با تحمیل جنگ این فرصت تاریخی را از جمهوری اسلامی ایران ربودند. با این همه آثار و برکات انقلاب شکوهمند اسلامی به گونه ای است که نه تنها دوستان بلکه دشمنان نیز به عظمت، قدرت و پشتوانه مردمی آن معترفند و امروز سعی می کنند که در سپهر جهانی و در ارزیابی های خود نقش جمهوری اسلامی ایران را در حد و اندازه واقعی ببینند و برای اثربخشی آن در تحولات منطقه ای و جهانی جایگاه ویژه ای باز کنند. گرچه تحولات منطقه و جنگ تحمیلی دستاوردهای این انقلاب شکوهمند را آنگونه که می بایستی باشد تا حدودی از مسیر سازندگی و توسعه منحرف ساخت ولی توان مردمی و عزم ملی و باورهای دینی زمینه های بروز و ظهور استعدادها و خلاقیتها را فراهم ساخت به طوری که در بسیاری از عرصه های علمی، فنی و فناوریهای نوین و حتی هنری نظام اسلامی ایران پهلو به پهلو پیشرفته ترین کشورهای صنعتی جهان می زند و دوشادوش آنها حرکت می کند. امروز به یمن انقلاب اسلامی، ایران جزء سه کشور بزرگ سدسازی جهان است. امروز فرزندان این مرز و بوم در ساخت مسکن در کشورهای دیگر رکورد جهانی را جاچا کرده اند مدیران فنی و مهندسی برخاسته از فضای جمهوری اسلامی، این توان را یافته اند که براساس میانگین وزنی در کشورهای آمریکای لاتین به ازاء هر ساعت يك آپارتمان مسکونی تولید و تحویل نمایند که میانگین جهانی آن سه ساعت می باشد؛ امروز در هنر و فیلم و سایر زمینه ها جمهوری اسلامی در صحنه های ملی و بین المللی حضور فعال و اثرگذار یافته است و دیری نخواهد کشید که با تغییرات کانونهای اثرگذار و تجدید ارزیابی کشورهای فراصنعتی از تحولات منطقه، جمهوری اسلامی ایران نقطه اتکاء و محوریت امور را مجدد به دست گیرد. دهه فجر و سپیده دمان انقلاب را با گرامیداشت یاد و نام امام راحل، شهیدان، جانبازان و آزادگان به خانواده این نام آوران، به رهبر معظم انقلاب اسلامی، دولت تدبیر و امید و مردم ایران زمین تبریک و تهنیت عرض می نماییم و امید آن داریم که دست در دست هم دهیم به مهر/مهمین خویش را کنیم آباد. بار دیگر فرصت را مغتنم شمرده این روز بزرگ را به خانواده بزرگ جامعه مهندسی کشور تبریک و تهنیت می گوئیم به امید روزهای بسیار نزدیک که از تمامی ظرفیتها و توانمندیهای شرکت مهندسی پیمانکار پروژه های عمرانی در توسعه زیرساختها و سازه و سامانه های تمدنی بیش از پیش بهره گیری شود و با این اقدام شایسته، زمینه های لازم و کافی برای توسعه پایدار و رشد اقتصادی با همت این مجموعه های آبادگر، سختکوش و تلاشگر که هدفی جز اعتلای نام ایران و ایرانی ندارد، فراهم گردد.

سبزه باد

در کنفرانس صنعت احداث و انرژی مطرح شد:

اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی است

چهارمین کنفرانس بین‌المللی صنعت احداث انرژی با رویکرد ظرفیت‌سازی ایجاد توانمندی و ماندگاری شرکتها و سازمان‌های پروژه محور، روزهای ۳۰ دی و اول بهمن با مشارکت ۳۱ تشکل در مرکز همایش‌های هتل المپیک تهران برگزار شد. هدف از تشکیل این کنفرانس بررسی روشهای نوین تامین منابع مالی در پروژه‌های صنعت احداث و انرژی و صدور خدمات فنی و مهندسی در تعامل با دولت‌مردان بود که حضور فراگیر فعالان بخش خصوصی، در دو روز متوالی کنفرانس نشان از علاقمندی این بخش برای رفع موانع توسعه کشور داشت.

روز دوشنبه و در آغاز چهارمین کنفرانس صنعت احداث و انرژی منوچهر ملکبانی رئیس هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی گفت: امسال سال حماسه سیاسی و اقتصادی بود که حماسه سیاسی با درک عمیق ملت تحقق یافت و دولت تدبیر و امید روی کار آمد و با عملکرد خود طی ۵ ماه گذشته بارقه‌امیدی را در دل سازندگان روشن کرد. در تحقق بخش دوم هدف تعیین شده توسط مقام معظم رهبری قطعا باز هم باید ملت پا به میان بگذارد. هیچ توسعه اقتصادی در هیچ کجای جهان توسط دولت صورت نگرفته است. توسعه پایدار روند به هم پیوسته‌ای است که اگر حلقه مفقوده‌ای داشته باشد به توسعه ناپایدار منجر می‌شود. توسعه صنعتی توسط مردم صورت می‌گیرد و در این میان نقش دولت ایجاد تسهیلات، نقش قوه مقننه ایجاد ثبات در مقررات، و نقش قوه قضائیه نظارت دقیق است. آنهایی که فکر می‌کنند با دولتی کردن امور می‌توان به توسعه رسید اشتباه می‌کنند و اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی و کنار گذاشتن شرکتهای

غیرخصوصی از امور صنعت احداث است.

مهندس عبدالعظیم گلچین دبیر چهارمین کنفرانس صنعت احداث و انرژی با اشاره به میزگردهای تخصصی این کنفرانس گفت: تبیین الگوی توسعه صنعت احداث، آرایه راهکارهای مناسب برای ایجاد ارتباط بین بخش خصوصی، دولتی و دانشگاه‌ها و انجام تمهیدات لازم برای حضور شرکت‌های خارجی بعد از رفع تحریم‌ها در پروژه‌های مهم ساخت و سازهای کشور از مباحث نخستین میزگرد تخصصی این همایش است. وی افزود: آرایه روش‌های نوین تامین اعتبارات از منابع داخلی و خارجی برای انجام سرمایه‌گذاری بیشتر در حوزه ساخت و سازها، آرایه راهکارهای تامین وثایق و ضمانت نامه‌ها بانکی و استفاده از توانمندیهای شرکت‌های بیمه‌ای در این حوزه، از دیگر میزگردهای تخصصی این همایش است. وی بر ضرورت رشد و توسعه اقتصادی ملی تاکید کرد و گفت: در صورتی که ضرورت توسعه کشور در بخش‌های مختلف اقتصادی به خوبی هدایت نشوند، بدون شک این مساله به ضرر اقتصاد ملی تمام خواهد شد.

پانل اول چهارمین کنفرانس بین‌المللی صنعت احداث انرژی با ریاست مهندس گلچین و با عنوان «نهاد حاکمیت، علم، تحقیق و آموزش در توسعه پایدار کشور و با حضور مهندس ملکینانی فرد، دکتر شهریار عامری عضو هیات علمی دانشگاه امیرکبیر، مهندس محمدرضا انصاری رئیس هیات مدیره انجمن توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی ایران، مهندس احمد تائب دبیر شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی صنفی و حرفه‌ای کشور، مهندس ایرج رهبر برگزار شد.

در ابتدای این پانل مهندس گلچین زیربنای توسعه را پژوهش، آموزش نظری و آموزش فنون و مهارت‌ها دانست و گفت: در یک

کار مهندسی به ازاء هر مهندس، پنج تکنسین متخصص، پنجاه کارگر تعلیم دیده و صد کارگر دخیل اند. متأسفانه ما درباره کارگران تعلیم دیده دچار مشکل هستیم و نیروی انسانی ما به جای آموزش با کار تجربی کار را یاد می‌گیرند. در حالی که عموم نیروی انسانی ما آموزش ندیده هستند نمودارها نشان می‌دهد نیاز فرایندهای به نیروی متخصص در جهان دیده می‌شود. متولی این آموزش موسسات مرتبط با صنعت هستند نه دانشگاهها، و دانشگاهها بیشتر محیطی برای آموزش نظری هستند.

دکتر شهریار عامری عضو هیات علمی دانشگاه امیرکبیر، پژوهش را زیربنای توسعه پایدار دانست و گفت: پژوهش از راهبردی کلی شروع می‌شود و شامل اجرا، ارزیابی، اصلاح و بهبود مستمر پژوهش است که در ایران مرحله پایش و ارزیابی مجدد آن نادیده گرفته می‌شود. وی خاطرنشان کرد در دنیا حاکمیت علم و روهش نهاد عاملیت (بخش خصوصی) است و مردم هستند که از پژوهش استفاده می‌کنند. ولی در ایران همانقدر که رابطه دولت با نهادهای پژوهشی مستقیم است رابطه این نهادها با بخش عاملیت قطع شده است. چون اغلب انجمنها و نهادهای علمی ایرانی با دولت طرف حساب هستند حرکت سیال دانش متوقف می‌شود. کسب و کار در ایران مشکل است و فکر تبدیل ایده به کسب و کار اصلاً وجود ندارد. مهندس گلچین با بیان این که نهادهای توسعه‌ای باید ارتباط مناسبی با هم داشته باشند تا بتوانند با تقویت هم موجب پیشرفت هم شوند، درباره کمپین ضد تحریم گفت: تنها گزینه درباره بخش خصوصی توسعه است. یکی از شاخصه‌های توسعه مستندسازی است که راه را برای قدمهای بعدی روشن می‌کند. کلید توسعه در دست پژوهش است اما کلیدداران پژوهش آموزش دیدگان هستند و برای انجام کار تحقیقاتی باید آموزش مناسبی داده شود. وی درباره نقش این موسسه در توسعه پایدار گفت: این موسسه اگر به رسمیت شناخته شود و بتواند نگاه حاکمیت را نسبت به خود اصلاح کند و پارادایمها

نیز اصلاح شود بدون شک می‌تواند به توسعه پایدار کمک کند. سایر بخشها هم در توسعه نقش دارند اما نقش موسسه بیشتر است چون بخش بزرگی از تولید ناخالص داخلی (GDP) کشور را برعهده دارد و اگر بتواند بخشی از توسعه را به انجام رساند بقیه بخشها هم به تاسی از آن توسعه می‌یابند.

در پایان این پانل مهندس ملکبانی فرد به تشریح مسائلی درباره میزان سهم بخش خصوصی و بخش دولتی و شبه دولتی در پروژه‌ای عمرانی پرداخت.

پانل دوم با ریاست مهندس محمدرضا انصاری رئیس هیات مدیره انجمن توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی ایران تحت عنوان «توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی» با حضور دکتر حسین سلطانی نیا معاون بین‌الملل هلدینگ استراتوس، مهندس چمن آرا، مهندس محمد پارسا عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، مهندس قباد چوبدار عضو هیات مدیره انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی، مهندس سیامک دولتشاهی دبیر انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی و مهندس منصور پیروی از انجمن صنفی شرکتهای پیمانکار تاسیسات و تجهیزات صنعتی ایران برگزار شد.

مهندس سیامک دولتشاهی دبیر انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی به ارائه گزارشی پرداخت. وی گفت: جامعه مهندسان ایران پس از سالها پیگیری برآن شدند انجمن غیرانتفاعی را تشکیل دهند و انجمن صدور خدمات فنی و مهندسی به همت بزرگان چهار انجمن پایه گذاری شد تا اقتضات تجارت جهانی و پتانسیل‌های صادراتی کشور را بررسی کند. این انجمن با برخورداری از خدمات دیپارتمانهای تخصصی بیش از یک دهه فعالیت کرد و پتانسیلهای مازاد مهندسی کشور را شناسایی کرده است.

وی با بیان اینکه ایجاد اشتغال مناسب در هر پروژه خارجی بازار کار داخل ایران را بهبود می‌بخشد، تاریخچه ای از صدور

خدمات فنی و مهندسی ارائه داد و گفت: از سال ۷۳ تا کنون ۷۰۰ پروژه در ۵۹ کشور جهان انجام شده است، صدور خدمات فنی و مهندسی دستاوردهای زیادی از جمله توسعه تکنولوژی در داخل کشور، توسعه روابط دو جانبه، ایجاد اشتغال در داخل و خارج کشور، ارزآوری، و توسعه اقتصادی را به همراه داشته است. در سال ۸۱ با پرداخت جایزه صادراتی، جهشی در نمودار صدور خدمات فنی و مهندسی ایجاد شده است و در سال ۹۰ و ۹۱ به دلیل تحریمها شاهد افت در این زمینه هستیم. متوسط مبلغ هر پروژه در سال ۹۰ برابر ۱۷۱ میلیون دلار بوده است. سهم ساختمان در صدور خدمات فنی و مهندسی در سال ۹۰ حدود ۳ میلیارد دلار، نیرو ۱ میلیارد دلار، صنعت ۳۰ میلیون دلار و راه ۷۲ میلیون دلار بوده است.

وی در پایان نگاهی به میزان صدور خدمات فنی و مهندسی در ترکیه انداخت که در سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ جایگاه دوم را در بین ۲۲۵ پیمانکار برتر و بین‌المللی به خود اختصاص داد. وی دلایل این رشد را گسترش و بهبود فضای کسب و کار، ارتقاء تحقیق توسعه و نوآوری، بهتر کردن زیرساختهای حمل و نقل انرژی، کاهش اقتصاد غیررسمی، ارتقاء سیستم مالی، رضایت‌مندی مشتریان، حمایت از محیط زیست و توسعه زیرساختهای شهری دانست و گفت: در ترکیه صدور خدمت فنی و مهندسی از ۲/۶ میلیارد دلار در سال ۸۱ به ۲۶/۶ میلیارد دلار در سال ۹۱ رسیده است. هر چند در سال ۸۸ افت کوتاهی به دلیل مسائل مالی روی داد. بیشترین پروژه‌های ترکیه در عراق و ترکمنستان بوده و این در حالی است که ما دسترسی بیشتری به این کشورها داریم که نشان می‌دهد بازاریابی و حمایت دولتی آنها بهتر از ما بوده است. شرکتهای ترک در کشورهای آمریکایی و اروپایی هم پروژه دارند. تنوع زیادی در زمینه فعالیتهای مربوط به پروژه وجود داشته اما در تمام این بخشها صدور خدمات فنی و مهندسی فعال بوده است. در سال ۹۰-۹۱ ترکیه تنوع بیشتری نسبت به ایران در صدور خدمات فنی و مهندسی داشته و در مقابل ما که در بخش راه و ساختمان و نیرو تمرکز داشته‌ایم قسمتهای بیشتری را تحت پوشش قرار داده است.

وی افزود: پیش‌بینی ترکیه در سال ۲۰۲۳ حدود ۵۰۰ میلیارد دلار صدور خدمات فنی و مهندسی است و برای آن برنامه‌ریزی کرده‌اند. از علل این جایگاه مناسب برخورداری از اعتبارها و مشارکت‌ها، داشتن دانش کافی، آشنایی با محیط کسب و کار کشور هدف، ارائه خدمات با قیمت مناسب، رعایت استانداردها، برقراری خطوط هوایی به کشور هدف، داشتن استراتژی صدور خدمات بوده است. در ایران به علت بحران اقتصاد جهانی و سخت شدن رقابتها، عدم پرداخت جوایز و مشکلات مربوط به تحریم صدور خدمات فنی و مهندسی موفق نبوده است.

نگاه کرد و گفت: در دولت سازندگی ظرفیت‌سازی برای صادرات صورت گرفت و دولت اصلاحات مشوق‌های زیادی برای صادرات ارائه کرد. حاصل کار در این دوره هم اجرا می‌شد و در دولت مهرورزی صادرات تا حد زیادی مورد بی-مهری قرار گرفت و پیمان ارزی احیا شد. در دولت تدبیر و امید هنوز فرصتی برای مطرح شدن بحث صادرات به وجود نیامده است. صادرات خدمات فنی و مهندسی پیش نیازهایی دارد و ماهیت آن با بقیه صادرات متفاوت است. بدون روابط حسنه با دولتهای دیگر و لابی‌گری امکان این نوع صادرات تقریباً محال است. اگر آیین‌نامه صدور خدمات فنی و مهندسی به درستی اعمال شود مشکلی وجود نخواهد داشت. درباره صدور ضمانت‌نامه‌ها هم این آیین‌نامه می‌تواند راهگشا باشد.

مهندس قباد چوبدار عضو هیات‌مدیره انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی، نیز عنوان کرد:

بیشتر مطالبی که ارائه شد جنبه تعارف داشت و گرنه ما در شرایطی سنگ مزیت صدور خدمات را به سینه می‌زنیم که فهم متقابلی در این باره وجود ندارد و طرف مقابل ما حوصله یا وقت ندارد یا باوری به صدور خدمات فنی و مهندسی ندارد. امروزه ما انتظاری از دولت نداریم و فقط خواستار آنیم که محدودیتهای دولتی برداشته شود. انتظار داشتیم دولت تدبیر و امید حداقل به شعار امید خود عمل کرده با حضور خود صادرکنندگان را امیدوار کند.

مهندس چمن‌آرا نیز گفت: از مشکلات بخش خصوصی این است که بزرگترین کارفرما و تنها کارفرمای آن دولت بوده و نوعی محافظه‌کاری در ما ایجاد شده که به موقع خواست خود را نمی‌گوییم. مجلس ما نیز کارکرد ملی خود را از دست داده، دولت به درخواستها ترتیب اثر نمی‌دهد و افکار عمومی تعطیل شده است. در شرایط کنونی دولت به دلیل بی‌پولی نقش کارفرمایی خود را تا حدودی از دست داده است، دیگر کارفرما نیست و بهترین فرصت زمانی است که از دولت بخواهیم

مهندس محمدرضا انصاری رئیس هیات‌مدیره انجمن توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی ایران گفت: صادرات خدمات فنی و مهندسی در سال ۹۰ حدود ۴/۳ میلیارد دلار بوده است. از سال ۸۱ تا سال ۹۰ رشد بالای ۴۵ درصد داشت. اگر شیب رشد سالهای ۸۱ تا ۹۰ ادامه می‌یافت به اهداف در نظر گرفته شده رسیده بودیم. ترکیه با ظرفیت مشابه ما ۲۶/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ صدور خدمات فنی و مهندسی داشته است. با توجه به ظرفیت شکل نیافته کشور، ما ظرفیت مشابهی داریم اما متأسفانه ما از ۴/۳ میلیارد دلار به ۴۰۰ میلیون دلار رسیدیم.

وی افزایش توجه به صدور خدمت فنی و مهندسی و افزایش تعداد اعضای این انجمن را نشانه هوشمندی مردم ما در شناسایی بازارها و داشتن هنر تطبیق با متغیرهای محیطی دانست و گفت: صادرات خدمات فنی و مهندسی می‌تواند ظرف ۵ سال به پتانسیل تخمین زده شده برسد. البته باید موانع کار شرکتها در بیرون از مرزها برداشته شود. علاوه بر این وجود بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی در جامعه نقش مخربی در اقتصاد و افزایش تورم دارد و بالطبع بر صدور خدمات فنی و مهندسی نیز اثر منفی می‌گذارد و باید آن را با تدابیری به سمت تولید و صنعت هدایت کرد. لازم است نهادی در بالاترین جایگاه مدیریتی کشور حداقل در معاونت ریاست جمهوری شکل بگیرد که از صادرات خدمات فنی و مهندسی حمایت کند. علاوه بر این باید شورای عالی صادرات شکل بگیرد.

مهندس محمد پارسا عضو هیات‌مدیره نمایندگان اتاق بازرگانی

ایران خاطرنشان کرد: برای رشد سریع در زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی توجه به این نکته لازم است که وضع اقتصاد کلان باید بهبود یابد و در خدمت صادرات قرار گیرد. اگر دولت برنامه‌های ۴ و ۵ توسعه را اجرا می‌کرد رشد نرخ ارز ثابت می‌شد و ما می‌توانستیم علاوه بر صدور خدمات فنی و مهندسی کالاهای عادی خود را هم صادر کنیم. علاوه بر این از بین رفتن انحصارات، واقعی شدن خصوصی سازی، رشد بهره‌وری و رقابتی شدن اقتصاد، عدم دخالت سیاست در اقتصاد و اقتصاد در سیاست، هدایت نقدینگی به سمت اقتصاد مولد، پوشش ریسکهای تجاری، رعایت حقوق شهروندی که باعث ایجاد سرمایه اجتماعی می‌شود می‌تواند ما را به نتایج خوبی برساند.

دکتر حسین سلطانی‌نیا معاون بین‌الملل هلدینگ استراتوس از نگاه یک صادرکننده به مسائل و مشکلات

استراتژی خود را درباره صدور اعلام کند.

ما با آنها برخورد کردیم به خصوص در حوزه انرژی سرمایه کمی دارند و وقتی برای فاینانس به بازار مراجعه می‌کنند بحث دارایی و ترازنامه مطرح می‌شود که ترازنامه جوابگوی ضمانت سیستم بانکی نیست. در این مورد علاوه بر روشهای متعارف، روش استفاده از تامین مالی ترکیبی پیشنهاد می‌شود که در آن تامین مالی پروژه‌ها با اتکا به عایدات آتی پروژه بدون اتکا به جریانهای نقدی ترازنامه بانی مدنظر است. پیشنهاد بعدی ما ایجاد چند هلدینگ تخصصی توسط شرکتهای پیمانکار است که بتوانند از ابزارهای سرمایه و بازار پول تامین مالی کنند.

مهندس محمد پارسا نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی تهران با تاکید روی این نکته که تا اقتصاد کلان به ثبات نرسد بخش خصوصی قادر نیست مسائل توسعه را به سرانجام برساند. با خارج شدن از رکود تورمی می‌توان در مسیر توسعه حرکت کرد و برای این منظور دولت باید به موارد زیر توجه کند:

- ۱- سیاسی نبودن اقتصاد
- ۲- دآوری عادلانه در اختلافات بخش خصوصی و دولتی
- ۳- رعایت حقوق شهروندی که با ایجاد سرمایه اجتماعی به جذب سرمایه مالی می‌انجامد.
- ۴- ایجاد صندوقهای پوشش ریسک و صندوق بیمه پروژه‌ها

مهندس کاظم سماک عضو هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی سخنران بعدی بود که عنوان کرد: بنده دیدگاه چند تن از اقتصاددانان حاضر در اتاق تهران را به طور فرموله ارائه می‌دهم. موضوع توسعه از دهه ۱۹۷۰ رسم شده و بیش از ۱۵۰ سال از زمان قائم مقام بزرگ به شکلی بیرون آمدن از عقب ماندگی مطرح شده و نخبگان ما همیشه سعی کرده‌اند موضوع مربوط به عقب ماندگی را جبران کنند. از دهه ۱۹۷۰ موضوع توسعه تعریف جامعی پیدا کرد و مقوله‌هایی مانند علم اقتصاد هم مطرح شد. یکی از این فرمولها این است که برای اینکه توسعه در کشوری اتفاق بیافتد باید از مسیر اصلاحاتی بگذرد که در آن اقتصاد از طریق بخش خصوصی هدایت شود و لازمه آن رقابتی شدن با چهار پیش نیاز است:

- ۱- جداسازی سیاست اقتصاد از اقتصاد سیاسی
- ۲- حاکمیت نقش میانجی را میان گروههای اجتماعی داشته باشد
- ۳- حقوق شهروندی تضمین شود
- ۴- همکاری بین‌المللی توسط دولت موجود به طور جدی پیگیری شود

این چهار مورد سرمایه اجتماعی را بالا برده، بهره‌وری را بهبود می‌بخشد. عقلانیت در روابط اجتماعی نهادینه می‌شود، بخش خصوصی مرتب گسترش می‌یابد و سرمایه‌گذاری در صنعت و

پانل سوم با عنوان «مالی اقتصادی» و با ریاست دکتر علی شمس اردکانی رئیس هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی و عضو اتاق ایران برگزار شد.

در این پانل دکتر علی قاسمی ارملی مدیرعامل شرکت تامین سرمایه بانک ملت، مهندس محمد پارسا نایب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی تهران، مهندس کاظم سماک عضو هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی، دکتر بهیار ریاحی مشاور سازمان خلاقیت و نوآوری مالزی حاضر بودند. دکتر شمس اردکانی عضو اتاق ایران با بیان این که مسائل زیربنایی کشور در ارتباط با تامین مالی است و برای تامین آن لزوماً به مهندس نیاز نداریم بلکه به فاینانس مالی همزمان با پروژه احتیاج داریم، افزود: ما تا به حال بخشی از پروژه‌های عمرانی را از طریق پول نفت انجام می‌دادیم و فکر می‌کردیم تامین مالی کار مهمی نیست. کسی به تامین مالی فکر نمی‌کرد در حالی که جاهای دیگر دنیا که سرمایه‌های خود از جمله نفت را نمی‌فروشند به تامین مالی تاکید دارند و برای آن روشهای مختلفی دارند. ما نیز باید از فروش نفت که سرمایه کشور است دست برداریم و به فکر تامین مالی پروژه‌ها از راههای دیگری باشیم. علاوه بر این باید قیمت نفت در بودجه به درستی درج شود. تامین مالی بر برنامه‌ریزی پروژه‌ای مقدم است و شرکتهای باید بر اساس شرکت پروژه پیش بروند و هلدینگهایی با کار تشکیلی ایجاد شود.

دکتر علی قاسمی ارملی مدیرعامل شرکت تامین سرمایه بانک ملت گفت: زمانی تامین منابع توسط دولت انجام می‌شد ولی امروزه تامین مالی بر عهده خود شرکت پیمانکار افتاده است پس شرکتهای هم باید رویکرد خود را تغییر دهند. شرکتهایی که

داخلی فاینانس بود. متعاقب آن استمرار قانونگذاری از جمله ماده ۲ تبصره ۱۹ روی بحثهای LC توجه داشت. در تمامی این قوانین عملکرد محدودی وجود داشت و موفقیتها در برخی رشته‌ها در صنعت آب از جمله در مورد آب شیرین کن و تصفیه پساب‌ها به وجود آمد. علاوه بر مسائل عمومی و کلان در زمینه سرمایه‌گذاری، مسولیت و جدیت برای عمل به قانون مسئله‌ای بود که مانع سرمایه‌گذاری در طرحهای آب کشور بود از سویی این قبیل طرحها به دلیل نوع مدیریت و بالا بودن هزینه آن طرحهای دیربازده و بدبازدهی بودند.

وی افزود: اما درباره دادن نقش جدید سرمایه‌گذار به پیمانکاران توجه به این مسئله لازم است که به دلیل شرایط ۸ سال گذشته و به دلیل انباشت مطالبات و استهلاک ناشی از آن شرکتها شرایط بدی دارند و توان آنها تحلیل رفته است. اولین اقدام باید حفظ حیات و بخشیدن ثبات به این شرکتها باشد. سازمانهایی که با اعتماد دولت و سپردن تاسیسات آب عملا ایجاد شده‌اند استهلاک یافته‌اند و با خطر فروپاشی روبرو هستند. برای حفظ حیات شرکتها باید درباره پرداخت مطالبات آنها اقدام فوری صورت گیرد چرا که این مطالبات به نوعی سرمایه‌گذاری آنهاست که نه تنها طی این ۸ سال اخیر به سود منتهی نشده بلکه به مرور زمان ارزش اولیه خود را از دست داده است.

مهندس دادمان اقدام بعدی را انسجام در قوانین و عملکردها دانست و با اشاره به بخش فاینانس خواستار آن شد که با اصلاح یا بازنگری برخی قوانین و آیین نامه‌ها تسهیلات بیشتری را در اختیار سرمایه‌گذاران داخلی قرار دهند.

مهندس سعید منوچهریان عضو هیات مدیره انجمن شرکت‌های پیمانکار تاسیسات و تجهیزات صنعتی ایران نیز عنوان کرد: فشار مضاعفی بر بدنه پیمانکاری از طریق پروژه های نیمه تمام وارد می‌شود. با پیگیریهای مختلف صورت گرفته، دکتر نوبخت اعلام کرد پروژه‌ها را در سال ۹۳ تعیین تکلیف

انرژی شکل می‌گیرد چون در این دو بخش از موقعیت خاصی برخوردار هستیم. برای عملی کردن این موارد باید پول نفت از چرخه بودجه مصرفی ظرف مدت ۵ سال و هر سال ۲۰ درصد خارج شود و آن را فقط برای تولید و زیرساختها هزینه کنیم.

دکتر بهیار ریاحی مشاور سازمان خلاقیت و نوآوری مالی

هم عنوان کرد: ما همیشه افسوس می‌خوریم که چرا با وجود فرصتهای زیاد موجود در مالزی ایرانیان وارد آن نمی‌شوند اما بعدا متوجه موانع و مشکلات موجود در این راه شدیم از جمله در مورد ضمانت نامه باید مباحث کلان اقتصاد ایران و خدمات تامین سرمایه مورد توجه قرار گیرد. ما چگونه از بانکها انتظار کمک داریم وقتی بانکها نقشی در تولید ناخالص ملی ندارند. با این حال و با حذف تعدادی از موسسات مالی، حجم نقدینگی زیادی می‌تواند وارد بخش توسعه ای کشور شود و بهتر است دولت تا زمان تصمیم گیری در مورد این منابع، آن را به سیستمهایی چون صنعت بپردازد تا سرمایه‌گذاری شود.

■ آخرین پانل روز اول با نام «برق، آب، فاضلاب و انرژی‌های نو» به ریاست مهندس مسگرپور و با حضور

مهندس فلاحیان، دکتر حسین امیری خامکانی رئیس فراکسیون صادرات مجلس شورای اسلامی، مهندس دادمان دبیر انجمن شرکت‌های ساختمانی، مهندس سعید منوچهریان عضو هیات مدیره انجمن شرکت‌های پیمانکار تاسیسات و تجهیزات صنعتی ایران، و مهندس مقدم برگزار شد.

دکتر حسین امیری خامکانی رئیس فراکسیون صادرات

مجلس شورای اسلامی گفت: ایران از دو اقلیم خشک و نیمه خشک برخوردار است. از طرفی منابع جاری مخصوصا آب به خاطر دخالت انسان و شرایط طبیعی به سمت تجدیدنپذیری جریان دارد. بنابراین ارزش آب به عنوان نهاده ارزش خاص دارد و پایداری اکوسیستم و اکولوژیک کشور وابسته به آب است. در قیمت گذاری آب هم باید به طبیعت و هم ارزش واقعی آب توجه شود. سرمایه‌گذاری با محدودیتهای موجود ممکن نیست و باید به قیمت گذاری واقعی آب برگردیم.

مهندس دادمان دبیر انجمن شرکت‌های ساختمانی نیز عنوان

کرد: طی ۱۵ سال اخیر به موازات کسری مستمر بودجه و نیاز به زیرساخت‌های وسیع که باید احداث می‌شد، لزوم سرمایه‌گذاری و تعریف قوانین در بخش آب کشور ایجاد شد که شاید در دهه ۸۰ با تشویق در قوانین و تحت عنوان فاینانس‌های داخلی موضوع سرمایه‌گذاری مورد توجه قرار گرفت. قوانین بودجه سنواتی به قانون دائمی اصلاح قانون مالیاتی دولت منجر شد که نسخه

می‌کنند و آنها را به سه نوع تا ۲۰ درصد، ۲۰ تا ۸۰ درصد، و بالای ۸۰ درصد تقسیم کردند. گفته شد ۲۶۸ پروژه حتماً تامین مالی می‌شوند اما باید دید وضعیت مابقی پروژه‌ها از جمله پروژه‌های زیر ۲۰ درصد چه می‌شود.

لذا توجه به ۳ موضوع ضروری است. یکی این که این پروژه‌ها از لحاظ توسعه چه میزان اهمیت دارند، در این زمینه نه فقط از لحاظ پیمانکاران بلکه پیشنهاد مشخص ما این است که نمایندگان بخش خصوصی در اولویت بندی پروژه‌ها حضور داشته باشند چون پروژه‌ها اهمیت دارند. ولی آنچه مشخص است درجه اهمیت و تعیین تکلیف پروژه‌ها است، تقریباً ده درصد از دوره ریاست جمهوری یازدهم می‌گذرد ولی هنوز اولویت بندی پروژه‌ها تعیین تکلیف نشده است. در مورد مطالبات گذشته هم باید صحبت شود. گفته می‌شود در سال ۹۳ پرداخت می‌شود ولی اعتبار موجود برای پروژه‌ای نیمه تمام و پرداخت مطالبات کافی نیست. لذا پیشنهاد ما این است که در بودجه سال ۹۳ به شکل خاص هزینه‌های طرح‌های عمرانی مشخص شود که کسی اجازه دخل و خرج آن را برای امور غیرعمرانی نداشته باشد. لذا اگر اوراق مشارکتی قرار است به فروش برسد باید در سر فصل بودجه به آن اشاره شود.

در روز دوم کنفرانس پانل اول با ریاست مهندس منوچهر ملکینانی فرد و با موضوع کسب و کار برگزار شد. اعضای حاضر در این پانل مهندس عبدالعظیم گلچین دبیر کنفرانس صنعت احداث، مهندس شهرام حلاج پژوهشگر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مهندس میرزاخانیان مشاور هیأت رئیسه جامعه مهندسان مشاور، دکتر محمدحسین بنی‌اسدی رئیس هیأت مدیره شرکت بنیاد صنعتی ایران، مهندس مهرداد اشتري مدیرعامل شرکت سازيان، دکتر احمد شعبانی فرد نماینده افتخاری بانک جهانی بودند.

مهندس ملکینانی فرد با گلایه از خبرگزاری ایلنا درباره نوع پرداختن به خبر عدم حضور مقامات مملکتی در روز اول کنفرانس عنوان کرد: بنده معتقدم کسی که به چنین کنفرانس‌هایی نمی‌آید ضرر می‌کند چون افکار و تجربه حاضر در این جمع را از دست می‌دهد.

وی افزود: قانون بهبود مستمر کسب و کار میانبری برای رسیدن به توسعه اقتصادی است. گرچه معتقدم توسعه اقتصادی فرایندی مرکب از توسعه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی است. راه‌های میان بر زیادی در دنیا تجربه شده است چون آنها این راه‌ها را طی کرده‌اند. یکی از این راه‌های میانبر، توسعه فضای کسب و کار، قانون استفاده از حداکثر توان و اصلاح مالیاتی است که هیچ کدام اجرا نشده‌اند. پرداختن به قانون بهبود کسب و کار کنفرانس مستقلاً را می‌طلبد. برای تدوین این قانون زحمات زیادی کشیده شده است، دکتر نهاوندیان در تهیه این قانون نقش مؤثری داشته است و انجمن شرکتها ساختمانی و مؤسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث راجع به این قانون اقدامات زیادی انجام داده‌اند.

وی به تشریح این قانون پرداخت و گفت: عدم توجه و ابلاغ این قانون توسط دولت و علی‌رغم انتشار آن در روزنامه رسمی توسط مجلس، پی‌گیری و مطالبه آن را دشوار کرده است. ۷ ماده آن مستقلاً به تشکلهای اشاره دارد و ۱۴ مورد آن به اتاق اشاره دارد که اتاق به عنوان تشکل تشکلهای مطرح است.

وی با اشاره به اقبال دولت جدید به این قانون و بخش خصوصی و تعاون خواستار اجرایی شدن قانون حاضر گردید و افزود: البته گفتگوی بخش خصوصی و دولت در قانون بودجه مورد توجه قرار گرفته اما در این قانون به طور پرننگ‌تری به آن پرداخته است. در حال داشتن آیین‌نامه اجرایی برای هر قانون ضروری است. ۵ ماده از مواد این قانون نیازمند تدوین آیین‌نامه است. در مورد تدوین آیین‌نامه ماده ۹ مکاتبه شده تا درباره آن اظهار نظر نماییم. وی با اشاره به مفید بودن این قانون برای صنعت احداث، محدود کردن حضور بخش نظامی، اهمیت دادن به نظر تشکلهای و اتاق در مورد بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها، تسهیل امور مربوط به صادرکنندگان خدمات کالا، شفاف‌سازی رقابتها و مناقصات را از مزایای آن دانست و گفت: باید دید چه پتانسیلی برای پیاده کردن این قانون وجود دارد و نقش ما در این باره چیست!؟

مهندس میرزاخانیان مشاور هیأت رئیسه جامعه مهندسان مشاور سخنان بعدی این پانل بود که عنوان کرد: باید

داشته باشیم. قراردادهای مختلف باید توسط بخش خصوصی و دولتی نوشته شود.

مهندس شهرام حلاج پژوهشگر مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی

نیز درباره مناقصات و شفافیت در مناقصات صحبت کرد و عنوان نمود: تمام معاملات دولتی باید مناقصه یا مزایده باشد. این به آن معناست که معاملات علنی باشد. معنای دوم وضوح موضع است. قاعده دوم کاهش عوض پولی پس از احراز ستادی و کفایت عوض غیرپولی به این معنا که وقتی پیشنهادها مشابه باشند می توان درباره قیمت صحبت کرد. ما باید سازوکارهایی تعریف کنیم که عوضهای غیرپولی به نحوی قابل اتکا سنجیده شود و درجه بندی و کمی سازی

بخش خصوصی جایگاه خود را بشناسد و برای آینده خود برنامه‌ای داشته باشد و مطالبات خود را در چهارچوب قانون از دولت بخواهد. وی درباره مطالعات تدوین نظام اندازه‌گیری عملکرد محیط کسب و کار ایران با هدف بهبود شاخص‌های رقابت‌پذیری ایران در جهان صحبت کرد و گفت: امروزه ایران فرصت کافی برای یافتن جایگاه خود در اقتصاد جهانی دارد. البته دولت پول نفت را ندارد و این فرصت خوبی برای نشان دادن توانمندی بخش خصوصی و سرمایه آن به عنوان سرمایه ملی در رشد و توسعه ملی است. قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار در ماده ۴ اتاق را موظف کرده شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین نمایند. وزارت اقتصاد هم موظف شده رتبه کسب و کار ایران را در جهان اعلام نماید.

وی با اشاره به اقدام‌های انجام شده در این مورد گفت: باید مطالعات پایه، تدوین نظام سنجش عملکرد محیط کسب و کار ایران و پیاده‌سازی این نظام صورت گیرد که در قسمت مطالعات پایه به بررسی شاخص‌های مختلف اعلام شده از طرف نهادهای مختلف پرداختیم. در مجموع ۴۷۴ متغیر برای جایگاه رتبه‌بندی کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد که می‌تواند معیار تدوین نظام رتبه‌بندی ما نیز قرار گیرد و تدوین این نظام نیازمند همکاری دولت و بخش خصوصی است. نظام مناسبات در ساختار فنی و اجرایی ما هم در حال تغییر است و تدوین قانون کسب و کار نشان از همکاری بخش خصوصی و دولت دارد. دولت جدید امیدوار به همراه آورده و باید از این فرصتهای همزمان استفاده کنیم و در بهبود جایگاه خود حرکت کنیم.

غیرپولی صورت گیرد. امری که نهادهای خصوصی و دولتی، به آن بی‌توجه بودند. ما در مورد حقوق معاملات عمومی نیاز به مطالعه کافی داریم. متأسفانه مناقصات ایرانی تابعی از فهم عقلانی ما از متن مرجع و بدون وجود معیارهای مطلوب پایش‌پذیری آن است.

مهندس ملکبانی فرد با تأیید سخنان وی گفت: شیوه‌نامه

اجرای قانون مهم‌تر از خود قانون است. باید درباره وضعیت مالیات پیمانکاران دقت نظر بیشتری شود و وزارت امور اقتصادی و دارایی سعی کند کسری بودجه را با فشار آوردن به شرکتها جبران نماید.

دکتر احمد شعبانی فرد نماینده افتخاری بانک جهانی با

اشاره به مقوله پژوهش و آموزش گفت: ما همیشه به آموزش

مهندس **مهرداد اشتری مدیرعامل شرکت سازبان** به تبصره ۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ پرداخت. وی با ارائه تاریخچه همکاری و گفتگوی بخش خصوصی و دولت عنوان کرد: در جهان تغییر الگویی در مشارکت بخش خصوصی و دولتی در انجام مشترک پروژه‌ها دیده می‌شود به طوری که ۴۲ درصد رشد را طی سالهای ۲۰۹ تا ۲۰۱۳ به وجود آورده است. در حال حاضر دولت ما از حالت توزیع‌کننده به تنظیم‌کننده تغییر نقش داده و این امر نوع قراردادهای را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. وی افزود: در بند الف این قانون به استفاده از این مشارکت و شرایط آن اشاره شده است که متأسفانه بهبود مناسبی را نسبت به قانون سال ۹۲ در مورد شرایط شرکت‌های پروژه‌ای، دخالت بخش غیرخصوصی، کنسرسیوم، هزینه‌های قبل از قرارداد، مدل مالی در نظام مناقصات دو مرحله‌ای و غیره نشان نمی‌دهد. وی افزود: ما باید شورای ملی مشارکت بخش خصوصی و دولت

تبلیغ می‌کند و روی کمیته تأکید بیشتری دارد و به اندازه کافی به محیط زیست و اخلاق حرفه‌ای نیرداخته و شرکت‌های کوچک را به مشارکت و همکاری تشویق نمی‌کند. انواع شرکتها زیاد است و نمی‌توان برای همه آیین‌نامه تشخیص صلاحیت جدا نوشت و باید فصل مشترکی در این باره تدوین شود. در قانون گفته شده اتاق بازرگانی مسئولیت این امر را دارد اما اتاق به تنهایی از عهده آن برنمی‌آید. به این منظور تحقیقی صورت گرفت. در مرحله اول بررسی متوجه شدیم در آیین‌نامه‌های فعلی سرمایه شرکتها بیشتر مبنای رتبه‌بندی بود و سرمایه‌های معنوی و اجتماعی آنها کمتر لحاظ شده است که باید برای اعمال آن نیز باید داده شود.

مهندس گلچین نیز در پایان پانل عنوان کرد: هدفهای مؤسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث که در بدو پیدایش خود کمیسیون بود، با رهنمودهای آقای دکتر آخوندی مطابق بود. درست است بخش خصوصی تضعیف شده و دولت قصد قوی کردن آن را دارد، اما انجام اینها با صحبت درباره آن متفاوت است. وقتی گفته می‌شود دولت تنظیم‌کننده باشد نه توزیع‌کننده باید این عادت را در خود به وجود آورد و خط مشی خود را تغییر دهد. دولت نه تنها نظر بخش خصوصی را بخواهد بلکه باید شورای مشارکت بخش دولتی و بخش خصوصی تشکیل شود.

پانل بعدی با حضور آقای دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی و با ریاست مهندس هرمزد رامینه رئیس شورای مدیریت جامعه مهندسان مشاور، مهندس جواد خوانساری رئیس هیات اجرایی شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای، مهندس ایرج رهبر رئیس هیات مدیره انجمن انبوه سازان مسکن، مهندس محمد احمدی رئیس هیات مدیره انجمن تاسیسات، مهندس آزاد دبیر انجمن شرکت‌های راهسازی ایران، مهندس مختاری ثقفی (طرح و ساخت سامان)، دکتر احمد میدری معاون رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برگزار شد.

در ابتدای این پانل مهندس خوانساری رئیس هیات اجرایی شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای عنوان کرد: یکی از مشکلات پیمانکاران ما این است که علاوه بر رتبه‌بندی معمولی در هنگام شرکت در یک پروژه بزرگ رتبه‌بندی مجدد صورت می‌گیرد در حالی که مدیران اجرایی پروژه بدون تأیید صلاحیت در پستها قرار می‌گیرند و ضعف آنها مشکلات زیادی را در پروژه‌های مختلف به وجود آورده است. ما از دکتر نوبخت تصویب قانونی را برای رتبه‌بندی مدیران اجرایی

به گونه‌ای نگاه کرده‌ایم که انگار باید خود ما آموزش دهنده باشیم. کسی که همیشه می‌خواهد یاد دهد در حالی که برای آموزش دادن بهترین پایه آموزش گرفتن است. در آموزش اولین اتفاق یادگیری است و باید افزایش مهارت بدهد. تغییر و اصلاح رویکرد در اجرای عملیات هم هستند که در فقدان آنها آموزش فقط هزینه است. در آموزش مناسب، فرد پرسش‌کننده خوبی است که برای دریافت پاسخ اصرار دارد. دولت پاسخگوی طرف پرسشگر می‌خواهد و این پرسشگری نیاز به آموزش دارد.

وی در ادامه با اشاره به موضوع تسهیل فضای کسب و کار گفت: ۴ هدف اصلی در پروژه یافتن گلوگاه‌های قوانین کشورهای مختلف در کسب و کار، یافتن محدودیتها و موانع کسب و کار در حوزه بخش خصوصی، تعریف و تبیین شاخصهای اقتصادی و رتبه‌بندی کشورهاست. ایران از زمانی که برای رتبه‌بندی در IFC داوطلب شد از سال ۲۰۰۵ در بین ۱۳۳ کشور رتبه ۱۰۸، در سال ۲۰۰۶ در بین ۱۹۱ کشور رتبه ۱۵۵، سال ۲۰۰۷ در بین ۱۷۵ کشور رتبه ۱۳۱، سال ۲۰۰۸ در بین ۱۷۸ کشور رتبه ۱۳۵، سال ۲۰۰۹ در بین ۱۸۱ کشور رتبه ۱۴۲، سال ۲۰۱۰ بین ۱۸۳ کشور رتبه ۱۳۴، سال ۲۰۱۱ بین ۱۸۱ کشور رتبه ۱۲۹ را داشته است. سال ۲۰۱۲ آخرین آمار بانک جهانی رتبه ما را ۱۴۵ در بین ۱۸۵ کشور اعلام کرده است یعنی روندی تنزلی داشته‌ایم. پیشنهادهایی برای بهبود رتبه‌بندی به دولت و بخش خصوصی می‌توان ارائه داد. ما باید شایسته‌سالاری کرده و به مواردی مانند آموزش با سه مؤلفه، تلاش، بهره‌وری، ایجاد چشم‌انداز برای کسب و کار، ایجاد نظام پشتیبانی، تبدیل منابع انسانی به سرمایه انسانی، ارزش محوری و اخلاق محوری، امانتداری، و سوال از دولت توجه کنیم.

دکتر محمد حسین بنی‌اسدی رئیس هیات مدیره شرکت بنیاد صنعتی ایران درباره تشخیص صلاحیت و رتبه‌بندی صحبت کرد و گفت: آیین‌نامه تشخیص صلاحیت که مصوب سال ۸۳ است مشکلات مختلفی دارد اما باید دید چگونه این آیین‌نامه با توجه به حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی کشور اصلاح شود که کارایی خود را باز یابد. آیین‌نامه فعلی مدرک فروشی را

می‌گذرد و کاستی‌هایی در آن دیده می‌شود. بازنگری اساسی برای قانون نظام مهندسی احساس می‌شود و لازم است در جهت بهبود و سالم سازی محیط کار و لحاظ کردن حقوق شهروندی بازنگری شود و در تدوین آن تشکلهای ما حضور جدی و فعال داشته باشند. متأسفانه این قانون مسائل عدیده‌ای دارد از جمله لحاظ نشدن شرکتهای ژئوتکنیک در آن. درباره طرحهای جامع و تفصیلی شهری هم متأسفانه در اجرا به شکل مطلوب به آنها عمل نمی‌شود. تجربه جهانی نشان داده برای عملی شدن آن باید شهروندان در تدوین آن حضور داشته باشند. در مورد بافتهای فرسوده و برخورد با آنها راهی

خواستیم که توجه به همین امر را از شما هم خواستاریم. علاوه بر این از شما درخواست داریم درباره تعیین وضعیت پروژه‌هایی که به شرکتهای دولتی به عنوان سرمایه‌گذار واگذار شده‌اند نیز توضیحی ارائه دهید. آیا در مورد آنها تجدیدنظری صورت خواهد گرفت یا نه؟ آیا مشکل ارجاع کار به آنها تغییر خواهد یافت یا آنها با سرمایه دولتی، به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

مهندس علی آزاد دبیر انجمن شرکتهای راهسازی ایران نیز

عنوان کرد: تبریک می‌گویم به مناسبت هفته وحدت که این وحدت و همبستگی راهی است در تاریکی حرفه ما. مشکلاتی که در جامعه ما به خصوص در امور زیرساختها و نگهداری آن به وجود آمده نتیجه عملکرد مسئولان فعلی نیست. خرابه‌ای است که به صورت ارثی به آنها رسیده، مسئولان در نهایت صداقت به بخش خصوصی می‌گویند بیایید با هم برای پیدا کردن راه حل بهینه همکاری کنیم. پس نمی‌توان گله‌ای در این باره کرد اما مسئولان محترم دولت باید توجه کنند توانمندی مسئولان، سابقه کار آنها در دوره‌های قبل و مدیریت شایسته آنها انتظاری را در جامعه به وجود آورده است و باید مواظب انتظار جامعه باشند که مبدا این بلور امید شکسته شود. وی افزود: راه، اولین زیرساخت توسعه کشور است. ما نمی‌توانیم راه نسازیم یا به آنچه ساخته‌ایم توجه نکنیم. نگهداری این سرمایه ملی هم دارای اهمیت است. تا سال ۸۷ تقریباً ۲۸ هزار تن آسفالت برای روکش جاده‌ها استفاده می‌کردند که در سال ۹۱ به ۸ هزار تن رسید و باید فکری در این مورد شود.

وی افزود: چرا همیشه فکر و ایده خوب را مطرح می‌کنیم اما هیچکدام تحقق نمی‌یابد؟ باید به فکر اصلاح بستر کار و خاک نامناسبی که در آن کشت می‌کنیم باشیم. باید راه حل را در وحدتی که تشکلهای صنفی دارند بیابیم.

مهندس ایرج رهبر رئیس هیات مدیره انجمن انبوه سازان

مسکن در ادامه گفت: قلب همه ما برای ایران می‌طید همینطور که قلب دولتمردان برای ایران می‌طید. همه ما اعتقاد داریم در جهت رفاه و پیشرفت مردم باید قدم برداریم. درست است که بخش مسکن کار عمرانی است اما بعد اجتماعی هم دارد چون مستقیماً با مردم طرف هستیم. ما در بخش مسکن مشکلات زیادی داریم و باید تعامل خود را روی برنامه‌ای مدون جلو ببریم.

مهندس هرمز رامینه رئیس شورای مدیریت جامعه مهندسان

مشاور نیز عنوان کرد: در بخش شهرسازی نگرانی‌هایی در بین حرفه‌مندان وجود دارد. ۱۷-۱۸ سال از قانون نظام مهندسی

وجود ندارد به جز وارد کردن مردم به بحث که اهمیت دادن به تصمیم آنها به جذب سرمایه هم می‌انجامد.

دکتر احمد میدری معاون رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و

رفاه اجتماعی سخنران بعدی بود که عنوان کرد: واقع بین بودن لازمه استفاده از فرصت موجود است. دولت باید از یک دولت غیرمشارکتی به دولت مشارکت جو تبدیل شود. بخش خصوصی هم باید تجدیدنظری داشته باشد. براساس مطالعات انجام شده نقاط ضعفی وجود دارد که اگر پالایش شود امکان گفتگوی بیشتر وجود دارد. نهادهای مدنی ما امکان سازماندهی درون خود را ندارند و گاه برای حل تضادهای درونی به دولت مراجعه می‌کنند. تشکلهای مدنی معمولاً درباره بودجه فاقد شفافیت هستند. گردش نخبگان ندارند و مشارکت اعضا کم است و به همین دلیل فاقد قدرت چانه‌زنی هستند. مهم تر از همه این که تشکلهای پایگاه شهرستانی ضعیفی دارند. این ضعفها به دلیل محیط نادرست شکل گرفته‌اند و تنها دولت قادر به تغییر آن نیست. تغییر محیط با مشارکت همه امکان پذیر است.

بعد از توضیح مهندس رامینه درباره برخی نکات ذکرشده، دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی که در چهارمین کنفرانس بین المللی صنعت احداث و انرژی حاضر شده بود به ایراد سخنرانی پرداخت و گفت: از سالهای گذشته شهرها را در ایران بدون توجه به حق و حقوق شهروندی طراحی کردیم و مهندسی کشور فاقد برنامه ریزی مناسب برای معماری شهرهای کشور بود. برخی از شهرهای کشورمان هم اکنون غیرقابل نقش کشیدن شده اند اما این شهرها را مهندسان ما ساخته اند در حالی که جامعه مهندسان ما فارغ از نقش مهندسی خود یک مسئولیت اجتماعی دارند. شهر مشهد برای یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر طراحی شده اما هم اکنون جمعیت این شهر به سه میلیون و ۱۰۰ هزار نفر افزایش یافته و هشت تا ۱۰ درصد حاشیه نشینهای ما

فعلی خارج شوند. در حوزه حمل و نقل نیازمند نوسازی ناوگان هستیم زیرا هم اکنون ۱۱ درصد تولید ناخالص داخلی کشور به بخش حمل و نقل تعلق دارد.

وی از تمام فعالان بخشهای خصوصی و دولتی خواست برای خروج اقتصاد ملی از رکود با هم تعامل داشته باشند تا شاهد رونق فعالیت اقتصادی در بخشهای مختلف باشیم و یادآور شد: هم اکنون برای نوسازی ناوگان کشور نیازمند هزاران میلیارد تومان منابع مالی هستیم، هرچند می توانیم این منابع را از داخل و خارج تامین کنیم. منابع مورد نیاز می تواند از فاینانس، بازار سرمایه، انواع صندوق های مالی و منابع بانکی تامین شود تا بتوانیم اقتصاد ایران را از رکود خارج کنیم. کشور هم اکنون نیازمند ۳ هزار واگن مسافری و ۲۰ هزار واگن باری است و بخش خصوصی می تواند در این حوزه با تامین منابع مالی فعالیت خود را افزایش دهد. ناوگان جاده ای کشور هم اکنون فرسوده شده و حوزه صنعت کشور با ارایه برنامه ریزی مناسب باید نسبت به نوسازی ناوگان اقدام کند.

وزیر راه و شهرسازی از نبود بنگاه های بزرگ حمل و نقل انتقاد کرد و گفت: نبود این بنگاه ها در صنعت حمل و نقل سبب شده ضریب بهره وری در این حوزه کاهش یابد. وی بر ضرورت راه اندازی بنادر خشک تاکید کرد و گفت: با توسعه بنادر خشک در کشور می توان شاهد توسعه حمل و نقل هوایی، ریلی و جاده ای در کشور بود.

پانل بعدی با عنوان نفت، گاز و پتروشیمی به ریاست مهندس طبیب زاده عضو هیأت امناء مؤسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث برگزار شد. مهندس نادر گلچین، مهندس نادر عطایی مدیرعامل شرکت جهانپارس، گردانی نژاد از سامانه تأمین کالا و ساخت داخل وزارت نفت، مهندس خشایار اسفندیاری کارشناس ارشد سازمان مدیریت، مهندس حسن هاشمی رئیس هیأت مدیره انجمن شرکتهای مهندسی و ساخت، مهندس حسن کاظمی عضو هیأت مدیره سازندگان صنعت نفت، غلامعلی رسولی مدیرعامل همپا، نصرت الله سیفی رئیس سازمان بهینه سازی، و مهندس ملکبانی فرد از اعضای این پانل بودند.

مهندس نادر عطایی مدیرعامل شرکت جهانپارس درباره نقش پیمانکاری در ایران صحبت کرد و گفت: نقش پیمانکاران در امور زیربنایی هر کشوری اساسی است. آنچه اهمیت دارد گرفتن نتیجه مثبت از چنین گردهمایی هاست. البته در این مورد کاهلی خود ماست که با وجود چنین شغل سختی شناخته شده نیستیم. به واقع آموزش، تولید و سازندگی هستند که کشور را می سازند. در

در حاشیه مشهد زندگی می کنند. جامعه مهندسان کشور باید به مفهوم صلاحیت و مسئولیتهای حرفه ای خود آگاه باشند، اما در زنجیره صنعت احداث باید به مسئولیت های افراد مختلف از جمله پیمانکاران و شرکت های بیمه نیز توجه شود. وزیر راه و شهرسازی به برنامه ریزی در افاق های بلندمدت و کوتاه مدت در عرصه صنعت احداث در کشور تاکید و پیشنهاد کرد در این حوزه با تشکیل شوراهای گفت و گو مسئولیت های همه دست اندرکاران صنعت احداث مشخص شود و با رقابت منصفانه همه افراد متخصص که در یک سطح هستند در انجام امور پیمانکاری کشور را یاری کنند.

وی سپس افزود: با توجه به برنامه اقدام مشترک ژنو فضا برای انجام فعالیت های اقتصادی در کشور فراهم شده و با برنامه ریزی مناسب برای خروج از رکود اقتصادی کشور اقدام کنیم. در این برنامه ریزی باید رونق حوزه های مختلف اقتصادی از جمله مسکن و حمل و نقل مورد توجه قرار گیرند تا از شرایط رکود

یکپارچه‌ای داشته باشد و شفافیت رویکردهای نظام را مورد تأکید قرار داده است. اصلاح ساختار بیمه هم مورد تأکید این نظام بوده و توجه ویژه به سند چشم‌انداز ۲۰ ساله داشته است.

مهندس حسن کاظمی عضو هیأت‌مدیره سازندگان صنعت

نفت با محوریت نظامهای اجرایی پروژه‌ها در صنعت نفت صحبت کرد و گفت: براساس سند چشم‌انداز در حوزه صنعت بسیاری از محورهای کاری تعیین شده است اما متأسفانه استراتژی مشخصی در این خصوص وجود ندارد که این موضوع باید به یکی از خواسته‌های اساسی تشکل‌ها از متولیان تبدیل گردد. وی ضمن ارائه آمار و ارقامی از هزینه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های اختصاص یافته در برنامه بودجه کشور به بخش‌های مختلف از جمله نفت، گاز و نیرو اشاره کرد و گفت، مشکلات و انحرافات موجود در این خصوص علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته هنوز مرتفع نشده است. وی تصریح کرد، باید مطالبات اعضای هر یک از تشکلهای همراه با راهکارها به صاحب‌منصبان ارائه گردد و این قول از آنها گرفته شود تا این مسئله در بازه زمانی مشخص حل شده و طی یک قطعنامه در طول سال مورد پایش قرار گیرد. وی با اشاره به قول مساعد معاون وزیر نفت در امور ساخت داخل در طول برگزاری نمایشگاه انرژی کیش، مبنی بر تشکیل کارگروه مشترک همکاری گفت،

ما در شرایط فعلی مسئله‌ای به نام تحریم را پیش رو داریم و باید ببینیم لغو تحریم‌ها برای سازندگان و پیمانکاران فرصت خواهد بود یا تهدید. لذا باید مراقب تهدیدها باشیم و از فرصتها نیز نهایت بهره‌مندی و استفاده را ببریم. اگر خردمندان از این فرصت استفاده نکنیم تهدید خواهد شد و شاید نتوانیم فرصت مشابه مناسبتری به دست آوریم. وی در ادامه پیشنهاد نمود عودت مبالغ ارزی به سمت تولید و اشتغال باشد تا بدین ترتیب زمینه‌های توسعه کسب و کار بهتری فراهم گردد.

همه کشورهای در حال توسعه به این شغل سوسید می‌دهند. ما حتی نتوانسته‌ایم به مردم ایران شغل خود را معرفی کنیم. متأسفانه آسیب‌پذیرترین گروه پیمانکاران هستند که ممکن است با نظریک ناظر جزء مورد حمله قرار گیرند.

مهندس حسن هاشمی رئیس هیأت‌مدیره انجمن شرکتهای

مهندسی و ساخت نیز ضمن اشاره به لزوم اصلاح قوانین، از ناشناخته ماندن پیمانکاران گلایه کرد و گفت: انتظار داریم دولت جدید شایسته‌شناسی را رعایت کند.

مهندس خشایار اسفندیاری کارشناس ارشد سازمان مدیریت درباره جایگاه بخش خصوصی صحبت کرد و گفت: نظام فنی و اجرایی کشور ما برای اولین بار در سال ۱۳۶۷ مدون شد. بعدها این نظام بازنگری شد. برای ورود به نظام جهانی لزوم تجدیدنظر در نظام فنی و اجرایی اهمیت یافت. ماده ۳۱ قانون برنامه چهارم توسعه چهارچوبی برای نظام فنی و اجرایی بود. در قانون ابلاغی به این موضوع تأکید شده بود که تمام قوانین مغایر با آیین‌نامه ابلاغی دولت در ماده ۳۱ لغو می‌شود. دستگاههای موظف به تبعیت از این قانون شوند از جمله وزارت نفت. از جمله مبانی نظری این قانون نگاه دولت به عنوان حکمران بود و تصدی‌گری امور به عوامل ذی‌نفع طرحها و اگذار می‌شد که یکی از این ذی‌نفعان بخش خصوصی است. دولت به عنوان حکمران باید سیاستهایی را برای نفع عوام دنبال کند و از رانتهای موجود در بازار جلوگیری کند، اگر دولت در بازار بماند از وظایف حکومتی خود غافل می‌شود. وی شاخصهای حکمرانی را براساس ماتریسهای لازم شمرد. در اصلاح قانون نفت، حاکمیت را به وزارت نفت داده اما نظارت را از طریق کمیسیون نظارت بر منافع نفتی لحاظ کرده است.

نظام فنی و اجرایی کشور باید معیار عمل وزارت نفت هم قرار گیرد که بقیه قانونها همه وزارت نفت را به تبعیت از این نظام که فراتر از یک قانون مدت‌دار است تأکید کرده که می‌تواند سیستم مدیریت

غلامعلی رسولی مدیرعامل همپایه نیز گفت: ظرف سی و چند سال گذشته شرکتهای مهندسی و اجرایی سعی کردند توان خود را ثابت کنند که از سال ۸۰ کارها کاملاً به شرکتهای ایرانی واگذار شد اما مشکلات مختلف از جمله تحریمها همیشه جلوی پیشرفت کار را گرفته است. ما همزمان از منابع طبیعی و انسانی برخورداریم اما قدر آن را نمی دانیم.

مهندس طبیب زاده با بیان اینکه ما پیمانکاران بخش صنعت نفت خود را باور داریم و قادریم پروژه های خود را مدیریت و اجرا کنیم؛ با اعلام آمادگی برای قراردادان توانایی های این شرکتهای در اختیار دولت به شرایط کنونی پیمانکاران پرداخت و به چالشهایی که در اجرای پروژه های صنعت نفت وجود دارد، پرداخت. وی از بسترها و شرایط مساعد حاکم بر نظام پیمانکاران در صنعت نفت هم نام برد و حلقه مفقوده نظام را بحث مدیریت دانست.

مدیریت آخرین پانل کنفرانس صنعت احداث را مهندس صمیمی دهکردی نایب رئیس انجمن سازندگان تجهیزات نفت با عنوان «صنعت معدن و صنایع معدنی» بر عهده داشت. در این پانل مهندس گلچین، مهندس غلامرضا حمیدی انارکی دبیر خانه معدن ایران، دکتر احمد سوهانگر نایب رئیس انجمن ماشین آلات سنگین، آقای جلالی از سازمان مدیریت و کیومرث فروتنی مدیر کل دفتر صنایع ماشین سازی و نیروی محرکه وزارت صنایع معدن و تجارت حضور داشتند. مهندس غلامرضا حمیدی انارکی دبیر خانه معدن ایران با

اشاره به توان جایگزینی مواد معدنی و محصولات آن با نفت، محصولات معدنی را خودکفا دانست و گفت: در کشور ما تنوع معدنی موهبتی الهی است. این پتانسیل مزیت ایجاد کرده است. در سند چشم انداز بلندمدت توسعه کشور که مبنای توسعه چهار برنامه کشور است به بهره برداری از مزیت های اقتصادی و طبیعی این سرزمین با شناسایی آنها تأکید شده است. وی روی مدیریت یکپارچه امر اکتشاف در کشور تأکید کرد و با پرداختن به حقوق دولتی درباره مواد معدنی گفت: هیچ کجا روی ماده فراوری شده مالیات نمی بندند تا انگیزه در معدنکار از بین نرود در حالی که امروزه مسابقه ای بین مجلس و دولت برای وضع عوارض مختلف برای این بخش ایجاد شده است.

در ادامه خانم دکتر فتوره چی گزارشی درباره «چالشهای بازار انرژی با توجه به موقعیت ایران» را ارائه داد و گفت: در آینده منابع نامتعارف جایگزین منابع متعارف انرژی خواهد شد. میزان ذخایر حرف اول نیست بلکه صیانت از معادن و تکنولوژی تولید مهم است. حرکت به سمت تولید از منابع متعارف رفته است و وابستگی آنها به منطقه ما کمتر خواهد شد. پس بهتر است به جای استفاده از منابع خام و خام فروشی، آن را به واحد صنعتی داده، درآمد خود را بهبود بخشیم چرا که آینده بازار نفت و انرژی ما داخلی خواهد بود نه خارجی.

مهندس صمیمی دهکردی نایب رئیس انجمن سازندگان تجهیزات نفت درباره مطالعات تحلیل بازار آینده ایران که توسط خانم فتوره چی و آقای صالح انجام شده گفت: نتیجه آن برای

چون یا باید توسعه همزمان اتفاق بیافتد یا نیافتد. بهبود فضای کسب و کار که در دنیا به آن تسهیل فضای کسب و کار می‌گویند و ما به دلیل بیمار بودن آن روی بهبود فضای کسب و کار تاکید می‌کنیم هم از عوامل اصلی توسعه است. شاه‌بیت همه حرفها در همه پانل‌ها همین فقدان ارتباط به شکلهای مختلف است که باید برای ایجاد آن اقدام شود.

پس از سخنرانی مهندس گلچین و ارائه پیش نویس قطع‌نامه از حامیان این کنفرانس با لوح تقدیر و جوایز تقدیر به عمل آمد. لازم به ذکر است علاوه بر ارائه مقالات تخصصی در طول کنفرانس، نمایشگاه دستوردهای صنعت احداث نیز در حاشیه کنفرانس برپا بود و بیش از ۴۰ شرکت ایرانی آخرین دستاوردهای خود را در صنعت ساختمانی و انرژی در نمایشگاهی در حاشیه این کنفرانس عرضه کردند.

در این نمایشگاه شرکتهای ایرانی توانمندیهای خود را در بخش‌های مختلف از جمله ماشین‌آلات سنگین راهسازی، بیمه و تجهیزات ساختمانی و تاسیساتی در معرض دید عموم قرار داده بودند. ظرفیت‌های کشور در حوزه بلندمرتبه‌سازی ساختمانهای بلند و شهرسازی، مصالح ساختمانی، صنایع برقی و الکترونیکی مورد نیاز، در و پنجره و تجهیزات سرمایشی و گرمایشی از دیگر محصولات است که توسط شرکتهای ایرانی در حاشیه چهارمین کنفرانس بین‌المللی صنعت احداث و انرژی عرضه شده بود.

صنعت بسیار راهگشا بود و آن این بود که ما در بازار آینده انرژی منطقه جایگاه زیادی نداریم و بهتر است به فکر باشیم انرژی خود را به ارزش افزوده تبدیل کنیم.

وی افزود: متأسفانه در هیچ کجای دنیا انرژی را به مصرف‌کننده ارزانتراز تولیدکننده نمی‌دهند، اما در ایران برعکس این نکته است. بحث بعدی درباره قانون حداکثر استفاده از توان داخلی است که این قانون تحت نام طراحی در مجلس تصویب شد که ارجاع کار به ایرانی تأکید شده بود و ۵۱ درصد ارزش آن کار را از داخل انجام می‌دهد. قانون دورکن اساسی ارجاع و انجام کار داشت. این قانون می‌تواند برای همه بخشهای صنعت یک قانون مادر باشد و ما خواهان آن هستیم که وزارت صنعت و معدن و تجارت سریعتر سازوکارها و آیین‌نامه‌های خود را با کمک تشکلهای تصویب کند که تکلیف بخش خصوصی با این قانون مشخص شود.

در پایان این پانل **دکتر احمد سوهانگر نائب رئیس انجمن ماشین‌آلات سنگین درباره فرآورده‌های معدنی** با ارزش افزوده بالا توضیحاتی ارائه داد و گفت عناصر کمیاب در صنایع با فناوریهای بالا (High tech) استفاده می‌شود. مهندس کیومرث فروتنی درباره ظرفیت قانون حداکثر تولید تاکید کرد.

در اختتامیه این کنفرانس مهندس گلچین با بیان اینکه فرصت خوبی برای ما پیش آمده است گفت: هم دولت و هم بخش خصوصی ما در ابتدای راه توسعه هستند. نهاد حاکمیت و عاملان توسعه باید به هم نزدیک شوند شاید یکی از راهها این باشد که همه مؤسسات عضو این مجموعه همکاری کنند؛

روز مهندسی بر تمامی تلاشگران گستره سازندگی و آبادانی فرخنده باد

پنجم اسفندماه روز مهندسی و مهندس است. دانشی مردان و زنانی که در تمدن سازی و گسترش منظومه های فرهنگی ملی، منطقه ای و جهانی نقش ارزنده و سازنده ای دارند. مردان و زنانی که در سخت ترین شرایط آب و هوایی با کمترین امکانات رفاهی و بهداشتی در گرمای بالای ۴۸ درجه و سرمای زیر ۳۰ درجه در کوه و دشت و بیابان در دل صحرا به آفرینش و پایش سازه ها و سامانه های تمدنی همت می گمارند تا زیرساختهای توسعه ای را فراهم سازند؛ اگر دستمایه ها و برون داد خلاقیتها، نوآوریها، استعدادها و دانش اندوزی جامعه مهندسان را از گستره زیستی و هستی اجتماعی به کناری نهیم آنگاه درمی یابیم که زندگی انسان در سرتاسر گیتی و کره زمین از مفاهیم اصلی و اساسی خود تهی می شود. بی شک آثار ذهن وقاد و اندیشه نقاد مهندسان در پیدایی تمدنها اگر نگوییم که بی نظیر باید گفت که کم نظیر می باشد به قول ملك الشعرا در تضمین شعر سعدی:

گر بگویم که مرا با تو سر و کاری نیست

در و دیوار گواهی بدهد کاری هست

سرعت و سهولت کنشهای متقابل جهانی، حرکت لحظه ای امواج تمدنها و فرهنگها از يك نقطه جهان به نقطه دیگران، تعامل میان هنجارها و ارزشها، خرده فرهنگها و تمدنها و منظومه های فرهنگی، انتقال دستاوردهای تولیدی، محصولات مادی و فرهنگی و نرم افزاری و اختراعات و اکتشافات همه و همه وامدار دانش فنی و مهندسی است. امروز اگر آنچه را که علم مهندسی در خدمت دانشی مردان پزشکی برای دریافت بهتر، دقیق تر و سریع تر مشکل بیماران قرار داده است مورد توجه قرار دهیم، خواهیم دید که آثار و برکات این علم در بهداشت و درمان انسانها تا چه حد اثربخش و اثرگذار است. امروز اگر دستاوردهای علوم مهندسی را در خطوط هوایی، دریایی، ریلی و زمینی مطالعه نماییم به درستی نقش و تأثیر بی بدیل دانش فنی و مهندسی را در روند و فرایند جامعه پذیری و روند اجتماعی شدن بهتر و با شفافیت بیشتری دریافت خواهیم کرد. امروز اگر شبکه های ارتباطات را در گستره گفتگوی تمدن و فرهنگها مطرح کنیم آنگاه به رسالت علوم مهندسی در حل مشکل تنهایی، گوشه نشینی و انزوای انسان سرگشته و بی پناه و بی خبری خواهیم برد که به درستی شاعر در مورد آثار اجتماعی گردش و چرخش اطلاعات و خبرها در فضاهای فیزیکی و مجازی ارتباطی و انتشار خبر چنین می گوید:

جان نباشد جز خبر در آزمون

هرکه را افزون خبر جانش فزون

اما آنچه که می تواند آفرینشهای گرانقدر دانش فنی و مهندسی را در خدمت و هدایت زندگی با آرامش و آسایش انسان هزاره سوم به کار گیرد تعاملات و همکاری این بخش از دانش بشری با سایر رشته های علمی اعم از علوم پایه، علوم تجربی و علوم انسانی است. اگر این تعامل را مهندسان در روند امور با سایر رشته های علوم تجربی و انسانی به کار گیرند بی شک برون داد آن زندگی باشکوه و آینده ای سرشار از نشاط و شادابی و محیط زیستی به دور از آلودگی و منابع ملی به دور از برداشت بی رویه خواهد بود و در يك کلام این تعامل خلاق، توسعه پایداری شایسته و بایسته را به زیستگاه و آینده بشر ارزانی خواهد داشت.

تبریک و تهنیت روز مهندس و مهندسی را به جامعه مهندسی کشور، با شعری از حافظ به پایان می بریم که می گوید:

ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد

دل رمیده ما را رفیق و مونس شد

نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت

به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد

طرب سرای محبت کنون شود معمور

که طاق ابروی یار منش مهندس شد

کرشمه ی تو شرابی به عاشقان بنمود

که علم بی خبر افتاد و عقل بی حس شد

فرصت را مغتنم شمرده بار دیگر این روز فرخنده و خجسته را به

جامعه مهندسی کشور تبریک و تهنیت عرض می نمایم.

نقش مشاوران، پیمانکاران و سازندگان در امور زیربنایی، تولید اشتغال، اقتصاد کشور و

چگونگی غلبه بر چالشهای فراروی آن

مهندس نادر عطایی

رئیس هیأت مدیره گروه جهانپارس

اشاره:

آقای مهندس نادر عطایی یکی از کارآفرینان موفق و بزرگ کشور است که تاکنون چندین لوح و جایزه کارآفرینی بین المللی را نیز دریافت کرده است. ایشان در طول دهه های فعالیت عمرانی به این نتیجه اثربخش دست یافته است که باید شکاف میان نسلی به وجود آمده، میان مدیران مجرب با مدیران جوان را با انتقال دانش بومی شده علوم مهندسی به ویژه در اجرای پروژه های زیرساخت های توسعه ای پر کرد و در این زمینه کلیه دستاوردهای موفق و ابتکارات حین عمل و اجرای پروژه را مکتوب و به نسل جدید انتقال داد. به نظر می رسد یکی از عوامل مؤثر در کندی روند توسعه در ایران عدم انتقال فرهنگ مهارت ها و نتایج به دست آمده در میدان عمل باشد به ویژه آنگاه که حاملان و ناقلان این انتقال فرهنگ دانش مهندسی مدیران موفق باشند که در کوران تلاش های سازنده و آبادگری خود توانسته اند در سطح ملی و بین المللی و جهانی نام و آوازه ایران و ایرانی را در جایگاهی بالا و والا قرار دهند. این انتقال بیش از پیش ضرورت می یابد بدین منظور آنچه از قلم نویسنده این مقاله انتقال می یابد تجربیات گرانسنگی است که بر مهندسان جوان فرض است که با مطالعه چندین باره آن توانمندی های تجربی خویش را ارتقاء دهند.

فراهم نخواهد شد و بدیهی است که به دست تاجران محصولی مطلوب نخواهد رسید تا به مبادله آن بپردازند. شایان ذکر است که سرمایه گذاری در سازندگی و تولید، اشتغالزاترین فعالیت ممکن در جهان ماست. بطور مثال در احداث یک پالایشگاه ۲۰۰ هزار بشکه ای نفت، در دوره ساختمان و نصب حدود (۴۰۰۰ الی ۶۰۰۰) نفر به طور مستقیم مشغول به کار می شوند و تعداد بیشتری نیز در مشاغل پیرامونی مانند ساخت کالا و تجهیزات، فروش مصالح و مواد اولیه و غیره درگیر خواهند شد. اما در دوره بهره برداری (با توجه به اتوماسیون و تکنولوژی مدرن) تعداد افراد شاغل به حدود ۲۰۰ الی ۲۵۰ نفر کاهش می یابد. تجربه اینجانب در احداث کارخانجاتی نظیر فولاد، سیمان، کاغذ، نیروگاه برق (به استثنای کارخانجات الکترونیک و صنایع نظامی که در آن تجربه ای ندارم) نیز همین واقعیت را نشان می دهد.

اگر با نگاه عمیق به مسیر پیدایش تمدن در کره زمین توجه کنیم، در خواهیم یافت که مدنیت امروز، مرهون فعالیت کسانی است که در عرصه سازندگی تلاش کرده اند. بنابراین مایلم مجدداً تاکید کنم که سازندگی نه تنها ایجاد

جمعیت کشور بطور روزافزون در حال افزایش است و از سویی هر روز بر تعداد نیازمندان به اشتغال افزوده می شود و هر لحظه تعدادی از مردم، شغل خود را از دست می دهند. از این رو به نظر می رسد حیاتی ترین نیاز امروز جامعه فراهم نمودن زمینه های مناسب برای ایجاد اشتغال و کارآفرینی است و این مهم تنها به دست مشاوران، پیمانکاران، سازندگان و تولیدکنندگان قابل اجرا می باشد.

بنابراین بایستی سرمایه های خصوصی و دولتی کشور را به سوی سازندگی و تولید، هدایت نمود تا زمینه های اشتغال گسترش یابد. اینجانب پس از بررسی ها و مطالعات بسیار و پژوهش های پیمایشی و میدانی که حاصل آن نگارش ۴ جلد کتاب در رابطه با سازندگی و تولید به نام "مدیریت، نگرش، باورها و اخلاق در حرفه" است، به این نتیجه رسیده ام که کلید حل مشکلات اقتصادی کشور ما در ایجاد و توسعه، آموزش، سازندگی و تولید است.

با این پیش فرض که احداث زیرساختها همیشه مقدم بر تولید است، به عبارت دیگر اگر کارخانه ای احداث نشود، امکان تولید

اشتغال می‌کند و آبادانی به همراه دارد، بلکه یکی از اساسی‌ترین نیازهای زیربنایی و ضروری کشور ماست. در حالیکه تجارت اگر چه ممکن است باعث ثروتمند شدن سریع گروهی از مردم گردد ولی الزاماً فراهم‌کننده آبادانی و رفاه برای همگان نخواهد بود.

موضوع سازندگی و تولید در کشورهای در حال توسعه از اهمیت بالایی برخوردار است. زیرا به دلیل آماده نبودن زیرساخت‌های لازم که ناشی از فقدان سازندگی و تولید کافی است. گروه وسیعی از جوانان

آماده به کار در این جوامع، بیکارند و به ناچار برای ادامه زندگی خود به سوی مشاغل کاذب و غیر مولد و گاهی مخرب مانند واسطه‌گری خرید و فروش و دلالی روی می‌آورند، که این موضوع باعث تشدید بحران اقتصادی در این کشورها می‌شود، زیرا افرادی که در اندیشه ثروتمند شدن هر چه زودتر هستند، کالاها را دست به دست می‌کنند و باعث افزایش کاذب قیمت نیازمندیهای ضروری مردم و در نتیجه تورم افسار گسیخته می‌شوند، پدیده‌ای که متأسفانه ما شاهد آن در کشور هستیم. با توجه به منابع زیرزمینی و ظرفیتهای بالقوه و بالفعل موجود در کشور، ایران یکی از کشورهای ثروتمند خاورمیانه است و بحمداله امکانات اولیه مانند مسکن، مایحتاج عمومی مانند مواد غذایی، پوشاک و لوازم بهداشتی در حد مناسب وجود دارد، ولی وجود مشاغل کاذب و دست به دست شدن اجناس، همواره موجب گرانی بی‌رویه و غیرقابل توجیه کالاها می‌شود که نتیجه آن فقر و فلاکت بخشی از لایه‌های اجتماعی است.

امروز برای اجرای پروژه های مختلف نظیر پالایشگاههای نفت ، گاز و پتروشیمی ، بر اساس واحد تولید و ظرفیت آنها، قیمت‌های استاندارد تعیین شده است که این قیمت ها باید در کشور ما نیز مورد توجه قرار گیرد و پس از انطباق آنها با شرایط کار در ایران و نوع پروژه، از طرف کارفرما بعنوان قیمت پایه مناقصه اعلام شود.

از همه مهمتر اینکه، اگر جمعیت گرسنه و بیکار کشور در جایی مشغول به کار نشوند، قطعاً بیشترین مشکل را برای آینده کشور بوجود می‌آورند. نقش ثروتمندان در توسعه و آبادانی کشور:

این واقعیت اجتماعی غیرقابل انکار است که جریان کسب ثروت در جامعه، در پرتو تلاش همه انسانها تحقق پیدا می‌کند و ثروتمندان نیز از رهگذر تلاش خود و تعامل با مردم کشور به ثروت می‌رسند، لذا شایسته است ثروت خود را صرف اشتغال هر چه بیشتر منابع انسانی

آماده به کار کنند و در زمینه سازندگی و تولید مورد استفاده قرار دهند، تا هر چه بیشتر از تعداد بیکاران کاسته شود و همگان از نعمت رفاه نسبی برخوردار گردند. در غیر اینصورت وجود انبوه بیکاران گرسنه کشور، نه تنها برای ثروتمندان بلکه برای نظام اجتماعی نیز نوعی تهدید تلقی می‌شود.

بدون شک می‌توان گفت انجام کلیه پروژه‌های عمرانی و زیربنایی مانند نفت، گاز، آب، برق، راه، فرودگاه، اسکله، معادن و ایجاد کارخانجات تولیدی و غیره بدون حضور مشاوران، پیمانکاران و سازندگان عملی نخواهد بود. از طرفی به اجراء در آمدن این پروژه‌ها، باعث پویائی اقتصاد کشور و رونق اساسی بازار و ایجاد اشتغال پایدار در تمام سطوح جامعه می‌گردد.

با یک بررسی دقیق می‌توان گفت کلید اصلی گشایش اقتصادی کشور به تعبیری در دست سازندگان و تولیدکنندگان است و حمایت از آنها باعث رونق متوازن اقتصاد خواهد بود همانطور که در تمام کشورهای پیشرفته این حمایت به درستی انجام

در آن زمان چون تعداد شرکتهای خصوصی جهت انجام کار کافی نبود و حجم کارها نیز رو به افزایش بود، دولت وقت، اجباراً تعدادی شرکت دولتی پیمانکاری را تاسیس نمود.

با بالا رفتن ضریب امنیت نسبی این صنف، برخی از صاحبان شرکتهای پیمانکاری که کار را رها کرده بودند مجدداً فعالیت خود را از سر گرفتند و تعدادی شرکت پیمانکاری جدید نیز تاسیس شد و همراه با شرکتهای باقیمانده از قبل از انقلاب، وارد پهنه ساخت و ساز کشور شدند. در نهایت به گواه مسئولان کشور، و با وجود مشکلات بسیاری که فراروی آنها وجود داشت، شرکتهای پیمانکاری در عرصه بازسازی تاسیسات آسیب دیده از جنگ و پروژههای عمرانی به خوبی از عهده وظیفه ملی خود در جریان خرابیها و راهاندازی سامانههای تولید برآمدند.

در ادامه اجرای پروژههای جدید و نیاز به سرمایه‌گذاری خارجی و تکنولوژی روز، به تدریج شرکتهای خارجی نیز وارد این عرصه شدند. همزمان برای حمایت از توان شرکتهای داخلی در مجلس شورای اسلامی قانونی تصویب شد که در صورت پیچیدگیهای فنی و تکنولوژیک پروژهها و عدم امکان انجام آن توسط شرکتهای داخلی، شرکتهای خارجی می‌توانند از طریق مشارکت با شرکتهای داخلی و رعایت سهم داخلی (حداقل ۵۱ درصدی)، وارد مناقصه شوند. در این دوره شرکتهای بخش خصوصی با چند مشکل بزرگ

می‌شود. در کشور ما نیز بایستی از سازندگان و تولیدکنندگان حمایت جدی به عمل آید تا اساسی‌ترین مبنای حماسه اقتصادی محقق گردد.

تاریخچه وضعیت شرکتهای پیمانکاری پروژه‌های زیرساختهای توسعه‌ای:

ابتدا تاریخچه مختصری از شرکتهای بخش خصوصی کشور و علل تضعیف آنها از بدو انقلاب اسلامی و همچنین دلایل تاسیس شرکتهای دولتی پس از انقلاب را متذکر می‌شوم.

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، بعضی از افراد که به نحوی در نهادهای انقلابی نفوذ کرده و اصولاً مخالف سرمایه‌داری و مؤسسات خصوصی بودند، نام شرکتهای خصوصی و به ویژه پیمانکاران را در رده شغل‌های غیرمولد جامعه قرار دادند و اعلام نمودند که وجود شرکت‌های پیمانکاری و سازندگی ضرورتی ندارد و عملیات اجرایی و عمرانی کشور باید به وسیله شرکتهای دولتی و تعاونیها انجام شود. به همین دلیل بعضی از شرکتهای پیمانکاری مصادره شد و صاحبان تعدادی از شرکتهای نیز با توجه به این امر، شغل خود را تغییر دادند و یا از کشور مهاجرت کردند.

پس از پایان جنگ تحمیلی و نیاز کشور به بازسازی و اجرای پروژههای عمرانی، دولت متوجه شد که بدون حضور شرکتهای پیمانکاری، اجرای این کارها امکان‌پذیر نیست. ولی متأسفانه

ترتیبی داده شود تا نظیر سایر کشورها، شرکت‌های پیمانکاری بتوانند کارشناسان خارجی استخدام کنند و مالیات گزافی که هم اکنون بر کارمزد آنها تعلق می‌گیرد، در حد مالیات کارمزد کارشناسان ایرانی تعدیل یابد، تا هم از این طریق امکان آشنایی با تکنولوژی روز دنیا فراهم شود و هم کارشناسان ایرانی بدلیل رقابت با خارجی‌ها، بهتر کار کنند.

مواجه بودند: اول اینکه شرکت های خارجی، ترجیح می دادند با شرکت های دولتی که از بدنه نظام کارفرمایی به وجود آمده بودند و از طریق آنها طبیعتاً دسترسی به کارفرما و پروژه آسانتر بود، شریک شوند. دوم اینکه در آن زمان شرکت های خصوصی برای صدور ضمانت نامه پروژه های بزرگ با مشکل مواجه بودند در صورتی که شرکت های دولتی با یک نامه وزیر، مشکل ضمانت نامه را حل می کردند. از طرفی شرکت های خصوصی به دلیل عدم رغبت بانکها در واگذاری تسهیلات به پیمانکاران، دسترسی لازم به نقدینگی نداشتند و همواره

برای گردش نقدینگی و دسترسی به ماشین آلات نو در تنگنا بودند.

خوشبختانه پس از پشت سر گذاشتن برنامه های پنج ساله اول، دوم و سوم توسعه، تعداد زیادی از شرکت های خصوصی با تحمل تمامی ناملایمات، توانستند با ایستادگی و تلاش، موقعیت خود را به خوبی حفظ کنند و تشکیلات کارآمدی را سازماندهی نمایند.

بر اساس آمار و ارقام موجود ظرف ده سال گذشته حدوداً ۲۰۰ میلیارد دلار با نرخ تسعیر ارزش هر سال فقط در پروژه های صنعت نفت، گاز و پتروشیمی سرمایه گذاری شده است و قرار است ظرف ده سال آینده نیز حدود ۵۰۰ میلیارد دلار در پروژه های صنعت نفت هزینه گردد. یعنی در هر سال به طور متوسط ۵۰ میلیارد دلار فقط در صنعت نفت خواهد شد که فعالیت همزمان و بسیار عظیمی است و قطعاً مبالغ قابل توجهی نیز برای سایر پروژه های زیربنایی کشور هزینه خواهد شد و باید تمهیداتی به کار رود تا بهترین بازده را برای مملکت داشته باشد و در عین حال از خروج سرمایه ملی جلوگیری گردید و باعث ارتقای توان شرکت های داخلی و شکوفائی اساسی اقتصاد کشور گردد.

بررسی روند اجرای طرحهایی که در چند سال اخیر به وسیله شرکت های خارجی انجام شده اند، می تواند کمک مؤثری به یافتن راهکارهای مناسب برای اجرای طرح های آینده باشد. برای این منظور یکی از طرح های بزرگ که به صورت کلیدگردان (Turn Keys) به یک شرکت آسیای شرقی واگذار شده بود، مورد بررسی قرار می گیرد؛ تا با بهره گیری از روش الگوبرداری (Bench Mark) بومی شده، از نحوه و چگونگی شیوه عمل آن، زمینه دانش افزایی شرکت های عضو سندیکای شرکت های ساختمانی و سایر نهادهای ذیربط در این امور فراهم گردد.

برای پروژه های کلان در دست اجرا و پیش رو، تسهیلات گمرکی فراهم گردد و ترتیبی داده شود که آیین نامه های دائماً در حال تغییر گمرک، در طول زمان اجرای یک پروژه ثابت بماند و حقوق گمرکی و سود بازرگانی نیز برای ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز این پروژه ها، تا میزان مناسب تعدیل گردد تا پیمانکاران بتوانند با صرف وقت و هزینه کمتر، ماشین آلات مورد نیاز خود را تأمین نمایند.

این شرکت پس از دریافت مدارک مناقصه، یک شرکت اروپایی را به همکاری گرفت و با کمک آن توانست پیشنهاد فنی و مالی مناسبی را ارائه دهد و کار را برنده شود. پس از آن مدیریت اجراء، طراحی، برنامه ریزی و نظارت بر خرید را به عهده همان شرکت اروپایی گذاشت، و خود پس از فراهم آوردن تجهیزات و ماشین آلات، کارهای اجرایی پروژه را به بخش های بسیار کوچک تقسیم کرده و هر یک از آنها را به پیمانکاران ایرانی به صورت دستمزدی واگذار نمود، حتی غذا و محل خواب افراد ایرانی به وسیله پیمانکار خارجی مدیریت می شد.

در آن زمان به دلیل مشترک بودن بعضی از مخازن و استفاده کشورهای همسایه از آنها، لازم بود که تعدادی از پروژه ها به سرعت به پیمانکار واگذار شوند و شرکت های پیمانکار ایرانی نیز برای اخذ ضمانت نامه و تأمین تجهیزات این قبیل پروژه ها با مشکل مواجه بودند، بنابراین شاید جز اتخاذ چنین روشی در آن زمان، راه دیگری وجود نداشت ولی اکنون که حجم پروژه ها نیز بسیار بیشتر از سابق است و شرکت های داخلی نیز به علت تجربه اندوزی در پروژه های متعدد دارای توان قابل توجهی هستند و بانک های کشور نیز تا حدودی با پیمانکاران و سازندگان همسو شده اند، لازم است واگذاری پروژه ها با دقت و برنامه ریزی صحیح به عمل آید.

با توجه به توضیحات فوق برای اجرای پروژه های کلان پیش رو، بایستی یک برنامه ریزی منسجم به عمل آید. اولین شرط موفقیت در این راه خود باوری است که متأسفانه در کشور ما به این مهم توجه کافی نشده است. برای نمونه اگر نگاهی به شرکت های آسیائی بیاندازیم، مشخص می شود که از ورود صنعت و تکنولوژی به کشور کره بیش از چهار دهه نمی گذرد در حالیکه در کشور ما صنعت به وسیله نفت حدود ۱۰۷ سال قبل وارد مملکت شده، اگر برای ما باوریم که آنها از شرکت های ایرانی توانا ترند باید بدانیم چرا؟

نحوه همکاری شرکت های داخلی با شرکت های خارجی :

۱- شرکت های خارجی که برای سرمایه گذاری در میادین نفت و گاز دعوت می شوند، در دستورالعمل مناقصه آنان تأکید شود همانند مقررات دولتهای کشورهای حاشیه خلیج فارس برای بخش عملیات اجرائی سطح الارضی از پیمانکاران توانای داخلی دعوت بعمل آورده و بعنوان شریک و یا پیمانکار دست دوم انحصاری با آنان همکاری نمایند.

در حالیکه بدلیل طبیعت سخت کار پیمانکاری و ایجاد اشتغال و آثار مثبت آن برای منافع ملی، در اکثر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه از این قشر حمایت می‌شود و حتی سوبسید قابل توجهی نیز به آنان پرداخت می‌گردد و علاوه بر آن از وامهای ارزان قیمت برای گردش نقدینگی و نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات خود نیز استفاده می‌نمایند. ولی شرکتهای پیمانکاری ایران در شرایطی به سر می‌برند که در حال حاضر بهره بانکی آثار منفی خود را در تمام اقتصاد ایران به جای گذاشته و یکی از پیچیده‌ترین معضلات را برای پیمانکاران به وجود آورده است. متأسفانه بخش قابل توجهی از مردم کشور به شغل‌های کاذب مانند دست به دست کردن

بیش از حد مایحتاج عمومی مردم، واسطه‌گری و خرید و فروش ملک، دلالی و غیره مشغول هستند؛ ضمن خارج شدن این قشر از چرخه سازندگی و تولید، عمل آنها باعث افزایش تورم نیز می‌شود. برای اصلاح این معضلات و ایجاد شغل‌های مفید در سطح کشور، بهترین راه حمایت از پیمانکاران، سازندگان و تولیدکنندگان است.

به نظر می‌رسد برای اینکه سرمایه‌های کشور به طرف کارهای زیربنائی و اشتغال‌زا هدایت شود بهترین راه این است که طرح رتبه‌بندی کسب و کار استاندارد که در تمام کشورهای پیشرفته

۲- شرکتهای پیمانکار ایرانی در پروژه‌های کلیدگردان EPCF می‌توانند حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد آورده غیرنقدی بصورت کسراز صورتوضعیت‌های ماهیانه داشته باشند.

۳- در صورتیکه در قراردادهای سهم ساخت داخل حداقل ۵۱ درصد در نظر گرفته شود، شرکتهای سرمایه‌گذار خارجی موظف خواهند شد با شرکتهای داخلی همکاری نمایند و در نتیجه تعامل خوبی با هم خواهند داشت.

آشنائی با نوع کار پیمانکاری:

پیمانکار ظرف یکسال در دهها مناقصه بزرگ و کوچک شرکت می‌کند و هر مناقصه بطور متوسط حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ میلیون تومان برای پیمانکار هزینه دارد. از میان دهها مناقصه‌ای که پیمانکار به

صورت رقابتی شرکت می‌کند شاید یکی را برنده شود و پس از برنده شدن قراردادی میان پیمانکار و کارفرما با تمام جزئیات منعقد می‌گردد و بایستی ضمانتنامه حسن اجرا و پیش پرداخت ارائه نماید و نباید بیش از ۱۰٪ سود نیز در بالاسری خود منظور نماید و در تمام مدت اجرای پروژه از تورم هم آسیب می‌بیند. معمولاً محل اجرای پروژه‌ها بیابانها و نقاط بد آب و هوا است و بایستی کمپ مجهزی برای اسکان پرسنل خود دایر نماید. تعجب‌آور اینکه با تمام این معضلات نه تنها هیچگونه حمایتی از آنان بعمل نمی‌آید، بلکه بعضاً مورد بی‌مهری نیز قرار می‌گیرند.

سازندگی نه تنها ایجاد اشتغال می‌کند و آبادانی به همراه دارد، بلکه یکی از اساسی‌ترین نیازهای زیربنائی و ضروری کشور ما است. در حالیکه تجارت اگرچه ممکن است باعث ثروتمند شدن سریع گروهی از مردم گردد ولی الزاماً فراهم‌کننده آبادانی و رفاه برای همگان نخواهد بود.

نیز انجام می‌شود، در کشور ما نیز به اجرا در آید.

در صورت اجرای این طرح جایگاه و اهمیت هر شغل به صورت علمی و اصولی مشخص می‌شود و برای آن گواهینامه ویژه صادر می‌گردد.

در اغلب کشورهای پیشرفته دنیا، عظمت و اهمیت ساخت و ساز شناخته شده است، به طوری که آنها متوجه شده‌اند که مبنای اقتصاد هر کشور ساخت و ساز و اجرای پروژه‌های زیربنایی و اساسی می‌باشد، ولی در مملکت ما هنوز به طور کامل به اهمیت این موضوع پی نبرده‌اند و مثلاً واگذاری یک پروژه ۵۰ میلیارد تومانی به یک شرکت پیمانکاری در منطقه ای نظیر بندر جاسک را مشابه یک معامله ۵۰ میلیارد تومانی واردات آهن توسط یک تاجر آهن آلات تصور می‌کنند، در صورتی که تاجر مذکور فقط با یک منشی و یک تحصیلدار معامله را در یک مدت زمان کوتاه انجام می‌دهد، ولی یک پیمانکار برای اجرای یک پروژه ۵۰ میلیارد تومانی باید تمهیدات زیر را بکار برد:

- ۱- برای اسکان افراد خود باید اقدام به ایجاد یک اقامتگاه (Camp) نماید و در آن تمام وسایل رفاهی نظیر وسایل استراحت، تأسیسات گرمایشی و سرمایشی، رستوران، نانوايي، لباسشویی، سرویسهای بهداشت عمومی، آب آشامیدنی، وسایل ورزشی، کلینیک پزشکی و غیره را در نظر بگیرد که هر کدام مستلزم هزینه مدیریت و فعالیتهای وسیعی می‌باشد.

- ۲- معمولاً محل اسکان افراد از محل اجرای کار فاصله دارد باید امکان رفت و برگشت این پرسنل را با تعدادی اتوبوس و مینی بوس از خوابگاه به کارگاه و بالعکس فراهم شود.

- ۳- معمولاً در محل پروژه‌ها تهیه آذوقه برای تعداد زیاد کارکنان میسر نیست. پیمانکار علاوه بر اینکه سردخانه‌های صفر و زیر صفر با ظرفیت کافی را باید در کمپ مسکونی کارکنان تامین نماید، باید با کامیونهای سردخانه‌دار، آذوقه افراد را از شهرهای

نزدیک به کارگاه که گاهی چندصد کیلومتر با آن فاصله دارند تامین نماید.

- ۴- با وجود تمام این تمهیدات متأسفانه ضریب بهره‌وری پرسنل بسیار پایین است و روز بروز نیز پایین تر می‌آید. افراد و به خصوص کارگران از وضع معیشتی خود راضی نیستند. هر قدر هم نسبت به کارکنان سایر رشته‌ها کارمزد بیشتری بگیرند، تورم با نرخ بالا توان خرید آنها را محدود می‌کند. مثلاً یک کارگر که از یک شهرستان خوش آب و هوا به منطقه پروژه منتقل شده و در گرمای وحشتناک بندر جاسک به کار مشغول است، ملاحظه می‌کند که دوست یا برادر او در همان شهرستان و بدون تحمل آب و هوای نامناسب، با وجود زمینه اشتغال کاذب با دلایلی فروش موبایل یا کارهای نظیر آن چند برابر حقوق ایشان درآمد دارد، بالطبع برای کارکردن در چنین شرایطی انگیزه کافی نخواهد داشت.

- ۵- مشکلات پیمانکار در طول اجرای کار در ارتباط با کارفرما و دستگاه نظارت و پی‌گیری کارها و کالاهایی که تامین آنها به عهده کارفرما می‌باشد، همچنین مشکلات ناشی از کمبود مستمر نقدینگی و کم‌رنگ شدن اخلاق کاری کارکنان و درگیری‌های مستمر با اداره کار، بیمه و غیره آنچنان گسترده و وسیع می‌باشد که واقعاً از حوصله این مقاله خارج است.

ضمناً پیمانکار باید برای مدیریت کارگاههای خود که معمولاً در بدترین نقاط شرایط آب و هوایی قرار دارند، باید بتواند افراد متخصص را گرد هم آورد که اکثر افراد تحصیلکرده حاضر نیستند از شهرهای بزرگ خارج شوند و پیمانکار برای استخدام پرسنل کلیدی خود در این زمینه‌ها با مشکل جدی مواجه است. از طرف دیگر پیمانکار بایستی با تماس و ارتباط با تمامی ارگان‌های دولتی نظیر اداره کار، بانک‌ها، بیمه، فرمانداری و شهرداریهای نزدیک به محل اجرای طرح، وزارتخانه‌های

مستلزم ارائه وثیقه ملکی نباشد و قرارداد امضاء شده با کارفرما مانند سایر کشورها، بعنوان وثیقه مورد قبول قرار گیرد و بانکها موظف شوند برای کمک به گردش نقدینگی پروژه به پیمانکاران وام با بهره کم اعطا نمایند.

ترتیبی داده شود تا نظیر سایر کشورها، شرکت های پیمانکاری بتوانند کارشناسان خارجی استخدام کنند و مالیات گزافی که هم اکنون بر کارمزد آنها تعلق می گیرد، در حد مالیات کارمزد کارشناسان ایرانی تعدیل یابد، تا هم از این طریق امکان آشنایی با تکنولوژی روز دنیا فراهم شود و هم کارشناسان ایرانی بدلیل رقابت با خارجی ها، بهتر کار کنند.

شرکت های پیمانکاری براساس تجربه و توان اجرایی از نظر رتبه بندی به چهار دسته کوچک، متوسط، بزرگ، و فوق بزرگ تقسیم گردند و پروژه ها نیز به همین ترتیب از پروژه های کوچک تا کلان تقسیم شوند و برای هر پروژه براساس تقسیم بندیهای فوق، از گروه پیمانکار متناسب با آن پروژه، در مناقصه دعوت شود، تا یک رقابت اصولی بین شرکت کنندگان در مناقصات برقرار گردد.

برای پروژه های کلان در دست اجرا و پیش رو تسهیلات گمرکی فراهم گردد و ترتیبی داده شود که آیین نامه های دائماً در حال تغییر گمرک، در طول زمان اجرای یک پروژه ثابت بماند و حقوق گمرکی و سود بازرگانی نیز برای ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز این پروژه ها، تا میزان مناسب تعدیل گردد تا پیمانکاران بتوانند با صرف وقت و هزینه کمتر، ماشین آلات مورد نیاز خود را تأمین نمایند.

از آنجا که تجربه نشان داده در قراردادهای یکطرفه که بین کارفرما و پیمانکار منعقد می گردد، در تفسیر بعضی از مواد آن و همچنین در اجرا، معمولاً بین کارفرما و پیمانکار اختلاف نظر بوجود می آید که باعث تاخیر در اتمام پروژه و ایجاد هزینه های اضافه می شود، لازم است اولاً قراردادهای یکطرفه موجود کنار گذاشته شده و از قرارداد FIDIC که مورد قبول تمام پیمانکاران دنیاست استفاده شود، ثانیاً یک شورای حل اختلاف متشکل از نماینده کارفرما، نماینده انجمن صنفی پیمانکاران و مشاوران، نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی تشکیل گردد و مسائل مورد اختلاف در پروژه های کلان را در محل کارگاه بسرعت بررسی نمایند و رای این شورا برای طرفین لازم الاجرا باشد.

شورای نامبرده در فوق همچنین موظف باشد که گزارشهای دوره ای مثلاً هر سه ماه یکبار از وضع پیشرفت پروژه های در حال اجرا و هزینه های انجام آنها را در مقایسه با مبلغ و زمان اولیه پیمان تهیه نماید تا مشخص شود که در مقایسه با مبلغ قرارداد و زمان اولیه اجرای پروژه، چه تغییراتی پیدا کرده است تا در صورتیکه در روند اجرای پروژه نابسامانی وجود داشته باشد، بتوان در رفع بموقع آن اقدام نمود.

مختلف نظیر نفت و صنایع و غیره برای دریافت حواله های سوخت، سیمان، قیر و سایر مصالح در تماس و ارتباط دائم باشد و در چند ساله اخیر مدام با کمبود نقدینگی و عوارض سوء آن و با مشکلات هماهنگی این قبیل نهادها دست به گریبان بوده اند زیرا در طرحهایی که به پیمانکاران واگذار می شود، هزینه های اجرای کار، فقط از راه ارائه صورت وضعیت و دریافت مبالغ کارکرد، میسر است که اغلب بررسی و پرداخت آن زمان قابل توجهی را به خود اختصاص می دهد و با توجه به پیچیدگی طرحهای صنایع نفت و زمان فشرده قراردادها، نیاز پیمانکاران به نقدینگی مناسب برای جلوگیری از رکود کار، از راه دسترسی به تسهیلات بانکی با بهره کم میسر نمی باشد.

در سایر کشورها که برای ساخت و ساز اهمیت خاصی قائلند و دشواریها و سختیهای اجرای پروژه را می شناسند، تسهیلات لازم را در اختیار پیمانکاران قرار می دهند و بانکها نیز به اعتبار همان قرارداد امضاء شده، ضمن صدور سریع ضمانت نامه های لازم، تا ۲۵ درصد از مبلغ پروژه را وام کم بهره در اختیار پیمانکاران می گذارند و سایر تسهیلات لازم را برای او فراهم می کنند تا بتوانند پروژه ها را در زمان مناسب و با کیفیت مطلوب به اجرا در آورند.

پیشنهادات زیر می تواند در روند ارتقای توان مشاوران، پیمانکاران و سازندگان کشور مؤثر واقع شود
وضع معیشتی کارکنان پروژه ها طوری تأمین شود که یک کارگر با خانوار ۵ نفره بتواند بطور نسبی رفاه داشته باشد و کارمزد دریافتی او کفاف هزینه های لازم زندگی او را بدهد، و از انواع بیمه به طور مطلوب برخوردار باشد و متناسب با نرخ تورم، درآمد او نیز تعدیل شود تا بتواند کارآیی لازم را داشته باشد. اصلاح قانون کار که سالهاست راجع به آن بحث می شود، انجام گیرد. بخصوص در مورد پروژه های عمرانی که کار آنها فصلی است و با کار در کارخانه و کارگاه های صنعتی متفاوت است، برای این قبیل کارها، آیین نامه های جداگانه ای باید تدوین گردد.

در دنیای صنعتی امروز برای اجرای پروژه های مختلف نظیر پالایشگاههای نفت، گاز و پتروشیمی، بر اساس واحد تولید و ظرفیت آنها، قیمتهای استاندارد تعیین شده است که این قیمتها باید در کشور ما نیز مورد توجه قرار گرفته و پس از انطباق آنها با شرایط کار در ایران و نوع پروژه، از طرف کارفرما به عنوان قیمت پایه مناقصه اعلام شود تا یک رقابت صحیح بین شرکت کنندگان در مناقصه ایجاد گردد و تشریفات مناقصه و انتخاب پیمانکاران حداقل زمان ممکن را به خود اختصاص دهد و ارائه قیمتهای پایین از طرف بعضی از پیمانکاران که صرفاً قصد برنده شدن و وارد شدن به پروژه را دارند، زمان اجرای پروژه را به تأخیر نیاندازد.

برای پیمانکاران و سازندگانی که در مناقصات برنده می شوند تسهیلات بانکی در نظر گرفته شود و دریافت ضمانت نامه،

منطق چیست؟

شاگردی از استاد پرسید: منطق چیست؟ استاد کمی فکر کرد و جواب داد: گوش کنید، مثالی می‌زنم، دو مرد پیش من می‌آیند. یکی تمیز و دیگری کثیف من به آنها پیشنهاد می‌کنم حمام کنند. شما فکر می‌کنید، کدام یک این کار را انجام دهند؟ هر دو شاگرد یک زبان جواب دادند: خوب مسلم‌کثیفه!

استاد گفت: نه، تمیزه. چون او به حمام کردن عادت کرده و کثیفه قدر آن را نمی‌داند. پس چه کسی حمام می‌کند؟ حالا پسرهای گویند: تمیزه!

استاد جواب داد: نه، کثیفه، چون او به حمام احتیاج دارد. و باز پرسید: خوب، پس کدامیک از مهمانان من حمام می‌کنند؟ یک بار دیگر شاگردها گفتند: کثیفه!

استاد گفت: اما نه، البته که هر دو! تمیزه به حمام عادت دارد و کثیفه به حمام احتیاج دارد. خوب بالاخره کی حمام می‌گیرد؟ بچه‌ها با سر درگمی جواب دادند: هر دو! استاد این بار توضیح می‌دهد: نه، هیچ کدام! چون کثیفه به حمام عادت ندارد و تمیزه هم نیازی به حمام کردن ندارد!

شاگردان با اعتراض گفتند: بله درست‌ه، ولی ما چطور می‌توانیم تشخیص دهیم؟ هر بار شما یک چیزی را می‌گویید و هر دفعه هم درست است!!!

استاد در پاسخ گفت: خوب پس متوجه شدید، این یعنی: منطق! خاصیت منطق بسته به این است که چه چیزی را بخواهی ثابت کنی!!

بیماری یخچال‌گرایی

امروز اخبار عملی و فرهنگی خیر از کشف بیماری حاد و تازه‌ای داد که توسط انستیتو پژوهشگران کشف شده این بیماری کشنده نیست اما سالانه موجب هدر رفتن میلیاردها ساعت کار مفید می‌شود! مجری می‌گفت: بیماری یخچال‌گرایی نوعی بیماری روانیست که فرد را تحریک به باز کردن درب یخچال می‌کند، در حالی که نه تشنه است، نه گرسنه است و نه اصلا می‌داند که چه می‌خواهد. از نشانه‌های این بیماری این است که فرد از اتاقش خارج می‌شود سرگردان راه آشپزخانه را در پیش می‌گیرد در یخچال را باز می‌کند، چیزی بر نمی‌دارد درب را می‌بندد. متأسفانه تاکنون درمانی برای این بیماری خطرناک پیدا نشده است و شما بیمار گرامی که مبتلا به این بیماری هستید باید هر چه زودتر خود را به نزدیکترین کلینیک پزشکی برسانید.

کمیسیون انتشارات

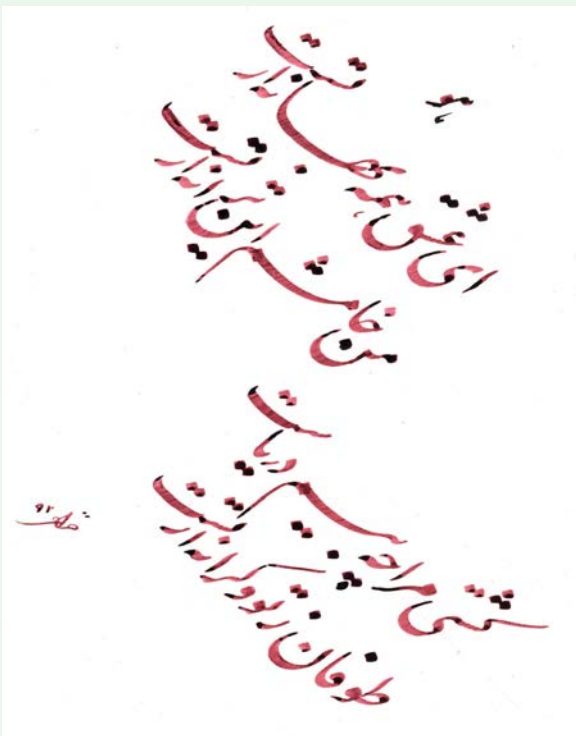
انجام دادن کارهایی که دیگران می‌خواستند، می‌گذرانند، زیرا هرگز شجاعت آن را نداشته‌اند که کار مورد علاقه خود را انجام بدهند. باید کار مورد علاقه‌مان را انجام بدهیم. باید به زندگی خود نگاه کنیم و ببینیم از چه کاری بیشتر لذت می‌بریم و همان کار را انجام دهیم. بسیاری از شادترین و خوشبخت‌ترین مردان و زنان جامعه کسانی هستند که متوجه شدند از کارشان لذت نمی‌برند؛ از آن کار فاصله گرفتند و به کار مورد علاقه‌شان پرداختند. آنها از شجاعتی برخوردار بودند که بدانند از چه کاری لذت می‌برند. آنها صادقانه استعدادهای خود را مرور کردند و این کار، زندگی آنها را متحول ساخت. "بهترین کار آن است که از انجام آن لذت می‌بریم."

با خودمان صادق باشیم!

جوزف کمپل، استاد اسطوره‌شناسی، می‌گوید: برای صرف‌شام به رستورانی رفته بودم. در این زمان، زن و شوهری به اتفاق کودک کم‌سال خود سر میز کناری نشستند و سفارش غذا دادند. وقتی غذا را آوردند، کودکشان در مقام اعتراض گفت که این غذا را دوست ندارد. پدرش عصبانی شد و گفت حتی اگر دوست نداشته باشی، باید بخوری. اما پسر همچنان از خوردن غذا خودداری می‌کرد تا اینکه پدرش با صدایی فریادگونه گفت: "یعنی چه که دوست نداری. من در تمام مدت عمرم کاری را که دوست نداشتم، انجام دادم." کمپل معتقد است که بسیاری از مردم در این موقعیت به سر می‌برند. بسیاری از مردم عمری را به

جملاتی از ژان پل سارتر

- دمی بی‌خبری کافی است تا همه چیز را از دست بدهیم و ناگهان هر چه را که با تلاش به دست آورده‌ایم، نابود می‌شود و از دست می‌رود.
- همه ما نیاز به زمان داریم، آدم نباید پیش از اینکه بداند چه می‌گوید، نتیجه‌گیری کند.
- بی‌دانش، نه می‌توان امیدوار بود نه ناامید.
- تازمانی که مطمئن نشدیم، امیدمان را از دست نمی‌دهیم.
- هر بار که می‌پنداریم پاسخ پرسشی را یافته‌ایم، پی می‌بریم که آن پرسش، هیچ مفهومی ندارد.
- ناامیدی کامل می‌تواند در کنار درخشان‌ترین نوآوریها به سر برسد. از کارافتادگی و شکوفایی، یکدیگر را جذب می‌کنند.

۹ روش امرار معاش در زندگی

شغلتنان چیست؟ مطمئنم چیزهایی دربارۀ ی کارتان می دانید که به طریقی به زندگی دیگران کمک خواهد کرد. به این موضوع به عنوان ابزاری برای بهتر کردن زندگی خودتان و دیگران فکر کنید.

روش هایی که زندگی مان را به پیش می بریم گاه سرگرم کننده و آموزنده است. اصول جاری در یک حوزه اغلب در حوزه های دیگر هم موثر است. به عبارت دیگر شخصی که در یک حرفه خیره است می تواند خردمندی اش را به حوزه ی روابط مان در زندگی بیاورد.

۱. همانند یک کارگزار بورس فکر کنید: منتظر سقوط مواردی هستید که در قلبتان احساس می کنید درست نیستند. هنگامی که احساس می کنید مواردی به سرعت در حال از دست دادن ارزششان هستند به غرایزتان اعتماد کنید. هر چه زودتر خودتان را بیرون بکشید کمتر آسیب می بینید و شانس بهتر و زودتری برای سرمایه گذاری دوباره در موارد پیشنهادی بعدی خواهید داشت.

۲. همانند یک بازیکن بیسبال فکر کنید: اگر می خواهید تاثیرگذارترین ضربه هوم ران را داشته باشید باید آماده حمله های زیادی باشید.

۳. همانند یک معمار فکر کنید: در هنگام ساختن یک ساختمان باید مطمئن شوید اولین تمرکزتان یک بنیان محکم است، آنی که حتی در مقابل زلزله ها و دیگر عوامل غیر منتظره دوام بیاورد. همیشه مطمئن باشید که بنیان، اولویت مهمتری از ظاهر شیک چیزها دارد.

۴. همانند یک تاجر فکر کنید: سعی نکنید پرتقال را در یک کفش فروشی بفروشید. سعی نکنید در یک کفش فروشی پرتقال بخرید. بعضی از مردم خواستار پیشنهادات شما نیستند. بعضی ها به آنچه شما نیاز دارید آنها نیاز ندارند.

۵. همانند یک باغبان فکر کنید: باید قبول کنید که تعدادی از گیاهان تنها در یک دوره خاص، در یک فصل خاص، زندگی می کنند. اگر سعی کنید مجبورشان کنید طول عمر بیشتری داشته باشند، یک باغبان بد خواهید بود.

۶. همانند یک وکیل فکر کنید: وکیلها می دانند شخصی که برای موفقیت جرو بحث می کند کمترین قدرت را در گفتگوها دارد. (این موضوع همچنین در مورد کسانی که خواستار موفقیت در رابطه هستند صدق می کند.)

۷. همانند یک تربیت کننده حیوانات فکر کنید: اگر اسبستان از کنارتان فرار می کند دوییدن به دنبالش اشتباه ترین کار است. در این صورت اسب سریع ترمی دود. در عوض باید آرامشتان را حفظ کنید. حیوانات احساس ترس و تشویش را حس می کنند. طوری رفتار کنید که گویی در حال خوش گذرانی هستید. حیوانات فقط می خواهند جایی که سرگرمی بیشتری یافت می شود حضور داشته باشند.

۸. همانند یک بازیگر عمل کنید: در یک بازار رقابتی همیشه باید حرکت متفاوتی انجام داد. باید به آن حرکت که متفاوت و خاص است آگاهی یابید. این منحصر به فرد بودن را مغرورانه ارتقا دهید.

۹. همانند یک راننده مسابقات اتوموبیل رانی فکر کنید: راننده های مسابقات می دانند که هرگز نباید به چیزهایی فکر و یا نگاه کنند که آنها را از مسیر منحرفشان می کند. چون هر زمان که به آن نگاه با فکر کنند هدفشان دقیقاً همان می شود. بنابراین اگر به خطرات و موارد بدی فکر کنید که از مسیر منحرفتان می کند دقیقاً همان بر سر راهتان قرار می گیرد.

۳۰ ویژگی انسان عقلانی از دکتر محمود سریع القلم

یک انسان عقلانی باید...

۱. در روز حداقل یک بار بگوید من نمی دانم.
۲. کمتر از کسی تقاضایی داشته باشد و عمدتاً به همت، فکر، برنامه ریزی و زحمات خود اکتفا کند.
۳. در موضوعاتی که اطلاعات کلی دارد، اظهار نظر نکند.
۴. دغدغه کانونی زندگی او، بهترین عملکرد در حرفه اش باشد.
۵. به استقبال کسی برود که با او تفاوت یا حتی تضاد فکری دارد.
۶. بدون اجازه قبلی از کسی، سخن او را به شخص دیگری بازگو نکند.
۷. زیاله راهه خیابان و از اتومبیل به بیرون پرت نکند.
۸. بارعایت حروف اضافه و با نهایت دقت، «نقل قول» کند.
۹. دائماً در حال تغییر و بهتر شدن باشد، به طوری که اطرافیان تغییر مثبت او را حس کنند.
۱۰. از اینکه دیگران را به خود و افکار خود دعوت کند، چه مستقیم چه غیرمستقیم بپرهیزد.
۱۱. برای دیدن محیط جنگل که به مه، نم باران و رنگ های زنده طبیعت آمیخته شده، وقت بگذارد.
۱۲. این ظرفیت را در خود ایجاد کند که واکنش به دیگران را حتی تا پنج سال به تأخیر اندازد.
۱۳. حدود ۱۰ درصد از وقت، انرژی و تخصص خود را رایگان صرف جامعه کند.
۱۴. در حرفه ای که تخصص ندارد، مسئولیت نپذیرد.
۱۵. خوشبختی را با راحتی و مصرف گرایی مساوی نداند.
۱۶. هر دو سال یک بار، با ارزیابی کارها و رفتارهای خود به اشتباهات گذشته پی برده و خود را اصلاح کند.
۱۷. با عبارت «من اشتباه کردم» به صلح دائمی برسد.
۱۸. حریم شهروندان را در نظم صفوف، خودپرداز بانک، پارک کردن، نزاکت عمومی، عابر پیاده، صحبت آرام رعایت کند.
۱۹. آنگاه بر قوای فکری و روحی خود وقت گذاشته باشد تا نیاز به تأیید و تمجید دیگران را برای خود در یک دوره پنج ساله به صفر برساند.
۲۰. از رفتن به تئاتر به عنوان منبعی برای رشد و شکوفایی خود استفاده کند، چون تئاتر قدرت مندترین نمایش توانایی های انسان هاست.
۲۱. در هر نوع تصمیم گیری از جزیی تا کلی، راه های مختلف را مکتوب کند، مطالعه کند، مشورت کند تا با دقت بالای ۹۰ درصدی به نتیجه برسد.
۲۲. با عمل خود به دیگران نشان دهد، تفاوت میان هشت و هشت و یک دقیقه را می داند.
۲۳. در روز حداقل از پنج نفر قدر دانی کند: به خاطر نزاکت، اخلاق، دانش و خلایق آن ها.
۲۴. قبل از قضاوت کردن در مورد فردی، حداقل ده ساعت با او تعامل فکری رود و برقرار کند تا با جهان او آشنا شود.
۲۵. ناراحت شدن از توانایی ها، ظرفیت ها و برتری های دیگران را در خود به تعطیلی یکشاند.
۲۶. اجازه دهد افراد، سخن خود را تمام کنند.
۲۷. به موسیقی به عنوان یک منبع تمرکز، آرامش و خود اکتشافی نگاه کند.
۲۸. حداقل ۲۰ درصد وقت خود را صرف توسعه فردی، فکری، اخلاقی و مدنی نماید.
۲۹. در صحبت کردن، یک سوم سؤال کند و دو سوم قضاوت. بعد از پنج سال، پنج ششم سؤال و یک ششم قضاوت.
۳۰. حداقل یک ساعت در روز مطالعه کند.

گذر از گریوه‌های راهداری در حال و آینده

مهندس محمدعلی پورشیرازی - عضو هیأت بازرسان

برف تلقی شود و به مشکلات وعدم مدیریتهای قبلی توجه نشود و راهداری آنهم به این شکل مورد سؤال قرار گیرد. اما در جهت نگهداری زمستانی راهها، راهداری با توجه به شرایط آب وهوائی مختلف در سطح کشور موظف به این امر می باشند آنهم در حد امکانات ۸ سال بی توجهی به وزارت راه منحل و پیش بینی های اعلام شده صحیح، عواقب آن اقدام اثر منفی بر کادر وزارت مذکور گذاشته است، این وزارتخانه با ماشین آلاتی که در اختیار دارد و پرسنل زحمتکش وخدوم تربیت یافته ای که در آن اشتغال دارند، چنانچه در چارچوب وظایف قبلی عمل می نمود می توانست با بهره گیری از توان بخش خصوصی که قرارداد نگهداری راه را در ۲۴ استان برعهده دارند مشکل را حل کند و در همان قالبهای گفته شده به بهترین وجه آن را انجام دهد. لازم به ذکر است که راهداری زمستانی دارای سه بخش می باشد:

- ۱- اقدامات قبل از بارش
- ۲- اقدامات هنگام بارش
- ۳- اقدامات بعد از بارش که سازمان راهداری ایران با توجه به ضوابط و استانداردهای کشورهای اروپائی مثل سوئد، دانمارک، نروژ، کانادا براساس گزارشات مجمع جهانی راه (پیآرک PIARC) که ابلاغ گردیده انجام وظیفه می نماید. در ارتباط با اقدامات قبل از بارش با یاری گرفتن از ایستگاه های هواشناسی جاده ای که به نام هوا راه (RWIS) می باشد با اخذ اطلاعات راهداری اکیپ ها را آماده می نماید که همین کار را از چند روز قبل در برنامه اجرایی خود داشت البته باید اذعان نمود با این میزان ریزش سنگین برف در اقصی نقاط ایران امکانات موجود کافی نبود. با این

هر اتفاقی که در ایران اسلامی می افتد طبیعی یا غیرطبیعی، فردی یا غیرفردی، موجب اظهارنظرهای مختلف و غیرکارشناسانه و نظرات فردی و گاهی غیرمسئولانه می شود بدون توجه به اصل مطلب یا دلائل موجب آن اکثراً به جای پرداختن به چرایی ها، آن مطلب را زیر سؤالهای می برند و عوامل بوجود آورنده آن را به فراموشی می سپارند به عنوان نمونه، چند روز پیش، بارشهای سنگین برف در اکثر نقاط ایران مشکلاتی جهت ساکنان بعضی شهرها و یا دهات آن ایجاد کرد، روزنامه کسب وکار مورخ ۹۲/۱۱/۱۷ مطلبی تحت این عنوان که «راهداری به روشهای سنتی فعالیت می کند» درج نمود و جالب اینکه در این رهگذر تعطیلی فعالیت های کاری و حتی نارسایی در پخت نان و نانوائی ها را هم به موضوع راهداری ارتباط داده بود و ضمن اینکه عنوان شده بود که راهداری می توانست با توجه به پیش بینی های هواشناسی چند روز قبل از بارش برف، با حس گرهای حرارتی محلول مایع یا گاز مورد استفاده در این وضعیتها را در سطح راهها بپاشد تا در صورت بارش برف در اثر حرارت، برفها آب شود و روان گردد و در نهایت نتیجه گیری نموده بود که به این دلیل راهداری سنتی است. جهت استحضار همکاران محترم عنوان می گردد راهداری با توجه به گستردگی حوزه فعالیت خود موظف است در حد امکانات موجود خود در جهت حفظ و نگهداری ایمن سازی بهسازی زیربنای حمل و نقل کشور مساعی لازم را بکار برد که نگهداری زمستانی راهها جزء بسیار کوچکی از راهداری است و منطقی بنظر نمی رسد که با توجه به انبوه مشکلات درون شهرها که تعدادی زائیده مسائل داخلی می باشد، به علت بارش

دارد منحل می‌کنیم بدون توجه به اینکه دو سازمانی که ادغام می‌شود در سیاستگذاری و اداره کردن امور کاملاً متفاوت عمل می‌کنند پس شاید منظور دیگری بوده است برگردیم به برقهایی سنگین زمستانی امسال در سایر کشورها در بهمن ماه سال جاری، بارش برف سنگین در شهرهای مختلف آمریکا (الینویز- بوستون- تگزاس و...) و یا اونتاریو کانادا، چین، ازبکستان و... با توجه به انبوه عکسهای موجود کاملاً نشان می‌دهد که گذران معمول زندگی در این شهرها مختل شده است. حتی کشور چین را مشکل بارش زمین‌گیر کرده بود که در خبرگزاریهای جهانی، این یورش بارشها را به نام مصیبت آب و هوایی (Weather Disaster) نامگذاری کرده‌اند. البته به علت مشکلات کمبود آب، ما باید شاکر درگاه الهی باشیم.

باز به عنوان مثال در رسانه‌ها قسمتی از مشکلات کشورها مطرح گردید مثلاً در ایالت الاباما در یک بزرگراه بالغ بر چهل (۴۰) تصادف زنجیره‌ای خودرو و پانزده (۱۵) تصادف کامیون با مجروحان و فوت افراد گزارش شده است و یا در آتلانتا حدود نود اتوبوس حامل دانش آموزان از ادامه مسیر باز مانده اند که عین این اتفاقات و مشکلات که عکسهای آن موجود است در روسیه ازبکستان- کرواسی- آلمان- لهستان- اتریش و... در سال جاری موجب مشکلات جهت آن مکانها شده است که برای خیلی‌ها مدینه فاضله است. لذا با ذکر این مثالها باید توجه نمود که راهداران ایران واقعاً نهایت سعی خود را به کار برده‌اند. البته یکی از مشکلات اصلی ما ادغام دو وزارتخانه با دو برنامه کاملاً جدا می‌باشد که امید است بزرگان مملکت این اقدام اشتباه را سریعاً جبران کنند و دو وزارتخانه راه و ترابری منحل و مسکن و شهرسازی را به جای اولیه خود بازگردانند و نام خود را جاودان سازند ضمن اینکه از دولت تدبیر و امید توقع می‌رود که امکانات بودجه‌ای وزارت راه و ترابری را به میزان واقعی و مورد نیاز برساند و بدیهی‌های کلان آن را تأدیه نماید؛ نه اینکه چون گذشته اعتبار آنرا خرج امور دیگری کنند. باید توجه نمود که مطالبات فراوان و سنگینی که پیمانکاران از ۲ سال قبل با مدارک موجود از وزارت راه و ترابری دارند و دریافت ننموده‌اند خود از مشکلات اساسی است که شاید تماماً و عمده باشد که درست برخلاف کشورهایی که سازندگان زیربنایی آنها حرف اول و آخر توسعه را می‌زنند و سیستم پشتیبان آنهاست در کشور، دیگرگونه عمل می‌شود نه اینکه توان اقتصادی نیست بلکه طور دیگری رفتار می‌شود در مقابل بخش خصوصی واقعی به بعضی از شبه بخش خصوصی‌های معروف به خصولتی از هیچ مساعدتی دریغ نکرد. در خاتمه از جناب آقای دکتر آخوندی وزیر محترم و فرهیخته و مطلع وزارت راه و شهرسازی توقع می‌رود امکانات اعتباری راهداری را به میزان واقعی مشخص نمایند و دستور پرداخت آن را صادر فرمایند تا نسبت به رفع نواقص نیز اقدام گردد. (آمین یا رب العالمین)

حال باید قبول نمود با توجه به سنگینی بارش برف در راه‌های کشور انسدادی به وجود نیامد اگر مشکلاتی در شهرهای کوچک بود مربوط به مسائل درون شهری است که نباید آنرا از نظر دور داشت که به موضوع ارتباطات زمینی مربوط می‌گردد؛ البته سرعت حمل و نقل بعلت وضع موجود کند بود آنهم ارتباطی به راهداری نداشت به وضعیت سنگینی هوا باید توجه نمود و موارد دیگری که به بحث فعلی ارتباط ندارد. نویسنده این مقاله در دو محل بازدید عبوری و گذری داشت و مدیرکل‌ها را واقعاً در حال فعالیت دید ضمن اینکه اینجانب در وزارت راه و ترابری منحل شده بالغ بر ۵ سال سابقه حضور از نزدیک و متعاقباً اجرائی با آن نهاد داشته‌ام و در زمان بهمن‌های سنگین سالهای ۴۵-۵۰ امامزاده هاشم و نیز کشته شدن یکی از راهداران محترم در محل فوق حضور داشتم که شرایط پیش آمده در آن زمان منجر به زدن تونل فلزی امامزاده هاشم گردید و طرح مسیر مشاء تهیه شد که دهها سال بلا تکلیف بود لذا باید به عدم توجه دولت‌ها در زمان عادی سال به وزارت راه و ترابری منحل شده را یکی از عوامل مؤثر در مشکل پیش آمده تلقی کرد، که موردی از آن عدم واگذاری بودجه مورد نیاز جهت تأمین امکانات می‌باشد که بارها یادآوری شده است چه به صورت مقاله چه بصورت تذکر حضوری.

البته گوش شنوا در این سالها کمتر بوده است. جهت ادامه بحث در رفع نسبی مشکلات تردد به وجود آمده در زمان خاص بارش برف ادارات راهداری برای ایجاد اصطکاک بیشتر سطح جاده‌ها، مبادرت به پخش شن و نمک توسط ماشین‌آلات می‌نمایند که موجب یخ‌زدائی می‌گردد البته توجه خواهند نمود که در عملیات یخ‌زدائی با توجه به وضعیت جاده از دوسیستم استفاده می‌گردد ۱- جلوگیری از یخ‌زدن سطح جاده (De Icing) که در بارش های سنگین برف کاربرد کمی دارد

۲- از بین بردن یخ بوجود آمده در سطح راه (Anti Icing) که سطح جاده با پخش شن و نمک برطرف می‌گردد. باید توجه نمود در زمان برف سنگین توام با کولاک (معروف به طوفان برف) مقابله با یخ و برف با مشکلات زیادی همراه است که اذهان عمومی آنرا ناشی از ضعف راهداری تلقی مینمایند که در واقع اینطور نیست و گاهی موارد در اذهان مردمی بزرگنمایی می‌شود ملاحظه ۴ عکس از سه نقطه جهان از بالغ بر ۵۰۰ عکس می‌توان نتیجه گرفت که وقتی بارش سنگین و ناگهانی است بیشتر کشورها هم برای مدتی عاجز می‌شوند. لذا مساعی زحمتکشان راهدار به خصوص تعداد کمی از قدما و زحمتکشان و مطلعان راهداری که باقی مانده‌اند را نباید نادیده گرفت. البته همه دستگاه‌های ما مشکل عدم تربیت نیروی انسانی را دارند می‌دانیم مدرک گرائی هست بدون توانمندسازی کاربردی دارندگان آن، که در همه دستگاه‌ها هم کاملاً مشهود است. این سوال هنوز مطرح است که چرا تماماً و عمده تشکیلاتی را که بالغ بر ۸۰ سال سابقه کار مفید درست

برگزاری اجلاس شورای ادواری انجمن های شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی و راهسازی سراسر کشور در تاریخ اول تا چهارم بهمن ماه ۹۲ در جزیره ی زیبای کیش

بر اساس هماهنگی های به عمل آمده توسط هیأت مدیره کانون سراسری و انجمن شرکتهای ساختمانی و تأسیساتی استان هرمزگان اجلاس شورای ادواری انجمنها در تاریخ اول تا چهارم بهمن ماه ۹۲ در جزیره ی زیبای کیش با حضور نمایندگان کلتیپی انجمنهای سراسر کشور و انجمن های میهمان برگزار گردید.

۵- طرح مسائل و موارد مالیاتی با تأکید بر ماده ی ۱۶۹ مکرر
۶- اطلاع رسانی و گزارش در ارتباط با ماده ۸ و ۹ و ۱۴ قانون
حداکثر استفاده از توان تولیدی داخلی
که در هر یک از موارد فوق نمایندگان انجمنها نظرات خود را
ابراز نمودند و مقرر شد کانون سراسری و انجمنها نسبت به
رفع مشکلات و معضلات سیستم پیمانکاری اقدامات لازم را به
عمل آورند.

توضیحاً از انجمن شرکتهای ساختمانی آقایان مهندسان
عطاردیان و الماسی و سجادی نائینی و از انجمن پیمانکاران
تأسیسات و تجهیزات ایران آقایان مهندسان اقبالی و
منوچهریان و پیروی و از شورای هماهنگی تشکلهای آقای
مهندس تائب دبیر هیأت اجرایی در اجلاس مذکور شرکت
نموده و نظرات خود را در موارد مختلف اعلام نمودند.

متن سخنرانی آقای مهندس نوری رئیس سابق هیأت
مدیره کانون سراسری انجمن شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی
و تجهیزاتی ایران و دبیر انجمن شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی
و راهسازی استان اصفهان در همایش شورای ادواری انجمن ها
در جزیره ی زیبای کیش در تاریخ ۹۲/۱۱/۳:

در ابتدای جلسه ی شورا که صبح روز پنجشنبه مورخ ۹۲/۱۱/۳
در سالن همایش های بین المللی کیش شروع شد پس از تلاوت
آیاتی از کلام... مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران
و عرض خیر مقدم توسط آقای مهندس حسن سعادت مند
ریاست هیأت مدیره کانون سراسری مراسم تجلیل از آقای
مهندس نوری رئیس سابق هیأت مدیره ی کانون سراسری با
اهدای لوح تقدیر به عمل آمد سپس آقای مهندس نوری به
ایراد سخن پرداخت که متن آن در پایان این گزارش خواهد
آمد.

پس از مراسم تجلیل جلسه شورا وارد دستور کار به شرح
ذیل گردید:

- ۱- طرح مسائل و ارائه گزارش اقدامات انجام شده در خصوص
امور نظام اجرایی
- ۲- طرح مسائل و ارائه گزارش اقدامات انجام شده در خصوص
امور نظام فنی
- ۳- بررسی و ارائه پیشنهادات اصلاح بودجه ی سال ۹۳
- ۴- ارائه گزارش موضوع مجریان ذیصلاح و موضوع شورای
گفتگو در استان ها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ بِهِ نَسْتَعِينُ إِنَّهُ خَيْرٌ نَاصِرٍ وَ مُعِينٍ وَ لَاحُولَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

با عرض سلام خدمت همه عزیزان و سروران حاضر در جلسه و با سپاس فراوان از اظهار لطف و محبت همکاران عزیز و با تشکر از برگزار کنندگان این اجلاس به ویژه هیأت مدیره محترم و بازرسان انجمن شرکتهای ساختمانی و تأسیساتی استان هرمزگان و با سپاس و قدردانی از هیأت مدیره و بازرسان کانون سراسری و با تبریک میلاد با سعادت رسول گرامی

اسلام (ص) و حضرت امام جعفر صادق (ع)، بنده به عنوان فرد کوچکی از مجموعه ی تشکلهای حرفه ای پیمانکاری، عرایض مختصری را خدمت عزیزان ارائه می نمایم.

در ابتدا لازم می دانم به عرض برسانم که حقیر افتخار می کنم که بعد از فارغ التحصیلی در سال ۱۳۳۹ از دانشکده فنی دانشگاه تهران و ورود به این حرفه، طی بیش از ۴۰ سال دبیری انجمن اصفهان و ۱۲ سال (۴ دوره) ریاست هیأت مدیره کانون سراسری و چهار دوره سه ساله مسئولیت در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، توانسته ام دوستان عزیز و ارجمندی پیدا کنم که این را بزرگترین سرمایه معنوی برای خود می دانم و باور کنید این دوستان هستند که به امثال من انرژی فعالیت می دهند.

در اینجا لازم است توصیه هایی خدمت دوستان و همکاران عزیز بنمایم و آن اینکه همه ما برای خدمت بی منت در انجمنها و کانونها اعلام آمادگی نموده ایم و در این راستا به دلیل احترام و عزتی که برای همه مدیران شرکتهای عضو قائل هستیم متقابلاً انتظار احترام داریم و اگر در هیأت مدیره ها در بعضی موارد اختلاف نظر وجود دارد نایستی منجر به تنش و درگیری و خدای ناکرده اهانت و بی حرمتی به همدیگر شود که اگر چنین

شد قطعاً باعث تیرگی روابط خواهد شد.

نکته بعدی اینکه اگر اهدای این لوح تقدیر و برگزاری مراسم تجلیل از اینجانب بدین معناست که بنده دیگر قطع ارتباط نمایم و با همه چیز خدا حافظی کنم، اگر تصور این است بایستی به عرض همه عزیزان برسانم که ما این کانون را راحت به دست نیاورده ایم که خیلی راحت از دست بدهیم و لذا باز هم در مواقع حساس در کنار عزیزان هیأت مدیره دلسوز کانون حضور خواهیم داشت و از هر کوششی فروگذاری نخواهم کرد. و به قول معروف:

ما زنده از آنیم که آرام نگیریم

موجیم که آسودگی ما عدم ماست
توصیه دوم بنده در خصوص مشکلات سیستم پیمانکاری است که استدعا می نمایم کلیه انجمنهای استانها، نهایت همکاری را در تمام موارد با هیأت مدیره کانون سراسری بنمایند تا مسئولان کانون بتوانند مشکلات را که متأسفانه روز به روز بر تعداد آنها افزوده می شود یکی پس از دیگری برطرف نمایند. انشاء الله در خاتمه ضمن سپاس فراوان از آقایان مهندسان سعادت مند و چاپک رئیس و دبیر کانون سراسری و آقایان مهندسان موسوی و نجاتی رئیس و دبیر انجمن شرکتهای ساختمانی و تأسیساتی استان هرمزگان بایستی به عرض تک تک عزیزان برسانم که:

تنت به ناز طیبیان نیازمند مباد

وجود نازکت آزده ی گزند مباد

سلامت همه آفاق در سلامت توست

به هیچ عارضه شخص تو دردمند مباد.

الهمّ و فّقنا لِمَا تَجِبُ وَ تَرْضَى

خدایا چنان کن سرانجام کار

تو خوشنود باشی و ما رستگار

اعضای جدید باشکتهای ساختمانی:

تغییرات اعضا

• شرکت جهان پارس
مدیرعامل: آقای دکتر سیروس سلیمی پور

• شرکت عمران آلانک
مدیرعامل: مهندس منصور محمد علیزاد رفیع
کدپستی: ۱۹۹۷۷۴۶۴۴۹

• شرکت کامیاران راه
نشانی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، انتهای پل آزمایش،
خیابان مهدی اول، پلاک ۱۷۵، طبقه دوم، واحد ۳، کدپستی:
۱۴۶۴۷۷۵۹۸۵
تلفن: ۸۸۲۴۱۷۰۵
فکس: ۸۶۰۱۵۶۹۹

• آسفالت ماکادام

مدیرعامل: آقای مهندس فریبرز عبدالمالکی
نشانی: تهران، خیابان پاسداران، بوستان هفتم، پلاک ۱۴۰
تلفن: ۴۳ و ۲۲۵۹۸۱۴۲ و ۲۲۵۵۱۵۱۸
فکس: ۲۲۵۸۲۵۷۱

ایمیل: info@makadamco.com
وبسایت: www.makadamco.com

• خدمات ژئوفناوری سارنگ

مدیرعامل: آقای دکتر سارنگ صیرفیان
نشانی: تهران، خیابان ظفر، خیابان گوی آبادی، خیابان
قلی پور اردکانی، پلاک ۳۵
تلفن: ۷ و ۲۲۶۳۱۱۴۵ و ۲۲۶۴۷۴۶۴
فکس: ۲۲۶۳۱۱۴۸
وبسایت: www.sarang-geotech.com

آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای صنعت

اجرای آموزشهای مهارتی محقق می‌شود.

در ادامه مهندس جواد خوانساری رئیس هیئت مدیره مجتمع آموزشی بهاءالدین ادب و نایب رئیس سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران با ابراز خرسندی از تاسیس آموزشگاه آزاد در حوزه صنعت ساختمان به ضرورت ارائه آموزشهای فنی و حرفه‌ای به کارگران ساختمانی و نقش آن در کیفیت بخشی ساختمانها و پروژه‌های عمرانی پرداخت. وی همچنین ضمن اشاره به اهداف هیئت مدیره جهت تاسیس آموزشگاه مذکور از وزارت راه و شهرسازی خواست تا حمایت‌های لازم را از این

روز ۱۵ بهمن و به مناسبت دهه فجر آموزشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای صنعت ساختمان بهاءالدین ادب با حضور دکتر محمد شکرچی‌زاده، رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی کشور، آقای حسن عزیزی مدیرکل آموزش فنی و حرفه‌ای استان البرز، مهندس منوچهر ملکبانی‌فرد و رئیس هیأت‌مدیره سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران، مهندس جواد خوانساری نایب‌رئیس سندیکا، مهندس محمد عطاردیان دبیرکل کانون عالی انجمن‌های صنفی کارفرمایی ایران، دکتر رجبعلی نیکویی مدیرعامل مجتمع آموزشی ساختمان بهاءالدین ادب و جمعی از فعالان حوزه صنعت ساختمان و اعضای هیات مدیره سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران افتتاح شد.

دکتر شکرچی‌زاده رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی کشور ضمن اشاره به عدم وجود دانش و تبحر کافی از نحوه ساخت و ساز ساختمان به نقش آموزشهای فنی و حرفه‌ای در کاهش فاصله بین دانش تئوری و اجرا پرداخت و خاطر نشان کرد: اکنون وزارت راه و شهرسازی رویکرد فعالانه‌ای نسبت به آموزشهای فنی و حرفه‌ای دارد.

رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی با تاکید بر ضرورت صنعتی سازی عناصر ساختمانی و سیستمهای ساختمانی و کمبود نیروی ماهر در این زمینه‌ها نسبت به حوزه‌های دیگر افزود: مقررات ملی ساختمان از طریق وجود کاردانه‌های فنی و

ساختمان بهاء الدین ادب افتتاح شد

آموزشگاه به عمل آوردند.

در این مراسم حسن عزیزی مدیر کل آموزش فنی و حرفه ای ضمن تقدیر و تشکر از اهتمام

موسسین آموزشگاه مذکور، یاد و خاطره مرحوم بهاء الدین ادب را گرامی داشت. وی ضمن تبیین اهداف و برنامه های سازمان آموزش فنی و حرفه ای در حوزه تربیت و تعیین صلاحیت کارگران ساختمانی، به جذب سریع مهارت آموختگان آموزشهای فنی و حرفه ای خصوصاً طرح ۱۸ ماهه اشاره نمود.

مدیر کل آموزش فنی و حرفه ای با اشاره به ماده

ساده و مهندس تربیت شود که آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای

حاضر با چنین هدفی راه-اندازی شده است.

مهندس منوچهر ملکینی فرد رئیس هیات

مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی نیز با اشاره

به این که سازندگان عشاق واقعی مملکت

هستند و مهندس بهاء الدین ادب نیز فردی

ملی مذهبی و عاشق وطن بود، عنوان کرد:

حلقه های مفقودی موجود از مهندسی تا اجرا

خسران ملی زیادی را به همراه دارد. آموزش

کاربردی به پر کردن حلقه های مفقوده در همه

رشته های صنعت احداث می انجامد و یکی از

راههای حرکت به سمت توسعه است.

وی افزود: برای به وجود آمدن یک سانتیمتر خاک رس ۷۰۰

سال زمان لازم است، که ما همین خاک رس را تبدیل به آجر

می کنیم و به بدترین شکل در ساختمانهایی با عمر و استقامت

کم مصرف می نماییم. در حالی که با آموزش کافی، خسارتهای

ناشی از اقداماتی که خارج از چهارچوب بهره وری است نیز به

حداقل می رسد. علم را راهنمای عمل قرار دادن و توجه به

ارتقای نیروی انسانی مؤثرترین عامل افزایش بهره وری است.

وی در پایان گفت: متأسفانه ساختن مملکت به دست عده ای

سرمایه دار افتاده که هر از چند گاهی پولشان را وارد حوزه

جدیدی می کنند غافل از این که ساخت یک ساختمان از عمل

جراحی مهم تر است و غفلت در آن جان تعداد بیشماری از افراد

را به خطر می اندازد.

دکتر نیکوئی مدیر عامل آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد

بهاء الدین ادب نیز به ایراد سخنرانی پرداختند و با اشاره

به کاربردی نبودن برخی از سیستمهای آموزشی، لزوم ایجاد

سیستم آموزشی دوال را مطرح کرد. وی گفت: در کشورهای

صنعتی از جمله در آلمان این سیستم وجود دارد و با ارتقای

نیروی متخصص خود کشور آلمان را به سمت صنعتی شدن

سوق داده است. در این روش جوانان بعد از آموزشهای

حرفه ای وارد بازار کار می شوند و آموزشهای بعدی را در حین

انجام کار فرامی گیرند.

۲۱ قانون برنامه پنجم توسعه و نظام مهارت و فناوری، تربیت

تکنیسین در حوزه های مهارتی را یکی از وظایف سازمان آموزش

فنی و حرفه ای دانست و پیشنهاد توسعه همکاری سازمان

آموزش فنی و حرفه ای و مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی

را به منظور استفاده از ظرفیت های آموزشی طرفین ارائه نمود.

در ادامه پس از انجام مراسم کلنگ زنی ساختمان آموزشی،

مهندس عطاردیان دبیر کل کانون انجمن های صنفی کارفرمایی

ایران گفت: در دوران ما فاصله بین کارگر ساده و مهندس بیشتر

از امروز بود و این فاصله پروژه های زیربنایی کشور را با دشواری

مواجه می کرد. برای رفع این نقیصه هنر سرای عالی تشکیل شد

که به مرور تبدیل به دانشگاه علم و صنعت گردید. بعدها پلی

تکنیک و صنعتی شریف را برای تربیت تکنسین تشکیل دادند که

آنها هم به دانشگاه تبدیل شدند و کارکرد اصلی خود را از دست

دادند. اکثر تکنسین های ما از طریق تجربی کار را یاد گرفته اند.

بسیاری از مهندسان ما نیز در بدو فارغ التحصیلی مهارتهای

لازم را ندارند و عملاً کار را در کارگاهها یاد می گیرند. متأسفانه

تحصیلات دانشگاهی و دبیرستانی ما با نیازهای جامعه همسو

نیست و لازم است نیروی انسانی لازم برای پر کردن فاصله کارگر

در هم‌اندیشی تشکل‌های حرفه‌ای معماری و شهرسازی با وزیر راه و شهرسازی مطرح شد:

تکوین شهر در مدار حقوق شهروندی

نخستین جلسه هم‌اندیشی جامعه و تشکل‌های حرفه‌ای معماری و شهرسازی روز سه‌شنبه، هشتم بهمن ۹۲ از ساعت ۱۵ تا ۱۸ عصر با حضور وزیر راه و شهرسازی در مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی برگزار شد. در این دیدار علاوه بر نمایندگان تشکل‌های مختلف، دبیر و نائب رئیس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی، حرفه‌ای کشور نیز حضور داشتند.

نخستین جلسه هم‌اندیشی جامعه و تشکل‌های حرفه‌ای معماری و شهرسازی به بررسی چالش‌ها و مشکلات پیش‌روی جامعه و تشکل‌های حرفه‌ای در کنار ارتقاء جایگاه معماری و شهرسازی کشور با رویکرد شهروندمداری اختصاص داشت.

گفت‌وگو کنیم، اظهار کرد: اساساً باید قبول کنیم راجع به مسائل کشورمان باید فکر کنیم تا نهایتاً شاهد اصلاح فرآیندها باشیم. هم‌اکنون با پدیده فقر شهری مواجه هستیم و نمی‌توانیم آن را نادیده بگیریم بنابراین باید راه‌حلی برای این مسئله پیدا کنیم. ترافیک، آلودگی هوا، از بین رفتن جنگل‌ها و باغات و گسترده شدن شهرها از جمله مشکلاتی بود که وزیر راه و شهرسازی در این نشست به آن‌ها اشاره کرد.

وی افزود: متأسفانه از سوی دیگر شاهد تعیین اهدافی برای توسعه هستیم اما پس از مدتی با جواب نشد مواجه و روبرو می‌شویم. می‌خواستیم آلودگی را از بین ببریم نشد، می‌خواستیم جنگل‌ها را حفظ کنیم نشد، می‌خواستیم نشد. از کجا باید شروع کنیم؟ چگونه می‌توانیم به میلیون‌ها نفر که هر روز ساعت‌ها از وقتشان در ترافیک می‌گذرد و سلامتی آن‌ها تهدید می‌شود پاسخگو باشیم؟ وزیر راه و شهرسازی به دوگانگی تصمیم‌گیری در شهرها به واسطه وجود شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها و استانداری‌ها اشاره کرد و گفت: باید نظام حکمروایی شهری تغییراتی داشته باشد و طراحی شهری و معماری آن فراتر از وضعیت فعلی باشد. دوگانگی حاکمیت شهری در بسیاری موارد به صورت ریشه‌ای وجود دارد که نمونه‌های متعدد آنرا در تهران می‌بینیم. تنها انگیزه من از حضور در وزارت راه و شهرسازی این بود که مسائل غیر جاری را به کمک جامعه بیارم هر چند معتقد هستم بدون خود جامعه هیچ مسئول و وزیری در فضای بروکراتیک کشور نمی‌تواند مشکلات را حل کند مگر اینکه خود جامعه بخواهد.

وی افزود: در این راستا ابتدا باید سوالاتی طرح شود. سوالاتی که ما را به بیراهه نبرد و در ادامه همه افراد را صرف نظر از تخصصی که دارند، یک شهروند بدانیم و این ادعا را برای خوش‌آیند سیاسی مطرح نکنیم. وزیر راه و شهرسازی در ادامه به نمونه‌هایی از جمله

دکتر عباس آخوندی در ابتدای سخنانش با اشاره به اینکه در تمام شهرهای کشور زحمات زیادی کشیده شده که ماحصل تلاش بسیاری از مهندسان شهرسازی، معماران و دیگر مهندسان است، گفت: متأسفانه شاهد این اتفاق هستیم که فضای شهرها با وجود مسئله آلودگی، مشکلات زیست محیطی، ترافیک و به هیچ عنوان برای شهروندان دل‌پذیر و دل‌انگیز نیست. معتقدم باید راحت‌تر با هم حرف بزنیم. متأسفانه قوانین و مقررات شهرها بی‌ارزش است و همه چیز قابل دادوستد می‌باشد. متأسفانه اکثر امور در حوزه شهری تعیین می‌شوند اما آخر کار به صورت سیستم‌وار می‌گوییم نشد. هزاران میلیارد در شهرها هزینه شده است، این در حالی است که کلان‌شهرهای ما که هم‌اکنون با مسئله آلودگی و مسائل محیط زیست روبرو هستند و آسایش و محیط شهرها خیلی دل‌انگیز نیست. هیچ مقام مسئول و هیچ مدیری نمی‌تواند مشکلات موجود در شهرها را حل کند مگر اینکه خود جامعه تصمیم بگیرد.

دکتر آخوندی با تأکید بر اینکه در این زمینه‌ها باید با مردم و حرفه‌ورزان فارغ از تخصص‌هایی که دارند به عنوان شهروند

زمینه مشکلات و مسائل دیگری در بحث کیفیت، مقاومت در برابر زلزله، پایداری، عمر مفید ساختمان‌ها، زیبایی‌شناسی و نیز وجود دارد.

در ادامه این نشست هریک از حاضران به طرح نظرات و دیدگاه‌های خود پرداختند. مهندس نائب دبیر شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی صنفی، مهندسی حرفه‌ای کشور نیز گفت: باید از پارادایم حاکمیت به پارادایم شهروند برویم. اگر این اتفاق نیافتد بستر مناسب برای توسعه شهری فراهم نمی‌شود. شهروند است که بالاترین حقوق را دارد ولی به آن توجه نمی‌شود. متأسفانه پروژه‌ها هم برای عمران و ساخت تعریف می‌شوند نه برای توسعه، آنهم از نوع پایدار آن. در کدام یک از طرح‌هایی که ارائه می‌دهیم به انسانی که قرار است از آن استفاده کند توجه می‌کنیم؟ در حالی که تمدن ایران بر

عدم امکان استفاده از آب کارون به عنوان تنها رودخانه دارای آب شیرین کشور یا از بین رفتن باغات اطراف مشهد اشاره کرد و گفت: در سفرهایی که طی ماه گذشته داشتم با پدیده فقر شهری و فقر مواجه شدم که نمی‌توان آنرا انکار کرد و نمی‌توان نسبت به آن بی‌تفاوت بود. وزیر راه و شهرسازی تصریح کرد: سال‌ها پیش برای کنترل جمعیت تهران تا ۱۰ میلیون نفر تلاش می‌شد اما نتوانستیم این جمعیت شهر را تا این میزان کنترل کنیم.

وی اظهار کرد: باغات تهران طی سال‌های اخیر از بین رفته‌اند و در نهایت سیستمی از کارهای انجام نشده باقی مانده است. آخوندی با بیان این‌که اوایل انقلاب حدود ۳۰۰ اثر با ارزش در کشور شناسایی شده بود، گفت: در حال حاضر تنها ۶۰ یا ۷۰ اثر با ارزش باقی مانده است. به گفته وی رشد سریع شهرهای پیرامون کلان‌شهرها موجب شد تا ظرفیت سکونت‌پذیری به وضعیت نابهنجاری تبدیل شود. به گفته آخوندی جمعیت شهر مشهد در سال ۷۴ یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر بود اما امسال جمعیت این شهر با دربرگیری ۲۹ هزار هکتار جمعیت شهر به سه میلیون و ۱۰۰ هزار نفر رسیده است. وی تصریح کرد: زمانی در اطراف شهر مشهد باغات زیادی بود، اما هم‌اکنون می‌بینیم که تمام باغات از بین رفته است این نشان می‌دهد که حس تعلق محلی از بین رفته است. بنابراین اینکه این همه از باغات از بین می‌روند دلیل آن این است که حس تعلق نیست چرا که اگر حس تعلق بود یک فریاد و یک ناله‌ای برمی‌خواست.

آخوندی در پایان این بخش از سخنانش گفت: همه شما با مسائل تولیدی شهرهای ایران درگیر هستید و در خصوص مشکلات موجود چه پیشنهادات و رهنمودهایی دارید؟ وی در ادامه به مشکلات موجود در عرصه حمل و نقل کشور پرداخت و گفت: این ادعا وجود دارد ایران در چهارراه جهانی قرار دارد و از ترانزیت می‌تواند استفاده کند و درآمد داشته باشد در صورتی که ما هنوز حمل و نقل ترکیبی نداریم و دریا برای خودش کار می‌کند، حمل و نقل هوایی برای خودش، جاده‌ها برای خودش و خطوط ریلی هم برای خودش.

وی با اشاره به سرمایه‌گذاری کلان در عرصه حمل و نقل کشور گفت: ما چقدر این فضا را فراهم کرده‌ایم تا باری از کنیا در بندرعباس تخلیه شود و به ترکمنستان ارسال شود؟ وزیر راه و شهرسازی با یادآوری اینکه ارزش امروز زیرساخت‌های راهی ایران ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است تاکید کرد: باید بتوانیم بندر رجایی را با ریل به سرخس متصل کنیم تا بتوانیم به عنوان مثال کالایی را از کنیا به ازبکستان منتقل کنیم.

وی در خاتمه سخنانش به ضرورت برگزاری نشست‌هایی با هدف همفکری با معماران و مهندسان شهرسازی اشاره کرد و گفت: فکر کردم به جای نشست در اطاق‌هایی با درهای بسته مسائل را با حضور جامعه حرفه‌ای این عرصه در میان بگذارم و چه بسا سوالات مهم‌تری از سوی شما مطرح شود. هر چند که در این

اساس انسان محوری پایه‌ریزی شده است. وظایف مهندسان مشاور پرداختن به منافع کارفرمایان نیست بلکه پرداختن به منافع شهروندان است. صاحب‌نظران باید در توسعه و برنامه آن وارد شوند. و در این مورد مدعی باشند نه متقاضی. باید شهر را موجودی زنده بدانیم که مدام در حال تکوین است و این تکوین باید در مدار حقوق شهروندی باشد. بنده به عنوان دبیر شورای هماهنگی آمادگی این شورا را برای همکاری در سازماندهی امور در همه سطوح اعلام می‌کنم.

مهندس شکوفی نائب رئیس شورای هماهنگی نیز گفت: دولت جدید از بخش خصوصی صحبت می‌کند ولی تحقق بخش خصوصی با تصمیم‌گیری پشت درهای بسته ناممکن است. ضوابط معماری و شهرسازی ما متعلق به ۵۰ سال قبل است و باید در مورد آن با تعامل بخش خصوصی تصمیم‌گیری شود. معماری و شهرسازی ما باید با جمعیت و تعداد جمعیت متوازن باشد.

نگاهی اجمالی به قراردادهای B.O.T در پروژه‌های عمرانی

دکتر غلامرضا علی‌زاده

روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری ترجمه معادل فارسی (Build-Operate-Transfer) است که حروف اول آنها مورد استفاده قرار می‌گیرد و به صورت (BOT) شناخته می‌شود. در این شیوه سرمایه‌گذاری، پروژه‌ای با مجوز دولت توسط کنسرسیومی از بخش خصوصی اجرا می‌گردد و ساخته می‌شود که پس از انقضای مدت قرارداد پروژه به دولت طرف قرارداد منتقل می‌شود. گاهی پاره‌ای از قراردادهای ساخت زیرساخت‌های توسعه به نفع سرمایه‌گذاران خارجی است

سود توافق شده در آن برای مجریان پروژه، به بخش کارفرمایی تحویل داده می‌شود. البته از این نوع سرمایه‌گذاری بیشتر برای سازه‌های زیربنایی مانند نیروگاه‌ها و راه‌ها و... استفاده می‌شود.

BOT با ساختار فعلی اولین بار در دهه ۱۹۸۰ در کشور ترکیه در واگذاری امتیاز چند نیروگاه به کار برده شد. در این روش همانطوری که اشاره شد کنسرسیومی متشکل از پیمانکار، مشاور و بانک و بیمه تشکیل می‌شود و طرح را از دولت تحویل می‌گیرد و پس از ساخت برای مدت مشخصی اجازه بهره‌برداری از طرح در اختیار کنسرسیوم است که پس از بازگشت اصل سرمایه و سود توافق شده در آن عین پروژه به دولت منتقل می‌شود. از مزایای این نوع سرمایه‌گذاری برای دولت‌ها این است که دولت‌ها هیچ بودجه‌ای را ساخت این قبیل پروژه‌ها متقبل نمی‌شوند بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که تا سال ۱۳۲۹ حدود ۹۰ میلیارد دلار برای پروژه‌های انرژی سرمایه‌گذاری لازم است و

در این زمینه می‌توان به قراردادهایی چون Buyback, Finance و Usance اشاره کرد که چنانچه تمهیدات کافی به کار گرفته نشود منافع سرمایه‌گذاران خارجی را بیشتر از منافع دولت‌ها و به تبع آن منافع ملی آنها را تأمین می‌کند؛ برای جبران کاستیهای این قبیل قراردادهای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های عمرانی شکل جدیدی از سرمایه‌گذاری متداول شده است که به آن BOT گفته می‌شود. البته سابقه این نوع از سرمایه‌گذاری به قرن ۱۳ میلادی و اجرای کانال سوئز می‌رسد و در ادامه در قرن ۱۸ نیز راه آهن چند هزار کیلومتری منطقه سیبری با این روش انجام شد. اما در هزاره سوم BOT به روش اجرای پروژه‌های عمرانی گفته می‌شود که در آن شرکت پیمانکاری مجری پیمان (کنسرسیومی متشکل از پیمانکار، مشاور، بانک و بیمه) با بررسی‌های فنی - اقتصادی پروژه عمرانی با انعقاد قراردادی با کارفرمای بخش دولتی، اجرا و بهره‌برداری از پروژه را برای مدت زمان مشخصی برعهده می‌گیرند و پس از بازگشت اصل سرمایه و

بیمه‌ای را برای تشکیل کنسرسیوم برای انجام این قبیل پروژه‌ها را کاهش دهد زیرا که قیمت انرژی نسبت به قیمت جهانی آن کمتر محاسبه می‌شود...

از سویی به دلیل اینکه بیانیه مأموریت اعضای کنسرسیوم در بسیاری موارد هماهنگی و هم‌سویی کافی و وافی به مقصود با کشور سرمایه‌پذیر ندارد می‌تواند زمینه‌های چالشی را در فرایند اجرای پروژه به وجود آورد. در پایان باید گفت که برای اجرای پروژه‌های به روش BOT ضرورت دارد که در ابعاد ساختاری و محتوایی نهادهای ذیربط شرایط زیر لحاظ گردد.

۱. نرخ ارز یکسان باشد

۲. قوانین برای سرمایه‌گذاران به ویژه سرمایه‌گذاران خارجی از ثبات و پایداری برخوردار باشد

۳. نقل و انتقال منابع و تجهیزات و ماشین‌آلات به سهولت انجام پذیرد

۴. مالیات بر حقوق مدیران و کارکنان خارجی این قبیل پروژه‌ها تعدیل گردد تا زمینه‌ها و انگیزه‌های لازم را برای حضور آنها ایجاد نماید و از قتل ورود آنها به پروژه‌های کشور نیروهای انسانی ایرانی شاغل در پروژه‌ها نیز با الگوبرداری از روش‌های اجرایی آنها مهارت‌های علمی، فنی و حرفه‌ای خود را افزایش دهند و با استانداردهای کار و فعالیت در پروژه‌ها در مقیاس پیشرفته و جهانی آن آشنایی بیشتری یابند

و کلام آخر اینکه منابع انسانی در پروژه‌های زیرساخت‌های توسعه‌ای به دلیل کار در مناطق فاقد سازه‌ها و سامانه‌های تمدنی نیاز به گذران اوقات فراغت سالم دارند و باید زمینه‌های لازم برای ایجاد انگیزه برای ورود آنها به کشور در نظر گرفته شود و مناطق و مکان‌های مشخص و معینی را برای گردش و تفریح متناسب و متعارف برای آنها لحاظ کرد تا انجام پروژه‌های BOT تداوم یابد.

جذب این میزان سرمایه‌گذاری اهمیت خود را بیش از پیش بارز و مشخص می‌سازد.

ضمن اینکه این روش مؤثرترین راه مشارکت بخش خصوصی در روند توسعه زیرساخت‌های توسعه در کشورهای متبوع خود است. لازم به ذکر است که این روش سرمایه‌گذاری نیز همانند سایر انواع سرمایه‌گذاری در پروژه‌های عمرانی مستلزم تهیه اسناد مناقصه و مطالعات اولیه توسط کارفرما است.

این روش برای دولتها مزایایی به شرح زیر دارد:

۱. کارفرما هیچ تضمینی برای بازپرداخت وام‌های پرداختی سرمایه‌گذاران به متولیان پروژه (بخش خصوصی) نمی‌دهد.

۲. ریسک‌های مربوط به ساخت برعهده متولیان پروژه (بخش خصوصی) است.

۳. تکنولوژی و فناوریهای نوین توسط متولیان پروژه (بخش خصوصی) به پروژه منتقل می‌شود.

۴. این روش موجب افزایش اشتغال و کاهش بیکاری می‌شود که یکی از دغدغه‌های دولتهاست زیرا هم در حین اجرای پروژه و هم پس از بهره‌برداری با این روش سرمایه‌گذاری، دولتها هم به زیرساخت‌های توسعه دست می‌یابند و هم بخشی از مشکل بیکاری را حل می‌کنند و به تبع آن تولید محصول نیز شکل می‌گیرد و یا افزایش می‌یابد.

لازم به ذکر است که در ایران اولین پروژه با روش قرارداد BOT در پروژه کارخانه تولید برق پره‌سر در شمال کشور بود که در آن کنسرسیومی متشکل از ایران، آلمان و ایتالیا مبادرت به انجام این پروژه کردند.

یکی از مشکلات این نوع سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساخت‌های توسعه در ایران شاید این باشد که دولت نسبت به انرژی یارانه می‌پردازد و عمل به پرداخت یارانه شاید انگیزه‌های شرکت‌های سرمایه‌گذار اعم از شرکت‌های پروژه‌محور، بانکها و مؤسسات

پذیرش سرمایه‌گذاری اروپایی‌ها در آزادراه تهران - شمال

منوط به لغو تحریم

می‌رسد. به گفته معاون شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل اکثر تونل‌های این مسیر حفر شده اما شرایط آب و هوایی سرد روند عملیات ساخت را با کندی مواجه کرده است و پیشرفت فیزیکی قطعه یک آزادراه تهران - شمال ماهانه حدود یک درصد است و تاکنون حدود ۴۲ درصد پیشرفت داشته است. برای ساخت قطعات دو و سه آزادراه تهران - شمال هنوز اقدامی نشده و پیمانکار آن مشخص نیست. آزادراه تهران - شمال بخشی از آزادراه سراسری شمال - جنوب است که کوتاه‌ترین مسیر ارتباطی دریای خزر با خلیج فارس خواهد بود و در ترانزیت منطقه عمده‌ترین نقش را بر عهده خواهد داشت. مسیر آزادراه از محل تقاطع غیر همسطح با بزرگراه ۷۶ متری شهید همت و بزرگراه آزادگان شروع می‌شود و در امتداد دره کن پس از گذشتن از حاشیه روستای سولقان به تدریج از منطقه کوهستانی توجال عبور می‌کند و سپس توسط تونل بلند تالون به طول ۴۸۵۰ متر این رشته کوه را قطع می‌کند و در دامنه‌های شمالی آن در منطقه دو آب شهرستانک قرار می‌گیرد. اجرای این قسمت که طول تقریبی آن ۳۲ کیلومتر است باعث می‌شود مسیر فعلی حدود ۶۰ کیلومتر کوتاه‌تر شود. از آن پس مسیر به موازات جاده قدیم کرج - چالوس امتداد می‌یابد و در دره سرهنگ وارد تونل البرز بطول ۶۳۰۰ متر شده و در پل زنگوله خارج می‌شود سپس با عبور از ارتفاعات البرز به موازات جاده موجود کرج - چالوس تا شهر چالوس ادامه یافته و در نهایت با یک تقاطع غیر همسطح به کمربندی نوشهر - چالوس - تنکابن متصل می‌شود.

معاون وزیر راه و شهرسازی گفت: فنلاندی‌ها برای سرمایه‌گذاری در آزادراه تهران - شمال علاقه مند هستند اما این موضوع منوط به برداشته شدن تحریم‌هاست چراکه اکنون نمی‌توانیم از سرمایه‌گذاران اروپایی در این زمینه استفاده کنیم. به گزارش بنانیوز؛ علی نوزاد - مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل - در گفت‌وگو با ایسنا ضمن بیان اینکه دولت در ساخت آزادراه به دنبال جذب بخش خصوصی، سرمایه‌گذار و ارائه مشوق‌های لازم در این زمینه است، اظهار کرد: سرمایه‌گذاران فنلاندی در زمینه با سرمایه‌گذاری در آزادراه تهران - شمال ابراز علاقه کرده‌اند و ما نیز از این موضوع استقبال می‌کنیم. وی ادامه داد: موضوع مهم مساله تحریم است و تا زمانی که تحریم وجود داشته نمی‌توانیم از سرمایه‌گذاران کشورهای اروپایی در این زمینه استفاده کنیم. معاون وزیر راه و شهرسازی اظهار کرد: برای احداث آزادراه‌ها سیاست دولت استفاده از تمام ظرفیت‌های بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران است تا هر چه زودتر زیرساخت‌های عمرانی و محورهای اصلی مواصلاتی کشور تکمیل شود. آزادراه تهران - شمال به عنوان قدیمی‌ترین پروژه وزارت راه به طول ۱۲۱ کیلومتر قرار است در چهار قطعه ساخته شود که قطعه چهارم آن به طول ۲۰ کیلومتر از مرز آباد تا چالوس ساخته شده و از عید امسال زیر بار ترافیک رفته است. قطعه یک این آزادراه به طول ۳۲ کیلومتر طبق قرارداد با بنیاد مستضعفان در حال ساخت است که طبق اعلام مسئولان مربوطه طی ۱۸ ماه و حداکثر تا دو سال آینده به بهره‌برداری

اثر ارتقاء سطح دانش و مهارت نیروهای انسانی شاغل

در امور اجرایی ماشین آلات سنگین در اقتصاد ملی

دکتر مسعود مشکانی فراهانی

رئیس مرکز آموزش علمی - کاربردی هپکو

فعالیتها می تواند شاخص آماده به کاری ماشین آلات و هزینه هایی که صورت می گیرد را بهینه نمایند.

متأسفانه به جز مرکز آموزش علمی - کاربردی هپکو و مرکز آموزش علمی - کاربردی شهید تقوی وزارت راه و شهرسازی با ظرفیتهای محدود، هیچ مؤسسه آموزشی در کشور وجود ندارد که بتواند نیروهای کارآمد در این زمینه تربیت کند.

جهت رفع این مشکل، هر شرکت خود تلاش می نماید که بتواند مشکلات خود را در این زمینه حل کند و به علت اینکه کار تخصصی آنها تربیت نیرو نیست همواره در این زمینه با حدس و خطا فعالیتهایی را انجام می دهند و از طرف دیگر بیشتر در زمینه ای که اولویت اول آنها است تمرکز کرده و بهبودهایی را انجام می دهند.

غالباً نیروهای اجرایی اختیارات تغییرات اساسی در روشهای نت ماشین آلات را ندارند و همواره این نیروها از عدم توجه کافی مدیران ستادی به مشکلات اساسی و ساختاری مجموعه ماشین آلات اعتراضهایی دارند.

در انجام پروژه های مختلف عمرانی و معدنی، ماشین آلات سنگین نقش بسیار مهمی دارند و همواره درصد بالایی از هزینه کل پروژه را دربر می گیرند.

جهت رسیدن به اهداف پروژه، میزان آماده به کاری ماشین آلات به عنوان یک شاخص بسیار مهم می باشد. برای اینکه بتوان این شاخص را افزایش داد باید نیروهای مختلف مرتبط با ماشین آلات دارای دیدگاه و مهارت مناسب باشند.

نیروهای مرتبط با ماشین آلات را می توان به دو دسته نیروهای ستادی و نیروهای اجرایی تقسیم کرد:

منظور از نیروهای ستادی، مدیرعامل، مدیر ماشین آلات، مدیر تدارکات و پشتیبانی و مدیر مالی می باشد.

نیروهای اجرایی شامل کارشناسان ماشین آلات، تعمیرکارها و سرویس کارها، اپراتورها، انباردارها و... می باشند.

بیشترین فعالیت مجموعه های ماشین آلات بر دوش نیروهای اجرایی است و رسیدگی به ماشین آلات و انجام کلیه کارهای اجرایی ماشین آلات با این گروه است. انجام صحیح و به موقع

در داخل کشور در زمینه‌های مختلف ماشین‌آلات بسیار خوب کار کرده‌اند و می‌توانند به عنوان الگو مطرح شوند. همچنین بسیاری از شرکتها در زمینه خاص مورد نیاز خود، تحقیق کرده‌اند و فعالیتهای بهبود را برای شرکت خود انجام داده و نتایج مثبتی را گرفته‌اند.

وظیفه اجتماعی انجمنها و شرکتهای بزرگ در این است که بتوانند زمینه‌ای را برای تبادل این تجربه‌ها فراهم کنند که بتوان در افق چند ساله، رشد چشمگیری در مهارت و دانش نیروهای مرتبط با ماشین‌آلات ایجاد گردد.

در همین راستا شرکت هپکو با همکاری انجمنها و شرکتهای بزرگ راهسازی و معدنی اولین کنفرانس راهبری و کاربردی ماشین‌آلات راهسازی و معدنی را در ۱۷ و ۱۸ خرداد ماه ۱۳۹۳ در هتل المپیک تهران برگزار می‌کند هدف اصلی برگزاری این کنفرانس این است که نیروهای ستادی و اجرایی ماشین‌آلات کشور در این دور روز تبادل اطلاعات و تجربه نمایند. در محورهای این کنفرانس که توسط مدیران ماشین‌آلات شرکتهای بزرگ مشخص شده است تلاش گردیده است مباحث کاملاً کاربردی و مورد نیاز شرکتهای مختلف ارایه گردد.

با استقبال شرکتهای بزرگ داخلی از این کنفرانس تا کنون و ارایه مقالات کاربردی به دبیرخانه پیش‌بینی می‌گردد که این کنفرانس مورد استقبال وسیعی قرار گیرد و در سطح علمی بالا برگزار گردد.

طبق هماهنگیهای صورت گرفته، سخنرانهای کلیدی این کنفرانس از شرکتهای لیبره آلمان و هیوندای کره می‌باشند که آنها مباحث روز ماشین‌آلات را در جهان شرح خواهند داد.

امید داریم با حمایت تمام وزارتخانه‌ها و سازمانهای مرتبط، انجمنها و شرکتهای راهسازی و معدنی بتوان اولین کنفرانس را به نحو مطلوب برگزار کرد.

مدیران ستادی توانایی برنامه‌ریزی بلندمدت جهت بهبود سیستم‌نت- ماشین‌آلات را دارند، اما به علت این که هدف بیشتر شرکتهای افزایش تولید یا سرعت عمل بیشتر در پروژه‌ها می‌باشد بدون در نظر گرفتن هزینه اعمال شده بر روی ماشین‌آلات، تمرکز بر فعالیت بیشتر ماشین را دارند. اگر بررسی دقیق مالی بر روی این گونه فعالیتهای صورت گیرد نشان می‌دهد علی‌رغم افزایش تولید یا انجام پروژه در زمان کمتر هزینه بسیار بیشتری به مجموعه وارد شده است.

مدیران ستادی باید دیدگاه جامعی نسبت به ماشین‌آلات داشته باشند و در کلیه موردیهای مرتبط با ماشین‌آلات برنامه خاص بهبود داشته باشند. بدون شک این موضوع در صورتی اتفاق می‌افتد که خود مدیران آگاهی و حساسیت لازم را به این موضوع داشته باشند.

به علت عدم وجود نیروی ماهر و کارآمد کافی در زمینه ماشین‌آلات در سطح کشور، ضررهای بسیاری متوجه خود شرکتهای کل کشور می‌گردد.

با توجه به بررسیهایی که به عمل آمده است متوسط عمر ماشین‌آلات در ایران ۵۰ درصد استاندارد جهانی است. کشور در شرایط مطلوب پروژه‌های عمرانی و معدنی، سالانه به ۵ هزار دستگاه ماشین‌آلات مختلف راهسازی، معدنی نیاز دارد. با توجه به قیمت ماشین‌آلات مختلف راهسازی و معدنی و تنوع آنها می‌توان محاسبه کرد که فقط از نظر هزینه خرید مجدد ماشین به علت عمر کوتاه استفاده از آن، چه هزینه‌ای بر کشور تحمیل می‌گردد.

راهکار بهبود این وضعیت در این است که بتوان به نیروهای مختلفی که به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم با ماشین‌آلات سنگین مرتبط هستند هشدارهای لازم را داد و اعلام کرد که در شرایط کنونی می‌توان بهبودهایی را انجام داد بعضی از شرکتهای

پدیده‌های آسیب‌رسان به محیط زیست

مسائل زیست محیطی از موضوعهای بسیار حساس و پراهمیت هزاره سوم است که از محدوده جغرافیایی یک کشور فراتر رفته و بعد جهانی یافته است. امروز پدیده‌های آسیب‌رسان به محیط زیست، تمام انسانهای ساکن کره زمین را تهدید می‌کند، جنبه‌های جهانی دارد لذا هم متولیان امور کشورها در حفظ کره زمین که به همه بشریت تعلق دارد مسئول هستند و مردم نیز دوش به دوش مسئولان می‌بایستی رسالت خود را در حفظ محیط زیست انجام دهند. در این زمینه مقاله‌ای برگرفته از نوشته آقای دکتر نادر هوشمندپور توسط آقای مهندس محمود مصطفی‌زاده تهیه و تدوین شده است که نظر خوانندگان گرامی را به آن جلب می‌نماییم.

می‌دهند و بر رشد و نمو و رفتار موجودات تاثیر می‌گذارند. براساس گزارش «سازمان همکاری اقتصادی و توسعه» در سال ۲۰۰۱ تقریباً تمامی عوامل تشکیل دهنده محیط زیست تحت تاثیر فعالیت های انسان قرار گرفته اند. خاک، آب و هوا سه عامل اصلی زندگی توسط انسان در معرض فرسایش آلودگی و نابودی قرار دارند. انسان و فعالیت های آن باعث فرسایش و مسمومیت خاک، به دلایل متعدد و آلودگی آب های موجود به انواع و اقسام آلاینده ها همچنین آلودگی هوا به انواع و اقسام مواد حاصل از سوخت فرآورده های فسیلی و ورود انواع مواد سمی از مواد شیمیائی مصرفی می شود وجود ریزگردها در مناطق خشک و نیمه خشک مزید بر علت می باشد. عمده چالش بشر در قرن حاضر تلاش در جهت جلوگیری از تخریب محیط و بهبود شرایط زیستی انسان در روی زمین خواهد شد. امروزه در کشور، در هر گوشه و کناری بحث های داغ توسعه آن هم از نوع توسعه پایدار جریان دارد. مخصوصاً پس از تشکیل دولت جدید که نوید تعامل با کشورهای غربی و امکان ورود

در روزنامه اطلاعات مورخ نهم بهمن در صفحه اول تیترو، ابتکار بانوی محیط زیست جهان شد به یک باره مرا به یاد محیط زیست فراموش شده مان انداخت بنیاد جهانی انرژی خانم دکتر معصومه ابتکار رئیس سازمان محیط زیست را منتخب دریافت جایزه معنوی «یک عمر دستاورد» معرفی کرد و آقای فولفانگ نیومن بنیانگذار موسسه جهانی انرژی برای اهدای این جایزه به ایران آمد آقای فولفانگ نیومن در مراسم اهدای جایزه دلیل این که خانم ابتکار به عنوان سومین فرد در جهان که لیاقت دریافت این جایزه را به عنوان معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران پیدا کرده را این گونه بیان نمود که ایشان با توجه به مشکلات عدیده اقتصادی که وجود دارد، تفکر محیط زیست و مصرف درست انرژی است و به همین منظور لقب بانوی محیط زیست جهان را به ایشان اعطا می کنیم. محیط زیست به همه محیط هایی که در آن ها زندگی جریان دارد گفته می شود مجموعه ای از عوامل فیزیکی خارجی و موجودات زنده که با هم در کنش هستند محیط زیست را تشکیل

سرمایه های خارجی داده می شود و امید فراوانی برای بهبود روابط بین المللی و به طبع آن ورود سرمایه های خارجی و شروع تلاش و فعالیت های خلاق در همه زمینه های اقتصادی می رود باید فراموش نکنیم که توسعه پایدار زمانی اتفاق می افتد که

سازنده این کشور مسئولیت دو جانبه یا شاید چندجانبه داریم . همان طوری که باید با تمام توان در جهت ساختن این کشور فعال باشیم و با کارآفرینی و تلاش برای جوان هایمان اشتغال پایدار ایجاد کنیم و در جهت بهبود شرایط مادی زندگی آحاد مردم خود بکوشیم باید در همین حال با تنظیم پرتکل های زیست محیطی و مقید شدن به اجرای آنها در حفظ محیط زیست نیز در صف اول قرار گیریم. سالهاست که بخش نامه ها و مصوبات هیات وزیران و مجریان محترم طرح ها را موظف می کند که همزمان با شروع مطالعات طرح های زیربنایی مطالعات زیست محیطی مرتبط با طرح فوق الذکر نیز انجام و گزارشات مربوطه ضمیمه مطالعات اولیه گردد و قبل از شروع طرح منافع و مضرات آن دیده شده و در زمان اجرا نیز مواظبت گردد خسارت های وارده بر محیط زیست را به حداقل برسد و تا جایی که مقدور باشد از تخریب های بیشتر جلوگیری و در صورت امکان خرابی ها ترمیم گردند پیمانکاران شاغل در طرحها نیز از سازمان های مختلف داخلی و بین المللی گواهینامه های HSE دریافت می نمایند که بخش E آن مربوط به محیط زیست می باشد، متأسفانه بیشتر اینها در روی کاغذ ابتر می مانند در حین حال گاهی وقت ها شنیده می شود که بقول بعضی از دست اندرکاران حفظ محیط زیست باعث افزایش هزینه اجرایی طرحها می گردد و ضرورتی بر رعایت الزامات زیست محیطی نمی بینند در حالی که امروزه در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه عموماً هزینه های صورت گرفته برای بهبود محیط زیست یا حفظ آن را نه تنها هزینه تلقی نمیشود بلکه سرمایه گذاری آن هم از نوع بلندمدت محسوب می شود. امروزه در بسیاری از کلان شهرهای کشور در بیشتر روزهای سال وضعیت آلودگی هوا به مرز هشدار می رسد به دلیل برداشت بیش از اندازه آبهای زیرزمینی از دشتهای حاصل خیز کشور سطح آب های زیرزمینی به عمق حتی چند صد متر رسیده است و گاهی کارشناسان هشدار می دهند که امکان فرورفتن زمین در آنها وجود دارد. نیروگاهها، پالایشگاهها و پتروشیمی ها در ایجاد آلودگی ها نقش بسیاری دارند و در تعدادی از آنها تمهیدات لازم از جمله نصب فیلترهای ضروری پیش بینی نشده است تولیدات بنزین و سایر سوخت های فسیلی از استانداردهای ضروری برخوردار نیستند، در بیشتر خودروهایی تولید داخل و گاهی وارداتی استانداردهای ضروری برخوردار نیستند، در بیشتر خودروهایی تولید داخل و گاهی وارداتی استانداردهای لازم رعایت نمی شود. در احداث بسیاری از سدها مراعات حفظ محیط زیست نشده و بیشتر مواقع خود احداث سد باعث تخریب محیط شده است و یا وزارت نیرو و آب منطقه ای ها حق آبه دریاچه ها و تالاب ها را قطع کرده اند که عملاً باعث خشک شدن تعدادی از تالاب ها شده و آخرین آن دریاچه ارومیه است که می تواند به یک

توسعه همه جانبه بوده و رشد صنایع و انجام پروژه های عمرانی اعم از راه سازی و سد سازی و شهرک و شهرک سازی همچنین فعالیت در میادین نفتی ایجاد پالایشگاه، پتروشیمی و .... باعث تخریب محیط زیستمان نگردد و نسل آینده با محیط تخریب شده و آلوده دست و پنجه نرم نکند ما به عنوان شرکتهای آبادگر

در کشور ما هم این الزامات تدوین شده است و اکثر شرکتهای مخصوصاً پیمانکاران این سیستم را دارند و علاقمند به رعایت آن می باشند ولی متأسفانه بدلائل گوناگون از جمله مغفول ماندن محل پرداخت هزینه های مرتبط هنوز اجرایی

نشده است یک اراده جدی نیاز هست که همه بخشهای اقتصادی اعم از دولتی، عمومی و خصوصی ضمن مجهز شدن به استانداردهای ملی و بین المللی حفاظت از محیط زیست خود را ملزم به رعایت و اجرای آن بدانند. البته با توجه به اینکه هزینه های مرتبط به حفاظت از محیط زیست هزینه تلقی نمی گردد بلکه یک نوع سرمایه گذاری است و آنهم از نوع سرمایه گذاری های عمومی، طبیعی است در هرنوع کار عمرانی و تملک دارایی مثل سایر ردیف های اجرایی این هزینه ها نیز برآورد و در طول اجرای پروژه از محل بودجه های عمومی به مجری طرح پرداخت گردد و در طرح های سرمایه گذاری نیز جزء آورده سرمایه گذار تلقی و دربرگشت سرمایه محاسبه گردد. در خاتمه امیدواریم با توجه به خطرات زیست محیطی که امروز جای جای کشورمان را تهدید می کند همه آحاد تاثیرگذار اعم از نهادهای دولتی و خصوصی با یک جدیت و اولویت برنامه هایی را تدوین و در جهت به نتیجه رساندن آن جدیت لازم خرج دهند.

فاجعه ملی و منطقه ای تبدیل شود در این جا باید اشاره ای هم به میهمانان ناخوانده ای به نام ریزگردها بکنیم که بخش وسیعی از کشورمان را تحت تاثیر قرار داده و مشکلات عدیده ای را برای ساکنان آن مناطق به وجود آورده، وسعت این پدیده گاهی علاوه بر جنوب غرب و غرب به شهرهای مرکزی نیز می رسد در بررسی ها علل این پدیده می بینیم که خشک شدن هورهای کشور عراق و عدم تثبیت شن های روان و بیابان زدائی در کشورهای همسایه از دلایل اصلی می باشند و شاید بدون همکاری های منطقه ای و حمایت های بین المللی فائق آمدن به این مشکلات مقدور نباشد. امروزه در اکثر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه حفاظت از محیط زیست را نه تنها در سطح ملی بلکه در سطح بین المللی ضروری می دانند و برای آن در بالاترین سطح مدیریت اداری کشور توجه دارند در کشور ما نیز مسئولیت حفاظت از محیط زیست به عهده معاونت ریاست جمهوری است و همان طوری که در سطر اول آمده خانم دکتر ابتکار به عنوان بانوی محیط زیست جهان شد. آیا این کافی است یا مشارکت همگانی را می طلبد. ما می دانیم که در اکثر کشورهای غربی دولتها بیشتر هدایت گر و سیاست های کلی را تدوین میکنند اکثر امور در دست بخش خصوصی است و شرکت های بزرگ ملی و بین المللی متولی امور هستند در این کشورها در اکثر این شرکتهای معاونت محیط زیست وجود دارد و الزامات استاندارد سیستم های مدیریت زیست محیطی برایشان مشخص شده و در آنها خط مشی و اهدافی با در نظر گرفتن الزامات قانونی و اطلاعات راجع به پیامدهای بارز زیست محیطی تدوین شده است و کاربرد این الزامات در خصوص جنبه هایی از زیست محیطی است که آن شرکت یا سازمان می تواند تحت کنترل داشته باشد. این شرکتهای از هرنوع که باشند علاقمند به دستیابی و اثبات عملکرد صحیح زیست محیطی خود می باشند آنها این ادعا را از طریق کنترل تاثیر فعالیتها، محصولات یا خدمات خویش بر محیط زیست با توجه به خط مشی و اهداف کلان زیست محیطی خود اثبات می نمایند. این کار در قالب قوانینی که به طور روز افزون سخت گیرانه تر می شوند با بهره گیری از خط مشی های اقتصادی و سایر اقدامات در جهت افزایش حفاظت محیط زیست و گسترش توجه همه جانبه از سوی طرفهای ذینفع نسبت به موضوعات زیست محیطی و از جمله توسعه پایدار، انجام می گیرد. استانداردهای مدیریت زیست محیطی به این منظور تهیه شده اند که عناصر یک سیستم مدیریت زیست محیطی موثر را برای سازمانها فراهم نمایند تا بتوانند با سایر الزامات مدیریت ادغام شوند و سازمانها را در دستیابی به اهداف زیست محیطی و اقتصادی یاری نمایند.

اشاره:

سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران در تحقق درخواستهای مکرر برخی از اعضای انجمن در نحوه و چگونگی اقدام در مورد ماده ۴۶ و ۴۷ شرایط عمومی پیمان و اقدامات فسخ آن مکاتباتی با مراجع ذیربط به ویژه با آقای دکتر حمزه مصطفوی ریاست محترم امور نظام فنی انجام داد که ماحصل این نامه پاسخی است که در این زمینه طی نامه شماره ۱۰۷۱۴۹ مورخ ۹۲/۱۱/۸ به انجمن شرکتهای ساختمانی رسیده است با توجه به نکات فنی و اجرایی در بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان نظر خوانندگان محترم ماهنامه پیام آبادگران را به مضمون هر دو نامه جلب می نمایم.

سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران

تاریخ: ۹۲/۱۰/۲۱

شماره: ۴۸۰۰۸-۹۲

پیوست:

شماره ثبت: ۹۴

بسم خدا

حضور کرامی جناب آقای غلامحسین حمزه مصطفوی
ریاست محترم امور نظام فنی
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
موضوع: اقدامات فسخ پیمان

پس از سلام

به استحضاری رساند، با توجه به درخواستهای عدیده برخی از اعضای این انجمن در ارتباط با نحوه اقدام در خصوص مواد ماده ۴۶ و ۴۷ شرایط عمومی پیمان در متنی کتبی و ناشی از عدم باینندی برخی از کارفرمایان به اقدام و فسخ ضوابط و شرایط عمومی پیمان و یا لایحه در پرونده های مربوطه شرکت راه آهن شهری تهران (مترو) و فسخ مفاد پارکرافت آخر بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان که تصریح می نماید در صورتی که تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان به استناد موارد درج شده در بند الف ماده ۴۶ باشد، موضوع فسخ پیمان باید بدو آیه و سوره های منقوله از سه نفر به انتخاب وزیر بالاترین مقام سازمان کارفرما (در مورد سایر سازمانهایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه ها نیستند) بررسی و تأیید شود و موافقت وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما قرار گیرد و سپس به سازمان کارفرما اطلاع شود. با توجه به سوال مطروحه به توسط اعضا که اعلام می دارند، کارفرمای شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) که تمام سهام آن متعلق به شهرداری تهران است و ریاست مجمع عمومی نیز شهردار تهران است آیا بالاترین مقام سازمان مترو برای انتخاب هیئت سه نفره ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان مدیر عامل مترو یا شهردار تهران، و یا وزیر کشور است؟
با بررسی عمل آمده به نظر این انجمن چنانچه تفویض اختیار وزیر به سایر مقامات کارفرما (شهردار، مدیر عامل مترو) انجام شده باشد، لازمست به ضمیمه ابلاغ ماده ۴۶ به سازمان کارفرما اعلام شود.

تقاضا دارم مقرر فرمایند در صورت تمایل مراتب را جهت اعلام، به این انجمن ابلاغ نمایند.

با تقدیم احترام
محمد عطاردیان

دیر

شماره: ۱۰۷۱۴۹
تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۰۸
پوست: ندارد

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

بسمه تعالی

دبیر محترم انجمن شرکت‌های ساختمانی
موضوع: بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان

با سلام؛

بازگشت به نامه شماره ۴۸۰۰۸-۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۰ در ارتباط با چگونگی انتخاب هیأت سه نفره در مورد بند الف ماده ۴۶ شرایط عمومی پیمان به آگاهی می‌رساند:

در صورتی که تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان به استناد موارد درج شده در بند الف ماده ۴۶ شرایط عمومی پیمان موضوع بخشنامه شماره ۵۴/۸۴۲-۱۰۲/۱۰۸۸ مورخ ۱۳۷۸/۳/۳ باشد، موضوع فسخ پیمان باید بدو به وسیله هیأتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما (در مورد سازمان‌هایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند) بررسی و تأیید شود و مورد موافقت وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما قرار گیرد و سپس به پیمانکار ابلاغ شود.

منظور از بالاترین مقام کارفرما مورد استفاده در بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان برای وزارتخانه‌ها و واحدهای تابعه، وزیر دستگاه و در دستگاه‌های مستقل که تابع هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها نیستند مانند سازمان حفاظت محیط‌زیست و دیگر سازمان‌ها و نهادهایی که اجرای طرح‌های عمرانی را به عهده دارند، انتخاب هیأت سه نفره به منظور بررسی فسخ پیمان و موافقت با فسخ پیمان، در عهده بالاترین مقام سازمان و نهاد مربوطه می‌باشد.

لازم به یادآوری است براساس ابلاغ بخشنامه اصلاحیه بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان به شماره ۱۰۰/۷۰۱۶ مورخ ۱۳۸۸/۱/۳۱، در مورد طرح‌های تملک سرمایه‌ای استانی که بخشی یا تمام اعتبار آن از محل اعتبارات بودجه عمومی استانی تأمین اعتبار و توسط دستگاه‌های اجرایی استانی اجرا می‌شوند ترکیب هیأت موضوع فوق (فسخ پیمان) تغییر داده شده و علاوه بر آن بالاترین مقام کارفرما استاندار استان تعیین شده است.

در صورتی که اعتبار طرح از محل طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی تأمین شود طبق ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان بالاترین مقام کارفرما در مورد شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه (مترو) که اعلام شده تحت نظر شهرداری تهران و در نهایت تابع وزارت کشور است وزیر دستگاه مربوطه می‌باشد.

غلامحسین حمزه مصطفوی
رئیس امور حقوق فنی

ش: ۱۳۱۱۰۹

خلاصه‌ای درباره برخی از موانع توسعه و راه برون‌رفت از آن

مهندس مجتبی ضرابی
عضو کمیسیون انتشارات

با وجود همه نارسایی‌هایی که برخی از برنامه‌ریزان اقتصادی در هشت سال گذشته آفریدند، يك تجربه شکل گرفته که می‌تواند برای همیشه برنامه توسعه در ایران را نجات دهد. این تجربه عبارتست از نیاز به عقلانیت، آگاهی و شعور توسعه‌ای؛ تا به واسطه آن بتوانیم از هدررفت منابع مالی جلوگیری کنیم.

نوکیسگی به تب عمومی تبدیل شده است. بخش زیادی از مردم در این اندیشه فرو رفته‌اند که رسالت آنها فقط اینست که مراقب بازخورد باشند، به همین دلیل برای آنها فرقی نمی‌کند که درماندگی اقتصادی تا کجای جامعه بالا رفته یا حتی تا کجای خانه همسایه‌شان را فتح کرده است.

امروز اگر از فعالان اقتصادی بپرسید که آیا برای اصلاح رفتارهای اجتماعی که در نهایت منجر به اصلاح امور و روشهای اقتصادی می‌شود اندیشه‌ای دارید یا خیر؟ با تعجب نگاهمان می‌کنند و فقط دولت را مسئول اصلاحات می‌دانند. این واقعیت آزاردهنده در ایران است که ریشه آن در گریزاز عقلانیت و عقیده به توسعه متکی به انگیزه‌های پوپولیستی و تبلیغاتی به جای وابستگی به شعور و عقلانیت و ایجاد فرهنگ تصمیم‌گیری برای توسعه پایدار می‌باشد.

اگر مراقب اصلاح این وضع نباشیم نه تنها تولید بکلی از بین می‌رود بلکه سرمایه‌های اجتماعی نیز زمینگیر می‌شوند. امیدواریم با همکاری شهروندان و با توجه به مصائب هشت سال گذشته، هر شهروند خود را مسئول کمک به راه‌اندازی صنعت و تولید بنماید.

برگرفته از نوشته دکتر نادر هوشمندپور

استاد اقتصاد

واقعیت اینست که فساد گسترده و بی‌سابقه‌ای در حوزه‌های اجرایی اقتصادی ملی هشت سال گذشته نظام اعتبارات را دچار اختلال کرد. فسادی که به خاطر وجود تحلیلهای غیر کارشناسی و ضد توسعه‌ای در سطح مدیریت اقتصادی در کشور شکل گرفت و اقتصاد ایران را دچار يك دور باطل کرد. دور باطلی که تنها هنگامی گشوده خواهد شد که بازنگری عمیق و بنیادی درباره این برنامه داشته باشیم.

اگر عقلانیت توسعه محور، سگان هدایت اجرایی برنامه‌های اقتصادی را در دست داشت قطعاً به سمتی نمی‌رفتیم که نوکیسگی و ثروت‌اندوزیهای يك شبه، جای تولید و فعالیتهای مولد را بگیرد.

چه شد که مدیران اقتصادی دوره گذشته در عرض هشت سال، پانصد هزار میلیارد تومان نقدینگی غیرمولد خلق کردند و در سوی دیگر تولید و صنعت به خاطر فقدان نقدینگی در معرض بحران قرار گرفت؟ این واقعیت بزرگترین تجربه‌ای است که اکنون در اختیار ما قرار گرفته است.

اکنون می‌دانیم به کدام سمت باید برویم که اقتصاد ایران در معرض چه کم‌ها و سرگیجه‌های تند قرار نگیرد. بحران حاکم بر فعالیتهای مولد اقتصادی تنها بخشی از ماجرای توسعه در ایران است؛ چه امروز به نظر می‌رسد جایی فراتر از تولید، در میدان سرمایه‌های اجتماعی و در حوزه‌های اجرایی اقتصاد،

آغاز تعامل جدی صنعت احداث با رسانه‌ها

مهندس منوچهر ملکینانی فرد رئیس هیات‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی نیز گفت: بحث اصلی درباره حرفه‌مندان صنعت احداث و چالش‌های روبروی آنهاست چرا که آنها نقش موثری در توسعه پایدار کشور دارند و در شرایط کنونی حضور آنها به مصلحت کشور است. از این رو لازم است نقش آنها در توسعه صنعتی مملکت طی ۷۰-۸۰ سال گذشته بازگو شود تا ضرورت مشارکت آنها در تصمیم‌سازی‌ها مشخص گردد. ما ادعا می‌کنیم در مرحله خوداتکایی هستیم و دولت باید به این اعلام آمادگی توجه کند. تحریم اگر به درستی رفع نشود گرفتاری جدیدی برای ملت به وجود می‌آورد از این رو لازم است حضور سرمایه‌گذار خارجی با ضوابط خاصی همراه باشد. در همین زمینه متخصصان و مدیران صنعت احداث کشور ما می‌توانند ناظران خوبی باشند. ضمن این که توسعه پایدار از توسعه نیروی انسانی شروع می‌شود که با توجه به سرمایه‌گذار و متخصصان داخلی شکوفا می‌شود. آقای مهندس ملکینانی فرد در ادامه گفتند نحوه همکاری آقایان رسول باقری و قلعه نویی از روزنامه دنیای اقتصاد با سندیکا از طریق دکتر غلامرضا علی‌زاده سردبیر ماهنامه پیام آبادگران پیگیری و انجام می‌شود و هماهنگی لازم در این زمینه به عمل آید.

مهندس عبدالعظیم گلجین عضو هیات‌مدیره انجمن نیز عنوان کرد: توسعه امری تدریجی است و برای رسیدن به آن باید به صنایع تاثیرگذار بهای لازم داده شود از جمله صنعت احداث که بالای ۵۰ درصد از GDP (Gross Domestic Product) مملکت در دست آنهاست. رسانه‌ها نیز باید در راستای وظایف ملی خود به این بخش توجه کنند و با مطرح کردن مسائل و مشکلات موجود بر سر راه این گروه‌ها در رفع آن بکوشند.

مهندس معدلی مدیرعامل شرکت پرلیت و عضو شورایی عالی سندیکا با بیان این که لازم است رسانه‌های ایرانی به مقایسه

اعضای هیات مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران در جلسه هفتگی شنبه ۱۱ بهمن، علاوه بر اعضای ثابت خود میزبان مهندس نادر عطایی، مهندس ناصر معدلی از اعضای شورای عالی سندیکا و مهندس محمد عطاردیان عضو هیات مدیره و رابط هیات مدیره با شورای عالی بود. ضمن اینکه در پیگیری برنامه گفتگو با مطبوعات و رسانه‌ها، سندیکا میزبان نمایندگان روزنامه دنیای اقتصاد نیز بود.

در ابتدای این جلسه مهندس نادر عطایی رئیس هیات مدیره شرکت جهان پارس و عضو شورایی عالی سندیکا، متن نامه‌ای را که نوشته بودند قرائت کردند و در ادامه گفتند: درباره پیمانکار شناخت درستی در جامعه وجود ندارد و عموماً پیمانکاری را با داد و ستد و تجارت اشتباه می‌گیرند، باید نخبگان مطبوعاتی با سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران همکاری کنند و نقش کارآفرینان پیمانکار و مشاوران پروژه‌های عمرانی، در زیرساخت‌های توسعه بیش از پیش مطرح شود تا این حرفه‌مندان را که از عوامل اصلی سازندگی کشور هستند به مردم بشناسانند. زمان آن رسیده است که این حرفه به طور مستقیم با مردم وارد تعامل شود و با تشریح جایگاه واقعی خود آنها را آگاه نماید. در این زمینه رسانه‌های نوشتاری نقش اساسی دارند، چرا که روزنامه‌نگارها قادرند دنیا را عوض کنند.

در ادامه این جلسه آقای مهندس عطاردیان نیز در زمینه آثار سرمایه‌گذاری پس از جنگ جهانی دوم در اروپا و کشورهای قاره آفریقا به تحلیل پرداخت و گفت: شیوه سرمایه‌گذاری که بعد از جنگ جهانی در اروپا صورت گرفت با سرمایه‌گذاری انجام شده در آفریقای جنوبی مشابه بود اما همانقدر که در اروپا شکوفایی ایجاد کرد منجر به فقر در آفریقا شد چرا که بخش خصوصی در اروپا قبل از جنگ سازماندهی شده بود و توانست بعد از جنگ سرمایه‌های جمع شده را در جهت توسعه هدایت کند. از این رو لازم است دولت ما نیز قبل از پذیرفتن سرمایه‌گذار خارجی، بخش خصوصی داخلی را سازماندهی کند تا این بخش بتواند با نیروی کافی کار کند. در غیر این صورت سرمایه‌گذاران خارجی در غیاب متخصصان داخلی و بدون نظارت کافی به نفع خود و به ضرر ما کار خواهند کرد.

آقای مهندس علیاری با اشاره به اهداف نه‌گانه تحقیق و توسعه و برنامه تدوین استراتژی سندیکا گفت بابت این امر حدود پنج پروژه در کمیسیون تحقیق و توسعه تعریف شده است.

متعاقب آن زمینه تعامل اقتصادی بین رسانه‌ها و شرکتهای ما فراهم شود.

مهندس سماک از اعضای هیات مدیره انجمن نیز به مشکلات ناشی از پرداخت یارانه اشاره کردند که کشور را اسیر کرده است و گفتند: منابعی که باید صرف پروژه‌ها شود متاسفانه صرف یارانه شده است و پروژه‌ها بدون بودجه ناتمام رها شده‌اند.

در ادامه آقای رسول باقری دبیر ویژه نامه سراسری روزنامه دنیای اقتصاد با بیان این که دنیای اقتصاد روزنامه‌ای است با خط مشی اقتصاد خصوصی و از نظر تامین منابع مالی نیز روی پای خود ایستاده است و رابطه خوبی با انجمنها و اتاقهای بازرگانی دارد. برای همکاری با سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران نیز پیشنهادهایی داریم که آن را به صورت مکتوب به شما ارائه می‌دهیم. در عین حال می‌توانیم مطالب هفتگی، دو هفته‌ای، و ماهانه، در مورد سندیکا را در روزنامه دنیای اقتصاد درج کنیم و یا چکیده مطالب تخصصی ماهنامه پیام آبادگران را ارائه دهیم و یا اینکه در مقطعی ویژه نامه برای سندیکا تهیه و تدوین نماییم.

در پایان این دیدار مهندس خوانساری خواستار تنظیم پیش‌نویسی با توافق و بررسی طرفین در این باره شد و مقرر گردید آقای مهندس دادمان دبیر سندیکا برای انجام هماهنگی‌های لازم در این باره دستور اقدام لازم صادر کنند.

دقیق اقتصاد دولتی و خصوصی بپردازند و با ارائه آمار و ارقام معایب اقتصاد دولتی را بازگو کنند، افزود: متاسفانه شرکتهای دولتی به دلیل تغییر مداوم مدیران آنها دوران طفولیت بلند مدتی دارند در حالی که برای تسلط در هر کاری زمان لازم است. و مدیران بخش خصوصی از تجربه‌ای این چنینی برخوردارند. مهندس خوانساری نایب رئیس هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی نیز گفت: متاسفانه نشریات مختلف اغلب انتظار دارند که انجمن‌هایی از قبیل سندیکای ما از اعضای خود بخواهد که آگهی خود را به روزنامه آنها دهند اما شرکتهای ما به ندرت واحدهای تولیدی دارند. البته شرکتهای زیرمجموعه ما روزنامه دنیای اقتصاد را به عنوان روزنامه‌ای وزین و بی‌طرف قبول دارند و اغلب برای درج آگهی به آن رجوع می‌کنند. لازم است این روزنامه و سایر رسانه‌ها با توجه به رسالت خود در توسعه کشور به معرفی و انعکاس اخبار مربوط به این صنف بپردازند تا زمینه رونق در این حرفه کلیدی فراهم شود و

جناب آقای مهندس صدرهاشمی نژاد ریاست محترم هیات مدیره شرکت استراتوس

با دریغ و تأسف درگذشت مرحومه خواهر گرامیتان را تسلیت عرض می‌نماییم. برای آن مرحومه غفران الهی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی از خداوند منان مسئلت داریم.

هیأت مدیره، بازرسان و کارکنان انجمن شرکتهای ساختمانی

جناب آقای مهندس شهرام ظاهری مدیر محترم پروژه شرکت اویول

با دریغ و تأسف درگذشت مرحوم آقای دکتر همایون ظاهری برادر گرامیتان را تسلیت عرض می‌نماییم. برای آن مرحوم غفران الهی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی از خداوند منان مسئلت داریم.

هیأت مدیره و بازرسان انجمن شرکتهای ساختمانی

نمایشگاه‌های صنعت ساختمان در سال ۱۳۹۲

<ul style="list-style-type: none"> • چهارمین همایش ملی مدیریت شبکه های آبیاری و زهکشی • اولین همایش ملی چشم انداز نطنز در الگوی معماری و شهرسازی اسلامی در افق ۱۴۰۴ 	<p>۶ اسفند</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اولین همایش ملی زلزله شناسی و مهندسی زلزله • ششمین نمایشگاه بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی • یازدهمین همایش ملی ارزیابی اثرات محیط زیستی 	<p>۷ اسفند</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اولین همایش ملی جغرافیا، شهرسازی و توسعه پایدار • همایش ملی مدیریت بازرگانی با محوریت: کسب و کارهای کارآفرینانه و اقتصاد دانش بنیان • دومین کنفرانس ملی مصالح و سازه های نوین در مهندسی عمران • سومین همایش ملی معماری داخلی و دکوراسیون • اولین همایش ملی زهکشی و کشاورزی پایدار • اولین همایش ملی توسعه دانش بنیان صنایع نفت، گاز و پتروشیمی 	<p>۸ اسفند</p>
<p>ششمین کنفرانس توسعه نظام تامین مالی در ایران</p>	<p>۱۱ اسفند</p>
<p>اولین همایش بین‌المللی و چهارمین همایش ملی عمران شهری</p>	<p>۱۳ اسفند</p>
<p>اولین همایش ملی قرارداد، اصول و چالش های پیش رو</p>	<p>۱۵ اسفند</p>

مشاور و مجری سامانه ملی فهرست بها معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی

نرم افزار متره برآورد «تدکار» شامل:

- فهرست بها
- متره
- برآورد
- آنالیز بها
- پیشنهاد قیمت
- اسناد مناقصه
- صورت وضعیت
- تعدیل
- حمل
- مجموعه بخشنامه ها
- کنترل کارگاه
- کنترل پروژه
- مناسب ترین قیمت پیشنهادی
- مترمربع زیربنا
- ارسال ، دریافت و رسیدگی الکترونیکی به صورت وضعیت ها تحت WEB

تهیه اسناد مناقصه و پیشنهاد قیمت با نرخ روز عوامل

تدکار، مداوم ابتهکار

- عضو کمیسیون فنی انجمن شرکت های ساختمانی
- عضو کمیته تاسیسات و تجهیزات ابنیه انجمن شرکت های تاسیساتی
- مجری فهرست های بها و شاخص های تعدیل پیشنهادی انجمن شرکت های ساختمانی و تاسیساتی سال های ۹۰ و ۹۱
- اولین ارائه کننده قیمت عوامل فهرست بهای سال ۱۳۸۸
- مجری سامانه های نرم افزاری مدیریت پروژه و کنترل اطلاعات (مپکا) و مدیریت پردازش صورت وضعیت های اجرایی (مپصا) برای شهرداری تهران

Mehr Chain Hotels

یزد، خیابان قیام، کوچه لب خندق، هتل تاریخی مهر

۰۳۵۱ ۶۲۲۷۴۰۰

یزد، خیابان قیام، کوچه لب خندق، هتل تاریخی لب خندق

۰۳۵۱ ۶۲۲۶۰۰۲

یزد، فهادان، روبروی زندان اسکندر، هتل موزه فهادان

۰۳۵۱ ۶۳۰۰۶۰۰

یزد خیابان قیام، بازار پنجه علی، هتل آنتیک تاریخی ملک التجار

۰۳۵۱ ۶۲۲۴۰۶۰

یزد، فهادان، روبروی زندان اسکندر، رستوران سنتی ابوالمعالی

۰۳۵۱ ۶۳۰۰۶۰۰

آژانس هوایی کاروانسالار

۰۳۵۱ ۸۲۴۰۰۱۴

هتل های زنجیره ای مهر
استان یزد برگزیده جایزه
بهترین هتل های سال 2012
جهان از اسپانیا

تنها دارنده جایزه افتخار
از سوی سازمان جهانی
یونسکو در ایران

اولین گروه هتل های تاریخی دارنده
سه گواهینامه کیفیت از موسسه SGS
سوئیس در ایران

expand and promote the utilization of health , treatment facilities, improvement of nutrition quality , removing unemployment and creating proper housing for needful social groups.

- Cultural development : In this type of development , development planners and policy makers pursue to make certain changes in harmony with the world paradigms in the perceptive-cognitive domains, values, norms and ethnic and belief methods of human groups , so that by applying proportional changes in these domains, grounds will be paved for the creation of other types of development too. The reason is that a large part of developmental changes will be possible through change in culture, idea, historical memory and cultural methods and sets.

- Political development: This type of development considers the participation of social groups in power distribution and macro decision making and decision taking. Moreover, with the distribution of power in social layers, it is tried to make governments change from an authoritative position to service-offering governments and in a way, democracy to be replaced with individual decision making or decision making in small groups.

- Human development: The thinkers of this part of development which was introduced in 1991 by UN are pursuing to create grounds to enhance 1. per capita income 2. Hope in life (in the beginning of birth), 3. Access to professional and skill educations (which is a function of literacy rate of adults and average years of going to schools by individuals) 4. Active presence of women in social scenes.

- Sustainable development: This concept was put forth after Rio de Janeiro Conference in 1992 and provides for all types of development put forth in this article. This development emphasizes on aspects of development which put forth the obligations of human development, environment protection and maintaining natural geography as deposits at the hands of present generation to be transferred to next generations in the process of development. In the mentioned conference, sustainable development is defined in this way: To remove the needs of the present generation without reconciliation with the future generations about their needs. The World Commission on Environment and Development considers the sustainable development as the process of change in attitude, vision and institutionalized behaviors which in using the resources, orientation of technology development to be practiced such that the facilities of the future generations to be kept. In the view of the author of this article, sustainable development can be defined as a type of development which returns whatever taken from the nature once again to it. It is that type of development which leads to development planning and policy making without destructing and polluting the environment such that the present generation consider itself a trustee against the rights of the future generations and to be committed to its trustee responsibility.

Development models in Iran

The studies of history of development in Iran show that different models have been employed for development in Iran . In order to prevent from a long discussion, the list of these models from the age of the First Pahlavi onwards is presented precisely. Of course, this classification is merely based on certain similarities and for further understanding, there is a need to academic study which

we will write about that in the future.

- Development model in the first Pahlavi age : In this period, the German model was selected by the First Pahlavi for Iran
- Development model in the second Pahlavi age: In this period, the development model of the American type was considered.
- Quasi-Socialist development model: After the victory of Islamic glorious Revolution , in Feb. 1979 , certain measures were adopted such publicizing and nationalizing all industries, large mines , banks , and about 500 production companies and enterprises which bring to the mind some aspects of the mechanisms of this type of development
- Japanese development model: This model under the influence of Japanese developmental changes made some of the thinkers and statements to pursue to development models of Japan .
- Chinese development model: It seems that this model had some followers among a group of thinkers and scholars and in some areas, efforts were made to implement it. It seems that the national development model should be designed through interaction with real private sector and based on spatial planning and interdisciplinary link among agriculture, industry and service sectors . This idea will be discussed in details in another article on localized model of development for Iran .
- Combinational development model : This model is comprised of the combination two or some of the aforementioned models and implemented which has some advocates among the Iranian planners.

As it was pointed out, in another article, the localized development models in Iran will be described and the necessary suggestions will be made as well.

ارائه‌دهنده نرم‌افزار حسابداری، انبارداری، حقوق و دستمزد، پرسنلی، اموال، خزانه‌داری و... با زبان نیرومند visual c++ در محیط ویندوز، به صورت تک کاربره و شبکه دارای قفل سخت‌افزاری نصب و سه جلسه آموزش رایگان در محل با بیش از ده سال سابقه در امر فروش نرم‌افزارهای مالی و مالیاتی در شرکت‌های ساختمانی، راه‌سازی، فنی و مهندسی، پیمانکاری، تولیدی و بازرگانی

یوسف آبادخیا بان نهم، تقاطع فراهانی پور

پلاک ۲۱، طبقه ۲ واحد ۵

تلفن: ۸۸۴۸۰۸۰۹ - ۸۸۱۰۷۶۳۵

In the view of the author of the article, economic growth is a constant increasing trend in quantitative indexes of the society and this trend in its qualitative components is social welfare. The base and source of development in any county can be measured in a stable, constant, unified and balanced trend of quantitative and qualitative index.

In the view of the author of this article, the quantitative dimension of development or economic growth is measured by measures such as stable increase of per capita income, growth of GDP, growth GNP, growth of NNP, national income and so on. And the qualitative dimension of development (or social welfare) is calculated with the constant and stable increase of indexes such as hope in the life, education, literacy, health supply, access to healthy water, distribution of opportunities and social facilities, social and class dynamism, role and influence of society individuals on social pivotal decision making and decision taking processes. Each of the two faces of development is dividable into a set of sub-sectors, but in any situation, it has a close connection with the human poverty and development. This discussion will be cut into short to avoid prolongation of the article.

It is worth mentioning that a group of economic thinkers, use development in the concept of development economy. Arthur Louis states that the basic job of the development economics is to create a framework for understanding the tone and weight of growth and development. In the development economics, the main discussion and question is that why the differences in per capita revenues in the world economy is always standing. What are the urgent actions to establish a new international economic system based on justice, equality of sovereignty, common interest and cooperation among governments without paying attention to economic and social systems and how it is possible to correct and compensate these existing inequalities or how is it possible to make the relation of economic and commercial exchanges between developed countries (north) and developing countries (south) a just relation ? Because, today in average, one kilo of the products of backward countries for 1000 Tomans is exchanged in lieu of one kilo product of developed country for five million Tomans and this method, broaden and deepen the income gap between the countries in the north and south day by day.

The following approaches in this area can make possible the conditions to move out to some extent:

1. A more just exchange relationship for the export of poor countries
2. Greater access of such countries to the markets of developed countries in particular for the goods manufactured by factories
3. Grater financial aid to the poor countries by developed countries
4. Giving discount and delay in payment and even waiving the debts of poor and developing countries
5. Having the structural and functional correction of the International Monetary Fund and giving more authority to it in decision making about international institutions in particular in relation with the commercial exchanges and business and technical development
6. Correcting the international food programs
7. Technical cooperation and transfer of technology from developed countries to poor and developing countries

The economic and social science thinkers have presented different classification of development and in order to have a easier perception, we will pay attention to the following classification as a ground for study based on

the prevailing concepts:

Types of Development

1. Introvert development
2. Extrovert development
3. Balance development
4. Unbalanced development
5. Top-down -development
6. Down-top development
7. Economic development
8. Social development
9. Cultural development
10. Political development
11. Human development
12. Sustainable development

Now, each of these terms are defined precisely:

- **Introvert development:** In this development, regarding Spatial planning, i.e. economy (or infrastructures), society (facilities, abilities and skills of human resources) and environment (environmental resources and reservoirs), the planning models and development policy making are performed with a local and regional orientation. In other words, in this type of development, the developmental view is directed at all factors affecting the living and local geography in the process of development formation.
- **Extravert development:** This type of development with a view towards outside and modeling after method of developed countries is pursuing development planning.
- **Balanced development:** In this type of development, efforts made by planners are to have all dimensions of development to function in a kind of coordination and proportion. In other words, the quantitative and qualitative dimensions of development in economic, social, cultural, and political sectors are in synergy and creative link and no case of development elements is ignored and the bodily form of development is kept such that ht society is not facing in one sector with bodily Macrocephaly and in another sector with Microcephaly. Or the agricultural sectors grow through an interactional relationship with industry and service sectors, such that in the process of development, about 10 percent of the labor force could work in agriculture, 25 percent in the industrial sector and the rest to work in service sector.
- **Unbalanced development:** Sometimes governments try to make development planning by determining the priority degree and in linear form such that with development in one sector and reaching the pre-determined goals, they start the trend of development in the other sector. In this type of development which is mainly done by governments, the starting and departure point of the development is optional.
  - **Top-down development:** This type of development which is sometimes called structural development is mainly planned by the elites of different domains of social institutions.
  - **Down-top development:** This type of development is usually taking shape through revolution and with the removal of the political system and power structure; a new system comes into power which implement its specific developmental plans.
- **Economic development:** This concept is usually considered similar with the economic growth but some thinks define the economic development as economic growth along with economic change in its heart.
- **Social development:** The attitude of this type of development is directed at improvement in the social situation of social groups and citizenship rights. The thinkers interested in this type of development tries to enhance the quality and level of households' life and

Editorial

Development, Trends and Processes of Development Models in the World

Preface:

The concept of development in the countries of the so called, 'third world countries' more than any thing means the annihilation of poverty. The third world countries are the greatest social and economic powers in the world which the third millennium is facing. After the Second World War, once again the process of growth and development created the theoretical and applied grounds for revived scientific planning among the professional economists.

The poor countries became aware of their backwardness rise and asked the same colonizing countries for a faster growth in the economy and reduction of distance with developed countries. On the other hands, in the third millennium, the number of people who are in absolute poverty has increased considerably as compared with the past. Amid these, those interested in mutual dependent of world economy considered the conditions as a serious threat and reminded the statesmen of developed countries to reconsider the daily risks resulting from the division of the world into poor and rich and reduce the scope of this fault and gap. They emphasized that the presence of such conditions can create great crises for them. The waves of this sensitivity increased with the start of Cold War and made the leaders of developing countries become more sensitive towards the issues of their own poor nation. This sensitivity culminated with the crises of the 1930's and attracted the views of many thinkers including Kinz towards the development economy.

Trends and processes of developmental models

In order to enter into discussion, first, it is necessary to present a precise history of the formation of this concept in the social and economic literature. The concept of development was put forth after the Second World War in particular in 1950's – 1960's. In particular with the emergence of anti-exploitation movements and release of many countries from the colonization chains and restrictions and gaining independency and establishment of national sovereignty, this main question was put forth among the leaders of the newly independent countries that why there is a big income gap between industrial and non-industrial countries and in using the living standards and what are the ways and mechanisms to close these faults and these gaps in a condition in which the wealth of 400 billionaires in the world is almost higher than the total annual income of a half of the world population . Furthermore , when the income frequency distribution of the world to the world population is such that 60 percent of the world population have about 6 percent of the world income and 15 percent of the world population have allocated about 17 percent and 25 percent of the world population have allocated 77 percent of the world income to themselves.

In this area, a group of thinkers of these countries and some of the intellectuals of the industrial countries started to analyze the issues. Many of them believed that the communities with living and traditional economic relations should peel off and modernize or renovate in

the method of industrial developed countries the structure of production , culture , social relations , structure and functions of governmental and social institutions and reproduce the conditions and regulations of globalization and their methods in the scene of their own social entity scene. Michael Paul Todaro, one of the great economists evaluates the cause of this great gap between metro-pole countries and surrounding as a result of lack of development. In the definition of development, he considers it a multidimensional current which emerges with the basic changes in the social structures, peoples' attitude along with cultural change and renovation of social institutions.

Todaro thinks that these basic changes bring about the speed of economic growth, reduction of social and economic inequalities and a factor to move out the path of absolute poverty. Amartya Sen, the noble winner in economics, defines the development as the increase of abilities and improvements of merits. Gault puts forth three main parts for development meaning: 1. Life livelihood, 2. Dignity 3. Feeling autonomy, pride and freedom. The presence of these three parts together in each theory is the sign of development. Freedom in the view of Gault is freedom from the three (need, ignorance and misfortune) evils, because development is created with the emergence of improvement in basic needs and for this purpose, in the early stages of development, the agricultural sector should create a purchase power greater than industrial commodities.

Some of the thinkers consider the development as the process of complex and multidimensional change which occur in the social, economic, political and cultural life of a society and move it from the status quo (backwardness) to ideal and developed situation. Dudley Seers defines the development as the perception of potential forces in the human's character which can be materialized through reduction of poverty, unemployment and inequality. Schumpetere has another viewpoint. He considers the constant and automatic changes in the developing countries, in which they have lost existing economic balance in the economy after political independence as a kind of development and defines the gradual changes in the long term economic conditions under the influence of increase of saving rates and population as a growth. Madison, as an economist calls the increase of incomes in the developed countries as an economic growth and such a process in the backward countries as economic development.

Friedman defines the development as a creative and innovative trend in line with infrastructural changes in the social system and considers the growth as the expansion of system in different directions without any change in infrastructure. In Friedman's view, economic growth is the quantitative and constant growth in production, per capita income, consumption, capital, business volume and labor force. Furthermore, economic development contains qualitative changes in the economic desires, type of production, incentive and production organization.

IN THE NAME OF GOD

PAYAM-E-ABADGARAN

Construction Companies Association Monthly Magazine

No: 316 bahman 1392 (February, 2013)

Table of Contents

1. Development, trends and processes of development models in the World, Editorial
2. Celebrating Ten-Day Fajr [Dawn] Anniversary
3. The principle of sustainable development is to pay attention to the private sector. A report on the Conference of Construction Industry and Energy
4. May the Engineering Day be full of happiness for those who are involved in construction and promotion of the country.
5. The role of consultants, contractors and constructors in infrastructural affairs and national economy and method of overcoming the challenges ahead-Engineer Atayea
6. Landing
7. Passing the mounds of road maintenance in the present and future – Engineer Pourshirazi
8. Holding periodical council of provinces in Kish island
9. Ground breaking ceremony was held for the establishment of Bahaoldin Adab Technical and Vocational Institute for Industry Construction
10. Evolution of city in the orbit of citizen rights- Conference on professional associations of architecture and urban development in the presence of Minister of Roads and Urban Development
11. A glance at B.O.T. contracts in developmental projects – Dr. Gholamreza Alizadeh
12. The effect of knowledge promotion and human force skills engaged in executive affairs of heavy machineries in national economy- Dr. Masoud Mashkani , Head of HEPCO Applied Scientific Education Center
13. Phenomena damaging the environment, Engineer Mahamoud Mostafazadeh
14. Letters of Association
15. Conferences and exhibitions related to construction industry in 2013-4
16. A summary report on some obstacles of developments and way to exit through them – Engineer Zarabi
17. The beginning of serious interaction of construction industry with media
18. News of construction industry

Staff List

PUBLISHR :Construction Companies Association

Editor: Eng. J.Khansari

Editorial Team: A.Varzandeh, M.Mostafazadeh, A.Golchin, M.Pourshirazi, J.Asreazad, F.Jamali, M.Zarrabi, Gh.Alizadeh

Editor in Chief: Gh.Alizadeh

Designer: D.Khani

Typesetter, Marketing & Subscription: Fariba Pouragha

Reporter: Auzu Nouri

Printed by: Peyman

Magazine Address: #88, South Saba St., Taleghani Ave., Tehran, Iran

Tel: +98-21-66464261

Fax: +98-21-66464084

Email: payam.abadgaran@acco.ir

پلی میان پیمانکاران و اطلاعات عمرانی

www.acco.ir

فضایی تخصصی
برای پیمانکاران عمرانی

www.acco.ir

برای اطلاعات بیشتر با ۸۸۹۲۲۱۳۱ تماس حاصل فرمایید.

انجمن شرکت‌های ساختمانی

توسعه و روندها و فرایندهای الگوهای توسعه در جهان

اشاره:

مفهوم توسعه در کشورهای موسوم به جهان سوم بالاتر از هر چیز به معنای نابودی فقر است. کشورهای جهان سوم عظیم‌ترین نیروی اجتماعی و اقتصادی جهان است که هزاره سوم با آن روبروست. پس از جنگ جهانی دوم بار دیگر فراگرد رشد و توسعه زمینه‌های نظری و کاربردی برنامه‌ریزی علمی و احیاء شده‌های را در میان اقتصاددانان حرفه‌ای پدید آورد. کشورهای فقیر به گونه‌ای فزاینده بر عقب‌ماندگی و عقب‌افتادگی‌شان آگاهی یافتند و خواستار پیشرفت هر چه سریع‌تر در اقتصاد و کاهش فاصله با کشورهای توسعه‌یافته یا کشورهای استعمارگر قبلی خود شدند. از سویی در هزاره سوم شمار مردمی که در فقر مطلق به سر می‌برند نسبت به گذشته به گونه‌ای چشمگیرتر زیاد شده است. در این میان علاقه‌مندان به وابستگی متقابل اقتصاد جهان، چنین شرایطی را تهدیدی جدی تلقی کرده و آنرا به دولت‌مردان کشورهای پیشرفته گوشزد کردند تا به بازشناسی خطرات روزافزون ناشی از فرایند تقسیم جهان به کشورهای فقیر و ثروتمند بپردازند و دامنه و گستره این گسل و گسست را کاهش دهند، آنها تأکید کردند که وجود چنین شرایطی می‌تواند برای آنها نیز بحران‌های عظیم ایجاد کند. امواج این حساسیت با آغاز جنگ سرد، افزایش یافت و رهبران کشورهای توسعه‌نیافته را نسبت به مسائل ملت فقیر خود حساس‌تر کرد و این حساسیت با بحران دهه ۱۹۳۰ به اوج خود رسید و نظر بسیاری از اندیشمندان از جمله "گینز" را به سوی اقتصاد توسعه جلب کرد.

روندها و فرایندهای الگوهای توسعه‌ای

برای ورود به بحث توسعه ابتدا لازم است تاریخچه‌ای مختصری از پیدایش این مفهوم در ادبیات اقتصادی و اجتماعی ارائه گردد. مفهوم توسعه پس از جنگ جهانی دوم به ویژه در دهه‌های (۱۹۵۰-۱۹۶۰) مطرح شد به ویژه با جنبشهای ضداستعماری و خروج بسیاری از کشورها از قید و بندهای استعماری و کسب استقلال آنها و استقرار حاکمیت ملی، این سؤال اصلی در میان رهبران جدید کشورهای استقلال یافته مطرح شد که چرا میان کشورهای صنعتی و کشورهای غیرصنعتی این شکاف عظیم درآمدی و بهره‌گیری بسیار متفاوت از استندهای زیستی وجود دارد و راههای بستن این گسلها و پر کردن این فاصله با چه روشها و سازوکارهایی امکان پذیر است در شرایطی که ثروت ۴۰۰ بلیونر جهان تقریباً از کل درآمد سالانه نیمی از جمعیت جهان افزونتر است و توزیع فراوانی درآمد جهان به جمعیت جهان به گونه‌ای است که ۶۰ درصد جمعیت جهان حدود ۶ درصد درآمد جهان را دارند و ۱۵ درصد جمعیت جهان حدود ۱۷ درصد و ۲۵ درصد جمعیت جهان ۷۷ درصد درآمد جهان را به خود اختصاص داده‌اند.

در این زمینه پاره‌ای از متفکران و اندیشمندان این کشورها و برخی از روشنفکران کشورهای صنعتی به بررسی و تجزیه و تحلیل پرداختند. بسیاری از آنها معتقد بودند که جوامع یا کشورهای دارای مناسبات اقتصادی معیشتی و سنتی باید پوست اندازی کنند و ساختار تولید و فرهنگ و مناسبات اجتماعی و ساختار و کارکردهای نهادهای حکومتی و اجتماعی را مدرنیزه یا به روش کشورهای پیشرفته صنعتی نوسازی کنند و شرایط و ضوابط جهانی شدن و کاربرد شیوه‌های آنها را در عرصه هستی اجتماعی خود بازتولید نمایند. «مایکل تودارو» یکی از اقتصاددانان بزرگ علت این شکاف عظیم میان کشورهای متروپل و پیرامون را ناشی از توسعه نیافتگی ارزیابی می‌کند و در تعریف توسعه آن را جریانی چندبعدی می‌نامد که با تغییرات اساسی در ساختارهای اجتماعی، طرز تلقی مردم، همراه با تحول فرهنگی و نوسازی نهادهای اجتماعی زمینه بروز و ظهور می‌یابد.

«تودارو» این دگرگونیهای بنیادی را موجب سرعت رشد اقتصادی، کاهش نابرابریهای اقتصادی و اجتماعی و عامل برون رفت از مدار فقر مطلق می‌داند. «آمار تیاس» اقتصاددان برنده جایزه نوبل اقتصادی، توسعه را افزایش توانمندیها و بهبود استحقاقها تعریف می‌کند. «گولت» سه جزء اصلی در معنای توسعه مطرح می‌کند: ۱. معاش زندگی، ۲. عزت نفس، ۳. احساس استقلال، غرور و آزادی، وجود این سه جزء با هم در هر تنوری، نشانه توسعه است. آزادی از دیدگاه «گولت» عبارت

است از آزادی از سه اهریمن (نیاز، نادانی و بدبختی)؛ زیرا که توسعه با پدید آمدن بهبود در نیازهای اساسی ایجاد می‌شود و بدین منظور در مراحل اولیه توسعه باید بخش کشاورزی قدرت خریدی بیش از کالاهای صنعتی فراهم سازد.

برخی از اندیشمندان توسعه را فرایند تحول پیچیده و همه جانبه‌ای می‌دانند که در زندگی اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و فرهنگی يك جامعه رخ می‌دهد و آنرا از وضع موجود (عقب‌ماندگی) به وضع مطلوب و توسعه یافتگی سوق می‌دهد. «دادلی سیرز» (Dudley Seers) توسعه را درك نیروهای بالقوه در شخصیت انسان تعریف می‌کند که از طریق کاهش فقر، بیکاری و نابرابری قابل تحقق است. شومپیتر (Schumpeter) دیدگاه دیگری دارد. وی تغییرات مداوم و خودبه‌خودی در کشورهای در حال توسعه را که بعد از استقلال سیاسی تعادل اقتصادی موجود در اقتصاد را از دست داده‌اند به نوعی توسعه می‌داند و تغییرات تدریجی در شرایط اقتصادی در بلندمدت را تحت تأثیر افزایش نرخ پس‌اندازها و جمعیت را رشد معنی می‌کند. «کیندل برگر» توسعه اقتصادی را شامل تولید بیشتر و تغییر در نحوه سازمان‌دهی می‌داند و رشد اقتصادی را تولید بیشتر تعریف می‌کند. «مدیسون» (Madison) به عنوان اقتصاددان، افزایش درآمدها در کشورهای پیشرفته را رشد اقتصادی و چنین فرایندی را در کشورهای عقب‌مانده توسعه اقتصادی می‌نامد.

«فریدمن» (Friedman) توسعه را روندی خلاق و نوآور در جهت تغییرات زیربنایی در نظام اجتماعی تعریف می‌کند و رشد را گسترش نظام در جهات مختلف بدون تغییر در زیربنای می‌پندارد به زعم فریدمن رشد اقتصادی به افزایش کمی و مداوم در تولید، درآمد سرانه، مصرف، سرمایه و حجم تجارت و نیروی کار، گفته می‌شود و توسعه اقتصادی حاوی تغییرات کیفی در خواسته‌های اقتصادی، نوع تولید، انگیزه‌ها و سازمانهای تولید است به تعبیر نگارنده مقاله، روند فزاینده مستمر و مداوم در شاخصهای کمی جامعه، رشد اقتصادی و این روند در مؤلفه‌های کیفی آن رفاه اجتماعی است پایه و مایه سطح توسعه هر کشوری را با روند پایدار، پیوسته و یکپارچه و موزون شاخص کمی و کیفی می‌توان اندازه‌گیری کرد.

به تعبیر نگارنده مقاله بُعد کمی توسعه یا رشد اقتصادی با سنجه‌هایی چون افزایش پایدار درآمد سرانه، رشد تولید ناخالص داخلی (GDP) رشد تولید ناخالص ملی (G.NP)، رشد تولید خالص ملی (NNP)، درآمد ملی (NI) ... و اندازه‌گیری می‌شود و بعد کیفی توسعه (یا رفاه اجتماعی) نیز با افزایش مستمر و پایدار شاخصهایی مانند امید زندگی، آموزش، سواد، تأمین بهداشت، دسترسی به آب سالم، توزیع فرصتها و امکانات اجتماعی، تحرك اجتماعی و طبقاتی و نقش و تأثیرگذاری افراد جامعه بر تصمیم‌گیریها و تصمیم‌سازیه‌ها و تصمیم‌گیریه‌ها سرنوشت‌ساز اجتماعی و ... محاسبه می‌شود. هر یک از دو وجه توسعه به مجموعه‌هایی از زیربخشها قابل تقسیم است ولی در هر حال با فقر انسانی و توسعه انسانی ارتباط تنگاتنگ دارد که برای جلوگیری از اطلاله کلام به همین میزان بسنده می‌کنیم.

ذکر این نکته ضروری است که پاره‌ای از اندیشمندان اقتصاد، توسعه را در مفهوم اقتصاد توسعه به کار می‌برند. «آرتور لوتیس» کار اساسی اقتصاد توسعه را ایجاد چارچوب کلی برای درك آهنگ و وزن رشد و توسعه بیان می‌کند. در اقتصاد توسعه نیز بحث اصلی و سؤال اساسی این است که چرا تفاوت‌های درآمد سرانه در اقتصاد جهانی برای همیشه پابرجاست. اقدامات فوری برای استقرار نظم نوین اقتصادی بین‌المللی مبتنی بر عدالت، برابری حاکمیت، نفع مشترک و همکاری میان همه دولت‌ها بدون توجه به نظامهای اقتصادی و اجتماعی چیست و چگونه می‌توان نابرابریها را تصحیح و بی‌عدالتیهای موجود را جبران کرد و یا چگونه می‌توان رابطه مبادلات اقتصادی و تجاری میان کشورهای پیشرفته (شمال) و کشورهای عقب‌مانده (جنوب) را عادلانه کرد؟ زیرا که امروز به طور متوسط يك كيلو محصول کشورهای عقب‌مانده با قیمت ۱۰۰۰ تومان در مقابل يك كيلو محصول کشورهای پیشرفته با قیمت پنج میلیون تومان مبادله می‌شود و این شیوه فاصله درآمدی میان کشورهای شمالگان با جنوبگان را روز به روز گسترده‌تر و ژرف‌تر می‌سازد.

راهکارهای زیردرا این زمینه می‌تواند شرایط بر طرف رفت راتا حدودی امکان پذیر سازد:

۱. رابطه مبادله عادلانه و مناسب برای صادرات کشورهای فقیر

ارزشها، هنجارها و شیوه‌های قومی و باورهای گروه‌های انسانی هستند تا با تغییرات متناسب در این حوزه‌ها زمینه ایجاد سایر انواع توسعه‌ها نیز فراهم شود. زیرا بخش بزرگی از دگرگونی‌های توسعه‌ای از طریق تحول در فرهنگ و اندیشه و حافظه تاریخی و شیوه‌ها و منظومه‌های فرهنگی امکانپذیر می‌شود.

۱۰. توسعه سیاسی: این نوع توسعه نظر به مشارکت گروه‌های اجتماعی در توزیع قدرت و تصمیم‌گیریها و تصمیم‌یابیها و تصمیم‌سازیهای کلان دارد که با توزیع قدرت در لایه‌های اجتماعی سعی می‌شود که دولت‌ها از حالت قدر قدرت به دولت‌های خدمتگزار تغییر وضع دهند و به نوعی مردم‌سالاری، جایگزین تصمیم‌گیریهای فردی یا تصمیم‌گیری در گروه‌های کوچک گردد.

۱۱. توسعه انسانی: اندیشمندان این بخش از توسعه که در سال ۱۹۹۱ توسط سازمان ملل متحد معرفی شد بیشتر به دنبال فراهم کردن زمینه‌های بالا بردن درآمد سرانه، امید به زندگی (در بدو تولد)، دسترسی به آموزشهای حرفه‌ای و مهارتی (که تابعی از نرخ باسوادی بزرگسالان و میانگین سالیانه به مدرسه رفتن افراد است)، حضور فعال زنان در عرصه‌های اجتماعی می‌باشند.

۱۲. توسعه پایدار: این مفهوم بعد از کنفرانس ریو دوزانیرو در سال ۱۹۹۲ مطرح شد و ناظر بر کلیه انواع توسعه مطرح شده در این مقاله می‌باشد. این توسعه بر جنبه‌هایی از توسعه تأکید دارد که الزامات توسعه انسانی، حفظ محیط زیست و پاسداشت امکانات جغرافیایی طبیعی را به عنوان امانت‌های در اختیار نسل‌های فعلی برای انتقال به نسل‌های آینده را در فرایند توسعه مطرح می‌کند در کنفرانس مذکور توسعه پایدار اینگونه تعریف شده است رفع نیازهای نسل حاضر بدون مصالحه با نسل‌های آینده درباره نیازهای آنان. کمیسیون جهانی محیط زیست توسعه پایدار را فرایند تغییر در نگرش، بینش و رفتارهای نهادی شده می‌داند که در استفاده از منابع، هدایت سرمایه‌گذاریها، سمت‌گیری توسعه تکنولوژی به طوری عمل شود که امکانات نسل‌های آینده محفوظ بماند. به نظر نویسنده می‌توان توسعه پایدار را اینگونه تعریف کرد که توسعه پایدار آن نوع توسعه‌ای می‌باشد که آنچه از طبیعت گرفته می‌شود مجدد به آن برگردانده شود و برنامه‌ریزیها و سیاستگذاریهای توسعه بدون تخریب و آلودگی محیط زیست اجرایی گردد به طوری که نسل فعلی خود را به عنوان امین در مقابل حقوق نسل‌های آینده تلقی کند و به مسئولیت امانتداری پایبند باشد.

الگوهای توسعه در ایران

بررسیهای تاریخ توسعه در ایران نشان می‌دهد که الگوهای مختلفی در ایران برای توسعه به کار گرفته شده است که برای جلوگیری از اطاله کلام فهرست این الگوها را از دوران پهلوی اول به بعد به طور اجمال مورد توجه قرار می‌دهیم. البته این طبقه‌بندی صرفاً براساس پاره‌ای از مشاهدات می‌باشد و برای دریافت بیشتر نیاز به بررسی علمی تری می‌باشد که در آینده به آن خواهیم پرداخت.

۱. الگوی توسعه در دوره پهلوی اول: در این دوره الگوی آلمانی توسعه توسط پهلوی اول برای ایران انتخاب شد.

۲. الگوی توسعه در دوران پهلوی دوم: در این دوره الگوی توسعه از نوع آمریکایی مورد نظر بود.

۳. الگوی توسعه شبه سوسیالیستی: پس از انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ماه سال ۵۷ اقدامهایی چون دولتی و ملی شدن کلیه صنایع، معادن بزرگ و بانکها، و حدود ۵۰۰ شرکت و مؤسسه تولیدی جنبه‌هایی از سازوکارهای این نوع توسعه را متبادر به ذهن می‌سازد.

۴. الگوی توسعه ژاپنی: این الگو نیز تحت تأثیر تحولات توسعه‌ای ژاپن، برخی از اندیشمندان و دولتمردان رابه این فکر انداخت که از الگوهای توسعه ژاپنی استفاده کنند.

۵. الگوی توسعه چینی: این الگو نیز به نظر می‌رسد در میان پاره‌ای از متفکران و اندیشمندان ایرانی طرفدارانی داشت و در پاره‌ای از زمینه‌ها سعی در پیاده‌سازی آن شد. به نظر می‌رسد الگوی توسعه کشور از طریق تعامل با بخش خصوصی واقعی و براساس آمایش سرزمینی و ارتباط میان بخشی کشاورزی و صنعت و خدمات باید طراحی شود که در مقاله دیگر الگوی بومی شده توسعه برای ایران ارائه خواهیم کرد.

۶. الگوی توسعه ترکیبی: این الگو از ترکیب دو یا چند نوع از الگوهای مذکور در فوق شکل می‌گیرد و اجرایی می‌شود که در میان برخی از برنامه‌ریزان ایرانی نیز طرفدارانی دارد.

همانطوری که اشاره شد در مقاله‌ای دیگر، به تشریح الگوهای بومی شده توسعه در ایران و پیشنهادها لازم برای آن خواهیم پرداخت.

۲. دسترسی بیشتر این قبیل کشورها به بازارهای کشورهای توسعه یافته به ویژه برای کالاهای کارخانه‌ای

۳. کمک مالی بیشتر کشورهای پیشرفته به کشورهای فقیر

۴. تخفیف و استمهال وحتى بخشودگی بدهی‌های گذشته کشورهای فقیر و توسعه نیافته

۵. اصلاح ساختاری و کارکردی صندوق بین‌المللی پول و دادن اختیار بیشتر به آن در تصمیم‌گیری درباره نهادهای بین‌المللی به ویژه در ارتباط با مبادلات بازرگانی و توسعه تجاری و فنی

۶. اصلاح برنامه غذایی بین‌المللی

۷. همکاری فنی و انتقال تکنولوژی بیشتر از کشورهای پیشرفته به کشورهای فقیر و عقب مانده از توسعه

اندیشمندان اقتصادی و علوم اجتماعی طبقه‌بندیهای مختلفی از توسعه به عمل آورده‌اند که برای سهولت دریافت ما براساس مفاهیم رایج، طبقه‌بندی زیر را به عنوان پایه بررسی مورد توجه قرار می‌دهیم.

انواع توسعه:

۱. توسعه درون‌زا، ۲. توسعه برون‌زا، ۳. توسعه موزون، ۴. توسعه ناموزون، ۵. توسعه از بالا، ۶. توسعه از پایین، ۷. توسعه اقتصادی، ۸. توسعه اجتماعی، ۹. توسعه فرهنگی، ۱۰. توسعه سیاسی، ۱۱. توسعه انسانی، ۱۲. توسعه پایدار

حال به تعریف اجمالی هر یک از آنها می‌پردازیم:

۱. توسعه درون‌زا: در این نوع توسعه با توجه به آمایش سرزمینی یعنی اقتصاد (یا زیرساختها) جامعه امکانات و توانمندیها و مهارت منابع انسانی) و محیط زیست (منابع و ذخایر زیست محیطی)، الگوهای برنامه‌ریزی و سیاستگذاریهای توسعه با جهت‌گیری داخلی و منطقه‌ای انجام می‌شود به بیانی دیگر در این نوع توسعه نگاه توسعه‌ای معطوف به کلیه عوامل مؤثر در جغرافیای زیستی و داخلی در فرایند شکل‌گیری توسعه می‌باشد.

۲. توسعه برون‌زا: این نوع توسعه با نگاه به بیرون و الگو برداری از شیوه‌ها و روشهای کشورهای پیشرفته به دنبال برنامه‌ریزی توسعه می‌باشد.

۳. توسعه موزون: در این نوع توسعه سعی و تلاش برنامه‌ریزان توسعه معطوف بر این است که کلیه ابعاد توسعه بانوعی هماهنگی و تناسب عمل نماید. به بیانی ابعاد کمی و کیفی توسعه در بخشهای اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی در هم پوشی و ارتباط خلاق باشند و هیچ موردی از عناصر توسعه مغفول واقع نگردد و تناسب اندام‌وارگی توسعه حفظ شود به طوری که جامعه در بخشی دچار ماکروسفالی و در بخش دیگر با میکروسفالی کالبدی مواجه نشود. و با بخشهای کشاورزی با صنعت و خدمات در رابطه تعاملی باهم رشد کنند به طوری که در فرایند توسعه حدود ۱۰ درصد نیروی کار در کشاورزی و ۲۵ درصد در بخش صنعتی و بقیه در بخش خدمات اشتغال یابند.

۴. توسعه ناموزون: گاهی دولت‌ها با تعیین درجه اولویت و به صورت خطی سعی در برنامه‌ریزی توسعه می‌کنند به طوری که با توسعه یک بخش و رسیدن آن به هدفهای از پیش تعیین شده روند توسعه در بخش دیگر را آغاز می‌کنند. در این نوع توسعه که عمدتاً توسط دولت‌ها انجام می‌شود نقطه آغاز و عزیمت توسعه جنبه‌گزینشی دارد.

۵. توسعه از بالا: این نوع توسعه که گاهی به آن توسعه ساختاری نیز گفته می‌شود، عمدتاً توسط نخبگان حوزه‌های مختلف نهادهای اجتماعی، سیاستگذاری و برنامه‌ریزی می‌شود.

۶. توسعه از پایین: این نوع توسعه معمولاً از طریق انقلاب شکل می‌گیرد و با کنار زدن نظام سیاسی و ساختار قدرت آن، نظام جدیدی روی کار می‌آید که برنامه‌های توسعه‌ای ویژه خود را پیاده می‌کند.

۷. توسعه اقتصادی: این مفهوم معمولاً با رشد اقتصادی مشابه در نظر گرفته می‌شود ولی برخی از اندیشمندان، توسعه اقتصادی را رشد اقتصادی همراه با تغییر و تحولات اقتصادی در بطن آن، تعریف می‌کنند.

۸. توسعه اجتماعی: نگرش این نوع توسعه معطوف به ایجاد بهبود در وضعیت اجتماعی گروه‌های اجتماعی و حقوق شهروندی است. اندیشمندان علاقه‌مند به این توسعه سعی در بالا بردن کیفیت و سطح زندگی خانوارها و ایجاد گسترش و ارتقاء بهره‌مندی از امکانات بهداشتی، درمانی، بهبود کیفیت تغذیه، رفع بیکاری و ایجاد مسکن مناسب برای گروه‌های اجتماعی نیازمند دارند.

۹. توسعه فرهنگی: در این نوع از توسعه برنامه‌ریزان و سیاستگذاران توسعه به دنبال پاره‌ای دگرگونی‌های متناسب با پارادایمیهای جهانی در حوزه‌های ادراکی شناختی،

دهه فجر فرخنده و خجسته

بکوشیم برای ایرانی آباد و آزاد

بهاران ایران زمین در بهمن ۵۷ به شکوفه نشست و فصلی نو در تاریخ اجتماعی ایران آغاز شد. بهمن با خود ارمانی از نسیم آزادی، شکوفه های رنگین کمان استقلال و فضایی به وسعت ایران زمین، پوشیده از عطر جمهوریت با پایه ها و مایه های باورهای جهان شمول اسلامی را به ملت تلاشگر و کوشنده ایرانی ارزانی داشت. همدلی و همکوشی و هم آوایی قومهای زبانی و فرهنگی در فرایند بهمن ماه، روش و منشی حکمت آمیز و آموختنی و ستودنی را به جهانیان ارزانی داشت. حکومت نوپای جمهوری اسلامی ایران در فرایند شکل گیری با نامهربانی ها و نامردمی های پاره ای از کشورها مواجه شد که ایرانی با عزت و حکمت و مصلحت را بر نمی تافتند و با تحمیل جنگ سعی در تأخیر برنامه ها و دستاوردهای آن نمودند و هشت سالی را که انقلاب اسلامی نوپای ایران می توانست صرف توسعه زیرساختها و توانمندی های اقتصادی و اجتماعی نماید، با تحمیل جنگ این فرصت تاریخی را از جمهوری اسلامی ایران ربودند. با این همه آثار و برکات انقلاب شکوهمند اسلامی به گونه ای است که نه تنها دوستان بلکه دشمنان نیز به عظمت، قدرت و پشتوانه مردمی آن معترفند و امروز سعی می کنند که در سپهر جهانی و در ارزیابی های خود نقش جمهوری اسلامی ایران را در حد و اندازه واقعی ببینند و برای اثربخشی آن در تحولات منطقه ای و جهانی جایگاه ویژه ای باز کنند. گرچه تحولات منطقه و جنگ تحمیلی دستاوردهای این انقلاب شکوهمند را آنگونه که می بایستی باشد تا حدودی از مسیر سازندگی و توسعه منحرف ساخت ولی توان مردمی و عزم ملی و باورهای دینی زمینه های بروز و ظهور استعدادها و خلاقیتها را فراهم ساخت به طوری که در بسیاری از عرصه های علمی، فنی و فناوریهای نوین و حتی هنری نظام اسلامی ایران پهلو به پهلو پیشرفته ترین کشورهای صنعتی جهان می زند و دوشادوش آنها حرکت می کند. امروز به یمن انقلاب اسلامی، ایران جزء سه کشور بزرگ سدسازی جهان است. امروز فرزندان این مرز و بوم در ساخت مسکن در کشورهای دیگر رکورد جهانی را جاچا کرده اند مدیران فنی و مهندسی برخاسته از فضای جمهوری اسلامی، این توان را یافته اند که براساس میانگین وزنی در کشورهای آمریکای لاتین به ازاء هر ساعت يك آپارتمان مسکونی تولید و تحویل نمایند که میانگین جهانی آن سه ساعت می باشد؛ امروز در هنر و فیلم و سایر زمینه ها جمهوری اسلامی در صحنه های ملی و بین المللی حضور فعال و اثرگذار یافته است و دیری نخواهد کشید که با تغییرات کانونهای اثرگذار و تجدید ارزیابی کشورهای فراصنعتی از تحولات منطقه، جمهوری اسلامی ایران نقطه اتکاء و محوریت امور را مجدد به دست گیرد. دهه فجر و سپیده دمان انقلاب را با گرامیداشت یاد و نام امام راحل، شهیدان، جانبازان و آزادگان به خانواده این نام آوران، به رهبر معظم انقلاب اسلامی، دولت تدبیر و امید و مردم ایران زمین تبریک و تهنیت عرض می نمایم و امید آن داریم که دست در دست هم دهیم به مهر/مهمین خویش را کنیم آباد. بار دیگر فرصت را مغتنم شمرده این روز بزرگ را به خانواده بزرگ جامعه مهندسی کشور تبریک و تهنیت می گوئیم به امید روزهای بسیار نزدیک که از تمامی ظرفیتهای و توانمندیهای شرکت مهندسی پیمانکار پروژه های عمرانی در توسعه زیرساختها و سازه و سامانه های تمدنی بیش از پیش بهره گیری شود و با این اقدام شایسته، زمینه های لازم و کافی برای توسعه پایدار و رشد اقتصادی با همت این مجموعه های آبادگر، سختکوش و تلاشگر که هدفی جز اعتلای نام ایران و ایرانی ندارد، فراهم گردد.

سبزه باد

در کنفرانس صنعت احداث و انرژی مطرح شد:

اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی است

چهارمین کنفرانس بین‌المللی صنعت احداث انرژی با رویکرد ظرفیت‌سازی ایجاد توانمندی و ماندگاری شرکتها و سازمان‌های پروژه محور، روزهای ۳۰ دی و اول بهمن با مشارکت ۳۱ تشکل در مرکز همایش‌های هتل المپیک تهران برگزار شد. هدف از تشکیل این کنفرانس بررسی روشهای نوین تامین منابع مالی در پروژه‌های صنعت احداث و انرژی و صدور خدمات فنی و مهندسی در تعامل با دولت‌مردان بود که حضور فراگیر فعالان بخش خصوصی، در دو روز متوالی کنفرانس نشان از علاقمندی این بخش برای رفع موانع توسعه کشور داشت.

روز دوشنبه و در آغاز چهارمین کنفرانس صنعت احداث و انرژی منوچهر ملکبانی رئیس هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی گفت: امسال سال حماسه سیاسی و اقتصادی بود که حماسه سیاسی با درک عمیق ملت تحقق یافت و دولت تدبیر و امید روی کار آمد و با عملکرد خود طی ۵ ماه گذشته بارقه‌امیدی را در دل سازندگان روشن کرد. در تحقق بخش دوم هدف تعیین شده توسط مقام معظم رهبری قطعا باز هم باید ملت پا به میان بگذارد. هیچ توسعه اقتصادی در هیچ کجای جهان توسط دولت صورت نگرفته است. توسعه پایدار روند به هم پیوسته‌ای است که اگر حلقه مفقوده‌ای داشته باشد به توسعه ناپایدار منجر می‌شود. توسعه صنعتی توسط مردم صورت می‌گیرد و در این میان نقش دولت ایجاد تسهیلات، نقش قوه مقننه ایجاد ثبات در مقررات، و نقش قوه قضائیه نظارت دقیق است. آنهایی که فکر می‌کنند با دولتی کردن امور می‌توان به توسعه رسید اشتباه می‌کنند و اصل توسعه پایدار توجه به بخش خصوصی و کنار گذاشتن شرکتهای

غیرخصوصی از امور صنعت احداث است.

مهندس عبدالعظیم گلچین دبیر چهارمین کنفرانس صنعت احداث و انرژی با اشاره به میزگردهای تخصصی این کنفرانس گفت: تبیین الگوی توسعه صنعت احداث، آرایه راهکارهای مناسب برای ایجاد ارتباط بین بخش خصوصی، دولتی و دانشگاه‌ها و انجام تمهیدات لازم برای حضور شرکت‌های خارجی بعد از رفع تحریم‌ها در پروژه‌های مهم ساخت و سازهای کشور از مباحث نخستین میزگرد تخصصی این همایش است. وی افزود: آرایه روش‌های نوین تامین اعتبارات از منابع داخلی و خارجی برای انجام سرمایه‌گذاری بیشتر در حوزه ساخت و سازها، آرایه راهکارهای تامین وثایق و ضمانت نامه‌ها بانکی و استفاده از توانمندیهای شرکت‌های بیمه‌ای در این حوزه، از دیگر میزگردهای تخصصی این همایش است. وی بر ضرورت رشد و توسعه اقتصادی ملی تاکید کرد و گفت: در صورتی که ضرورت توسعه کشور در بخش‌های مختلف اقتصادی به خوبی هدایت نشوند، بدون شک این مساله به ضرر اقتصاد ملی تمام خواهد شد.

پانل اول چهارمین کنفرانس بین‌المللی صنعت احداث انرژی با ریاست مهندس گلچین و با عنوان «نهاد حاکمیت، علم، تحقیق و آموزش در توسعه پایدار کشور و با حضور مهندس ملکینانی فرد، دکتر شهریار عامری عضو هیات علمی دانشگاه امیرکبیر، مهندس محمدرضا انصاری رئیس هیات مدیره انجمن توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی ایران، مهندس احمد تائب دبیر شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی صنفی و حرفه‌ای کشور، مهندس ایرج رهبر برگزار شد.

در ابتدای این پانل مهندس گلچین زیربنای توسعه را پژوهش، آموزش نظری و آموزش فنون و مهارت‌ها دانست و گفت: در یک

کار مهندسی به ازاء هر مهندس، پنج تکنسین متخصص، پنجاه کارگر تعلیم دیده و صد کارگر دخیل اند. متأسفانه ما درباره کارگران تعلیم دیده دچار مشکل هستیم و نیروی انسانی ما به جای آموزش با کار تجربی کار را یاد می‌گیرند. در حالی که عموم نیروی انسانی ما آموزش ندیده هستند نمودارها نشان می‌دهد نیاز فرایندهای به نیروی متخصص در جهان دیده می‌شود. متولی این آموزش موسسات مرتبط با صنعت هستند نه دانشگاهها، و دانشگاهها بیشتر محیطی برای آموزش نظری هستند.

دکتر شهریار عامری عضو هیات علمی دانشگاه امیرکبیر، پژوهش را زیربنای توسعه پایدار دانست و گفت: پژوهش از راهبردی کلی شروع می‌شود و شامل اجرا، ارزیابی، اصلاح و بهبود مستمر پژوهش است که در ایران مرحله پایش و ارزیابی مجدد آن نادیده گرفته می‌شود. وی خاطرنشان کرد در دنیا حاکمیت علم و روهش نهاد عاملیت (بخش خصوصی) است و مردم هستند که از پژوهش استفاده می‌کنند. ولی در ایران همانقدر که رابطه دولت با نهادهای پژوهشی مستقیم است رابطه این نهادها با بخش عاملیت قطع شده است. چون اغلب انجمنها و نهادهای علمی ایرانی با دولت طرف حساب هستند حرکت سیال دانش متوقف می‌شود. کسب و کار در ایران مشکل است و فکر تبدیل ایده به کسب و کار اصلاً وجود ندارد. مهندس گلچین با بیان این که نهادهای توسعه‌ای باید ارتباط مناسبی با هم داشته باشند تا بتوانند با تقویت هم موجب پیشرفت هم شوند، درباره کمپین ضد تحریم گفت: تنها گزینه درباره بخش خصوصی توسعه است. یکی از شاخصه‌های توسعه مستندسازی است که راه را برای قدمهای بعدی روشن می‌کند. کلید توسعه در دست پژوهش است اما کلیدداران پژوهش آموزش دیدگان هستند و برای انجام کار تحقیقاتی باید آموزش مناسبی داده شود. وی درباره نقش این موسسه در توسعه پایدار گفت: این موسسه اگر به رسمیت شناخته شود و بتواند نگاه حاکمیت را نسبت به خود اصلاح کند و پارادایمها

نیز اصلاح شود بدون شک می‌تواند به توسعه پایدار کمک کند. سایر بخشها هم در توسعه نقش دارند اما نقش موسسه بیشتر است چون بخش بزرگی از تولید ناخالص داخلی (GDP) کشور را برعهده دارد و اگر بتواند بخشی از توسعه را به انجام رساند بقیه بخشها هم به تاسی از آن توسعه می‌یابند.

در پایان این پانل مهندس ملکبانی فرد به تشریح مسائلی درباره میزان سهم بخش خصوصی و بخش دولتی و شبه دولتی در پروژه‌ای عمرانی پرداخت.

پانل دوم با ریاست مهندس محمدرضا انصاری رئیس هیات مدیره انجمن توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی ایران تحت عنوان «توسعه صادرات خدمات فنی و مهندسی» با حضور دکتر حسین سلطانی نیا معاون بین‌الملل هلدینگ استراتوس، مهندس چمن آرا، مهندس محمد پارسا عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران، مهندس قباد چوبدار عضو هیات مدیره انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی، مهندس سیامک دولتشاهی دبیر انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی و مهندس منصور پیروی از انجمن صنفی شرکتهای پیمانکار تاسیسات و تجهیزات صنعتی ایران برگزار شد.

مهندس سیامک دولتشاهی دبیر انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی به ارائه گزارشی پرداخت. وی گفت: جامعه مهندسان ایران پس از سالها پیگیری برآن شدند انجمن غیرانتفاعی را تشکیل دهند و انجمن صدور خدمات فنی و مهندسی به همت بزرگان چهار انجمن پایه گذاری شد تا اقتضات تجارت جهانی و پتانسیل‌های صادراتی کشور را بررسی کند. این انجمن با برخورداری از خدمات دیپارتمانهای تخصصی بیش از یک دهه فعالیت کرد و پتانسیلهای مازاد مهندسی کشور را شناسایی کرده است.

وی با بیان اینکه ایجاد اشتغال مناسب در هر پروژه خارجی بازار کار داخل ایران را بهبود می‌بخشد، تاریخچه ای از صدور

خدمات فنی و مهندسی ارائه داد و گفت: از سال ۷۳ تا کنون ۷۰۰ پروژه در ۵۹ کشور جهان انجام شده است، صدور خدمات فنی و مهندسی دستاوردهای زیادی از جمله توسعه تکنولوژی در داخل کشور، توسعه روابط دو جانبه، ایجاد اشتغال در داخل و خارج کشور، ارزآوری، و توسعه اقتصادی را به همراه داشته است. در سال ۸۱ با پرداخت جایزه صادراتی، جهشی در نمودار صدور خدمات فنی و مهندسی ایجاد شده است و در سال ۹۰ و ۹۱ به دلیل تحریمها شاهد افت در این زمینه هستیم. متوسط مبلغ هر پروژه در سال ۹۰ برابر ۱۷۱ میلیون دلار بوده است. سهم ساختمان در صدور خدمات فنی و مهندسی در سال ۹۰ حدود ۳ میلیارد دلار، نیرو ۱ میلیارد دلار، صنعت ۳۰ میلیون دلار و راه ۷۲ میلیون دلار بوده است.

وی در پایان نگاهی به میزان صدور خدمات فنی و مهندسی در ترکیه انداخت که در سالهای ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۲ جایگاه دوم را در بین ۲۲۵ پیمانکار برتر و بین‌المللی به خود اختصاص داد. وی دلایل این رشد را گسترش و بهبود فضای کسب و کار، ارتقاء تحقیق توسعه و نوآوری، بهتر کردن زیرساختهای حمل و نقل انرژی، کاهش اقتصاد غیررسمی، ارتقاء سیستم مالی، رضایت‌مندی مشتریان، حمایت از محیط زیست و توسعه زیرساختهای شهری دانست و گفت: در ترکیه صدور خدمت فنی و مهندسی از ۲/۶ میلیارد دلار در سال ۸۱ به ۲۶/۶ میلیارد دلار در سال ۹۱ رسیده است. هر چند در سال ۸۸ افت کوتاهی به دلیل مسائل مالی روی داد. بیشترین پروژه‌های ترکیه در عراق و ترکمنستان بوده و این در حالی است که ما دسترسی بیشتری به این کشورها داریم که نشان می‌دهد بازاریابی و حمایت دولتی آنها بهتر از ما بوده است. شرکتهای ترک در کشورهای آمریکایی و اروپایی هم پروژه دارند. تنوع زیادی در زمینه فعالیتهای مربوط به پروژه وجود داشته اما در تمام این بخشها صدور خدمات فنی و مهندسی فعال بوده است. در سال ۹۰-۹۱ ترکیه تنوع بیشتری نسبت به ایران در صدور خدمات فنی و مهندسی داشته و در مقابل ما که در بخش راه و ساختمان و نیرو تمرکز داشته‌ایم قسمتهای بیشتری را تحت پوشش قرار داده است.

وی افزود: پیش‌بینی ترکیه در سال ۲۰۲۳ حدود ۵۰۰ میلیارد دلار صدور خدمات فنی و مهندسی است و برای آن برنامه‌ریزی کرده‌اند. از علل این جایگاه مناسب برخورداری از اعتبارها و مشارکت‌ها، داشتن دانش کافی، آشنایی با محیط کسب و کار کشور هدف، ارائه خدمات با قیمت مناسب، رعایت استانداردها، برقراری خطوط هوایی به کشور هدف، داشتن استراتژی صدور خدمات بوده است. در ایران به علت بحران اقتصاد جهانی و سخت شدن رقابتها، عدم پرداخت جوایز و مشکلات مربوط به تحریم صدور خدمات فنی و مهندسی موفق نبوده است.

نگاه کرد و گفت: در دولت سازندگی ظرفیت‌سازی برای صادرات صورت گرفت و دولت اصلاحات مشوق‌های زیادی برای صادرات ارائه کرد. حاصل کار در این دوره هم اجرا می‌شد و در دولت مهرورزی صادرات تا حد زیادی مورد بی-مهری قرار گرفت و پیمان ارزی احیا شد. در دولت تدبیر و امید هنوز فرصتی برای مطرح شدن بحث صادرات به وجود نیامده است. صادرات خدمات فنی و مهندسی پیش نیازهایی دارد و ماهیت آن با بقیه صادرات متفاوت است. بدون روابط حسنه با دولتهای دیگر و لابی‌گری امکان این نوع صادرات تقریباً محال است. اگر آیین‌نامه صدور خدمات فنی و مهندسی به درستی اعمال شود مشکلی وجود نخواهد داشت. درباره صدور ضمانت‌نامه‌ها هم این آیین‌نامه می‌تواند راهگشا باشد.

مهندس قباد چوبدار عضو هیات‌مدیره انجمن صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی، نیز عنوان کرد:

بیشتر مطالبی که ارائه شد جنبه تعارف داشت و گرنه ما در شرایطی سنگ مزیت صدور خدمات را به سینه می‌زنیم که فهم متقابلی در این باره وجود ندارد و طرف مقابل ما حوصله یا وقت ندارد یا باوری به صدور خدمات فنی و مهندسی ندارد. امروزه ما انتظاری از دولت نداریم و فقط خواستار آنیم که محدودیتهای دولتی برداشته شود. انتظار داشتیم دولت تدبیر و امید حداقل به شعار امید خود عمل کرده با حضور خود صادرکنندگان را امیدوار کند.

مهندس چمن‌آرا نیز گفت: از مشکلات بخش خصوصی این است که بزرگترین کارفرما و تنها کارفرمای آن دولت بوده و نوعی محافظه‌کاری در ما ایجاد شده که به موقع خواست خود را نمی‌گوییم. مجلس ما نیز کارکرد ملی خود را از دست داده، دولت به درخواستها ترتیب اثر نمی‌دهد و افکار عمومی تعطیل شده است. در شرایط کنونی دولت به دلیل بی‌پولی نقش کارفرمایی خود را تا حدودی از دست داده است، دیگر کارفرما نیست و بهترین فرصت زمانی است که از دولت بخواهیم

مهندس محمدرضا انصاری رئیس هیات‌مدیره انجمن توسعه صدور خدمات فنی و مهندسی ایران گفت: صادرات خدمات فنی و مهندسی در سال ۹۰ حدود ۴/۳ میلیارد دلار بوده است. از سال ۸۱ تا سال ۹۰ رشد بالای ۴۵ درصد داشت. اگر شیب رشد سالهای ۸۱ تا ۹۰ ادامه می‌یافت به اهداف در نظر گرفته شده رسیده بودیم. ترکیه با ظرفیت مشابه ما ۲۶/۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۲ صدور خدمات فنی و مهندسی داشته است. با توجه به ظرفیت شکل نیافته کشور، ما ظرفیت مشابهی داریم اما متأسفانه ما از ۴/۳ میلیارد دلار به ۴۰۰ میلیون دلار رسیدیم.

وی افزایش توجه به صدور خدمت فنی و مهندسی و افزایش تعداد اعضای این انجمن را نشانه هوشمندی مردم ما در شناسایی بازارها و داشتن هنر تطبیق با متغیرهای محیطی دانست و گفت: صادرات خدمات فنی و مهندسی می‌تواند ظرف ۵ سال به پتانسیل تخمین زده شده برسد. البته باید موانع کار شرکتها در بیرون از مرزها برداشته شود. علاوه بر این وجود بیش از ۵۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی در جامعه نقش مخربی در اقتصاد و افزایش تورم دارد و بالطبع بر صدور خدمات فنی و مهندسی نیز اثر منفی می‌گذارد و باید آن را با تدابیری به سمت تولید و صنعت هدایت کرد. لازم است نهادی در بالاترین جایگاه مدیریتی کشور حداقل در معاونت ریاست جمهوری شکل بگیرد که از صادرات خدمات فنی و مهندسی حمایت کند. علاوه بر این باید شورای عالی صادرات شکل بگیرد.

مهندس محمد پارسا عضو هیات‌مدیره نمایندگان اتاق بازرگانی

ایران خاطرنشان کرد: برای رشد سریع در زمینه صدور خدمات فنی و مهندسی توجه به این نکته لازم است که وضع اقتصاد کلان باید بهبود یابد و در خدمت صادرات قرار گیرد. اگر دولت برنامه‌های ۴ و ۵ توسعه را اجرا می‌کرد رشد نرخ ارز ثابت می‌شد و ما می‌توانستیم علاوه بر صدور خدمات فنی و مهندسی کالاهای عادی خود را هم صادر کنیم. علاوه بر این از بین رفتن انحصارات، واقعی شدن خصوصی سازی، رشد بهره‌وری و رقابتی شدن اقتصاد، عدم دخالت سیاست در اقتصاد و اقتصاد در سیاست، هدایت نقدینگی به سمت اقتصاد مولد، پوشش ریسکهای تجاری، رعایت حقوق شهروندی که باعث ایجاد سرمایه اجتماعی می‌شود می‌تواند ما را به نتایج خوبی برساند.

دکتر حسین سلطانی‌نیا معاون بین‌الملل هلدینگ استراتوس از نگاه یک صادرکننده به مسائل و مشکلات

استراتژی خود را درباره صدور اعلام کند.

ما با آنها برخورد کردیم به خصوص در حوزه انرژی سرمایه کمی دارند و وقتی برای فاینانس به بازار مراجعه می‌کنند بحث دارایی و ترازنامه مطرح می‌شود که ترازنامه جوابگوی ضمانت سیستم بانکی نیست. در این مورد علاوه بر روشهای متعارف، روش استفاده از تامین مالی ترکیبی پیشنهاد می‌شود که در آن تامین مالی پروژه‌ها با اتکا به عایدات آتی پروژه بدون اتکا به جریانهای نقدی ترازنامه بانی مدنظر است. پیشنهاد بعدی ما ایجاد چند هلدینگ تخصصی توسط شرکتهای پیمانکار است که بتوانند از ابزارهای سرمایه و بازار پول تامین مالی کنند.

مهندس محمد پارسا نائب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی تهران با تاکید روی این نکته که تا اقتصاد کلان به ثبات نرسد بخش خصوصی قادر نیست مسائل توسعه را به سرانجام برساند. با خارج شدن از رکود تورمی می‌توان در مسیر توسعه حرکت کرد و برای این منظور دولت باید به موارد زیر توجه کند:

- ۱- سیاسی نبودن اقتصاد
- ۲- دآوری عادلانه در اختلافات بخش خصوصی و دولتی
- ۳- رعایت حقوق شهروندی که با ایجاد سرمایه اجتماعی به جذب سرمایه مالی می‌انجامد.
- ۴- ایجاد صندوقهای پوشش ریسک و صندوق بیمه پروژه‌ها

مهندس کاظم سماک عضو هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی سخنان بعدی بود که عنوان کرد: بنده دیدگاه چند تن از اقتصاددانان حاضر در اتاق تهران را به طور فرموله ارائه می‌دهم. موضوع توسعه از دهه ۱۹۷۰ رسم شده و بیش از ۱۵۰ سال از زمان قائم مقام بزرگ به شکلی بیرون آمدن از عقب ماندگی مطرح شده و نخبگان ما همیشه سعی کرده‌اند موضوع مربوط به عقب ماندگی را جبران کنند. از دهه ۱۹۷۰ موضوع توسعه تعریف جامعی پیدا کرد و مقوله‌هایی مانند علم اقتصاد هم مطرح شد. یکی از این فرمولها این است که برای اینکه توسعه در کشوری اتفاق بیافتد باید از مسیر اصلاحاتی بگذرد که در آن اقتصاد از طریق بخش خصوصی هدایت شود و لازمه آن رقابتی شدن با چهار پیش نیاز است:

- ۱- جداسازی سیاست اقتصاد از اقتصاد سیاسی
- ۲- حاکمیت نقش میانجی‌رانی میان گروههای اجتماعی داشته باشد
- ۳- حقوق شهروندی تضمین شود
- ۴- همکاری بین‌المللی توسط دولت موجود به طور جدی پیگیری شود

این چهار مورد سرمایه اجتماعی را بالا برده، بهره‌وری را بهبود می‌بخشد. عقلانیت در روابط اجتماعی نهادینه می‌شود، بخش خصوصی مرتب گسترش می‌یابد و سرمایه‌گذاری در صنعت و

پانل سوم با عنوان «مالی اقتصادی» و با ریاست دکتر علی شمس اردکانی رئیس هیات مدیره اتحادیه صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی و عضو اتاق ایران برگزار شد.

در این پانل دکتر علی قاسمی ارملی مدیرعامل شرکت تامین سرمایه بانک ملت، مهندس محمد پارسا نائب رئیس کمیسیون انرژی اتاق بازرگانی تهران، مهندس کاظم سماک عضو هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی، دکتر بهیار ریاحی مشاور سازمان خلاقیت و نوآوری مالزی حاضر بودند. دکتر شمس اردکانی عضو اتاق ایران با بیان این که مسائل زیربنایی کشور در ارتباط با تامین مالی است و برای تامین آن لزوماً به مهندس نیاز نداریم بلکه به فاینانس مالی همزمان با پروژه احتیاج داریم، افزود: ما تا به حال بخشی از پروژه‌های عمرانی را از طریق پول نفت انجام می‌دادیم و فکر می‌کردیم تامین مالی کار مهمی نیست. کسی به تامین مالی فکر نمی‌کرد در حالی که جاهای دیگر دنیا که سرمایه‌های خود از جمله نفت را نمی‌فروشند به تامین مالی تاکید دارند و برای آن روشهای مختلفی دارند. ما نیز باید از فروش نفت که سرمایه کشور است دست برداریم و به فکر تامین مالی پروژه‌ها از راههای دیگری باشیم. علاوه بر این باید قیمت نفت در بودجه به درستی درج شود. تامین مالی بر برنامه‌ریزی پروژه‌ای مقدم است و شرکتهای باید بر اساس شرکت پروژه پیش بروند و هلدینگهایی با کار تشکیلی ایجاد شود.

دکتر علی قاسمی ارملی مدیرعامل شرکت تامین سرمایه بانک ملت گفت: زمانی تامین منابع توسط دولت انجام می‌شد ولی امروزه تامین مالی بر عهده خود شرکت پیمانکار افتاده است پس شرکتهای هم باید رویکرد خود را تغییر دهند. شرکتهایی که

داخلی فاینانس بود. متعاقب آن استمرار قانونگذاری از جمله ماده ۲ تبصره ۱۹ روی بحثهای LC توجه داشت. در تمامی این قوانین عملکرد محدودی وجود داشت و موفقیتها در برخی رشته‌ها در صنعت آب از جمله در مورد آب شیرین کن و تصفیه پساب‌ها به وجود آمد. علاوه بر مسائل عمومی و کلان در زمینه سرمایه‌گذاری، مسولیت و جدیت برای عمل به قانون مسئله‌ای بود که مانع سرمایه‌گذاری در طرحهای آب کشور بود از سویی این قبیل طرحها به دلیل نوع مدیریت و بالا بودن هزینه آن طرحهای دیربازده و بدبازدهی بودند.

وی افزود: اما درباره دادن نقش جدید سرمایه‌گذار به پیمانکاران توجه به این مسئله لازم است که به دلیل شرایط ۸ سال گذشته و به دلیل انباشت مطالبات و استهلاک ناشی از آن شرکتها شرایط بدی دارند و توان آنها تحلیل رفته است. اولین اقدام باید حفظ حیات و بخشیدن ثبات به این شرکتها باشد. سازمانهایی که با اعتماد دولت و سپردن تاسیسات آب عملا ایجاد شده‌اند استهلاک یافته‌اند و با خطر فروپاشی روبرو هستند. برای حفظ حیات شرکتها باید درباره پرداخت مطالبات آنها اقدام فوری صورت گیرد چرا که این مطالبات به نوعی سرمایه‌گذاری آنهاست که نه تنها طی این ۸ سال اخیر به سود منتهی نشده بلکه به مرور زمان ارزش اولیه خود را از دست داده است.

مهندس دادمان اقدام بعدی را انسجام در قوانین و عملکردها دانست و با اشاره به بخش فاینانس خواستار آن شد که با اصلاح یا بازنگری برخی قوانین و آیین نامه‌ها تسهیلات بیشتری را در اختیار سرمایه‌گذاران داخلی قرار دهند.

مهندس سعید منوچهریان عضو هیات مدیره انجمن شرکت‌های پیمانکار تاسیسات و تجهیزات صنعتی ایران نیز عنوان کرد: فشار مضاعفی بر بدنه پیمانکاری از طریق پروژه های نیمه تمام وارد می‌شود. با پیگیریهای مختلف صورت گرفته، دکتر نوبخت اعلام کرد پروژه‌ها را در سال ۹۳ تعیین تکلیف

انرژی شکل می‌گیرد چون در این دو بخش از موقعیت خاصی برخوردار هستیم. برای عملی کردن این موارد باید پول نفت از چرخه بودجه مصرفی ظرف مدت ۵ سال و هر سال ۲۰ درصد خارج شود و آن را فقط برای تولید و زیرساختها هزینه کنیم.

دکتر بهیار ریاحی مشاور سازمان خلاقیت و نوآوری مالی

هم عنوان کرد: ما همیشه افسوس می‌خوریم که چرا با وجود فرصتهای زیاد موجود در مالزی ایرانیان وارد آن نمی‌شوند اما بعدا متوجه موانع و مشکلات موجود در این راه شدیم از جمله در مورد ضمانت‌نامه باید مباحث کلان اقتصاد ایران و خدمات تامین سرمایه مورد توجه قرار گیرد. ما چگونه از بانکها انتظار کمک داریم وقتی بانکها نقشی در تولید ناخالص ملی ندارند. با این حال و با حذف تعدادی از موسسات مالی، حجم نقدینگی زیادی می‌تواند وارد بخش توسعه ای کشور شود و بهتر است دولت تا زمان تصمیم گیری در مورد این منابع، آن را به سیستمهایی چون صنعت بپردازد تا سرمایه‌گذاری شود.

■ آخرین پانل روز اول با نام «برق، آب، فاضلاب و انرژی‌های نو» به ریاست مهندس مسگرپور و با حضور

مهندس فلاحیان، دکتر حسین امیری خامکانی رئیس فراکسیون صادرات مجلس شورای اسلامی، مهندس دادمان دبیر انجمن شرکت‌های ساختمانی، مهندس سعید منوچهریان عضو هیات مدیره انجمن شرکت‌های پیمانکار تاسیسات و تجهیزات صنعتی ایران، و مهندس مقدم برگزار شد.

دکتر حسین امیری خامکانی رئیس فراکسیون صادرات

مجلس شورای اسلامی گفت: ایران از دو اقلیم خشک و نیمه خشک برخوردار است. از طرفی منابع جاری مخصوصا آب به خاطر دخالت انسان و شرایط طبیعی به سمت تجدیدنپذیری جریان دارد. بنابراین ارزش آب به عنوان نهاده ارزش خاص دارد و پایداری اکوسیستم و اکولوژیک کشور وابسته به آب است. در قیمت گذاری آب هم باید به طبیعت و هم ارزش واقعی آب توجه شود. سرمایه‌گذاری با محدودیتهای موجود ممکن نیست و باید به قیمت گذاری واقعی آب برگردیم.

مهندس دادمان دبیر انجمن شرکت‌های ساختمانی نیز عنوان

کرد: طی ۱۵ سال اخیر به موازات کسری مستمر بودجه و نیاز به زیرساختهای وسیع که باید احداث می‌شد، لزوم سرمایه‌گذاری و تعریف قوانین در بخش آب کشور ایجاد شد که شاید در دهه ۸۰ با تشویق در قوانین و تحت عنوان فاینانس‌های داخلی موضوع سرمایه‌گذاری مورد توجه قرار گرفت. قوانین بودجه سنواتی به قانون دائمی اصلاح قانون مالیاتی دولت منجر شد که نسخه

می‌کنند و آنها را به سه نوع تا ۲۰ درصد، ۲۰ تا ۸۰ درصد، و بالای ۸۰ درصد تقسیم کردند. گفته شد ۲۶۸ پروژه حتماً تامین مالی می‌شوند اما باید دید وضعیت مابقی پروژه‌ها از جمله پروژه‌های زیر ۲۰ درصد چه می‌شود.

لذا توجه به ۳ موضوع ضروری است. یکی این که این پروژه‌ها از لحاظ توسعه چه میزان اهمیت دارند، در این زمینه نه فقط از لحاظ پیمانکاران بلکه پیشنهاد مشخص ما این است که نمایندگان بخش خصوصی در اولویت بندی پروژه‌ها حضور داشته باشند چون پروژه‌ها اهمیت دارند. ولی آنچه مشخص است درجه اهمیت و تعیین تکلیف پروژه‌ها است، تقریباً ده درصد از دوره ریاست جمهوری یازدهم می‌گذرد ولی هنوز اولویت بندی پروژه‌ها تعیین تکلیف نشده است. در مورد مطالبات گذشته هم باید صحبت شود. گفته می‌شود در سال ۹۳ پرداخت می‌شود ولی اعتبار موجود برای پروژه‌های نیمه تمام و پرداخت مطالبات کافی نیست. لذا پیشنهاد ما این است که در بودجه سال ۹۳ به شکل خاص هزینه‌های طرح‌های عمرانی مشخص شود که کسی اجازه دخل و خرج آن را برای امور غیرعمرانی نداشته باشد. لذا اگر اوراق مشارکتی قرار است به فروش برسد باید در سر فصل بودجه به آن اشاره شود.

در روز دوم کنفرانس پانل اول با ریاست مهندس منوچهر ملکینانی فرد و با موضوع کسب و کار برگزار شد. اعضای حاضر در این پانل مهندس عبدالعظیم گلچین دبیر کنفرانس صنعت احداث، مهندس شهرام حلاج پژوهشگر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، مهندس میرزاخانیان مشاور هیأت رئیسه جامعه مهندسان مشاور، دکتر محمدحسین بنی‌اسدی رئیس هیأت مدیره شرکت بنیاد صنعتی ایران، مهندس مهرداد اشتري مدیرعامل شرکت سازيان، دکتر احمد شعبانی فرد نماینده افتخاری بانک جهانی بودند.

مهندس ملکینانی فرد با گلایه از خبرگزاری ایلنا درباره نوع پرداختن به خبر عدم حضور مقامات مملکتی در روز اول کنفرانس عنوان کرد: بنده معتقدم کسی که به چنین کنفرانس‌هایی نمی‌آید ضرر می‌کند چون افکار و تجربه حاضر در این جمع را از دست می‌دهد.

وی افزود: قانون بهبود مستمر کسب و کار میانبری برای رسیدن به توسعه اقتصادی است. گرچه معتقدم توسعه اقتصادی فرایندی مرکب از توسعه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی است. راه‌های میان بر زیادی در دنیا تجربه شده است چون آنها این راه‌ها را طی کرده‌اند. یکی از این راه‌های میانبر، توسعه فضای کسب و کار، قانون استفاده از حداکثر توان و اصلاح مالیاتی است که هیچ کدام اجرا نشده‌اند. پرداختن به قانون بهبود کسب و کار کنفرانس مستقلاً را می‌طلبد. برای تدوین این قانون زحمات زیادی کشیده شده است، دکتر نهاوندیان در تهیه این قانون نقش مؤثری داشته است و انجمن شرکتها ساختمانی و مؤسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث راجع به این قانون اقدامات زیادی انجام داده‌اند.

وی به تشریح این قانون پرداخت و گفت: عدم توجه و ابلاغ این قانون توسط دولت و علی‌رغم انتشار آن در روزنامه رسمی توسط مجلس، پی‌گیری و مطالبه آن را دشوار کرده است. ۷ ماده آن مستقلاً به تشکلهای اشاره دارد و ۱۴ مورد آن به اتاق اشاره دارد که اتاق به عنوان تشکل تشکلهای مطرح است.

وی با اشاره به اقبال دولت جدید به این قانون و بخش خصوصی و تعاون خواستار اجرایی شدن قانون حاضر گردید و افزود: البته گفتگوی بخش خصوصی و دولت در قانون بودجه مورد توجه قرار گرفته اما در این قانون به طور پرننگ‌تری به آن پرداخته است. در حال داشتن آیین‌نامه اجرایی برای هر قانون ضروری است. ۵ ماده از مواد این قانون نیازمند تدوین آیین‌نامه است. در مورد تدوین آیین‌نامه ماده ۹ مکاتبه شده تا درباره آن اظهار نظر نماییم. وی با اشاره به مفید بودن این قانون برای صنعت احداث، محدود کردن حضور بخش نظامی، اهمیت دادن به نظر تشکلهای و اتاق در مورد بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها، تسهیل امور مربوط به صادرکنندگان خدمات کالا، شفاف‌سازی رقابتها و مناقصات را از مزایای آن دانست و گفت: باید دید چه پتانسیلی برای پیاده کردن این قانون وجود دارد و نقش ما در این باره چیست!؟

مهندس میرزاخانیان مشاور هیأت رئیسه جامعه مهندسان مشاور سخنان بعدی این پانل بود که عنوان کرد: باید

داشته باشیم. قراردادهای مختلف باید توسط بخش خصوصی و دولتی نوشته شود.

مهندس شهرام حلاج پژوهشگر مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی

نیز درباره مناقصات و شفافیت در مناقصات صحبت کرد و عنوان نمود: تمام معاملات دولتی باید مناقصه یا مزایده باشد. این به آن معناست که معاملات علنی باشد. معنای دوم وضوح موضع است. قاعده دوم کاهش عوض پولی پس از احراز ستادی و کفایت عوض غیرپولی به این معنا که وقتی پیشنهادها مشابه باشند می توان درباره قیمت صحبت کرد. ما باید سازوکارهایی تعریف کنیم که عوضهای غیرپولی به نحوی قابل اتکا سنجیده شود و درجه بندی و کمی سازی

بخش خصوصی جایگاه خود را بشناسد و برای آینده خود برنامه‌ای داشته باشد و مطالبات خود را در چهارچوب قانون از دولت بخواهد. وی درباره مطالعات تدوین نظام اندازه‌گیری عملکرد محیط کسب و کار ایران با هدف بهبود شاخص‌های رقابت‌پذیری ایران در جهان صحبت کرد و گفت: امروزه ایران فرصت کافی برای یافتن جایگاه خود در اقتصاد جهانی دارد. البته دولت پول نفت را ندارد و این فرصت خوبی برای نشان دادن توانمندی بخش خصوصی و سرمایه آن به عنوان سرمایه ملی در رشد و توسعه ملی است. قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار در ماده ۴ اتاق را موظف کرده شاخص‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را تدوین نمایند. وزارت اقتصاد هم موظف شده رتبه کسب و کار ایران را در جهان اعلام نماید.

وی با اشاره به اقدام‌های انجام شده در این مورد گفت: باید مطالعات پایه، تدوین نظام سنجش عملکرد محیط کسب و کار ایران و پیاده‌سازی این نظام صورت گیرد که در قسمت مطالعات پایه به بررسی شاخص‌های مختلف اعلام شده از طرف نهادهای مختلف پرداختیم. در مجموع ۴۷۴ متغیر برای جایگاه رتبه‌بندی کشورها مورد استفاده قرار می‌گیرد که می‌تواند معیار تدوین نظام رتبه‌بندی ما نیز قرار گیرد و تدوین این نظام نیازمند همکاری دولت و بخش خصوصی است. نظام مناسبات در ساختار فنی و اجرایی ما هم در حال تغییر است و تدوین قانون کسب و کار نشان از همکاری بخش خصوصی و دولت دارد. دولت جدید امیدوار به همراه آورده و باید از این فرصتهای همزمان استفاده کنیم و در بهبود جایگاه خود حرکت کنیم.

غیرپولی صورت گیرد. امری که نهادهای خصوصی و دولتی، به آن بی‌توجه بودند. ما در مورد حقوق معاملات عمومی نیاز به مطالعه کافی داریم. متأسفانه مناقصات ایرانی تابعی از فهم عقلانی ما از متن مرجع و بدون وجود معیارهای مطلوب پایش‌پذیری آن است.

مهندس ملکبانی فرد با تأیید سخنان وی گفت: شیوه‌نامه

اجرائی قانون مهم‌تر از خود قانون است. باید درباره وضعیت مالیات پیمانکاران دقت نظر بیشتری شود و وزارت امور اقتصادی و دارایی سعی کند کسری بودجه را با فشار آوردن به شرکتها جبران نماید.

دکتر احمد شعبانی فرد نماینده افتخاری بانک جهانی با

اشاره به مقوله پژوهش و آموزش گفت: ما همیشه به آموزش

مهندس **مهرداد اشتری مدیرعامل شرکت سازبان** به تبصره ۸ لایحه بودجه سال ۱۳۹۲ پرداخت. وی با ارائه تاریخچه همکاری و گفتگوی بخش خصوصی و دولت عنوان کرد: در جهان تغییر الگویی در مشارکت بخش خصوصی و دولتی در انجام مشترک پروژه‌ها دیده می‌شود به طوری که ۴۲ درصد رشد را طی سالهای ۲۰۹ تا ۲۰۱۳ به وجود آورده است. در حال حاضر دولت ما از حالت توزیع‌کننده به تنظیم‌کننده تغییر نقش داده و این امر نوع قراردادهای ما را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. وی افزود: در بند الف این قانون به استفاده از این مشارکت و شرایط آن اشاره شده است که متأسفانه بهبود مناسبی را نسبت به قانون سال ۹۲ در مورد شرایط شرکت‌های پروژه‌ای، دخالت بخش غیرخصوصی، کنسرسیوم، هزینه‌های قبل از قرارداد، مدل مالی در نظام مناقصات دو مرحله‌ای و غیره نشان نمی‌دهد. وی افزود: ما باید شورای ملی مشارکت بخش خصوصی و دولت

تبلیغ می‌کند و روی کمیته تأکید بیشتری دارد و به اندازه کافی به محیط زیست و اخلاق حرفه‌ای نپرداخته و شرکت‌های کوچک را به مشارکت و همکاری تشویق نمی‌کند. انواع شرکتها زیاد است و نمی‌توان برای همه آیین‌نامه تشخیص صلاحیت جدا نوشت و باید فصل مشترکی در این باره تدوین شود. در قانون گفته شده اتاق بازرگانی مسئولیت این امر را دارد اما اتاق به تنهایی از عهده آن برنمی‌آید. به این منظور تحقیقی صورت گرفت. در مرحله اول بررسی متوجه شدیم در آیین‌نامه‌های فعلی سرمایه شرکتها بیشتر منای رتبه‌بندی بود و سرمایه‌های معنوی و اجتماعی آنها کمتر لحاظ شده است که باید برای اعمال آن نیز باید داده شود.

مهندس گلچین نیز در پایان پانل عنوان کرد: هدفهای مؤسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث که در بدو پیدایش خود کمیسیون بود، با رهنمودهای آقای دکتر آخوندی مطابق بود. درست است بخش خصوصی تضعیف شده و دولت قصد قوی کردن آن را دارد، اما انجام اینها با صحبت درباره آن متفاوت است. وقتی گفته می‌شود دولت تنظیم‌کننده باشد نه توزیع‌کننده باید این عادت را در خود به وجود آورد و خط مشی خود را تغییر دهد. دولت نه تنها نظر بخش خصوصی را بخواهد بلکه باید شورای مشارکت بخش دولتی و بخش خصوصی تشکیل شود.

پانل بعدی با حضور آقای دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی و با ریاست مهندس هرمزد رامینه رئیس شورای مدیریت جامعه مهندسان مشاور، مهندس جواد خوانساری رئیس هیات اجرایی شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای، مهندس ایرج رهبر رئیس هیات مدیره انجمن انبوه سازان مسکن، مهندس محمد احمدی رئیس هیات مدیره انجمن تاسیسات، مهندس آزاد دبیر انجمن شرکت‌های راهسازی ایران، مهندس مختاری ثقفی (طرح و ساخت سامان)، دکتر احمد میدری معاون رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی برگزار شد.

در ابتدای این پانل مهندس خوانساری رئیس هیات اجرایی شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی، صنفی و حرفه‌ای عنوان کرد: یکی از مشکلات پیمانکاران ما این است که علاوه بر رتبه‌بندی معمولی در هنگام شرکت در یک پروژه بزرگ رتبه‌بندی مجدد صورت می‌گیرد در حالی که مدیران اجرایی پروژه بدون تأیید صلاحیت در پستها قرار می‌گیرند و ضعف آنها مشکلات زیادی را در پروژه‌های مختلف به وجود آورده است. ما از دکتر نوبخت تصویب قانونی را برای رتبه‌بندی مدیران اجرایی

به گونه‌ای نگاه کرده‌ایم که انگار باید خود ما آموزش دهنده باشیم. کسی که همیشه می‌خواهد یاد دهد در حالی که برای آموزش دادن بهترین پایه آموزش گرفتن است. در آموزش اولین اتفاق یادگیری است و باید افزایش مهارت بدهد. تغییر و اصلاح رویکرد در اجرای عملیات هم هستند که در فقدان آنها آموزش فقط هزینه است. در آموزش مناسب، فرد پرسش‌کننده خوبی است که برای دریافت پاسخ اصرار دارد. دولت پاسخگوی طرف پرسشگر می‌خواهد و این پرسشگری نیاز به آموزش دارد.

وی در ادامه با اشاره به موضوع تسهیل فضای کسب و کار گفت: ۴ هدف اصلی در پروژه یافتن گلوگاه‌های قوانین کشورهای مختلف در کسب و کار، یافتن محدودیتها و موانع کسب و کار در حوزه بخش خصوصی، تعریف و تبیین شاخصهای اقتصادی و رتبه‌بندی کشورهاست. ایران از زمانی که برای رتبه‌بندی در IFC داوطلب شد از سال ۲۰۰۵ در بین ۱۳۳ کشور رتبه ۱۰۸، در سال ۲۰۰۶ در بین ۱۹۱ کشور رتبه ۱۵۵، سال ۲۰۰۷ در بین ۱۷۵ کشور رتبه ۱۳۱، سال ۲۰۰۸ در بین ۱۷۸ کشور رتبه ۱۳۵، سال ۲۰۰۹ در بین ۱۸۱ کشور رتبه ۱۴۲، سال ۲۰۱۰ بین ۱۸۳ کشور رتبه ۱۳۴، سال ۲۰۱۱ بین ۱۸۱ کشور رتبه ۱۲۹ را داشته است. سال ۲۰۱۲ آخرین آمار بانک جهانی رتبه ما را ۱۴۵ در بین ۱۸۵ کشور اعلام کرده است یعنی روندی تنزلی داشته‌ایم. پیشنهادهایی برای بهبود رتبه‌بندی به دولت و بخش خصوصی می‌توان ارائه داد. ما باید شایسته‌سالاری کرده و به مواردی مانند آموزش با سه مؤلفه، تلاش، بهره‌وری، ایجاد چشم‌انداز برای کسب و کار، ایجاد نظام پشتیبانی، تبدیل منابع انسانی به سرمایه انسانی، ارزش محوری و اخلاق محوری، امانتداری، و سوال از دولت توجه کنیم.

دکتر محمد حسین بنی‌اسدی رئیس هیات مدیره شرکت بنیاد صنعتی ایران درباره تشخیص صلاحیت و رتبه‌بندی صحبت کرد و گفت: آیین‌نامه تشخیص صلاحیت که مصوب سال ۸۳ است مشکلات مختلفی دارد اما باید دید چگونه این آیین‌نامه با توجه به حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی کشور اصلاح شود که کارایی خود را باز یابد. آیین‌نامه فعلی مدرک فروشی را

می‌گذرد و کاستی‌هایی در آن دیده می‌شود. بازنگری اساسی برای قانون نظام مهندسی احساس می‌شود و لازم است در جهت بهبود و سالم سازی محیط کار و لحاظ کردن حقوق شهروندی بازنگری شود و در تدوین آن تشکلهای ما حضور جدی و فعال داشته باشند. متأسفانه این قانون مسائل عدیده‌ای دارد از جمله لحاظ نشدن شرکتهای ژئوتکنیک در آن. درباره طرحهای جامع و تفصیلی شهری هم متأسفانه در اجرا به شکل مطلوب به آنها عمل نمی‌شود. تجربه جهانی نشان داده برای عملی شدن آن باید شهروندان در تدوین آن حضور داشته باشند. در مورد بافتهای فرسوده و برخورد با آنها راهی

خواستیم که توجه به همین امر را از شما هم خواستاریم. علاوه بر این از شما درخواست داریم درباره تعیین وضعیت پروژه‌هایی که به شرکتهای دولتی به عنوان سرمایه‌گذار واگذار شده‌اند نیز توضیحی ارائه دهید. آیا در مورد آنها تجدیدنظری صورت خواهد گرفت یا نه؟ آیا مشکل ارجاع کار به آنها تغییر خواهد یافت یا آنها با سرمایه دولتی، به فعالیت خود ادامه می‌دهند.

مهندس علی آزاد دبیر انجمن شرکتهای راهسازی ایران نیز

عنوان کرد: تبریک می‌گویم به مناسبت هفته وحدت که این وحدت و همبستگی راهی است در تاریکی حرفه ما. مشکلاتی که در جامعه ما به خصوص در امور زیرساختها و نگهداری آن به وجود آمده نتیجه عملکرد مسئولان فعلی نیست. خرابه‌ای است که به صورت ارثی به آنها رسیده، مسئولان در نهایت صداقت به بخش خصوصی می‌گویند بیایید با هم برای پیدا کردن راه حل بهینه همکاری کنیم. پس نمی‌توان گله‌ای در این باره کرد اما مسئولان محترم دولت باید توجه کنند توانمندی مسئولان، سابقه کار آنها در دوره‌های قبل و مدیریت شایسته آنها انتظاری را در جامعه به وجود آورده است و باید مواظب انتظار جامعه باشند که مبدا این بلور امید شکسته شود. وی افزود: راه، اولین زیرساخت توسعه کشور است. ما نمی‌توانیم راه نسازیم یا به آنچه ساخته‌ایم توجه نکنیم. نگهداری این سرمایه ملی هم دارای اهمیت است. تا سال ۸۷ تقریباً ۲۸ هزار تن آسفالت برای روکش جاده‌ها استفاده می‌کردند که در سال ۹۱ به ۸ هزار تن رسید و باید فکری در این مورد شود.

وی افزود: چرا همیشه فکر و ایده خوب را مطرح می‌کنیم اما هیچکدام تحقق نمی‌یابد؟ باید به فکر اصلاح بستر کار و خاک نامناسبی که در آن کشت می‌کنیم باشیم. باید راه حل را در وحدتی که تشکلهای صنفی دارند بیابیم.

مهندس ایرج رهبر رئیس هیات مدیره انجمن انبوه سازان

مسکن در ادامه گفت: قلب همه ما برای ایران می‌طید همینطور که قلب دولتمردان برای ایران می‌طید. همه ما اعتقاد داریم در جهت رفاه و پیشرفت مردم باید قدم برداریم. درست است که بخش مسکن کار عمرانی است اما بعد اجتماعی هم دارد چون مستقیماً با مردم طرف هستیم. ما در بخش مسکن مشکلات زیادی داریم و باید تعامل خود را روی برنامه‌ای مدون جلو ببریم.

مهندس هرمز رامینه رئیس شورای مدیریت جامعه مهندسان

مشاور نیز عنوان کرد: در بخش شهرسازی نگرانی‌هایی در بین حرفه‌مندان وجود دارد. ۱۷-۱۸ سال از قانون نظام مهندسی

وجود ندارد به جز وارد کردن مردم به بحث که اهمیت دادن به تصمیم آنها به جذب سرمایه هم می‌انجامد.

دکتر احمد میدری معاون رفاه اجتماعی وزارت تعاون، کار و

رفاه اجتماعی سخنران بعدی بود که عنوان کرد: واقع بین بودن لازمه استفاده از فرصت موجود است. دولت باید از یک دولت غیرمشارکتی به دولت مشارکت جو تبدیل شود. بخش خصوصی هم باید تجدیدنظری داشته باشد. براساس مطالعات انجام شده نقاط ضعفی وجود دارد که اگر پالایش شود امکان گفتگوی بیشتر وجود دارد. نهادهای مدنی ما امکان سازماندهی درون خود را ندارند و گاه برای حل تضادهای درونی به دولت مراجعه می‌کنند. تشکلهای مدنی معمولاً درباره بودجه فاقد شفافیت هستند. گردش نخبگان ندارند و مشارکت اعضا کم است و به همین دلیل فاقد قدرت چانه‌زنی هستند. مهم تر از همه این که تشکلهای پایگاه شهرستانی ضعیفی دارند. این ضعفها به دلیل محیط نادرست شکل گرفته‌اند و تنها دولت قادر به تغییر آن نیست. تغییر محیط با مشارکت همه امکان پذیر است.

بعد از توضیح مهندس رامینه درباره برخی نکات ذکرشده، دکتر آخوندی وزیر راه و شهرسازی که در چهارمین کنفرانس بین المللی صنعت احداث و انرژی حاضر شده بود به ایراد سخنرانی پرداخت و گفت: از سالهای گذشته شهرها را در ایران بدون توجه به حق و حقوق شهروندی طراحی کردیم و مهندسی کشور فاقد برنامه ریزی مناسب برای معماری شهرهای کشور بود. برخی از شهرهای کشورمان هم اکنون غیرقابل نقش کشیدن شده اند اما این شهرها را مهندسان ما ساخته اند در حالی که جامعه مهندسان ما فارغ از نقش مهندسی خود یک مسئولیت اجتماعی دارند. شهر مشهد برای یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر طراحی شده اما هم اکنون جمعیت این شهر به سه میلیون و ۱۰۰ هزار نفر افزایش یافته و هشت تا ۱۰ درصد حاشیه نشینهای ما

فعلی خارج شوند. در حوزه حمل و نقل نیازمند نوسازی ناوگان هستیم زیرا هم اکنون ۱۱ درصد تولید ناخالص داخلی کشور به بخش حمل و نقل تعلق دارد.

وی از تمام فعالان بخشهای خصوصی و دولتی خواست برای خروج اقتصاد ملی از رکود با هم تعامل داشته باشند تا شاهد رونق فعالیت اقتصادی در بخشهای مختلف باشیم و یادآور شد: هم اکنون برای نوسازی ناوگان کشور نیازمند هزاران میلیارد تومان منابع مالی هستیم، هرچند می توانیم این منابع را از داخل و خارج تامین کنیم. منابع مورد نیاز می تواند از فاینانس، بازار سرمایه، انواع صندوق های مالی و منابع بانکی تامین شود تا بتوانیم اقتصاد ایران را از رکود خارج کنیم. کشور هم اکنون نیازمند ۳ هزار واگن مسافری و ۲۰ هزار واگن باری است و بخش خصوصی می تواند در این حوزه با تامین منابع مالی فعالیت خود را افزایش دهد. ناوگان جاده ای کشور هم اکنون فرسوده شده و حوزه صنعت کشور با ارایه برنامه ریزی مناسب باید نسبت به نوسازی ناوگان اقدام کند.

وزیر راه و شهرسازی از نبود بنگاه های بزرگ حمل و نقل انتقاد کرد و گفت: نبود این بنگاه ها در صنعت حمل و نقل سبب شده ضریب بهره وری در این حوزه کاهش یابد. وی بر ضرورت راه اندازی بنادر خشک تاکید کرد و گفت: با توسعه بنادر خشک در کشور می توان شاهد توسعه حمل و نقل هوایی، ریلی و جاده ای در کشور بود.

پانل بعدی با عنوان نفت، گاز و پتروشیمی به ریاست مهندس طبیب زاده عضو هیأت امناء مؤسسه تحقیق و توسعه صنعت احداث برگزار شد. مهندس نادر گلچین، مهندس نادر عطایی مدیرعامل شرکت جهانپارس، گردانی نژاد از سامانه تأمین کالا و ساخت داخل وزارت نفت، مهندس خشایار اسفندیاری کارشناس ارشد سازمان مدیریت، مهندس حسن هاشمی رئیس هیأت مدیره انجمن شرکتهای مهندسی و ساخت، مهندس حسن کاظمی عضو هیأت مدیره سازندگان صنعت نفت، غلامعلی رسولی مدیرعامل همپا، نصرت الله سیفی رئیس سازمان بهینه سازی، و مهندس ملکبانی فرد از اعضای این پانل بودند.

مهندس نادر عطایی مدیرعامل شرکت جهانپارس درباره نقش پیمانکاری در ایران صحبت کرد و گفت: نقش پیمانکاران در امور زیربنایی هر کشوری اساسی است. آنچه اهمیت دارد گرفتن نتیجه مثبت از چنین گردهمایی هاست. البته در این مورد کاهلی خود ماست که با وجود چنین شغل سختی شناخته شده نیستیم. به واقع آموزش، تولید و سازندگی هستند که کشور را می سازند. در

در حاشیه مشهد زندگی می کنند. جامعه مهندسان کشور باید به مفهوم صلاحیت و مسئولیتهای حرفه ای خود آگاه باشند، اما در زنجیره صنعت احداث باید به مسئولیت های افراد مختلف از جمله پیمانکاران و شرکت های بیمه نیز توجه شود. وزیر راه و شهرسازی به برنامه ریزی در افاق های بلندمدت و کوتاه مدت در عرصه صنعت احداث در کشور تاکید و پیشنهاد کرد در این حوزه با تشکیل شوراهای گفت و گو مسئولیت های همه دست اندرکاران صنعت احداث مشخص شود و با رقابت منصفانه همه افراد متخصص که در یک سطح هستند در انجام امور پیمانکاری کشور را یاری کنند.

وی سپس افزود: با توجه به برنامه اقدام مشترک ژنو فضا برای انجام فعالیت های اقتصادی در کشور فراهم شده و با برنامه ریزی مناسب برای خروج از رکود اقتصادی کشور اقدام کنیم. در این برنامه ریزی باید رونق حوزه های مختلف اقتصادی از جمله مسکن و حمل و نقل مورد توجه قرار گیرند تا از شرایط رکود

یکپارچه‌ای داشته باشد و شفافیت رویکردهای نظام را مورد تأکید قرار داده است. اصلاح ساختار بیمه هم مورد تأکید این نظام بوده و توجه ویژه به سند چشم‌انداز ۲۰ ساله داشته است.

مهندس حسن کاظمی عضو هیأت‌مدیره سازندگان صنعت

نفت با محوریت نظامهای اجرایی پروژه‌ها در صنعت نفت صحبت کرد و گفت: براساس سند چشم‌انداز در حوزه صنعت بسیاری از محورهای کاری تعیین شده است اما متأسفانه استراتژی مشخصی در این خصوص وجود ندارد که این موضوع باید به یکی از خواسته‌های اساسی تشکل‌ها از متولیان تبدیل گردد. وی ضمن ارائه آمار و ارقامی از هزینه‌ها و سرمایه‌گذاری‌های اختصاص یافته در برنامه بودجه کشور به بخش‌های مختلف از جمله نفت، گاز و نیرو اشاره کرد و گفت، مشکلات و انحرافات موجود در این خصوص علی‌رغم تلاش‌های صورت گرفته هنوز مرتفع نشده است. وی تصریح کرد، باید مطالبات اعضای هر یک از تشکلهای همراه با راهکارها به صاحب‌منصبان ارائه گردد و این قول از آنها گرفته شود تا این مسئله در بازه زمانی مشخص حل شده و طی یک قطعنامه در طول سال مورد پایش قرار گیرد. وی با اشاره به قول مساعد معاون وزیر نفت در امور ساخت داخل در طول برگزاری نمایشگاه انرژی کیش، مبنی بر تشکیل کارگروه مشترک همکاری گفت،

ما در شرایط فعلی مسئله‌ای به نام تحریم را پیش رو داریم و باید ببینیم لغو تحریم‌ها برای سازندگان و پیمانکاران فرصت خواهد بود یا تهدید. لذا باید مراقب تهدیدها باشیم و از فرصتها نیز نهایت بهره‌مندی و استفاده را ببریم. اگر خردمندان از این فرصت استفاده نکنیم تهدید خواهد شد و شاید نتوانیم فرصت مشابه مناسبتری به دست آوریم. وی در ادامه پیشنهاد نمود عودت مبالغ ارزی به سمت تولید و اشتغال باشد تا بدین ترتیب زمینه‌های توسعه کسب و کار بهتری فراهم گردد.

همه کشورهای در حال توسعه به این شغل سوسید می‌دهند. ما حتی نتوانسته‌ایم به مردم ایران شغل خود را معرفی کنیم. متأسفانه آسیب‌پذیرترین گروه پیمانکاران هستند که ممکن است با نظریک ناظر جزء مورد حمله قرار گیرند.

مهندس حسن هاشمی رئیس هیأت‌مدیره انجمن شرکتهای

مهندسی و ساخت نیز ضمن اشاره به لزوم اصلاح قوانین، از ناشناخته ماندن پیمانکاران گلایه کرد و گفت: انتظار داریم دولت جدید شایسته‌شناسی را رعایت کند.

مهندس خشایار اسفندیاری کارشناس ارشد سازمان مدیریت درباره جایگاه بخش خصوصی صحبت کرد و گفت: نظام فنی و اجرایی کشور ما برای اولین بار در سال ۱۳۶۷ مدون شد. بعدها این نظام بازنگری شد. برای ورود به نظام جهانی لزوم تجدیدنظر در نظام فنی و اجرایی اهمیت یافت. ماده ۳۱ قانون برنامه چهارم توسعه چهارچوبی برای نظام فنی و اجرایی بود. در قانون ابلاغی به این موضوع تأکید شده بود که تمام قوانین مغایر با آیین‌نامه ابلاغی دولت در ماده ۳۱ لغو می‌شود. دستگاههای موظف به تبعیت از این قانون شوند از جمله وزارت نفت. از جمله مبانی نظری این قانون نگاه دولت به عنوان حکمران بود و تصدی‌گری امور به عوامل ذی‌نفع طرحها و اگذار می‌شد که یکی از این ذی‌نفعان بخش خصوصی است. دولت به عنوان حکمران باید سیاستهایی را برای نفع عوام دنبال کند و از رانتهای موجود در بازار جلوگیری کند، اگر دولت در بازار بماند از وظایف حکومتی خود غافل می‌شود. وی شاخصهای حکمرانی را براساس ماتریسهای لازم شمرد. در اصلاح قانون نفت، حاکمیت را به وزارت نفت داده اما نظارت را از طریق کمیسیون نظارت بر منافع نفتی لحاظ کرده است.

نظام فنی و اجرایی کشور باید معیار عمل وزارت نفت هم قرار گیرد که بقیه قانونها همه وزارت نفت را به تبعیت از این نظام که فراتر از یک قانون مدت‌دار است تأکید کرده که می‌تواند سیستم مدیریت

غلامعلی رسولی مدیرعامل همپایه نیز گفت: ظرف سی و چند سال گذشته شرکتهای مهندسی و اجرایی سعی کردند توان خود را ثابت کنند که از سال ۸۰ کارها کاملاً به شرکتهای ایرانی واگذار شد اما مشکلات مختلف از جمله تحریمها همیشه جلوی پیشرفت کار را گرفته است. ما همزمان از منابع طبیعی و انسانی برخورداریم اما قدر آن را نمی دانیم.

مهندس طبیب زاده با بیان اینکه ما پیمانکاران بخش صنعت نفت خود را باور داریم و قادریم پروژه های خود را مدیریت و اجرا کنیم؛ با اعلام آمادگی برای قراردادان توانایی های این شرکتهای در اختیار دولت به شرایط کنونی پیمانکاران پرداخت و به چالشهایی که در اجرای پروژه های صنعت نفت وجود دارد، پرداخت. وی از بسترها و شرایط مساعد حاکم بر نظام پیمانکاران در صنعت نفت هم نام برد و حلقه مفقوده نظام را بحث مدیریت دانست.

مدیریت آخرین پانل کنفرانس صنعت احداث را مهندس صمیمی دهکردی نایب رئیس انجمن سازندگان تجهیزات نفت با عنوان «صنعت معدن و صنایع معدنی» بر عهده داشت. در این پانل مهندس گلچین، مهندس غلامرضا حمیدی انارکی دبیر خانه معدن ایران، دکتر احمد سوهانگر نایب رئیس انجمن ماشین آلات سنگین، آقای جلالی از سازمان مدیریت و کیومرث فروتنی مدیر کل دفتر صنایع ماشین سازی و نیروی محرکه وزارت صنایع معدن و تجارت حضور داشتند. مهندس غلامرضا حمیدی انارکی دبیر خانه معدن ایران با

اشاره به توان جایگزینی مواد معدنی و محصولات آن با نفت، محصولات معدنی را خودکفا دانست و گفت: در کشور ما تنوع معدنی موهبتی الهی است. این پتانسیل مزیت ایجاد کرده است. در سند چشم انداز بلندمدت توسعه کشور که مبنای توسعه چهار برنامه کشور است به بهره برداری از مزیت های اقتصادی و طبیعی این سرزمین با شناسایی آنها تأکید شده است. وی روی مدیریت یکپارچه امر اکتشاف در کشور تأکید کرد و با پرداختن به حقوق دولتی درباره مواد معدنی گفت: هیچ کجا روی ماده فراوری شده مالیات نمی بندند تا انگیزه در معدنکار از بین نرود در حالی که امروزه مسابقه ای بین مجلس و دولت برای وضع عوارض مختلف برای این بخش ایجاد شده است.

در ادامه خانم دکتر فتوره چی گزارشی درباره «چالشهای بازار انرژی با توجه به موقعیت ایران» را ارائه داد و گفت: در آینده منابع نامتعارف جایگزین منابع متعارف انرژی خواهد شد. میزان ذخایر حرف اول نیست بلکه صیانت از معادن تکنولوژی تولید مهم است. حرکت به سمت تولید از منابع متعارف رفته است و وابستگی آنها به منطقه ما کمتر خواهد شد. پس بهتر است به جای استفاده از منابع خام و خام فروشی، آن را به واحد صنعتی داده، درآمد خود را بهبود بخشیم چرا که آینده بازار نفت و انرژی ما داخلی خواهد بود نه خارجی.

مهندس صمیمی دهکردی نایب رئیس انجمن سازندگان تجهیزات نفت درباره مطالعات تحلیل بازار آینده ایران که توسط خانم فتوره چی و آقای صالح انجام شده گفت: نتیجه آن برای

چون یا باید توسعه همزمان اتفاق بیافتد یا نیافتد. بهبود فضای کسب و کار که در دنیا به آن تسهیل فضای کسب و کار می‌گویند و ما به دلیل بیمار بودن آن روی بهبود فضای کسب و کار تاکید می‌کنیم هم از عوامل اصلی توسعه است. شاه‌بیت همه حرفها در همه پانل‌ها همین فقدان ارتباط به شکلهای مختلف است که باید برای ایجاد آن اقدام شود.

پس از سخنرانی مهندس گلچین و ارائه پیش نویس قطع‌نامه از حامیان این کنفرانس با لوح تقدیر و جوایز تقدیر به عمل آمد. لازم به ذکر است علاوه بر ارائه مقالات تخصصی در طول کنفرانس، نمایشگاه دستوردهای صنعت احداث نیز در حاشیه کنفرانس برپا بود و بیش از ۴۰ شرکت ایرانی آخرین دستاوردهای خود را در صنعت ساختمانی و انرژی در نمایشگاهی در حاشیه این کنفرانس عرضه کردند.

در این نمایشگاه شرکتهای ایرانی توانمندیهای خود را در بخش‌های مختلف از جمله ماشین‌آلات سنگین راهسازی، بیمه و تجهیزات ساختمانی و تاسیساتی در معرض دید عموم قرار داده بودند. ظرفیت‌های کشور در حوزه بلندمرتبه‌سازی ساختمانهای بلند و شهرسازی، مصالح ساختمانی، صنایع برقی و الکترونیکی مورد نیاز، در و پنجره و تجهیزات سرمایشی و گرمایشی از دیگر محصولات است که توسط شرکتهای ایرانی در حاشیه چهارمین کنفرانس بین‌المللی صنعت احداث و انرژی عرضه شده بود.

صنعت بسیار راهگشا بود و آن این بود که ما در بازار آینده انرژی منطقه جایگاه زیادی نداریم و بهتر است به فکر باشیم انرژی خود را به ارزش افزوده تبدیل کنیم.

وی افزود: متأسفانه در هیچ کجای دنیا انرژی را به مصرف‌کننده ارزانتراز تولیدکننده نمی‌دهند، اما در ایران برعکس این نکته است. بحث بعدی درباره قانون حداکثر استفاده از توان داخلی است که این قانون تحت نام طراحی در مجلس تصویب شد که ارجاع کار به ایرانی تأکید شده بود و ۵۱ درصد ارزش آن کار را از داخل انجام می‌دهد. قانون دورکن اساسی ارجاع و انجام کار داشت. این قانون می‌تواند برای همه بخشهای صنعت یک قانون مادر باشد و ما خواهان آن هستیم که وزارت صنعت و معدن و تجارت سریعتر سازوکارها و آیین‌نامه‌های خود را با کمک تشکلهای تصویب کند که تکلیف بخش خصوصی با این قانون مشخص شود.

در پایان این پانل **دکتر احمد سوهانگر نائب رئیس انجمن ماشین‌آلات سنگین درباره فرآورده‌های معدنی** با ارزش افزوده بالا توضیحاتی ارائه داد و گفت عناصر کمیاب در صنایع با فناوریهای بالا (High tech) استفاده می‌شود. مهندس کیومرث فروتنی درباره ظرفیت قانون حداکثر تولید تاکید کرد.

در اختتامیه این کنفرانس مهندس گلچین با بیان اینکه فرصت خوبی برای ما پیش آمده است گفت: هم دولت و هم بخش خصوصی ما در ابتدای راه توسعه هستند. نهاد حاکمیت و عاملان توسعه باید به هم نزدیک شوند شاید یکی از راهها این باشد که همه مؤسسات عضو این مجموعه همکاری کنند؛

روز مهندسی

بر تمامی تلاشگران گستره سازندگی و آبادانی فرخنده باد

پنجم اسفندماه روز مهندسی و مهندس است. دانشی مردان و زنانی که در تمدن سازی و گسترش منظومه های فرهنگی ملی، منطقه ای و جهانی نقش ارزنده و سازنده ای دارند. مردان و زنانی که در سخت ترین شرایط آب و هوایی با کمترین امکانات رفاهی و بهداشتی در گرمای بالای ۴۸ درجه و سرمای زیر ۳۰ درجه در کوه و دشت و بیابان در دل صحرا به آفرینش و پایش سازه ها و سامانه های تمدنی همت می گمارند تا زیرساختهای توسعه ای را فراهم سازند؛ اگر دستمایه ها و برون داد خلایق آنها، نوآوریها، استعدادها و دانش اندوزی جامعه مهندسان را از گستره زیستی و هستی اجتماعی به کناری نهیم آنگاه درمی یابیم که زندگی انسان در سرتاسر گیتی و کره زمین از مفاهیم اصلی و اساسی خود تهی می شود. بی شک آثار ذهن وقاد و اندیشه نقاد مهندسان در پیدایی تمدنها اگر نگوییم که بی نظیر باید گفت که کم نظیر می باشد به قول ملك الشعرا در تضمین شعر سعدی:

گر بگویم که مرا با تو سر و کاری نیست

در و دیوار گواهی بدهد کاری هست

سرعت و سهولت کنشهای متقابل جهانی، حرکت لحظه ای امواج تمدنها و فرهنگها از يك نقطه جهان به نقطه دیگران، تعامل میان هنجارها و ارزشها، خرده فرهنگها و تمدنها و منظومه های فرهنگی، انتقال دستاوردهای تولیدی، محصولات مادی و فرهنگی و نرم افزاری و اختراعات و اکتشافات همه و همه وامدار دانش فنی و مهندسی است. امروز اگر آنچه را که علم مهندسی در خدمت دانشی مردان پزشکی برای دریافت بهتر، دقیق تر و سریع تر مشکل بیماران قرار داده است مورد توجه قرار دهیم، خواهیم دید که آثار و برکات این علم در بهداشت و درمان انسانها تا چه حد اثربخش و اثرگذار است. امروز اگر دستاوردهای علوم مهندسی را در خطوط هوایی، دریایی، ریلی و زمینی مطالعه نماییم به درستی نقش و تأثیر بی بدیل دانش فنی و مهندسی را در روند و فرایند جامعه پذیری و روند اجتماعی شدن بهتر و با شفافیت بیشتری دریافت خواهیم کرد. امروز اگر شبکه های ارتباطات را در گستره گفتگوی تمدن و فرهنگها مطرح کنیم آنگاه به رسالت علوم مهندسی در حل مشکل تنهایی، گوشه نشینی و انزوای انسان سرگشته و بی پناه و بی خبری خواهیم برد که به درستی شاعر در مورد آثار اجتماعی گردش و چرخش اطلاعات و خبرها در فضاهای فیزیکی و مجازی ارتباطی و انتشار خبر چنین می گوید:

جان نباشد جز خبر در آزمون

هرکه را افزون خبر جانش فزون

اما آنچه که می تواند آفرینشهای گرانقدر دانش فنی و مهندسی را در خدمت و هدایت زندگی با آرامش و آسایش انسان هزاره سوم به کار گیرد تعاملات و همکاری این بخش از دانش بشری با سایر رشته های علمی اعم از علوم پایه، علوم تجربی و علوم انسانی است. اگر این تعامل را مهندسان در روند امور با سایر رشته های علوم تجربی و انسانی به کار گیرند بی شک برون داد آن زندگی باشکوه و آینده ای سرشار از نشاط و شادابی و محیط زیستی به دور از آلودگی و منابع ملی به دور از برداشت بی رویه خواهد بود و در يك کلام این تعامل خلاق، توسعه پایداری شایسته و بایسته را به زیستگاه و آینده بشر ارزانی خواهد داشت.

تبریک و تهنیت روز مهندس و مهندسی را به جامعه مهندسی کشور، با شعری از حافظ به پایان می بریم که می گوید:

ستاره ای بدرخشید و ماه مجلس شد

دل رمیده ما را رفیق و مونس شد

نگار من که به مکتب نرفت و خط نوشت

به غمزه مسئله آموز صد مدرس شد

طرب سرای محبت کنون شود معمور

که طاق ابروی یار منش مهندس شد

کرشمه ی تو شرابی به عاشقان بنمود

که علم بی خبر افتاد و عقل بی حس شد

فرصت را مغتنم شمرده بار دیگر این روز فرخنده و خجسته را به

جامعه مهندسی کشور تبریک و تهنیت عرض می نمایم.

نقش مشاوران، پیمانکاران و سازندگان در امور زیربنایی، تولید اشتغال، اقتصاد کشور و

چگونگی غلبه بر چالشهای فراروی آن

مهندس نادر عطایی

رئیس هیأت مدیره گروه جهانپارس

اشاره:

آقای مهندس نادر عطایی یکی از کارآفرینان موفق و بزرگ کشور است که تاکنون چندین لوح و جایزه کارآفرینی بین المللی را نیز دریافت کرده است. ایشان در طول دهه های فعالیت عمرانی به این نتیجه اثربخش دست یافته است که باید شکاف میان نسلی به وجود آمده، میان مدیران مجرب با مدیران جوان را با انتقال دانش بومی شده علوم مهندسی به ویژه در اجرای پروژه های زیرساخت های توسعه ای پر کرد و در این زمینه کلیه دستاوردهای موفق و ابتکارات حین عمل و اجرای پروژه را مکتوب و به نسل جدید انتقال داد. به نظر می رسد یکی از عوامل مؤثر در کندی روند توسعه در ایران عدم انتقال فرهنگ مهارتها و نتایج به دست آمده در میدان عمل باشد به ویژه آنگاه که حاملان و ناقلان این انتقال فرهنگ دانش مهندسی مدیران موفق باشند که در کوران تلاشهای سازنده و آبادگری خود توانسته اند در سطح ملی و بین المللی و جهانی نام و آوازه ایران و ایرانی را در جایگاهی بالا و والا قرار دهند. این انتقال بیش از پیش ضرورت می یابد بدین منظور آنچه از قلم نویسنده این مقاله انتقال می یابد تجربیات گرانسنگی است که بر مهندسان جوان فرض است که با مطالعه چندین باره آن توانمندیهای تجربی خویش را ارتقاء دهند.

فراهم نخواهد شد و بدیهی است که به دست تاجران محصولی مطلوب نخواهد رسید تا به مبادله آن بپردازند. شایان ذکر است که سرمایه گذاری در سازندگی و تولید، اشتغالزاترین فعالیت ممکن در جهان ماست. بطور مثال در احداث یک پالایشگاه ۲۰۰ هزار بشکه ای نفت، در دوره ساختمان و نصب حدود (۴۰۰۰ الی ۶۰۰۰) نفر به طور مستقیم مشغول به کار می شوند و تعداد بیشتری نیز در مشاغل پیرامونی مانند ساخت کالا و تجهیزات، فروش مصالح و مواد اولیه و غیره درگیر خواهند شد. اما در دوره بهره برداری (با توجه به اتوماسیون و تکنولوژی مدرن) تعداد افراد شاغل به حدود ۲۰۰ الی ۲۵۰ نفر کاهش می یابد. تجربه اینجانب در احداث کارخانجاتی نظیر فولاد، سیمان، کاغذ، نیروگاه برق (به استثنای کارخانجات الکترونیک و صنایع نظامی که در آن تجربه ای ندارم) نیز همین واقعیت را نشان می دهد.

اگر با نگاه عمیق به مسیر پیدایش تمدن در کره زمین توجه کنیم، در خواهیم یافت که مدنیت امروز، مرهون فعالیت کسانی است که در عرصه سازندگی تلاش کرده اند. بنابراین مایلم مجدداً تاکید کنم که سازندگی نه تنها ایجاد

جمعیت کشور بطور روزافزون در حال افزایش است و از سویی هر روز بر تعداد نیازمندان به اشتغال افزوده می شود و هر لحظه تعدادی از مردم، شغل خود را از دست می دهند. از این رو به نظر می رسد حیاتی ترین نیاز امروز جامعه فراهم نمودن زمینه های مناسب برای ایجاد اشتغال و کارآفرینی است و این مهم تنها به دست مشاوران، پیمانکاران، سازندگان و تولیدکنندگان قابل اجرا می باشد.

بنابراین بایستی سرمایه های خصوصی و دولتی کشور را به سوی سازندگی و تولید، هدایت نمود تا زمینه های اشتغال گسترش یابد. اینجانب پس از بررسی ها و مطالعات بسیار و پژوهشهای پیمایشی و میدانی که حاصل آن نگارش ۴ جلد کتاب در رابطه با سازندگی و تولید به نام "مدیریت، نگرش، باورها و اخلاق در حرفه" است، به این نتیجه رسیده ام که کلید حل مشکلات اقتصادی کشور ما در ایجاد و توسعه، آموزش، سازندگی و تولید است.

با این پیش فرض که احداث زیرساختها همیشه مقدم بر تولید است، به عبارت دیگر اگر کارخانه ای احداث نشود، امکان تولید

اشتغال می‌کند و آبادانی به همراه دارد، بلکه یکی از اساسی‌ترین نیازهای زیربنایی و ضروری کشور ماست. در حالیکه تجارت اگر چه ممکن است باعث ثروتمند شدن سریع گروهی از مردم گردد ولی الزاماً فراهم‌کننده آبادانی و رفاه برای همگان نخواهد بود.

موضوع سازندگی و تولید در کشورهای در حال توسعه از اهمیت بالایی برخوردار است. زیرا به دلیل آماده نبودن زیرساخت‌های لازم که ناشی از فقدان سازندگی و تولید کافی است. گروه وسیعی از جوانان

آماده به کار در این جوامع، بیکارند و به ناچار برای ادامه زندگی خود به سوی مشاغل کاذب و غیر مولد و گاهی مخرب مانند واسطه‌گری خرید و فروش و دلالی روی می‌آورند، که این موضوع باعث تشدید بحران اقتصادی در این کشورها می‌شود، زیرا افرادی که در اندیشه ثروتمند شدن هر چه زودتر هستند، کالاها را دست به دست می‌کنند و باعث افزایش کاذب قیمت نیازمندیهای ضروری مردم و در نتیجه تورم افسار گسیخته می‌شوند، پدیده‌ای که متأسفانه ما شاهد آن در کشور هستیم. با توجه به منابع زیرزمینی و ظرفیتهای بالقوه و بالفعل موجود در کشور، ایران یکی از کشورهای ثروتمند خاورمیانه است و بحمداله امکانات اولیه مانند مسکن، مایحتاج عمومی مانند مواد غذایی، پوشاک و لوازم بهداشتی در حد مناسب وجود دارد، ولی وجود مشاغل کاذب و دست به دست شدن اجناس، همواره موجب گرانی بی‌رویه و غیرقابل توجیه کالاها می‌شود که نتیجه آن فقر و فلاکت بخشی از لایه‌های اجتماعی است.

امروز برای اجرای پروژه های مختلف نظیر پالایشگاههای نفت ، گاز و پتروشیمی ، بر اساس واحد تولید و ظرفیت آنها، قیمت‌های استاندارد تعیین شده است که این قیمت ها باید در کشور ما نیز مورد توجه قرار گیرد و پس از انطباق آنها با شرایط کار در ایران و نوع پروژه، از طرف کارفرما بعنوان قیمت پایه مناقصه اعلام شود.

از همه مهمتر اینکه، اگر جمعیت گرسنه و بیکار کشور در جایی مشغول به کار نشوند، قطعاً بیشترین مشکل را برای آینده کشور بوجود می‌آورند. نقش ثروتمندان در توسعه و آبادانی کشور:

این واقعیت اجتماعی غیرقابل انکار است که جریان کسب ثروت در جامعه، در پرتو تلاش همه انسانها تحقق پیدا می‌کند و ثروتمندان نیز از رهگذر تلاش خود و تعامل با مردم کشور به ثروت می‌رسند، لذا شایسته است ثروت خود را صرف اشتغال هر چه بیشتر منابع انسانی

آماده به کار کنند و در زمینه سازندگی و تولید مورد استفاده قرار دهند، تا هر چه بیشتر از تعداد بیکاران کاسته شود و همگان از نعمت رفاه نسبی برخوردار گردند. در غیر اینصورت وجود انبوه بیکاران گرسنه کشور، نه تنها برای ثروتمندان بلکه برای نظام اجتماعی نیز نوعی تهدید تلقی می‌شود.

بدون شک می‌توان گفت انجام کلیه پروژه‌های عمرانی و زیربنایی مانند نفت، گاز، آب، برق، راه، فرودگاه، اسکله، معادن و ایجاد کارخانجات تولیدی و غیره بدون حضور مشاوران، پیمانکاران و سازندگان عملی نخواهد بود. از طرفی به اجراء در آمدن این پروژه‌ها، باعث پویائی اقتصاد کشور و رونق اساسی بازار و ایجاد اشتغال پایدار در تمام سطوح جامعه می‌گردد.

با یک بررسی دقیق می‌توان گفت کلید اصلی گشایش اقتصادی کشور به تعبیری در دست سازندگان و تولیدکنندگان است و حمایت از آنها باعث رونق متوازن اقتصاد خواهد بود همانطور که در تمام کشورهای پیشرفته این حمایت به درستی انجام

در آن زمان چون تعداد شرکتهای خصوصی جهت انجام کار کافی نبود و حجم کارها نیز رو به افزایش بود، دولت وقت، اجباراً تعدادی شرکت دولتی پیمانکاری را تاسیس نمود.

با بالا رفتن ضریب امنیت نسبی این صنف، برخی از صاحبان شرکتهای پیمانکاری که کار را رها کرده بودند مجدداً فعالیت خود را از سر گرفتند و تعدادی شرکت پیمانکاری جدید نیز تاسیس شد و همراه با شرکتهای باقیمانده از قبل از انقلاب، وارد پهنه ساخت و ساز کشور شدند. در نهایت به گواه مسئولان کشور، و با وجود مشکلات بسیاری که فراروی آنها وجود داشت، شرکتهای پیمانکاری در عرصه بازسازی تاسیسات آسیب دیده از جنگ و پروژههای عمرانی به خوبی از عهده وظیفه ملی خود در جریان خرابیها و راهاندازی سامانههای تولید برآمدند.

در ادامه اجرای پروژههای جدید و نیاز به سرمایه‌گذاری خارجی و تکنولوژی روز، به تدریج شرکتهای خارجی نیز وارد این عرصه شدند. همزمان برای حمایت از توان شرکتهای داخلی در مجلس شورای اسلامی قانونی تصویب شد که در صورت پیچیدگیهای فنی و تکنولوژیک پروژهها و عدم امکان انجام آن توسط شرکتهای داخلی، شرکتهای خارجی می‌توانند از طریق مشارکت با شرکتهای داخلی و رعایت سهم داخلی (حداقل ۵۱ درصدی)، وارد مناقصه شوند. در این دوره شرکتهای بخش خصوصی با چند مشکل بزرگ

می‌شود. در کشور ما نیز بایستی از سازندگان و تولیدکنندگان حمایت جدی به عمل آید تا اساسی‌ترین مبنای حماسه اقتصادی محقق گردد.

تاریخچه وضعیت شرکتهای پیمانکاری پروژه‌های زیرساختهای توسعه‌ای:

ابتدا تاریخچه مختصری از شرکتهای بخش خصوصی کشور و علل تضعیف آنها از بدو انقلاب اسلامی و همچنین دلایل تاسیس شرکتهای دولتی پس از انقلاب را متذکر می‌شوم.

پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی، بعضی از افراد که به نحوی در نهادهای انقلابی نفوذ کرده و اصولاً مخالف سرمایه‌داری و مؤسسات خصوصی بودند، نام شرکتهای خصوصی و به ویژه پیمانکاران را در رده شغلهای غیرمولد جامعه قرار دادند و اعلام نمودند که وجود شرکت‌های پیمانکاری و سازندگی ضرورتی ندارد و عملیات اجرایی و عمرانی کشور باید به وسیله شرکتهای دولتی و تعاونیها انجام شود. به همین دلیل بعضی از شرکتهای پیمانکاری مصادره شد و صاحبان تعدادی از شرکتهای نیز با توجه به این امر، شغل خود را تغییر دادند و یا از کشور مهاجرت کردند.

پس از پایان جنگ تحمیلی و نیاز کشور به بازسازی و اجرای پروژههای عمرانی، دولت متوجه شد که بدون حضور شرکتهای پیمانکاری، اجرای این کارها امکان‌پذیر نیست. ولی متأسفانه

ترتیبی داده شود تا نظیر سایر کشورها، شرکت‌های پیمانکاری بتوانند کارشناسان خارجی استخدام کنند و مالیات گزافی که هم اکنون برکارمزد آنها تعلق می‌گیرد، در حد مالیات کارمزد کارشناسان ایرانی تعدیل یابد، تا هم از این طریق امکان آشنایی با تکنولوژی روز دنیا فراهم شود و هم کارشناسان ایرانی بدلیل رقابت با خارجی‌ها، بهتر کار کنند.

مواجه بودند: اول اینکه شرکت های خارجی، ترجیح می دادند با شرکت های دولتی که از بدنه نظام کارفرمایی به وجود آمده بودند و از طریق آنها طبیعتاً دسترسی به کارفرما و پروژه آسانتر بود، شریک شوند. دوم اینکه در آن زمان شرکت های خصوصی برای صدور ضمانت نامه پروژه های بزرگ با مشکل مواجه بودند در صورتی که شرکت های دولتی با یک نامه وزیر، مشکل ضمانت نامه را حل می کردند. از طرفی شرکت های خصوصی به دلیل عدم رغبت بانکها در واگذاری تسهیلات به پیمانکاران، دسترسی لازم به نقدینگی نداشتند و همواره

برای گردش نقدینگی و دسترسی به ماشین آلات نو در تنگنا بودند.

خوشبختانه پس از پشت سر گذاشتن برنامه های پنج ساله اول، دوم و سوم توسعه، تعداد زیادی از شرکت های خصوصی با تحمل تمامی ناملایمات، توانستند با ایستادگی و تلاش، موقعیت خود را به خوبی حفظ کنند و تشکیلات کارآمدی را سازماندهی نمایند.

بر اساس آمار و ارقام موجود ظرف ده سال گذشته حدوداً ۲۰۰ میلیارد دلار با نرخ تسعیر ارزش هر سال فقط در پروژه های صنعت نفت، گاز و پتروشیمی سرمایه گذاری شده است و قرار است ظرف ده سال آینده نیز حدود ۵۰۰ میلیارد دلار در پروژه های صنعت نفت هزینه گردد. یعنی در هر سال به طور متوسط ۵۰ میلیارد دلار فقط در صنعت نفت خواهد شد که فعالیت همزمان و بسیار عظیمی است و قطعاً مبالغ قابل توجهی نیز برای سایر پروژه های زیربنایی کشور هزینه خواهد شد و باید تمهیداتی به کار رود تا بهترین بازده را برای مملکت داشته باشد و در عین حال از خروج سرمایه ملی جلوگیری گردید و باعث ارتقای توان شرکت های داخلی و شکوفائی اساسی اقتصاد کشور گردد.

بررسی روند اجرای طرحهایی که در چند سال اخیر به وسیله شرکت های خارجی انجام شده اند، می تواند کمک مؤثری به یافتن راهکارهای مناسب برای اجرای طرح های آینده باشد. برای این منظور یکی از طرح های بزرگ که به صورت کلیدگردان (Turn Keys) به یک شرکت آسیای شرقی واگذار شده بود، مورد بررسی قرار می گیرد؛ تا با بهره گیری از روش الگوبرداری (Bench Mark) بومی شده، از نحوه و چگونگی شیوه عمل آن، زمینه دانش افزایی شرکت های عضو سندیکای شرکت های ساختمانی و سایر نهادهای ذیربط در این امور فراهم گردد.

برای پروژه های کلان در دست اجرا و پیش رو، تسهیلات گمرکی فراهم گردد و ترتیبی داده شود که آیین نامه های دائماً در حال تغییر گمرک، در طول زمان اجرای یک پروژه ثابت بماند و حقوق گمرکی و سود بازرگانی نیز برای ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز این پروژه ها، تا میزان مناسب تعدیل گردد تا پیمانکاران بتوانند با صرف وقت و هزینه کمتر، ماشین آلات مورد نیاز خود را تأمین نمایند.

این شرکت پس از دریافت مدارک مناقصه، یک شرکت اروپایی را به همکاری گرفت و با کمک آن توانست پیشنهاد فنی و مالی مناسبی را ارائه دهد و کار را برنده شود. پس از آن مدیریت اجراء، طراحی، برنامه ریزی و نظارت بر خرید را به عهده همان شرکت اروپایی گذاشت، و خود پس از فراهم آوردن تجهیزات و ماشین آلات، کارهای اجرایی پروژه را به بخش های بسیار کوچک تقسیم کرده و هر یک از آنها را به پیمانکاران ایرانی به صورت دستمزدی واگذار نمود، حتی غذا و محل خواب افراد ایرانی به وسیله پیمانکار خارجی مدیریت می شد.

در آن زمان به دلیل مشترک بودن بعضی از مخازن و استفاده کشورهای همسایه از آنها، لازم بود که تعدادی از پروژه ها به سرعت به پیمانکار واگذار شوند و شرکت های پیمانکار ایرانی نیز برای اخذ ضمانت نامه و تأمین تجهیزات این قبیل پروژه ها با مشکل مواجه بودند، بنابراین شاید جز اتخاذ چنین روشی در آن زمان، راه دیگری وجود نداشت ولی اکنون که حجم پروژه ها نیز بسیار بیشتر از سابق است و شرکت های داخلی نیز به علت تجربه اندوزی در پروژه های متعدد دارای توان قابل توجهی هستند و بانک های کشور نیز تا حدودی با پیمانکاران و سازندگان همسو شده اند، لازم است واگذاری پروژه ها با دقت و برنامه ریزی صحیح به عمل آید.

با توجه به توضیحات فوق برای اجرای پروژه های کلان پیش رو، بایستی یک برنامه ریزی منسجم به عمل آید. اولین شرط موفقیت در این راه خود باوری است که متأسفانه در کشور ما به این مهم توجه کافی نشده است. برای نمونه اگر نگاهی به شرکت های آسیائی بیاندازیم، مشخص می شود که از ورود صنعت و تکنولوژی به کشور کره بیش از چهار دهه نمی گذرد در حالیکه در کشور ما صنعت به وسیله نفت حدود ۱۰۷ سال قبل وارد مملکت شده، اگر برای ما باوریم که آنها از شرکت های ایرانی توانا ترند باید بدانیم چرا؟

نحوه همکاری شرکت های داخلی با شرکت های خارجی :

۱- شرکت های خارجی که برای سرمایه گذاری در میادین نفت و گاز دعوت می شوند، در دستورالعمل مناقصه آنان تأکید شود همانند مقررات دولتهای کشورهای حاشیه خلیج فارس برای بخش عملیات اجرائی سطح الارضی از پیمانکاران توانای داخلی دعوت بعمل آورده و بعنوان شریک و یا پیمانکار دست دوم انحصاری با آنان همکاری نمایند.

در حالیکه بدلیل طبیعت سخت کار پیمانکاری و ایجاد اشتغال و آثار مثبت آن برای منافع ملی، در اکثر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه از این قشر حمایت می‌شود و حتی سوبسید قابل توجهی نیز به آنان پرداخت می‌گردد و علاوه بر آن از وام‌های ارزان قیمت برای گردش نقدینگی و نوسازی ماشین‌آلات و تجهیزات خود نیز استفاده می‌نمایند. ولی شرکت‌های پیمانکاری ایران در شرایطی به سر می‌برند که در حال حاضر بهره بانکی آثار منفی خود را در تمام اقتصاد ایران به جای گذاشته و یکی از پیچیده‌ترین معضلات را برای پیمانکاران به وجود آورده است. متأسفانه بخش قابل توجهی از مردم کشور به شغل‌های کاذب مانند دست به دست کردن

بیش از حد مایحتاج عمومی مردم، واسطه‌گری و خرید و فروش ملک، دلالی و غیره مشغول هستند؛ ضمن خارج شدن این قشر از چرخه سازندگی و تولید، عمل آنها باعث افزایش تورم نیز می‌شود. برای اصلاح این معضلات و ایجاد شغل‌های مفید در سطح کشور، بهترین راه حمایت از پیمانکاران، سازندگان و تولیدکنندگان است.

به نظر می‌رسد برای اینکه سرمایه‌های کشور به طرف کارهای زیربنائی و اشتغال‌زا هدایت شود بهترین راه این است که طرح رتبه‌بندی کسب و کار استاندارد که در تمام کشورهای پیشرفته

۲- شرکت‌های پیمانکار ایرانی در پروژه‌های کلیدگردان EPCF می‌توانند حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد آورده غیرنقدی بصورت کسراز صورت‌وضعیت‌های ماهیانه داشته باشند.

۳- در صورتیکه در قراردادهای سهم ساخت داخل حداقل ۵۱ درصد در نظر گرفته شود، شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی موظف خواهند شد با شرکت‌های داخلی همکاری نمایند و در نتیجه تعامل خوبی با هم خواهند داشت.

آشنائی با نوع کار پیمانکاری:

پیمانکار ظرف یکسال در دهها مناقصه بزرگ و کوچک شرکت می‌کند و هر مناقصه بطور متوسط حدود ۱۰۰ تا ۱۵۰ میلیون تومان برای پیمانکار هزینه دارد. از میان دهها مناقصه‌ای که پیمانکار به

صورت رقابتی شرکت می‌کند شاید یکی را برنده شود و پس از برنده شدن قراردادی میان پیمانکار و کارفرما با تمام جزئیات منعقد می‌گردد و بایستی ضمانتنامه حسن اجرا و پیش پرداخت ارائه نماید و نباید بیش از ۱۰٪ سود نیز در بالاسری خود منظور نماید و در تمام مدت اجرای پروژه از تورم هم آسیب می‌بیند. معمولاً محل اجرای پروژه‌ها بیابانها و نقاط بد آب و هوا است و بایستی کمپ مجهری برای اسکان پرسنل خود دایر نماید. تعجب‌آور اینکه با تمام این معضلات نه تنها هیچگونه حمایتی از آنان بعمل نمی‌آید، بلکه بعضاً مورد بی‌مهری نیز قرار می‌گیرند.

سازندگی نه تنها ایجاد اشتغال می‌کند و آبادانی به همراه دارد، بلکه یکی از اساسی‌ترین نیازهای زیربنائی و ضروری کشور ما است. در حالیکه تجارت اگرچه ممکن است باعث ثروتمند شدن سریع گروهی از مردم گردد ولی الزاماً فراهم‌کننده آبادانی و رفاه برای همگان نخواهد بود.

نیز انجام می‌شود، در کشور ما نیز به اجرا در آید.

در صورت اجرای این طرح جایگاه و اهمیت هر شغل به صورت علمی و اصولی مشخص می‌شود و برای آن گواهینامه ویژه صادر می‌گردد.

در اغلب کشورهای پیشرفته دنیا، عظمت و اهمیت ساخت و ساز شناخته شده است، به طوری که آنها متوجه شده‌اند که مبنای اقتصاد هر کشور ساخت و ساز و اجرای پروژه‌های زیربنایی و اساسی می‌باشد، ولی در مملکت ما هنوز به طور کامل به اهمیت این موضوع پی نبرده‌اند و مثلاً واگذاری یک پروژه ۵۰ میلیارد تومانی به یک شرکت پیمانکاری در منطقه ای نظیر بندر جاسک را مشابه یک معامله ۵۰ میلیارد تومانی واردات آهن توسط یک تاجر آهن آلات تصور می‌کنند، در صورتی که تاجر مذکور فقط با یک منشی و یک تحصیلدار معامله را در یک مدت زمان کوتاه انجام می‌دهد، ولی یک پیمانکار برای اجرای یک پروژه ۵۰ میلیارد تومانی باید تمهیدات زیر را بکار برد:

- ۱- برای اسکان افراد خود باید اقدام به ایجاد یک اقامتگاه (Camp) نماید و در آن تمام وسایل رفاهی نظیر وسایل استراحت، تأسیسات گرمایشی و سرمایشی، رستوران، نانوايي، لباسشویی، سرویسهای بهداشت عمومی، آب آشامیدنی، وسایل ورزشی، کلینیک پزشکی و غیره را در نظر بگیرد که هر کدام مستلزم هزینه مدیریت و فعالیتهای وسیعی می‌باشد.

- ۲- معمولاً محل اسکان افراد از محل اجرای کار فاصله دارد باید امکان رفت و برگشت این پرسنل را با تعدادی اتوبوس و مینی بوس از خوابگاه به کارگاه و بالعکس فراهم شود.

- ۳- معمولاً در محل پروژه‌ها تهیه آذوقه برای تعداد زیاد کارکنان میسر نیست. پیمانکار علاوه بر اینکه سردخانه‌های صفر و زیر صفر با ظرفیت کافی را باید در کمپ مسکونی کارکنان تامین نماید، باید با کامیونهای سردخانه‌دار، آذوقه افراد را از شهرهای

نزدیک به کارگاه که گاهی چندصد کیلومتر با آن فاصله دارند تامین نماید.

- ۴- با وجود تمام این تمهیدات متأسفانه ضریب بهره‌وری پرسنل بسیار پایین است و روز بروز نیز پایین تر می‌آید. افراد و به خصوص کارگران از وضع معیشتی خود راضی نیستند. هر قدر هم نسبت به کارکنان سایر رشته‌ها کارمزد بیشتری بگیرند، تورم با نرخ بالا توان خرید آنها را محدود می‌کند. مثلاً یک کارگر که از یک شهرستان خوش آب و هوا به منطقه پروژه منتقل شده و در گرمای وحشتناک بندر جاسک به کار مشغول است، ملاحظه می‌کند که دوست یا برادر او در همان شهرستان و بدون تحمل آب و هوای نامناسب، با وجود زمینه اشتغال کاذب با دلایلی فروش موبایل یا کارهای نظیر آن چند برابر حقوق ایشان درآمد دارد، بالطبع برای کارکردن در چنین شرایطی انگیزه کافی نخواهد داشت.

- ۵- مشکلات پیمانکار در طول اجرای کار در ارتباط با کارفرما و دستگاه نظارت و پی‌گیری کارها و کالاهایی که تامین آنها به عهده کارفرما می‌باشد، همچنین مشکلات ناشی از کمبود مستمر نقدینگی و کم‌رنگ شدن اخلاق کاری کارکنان و درگیری‌های مستمر با اداره کار، بیمه و غیره آنچنان گسترده و وسیع می‌باشد که واقعاً از حوصله این مقاله خارج است.

ضمناً پیمانکار باید برای مدیریت کارگاههای خود که معمولاً در بدترین نقاط شرایط آب و هوایی قرار دارند، باید بتواند افراد متخصص را گرد هم آورد که اکثر افراد تحصیلکرده حاضر نیستند از شهرهای بزرگ خارج شوند و پیمانکار برای استخدام پرسنل کلیدی خود در این زمینه‌ها با مشکل جدی مواجه است. از طرف دیگر پیمانکار بایستی با تماس و ارتباط با تمامی ارگان‌های دولتی نظیر اداره کار، بانک‌ها، بیمه، فرمانداری و شهرداریهای نزدیک به محل اجرای طرح، وزارتخانه‌های

مستلزم ارائه وثیقه ملکی نباشد و قرارداد امضاء شده با کارفرما مانند سایر کشورها، بعنوان وثیقه مورد قبول قرار گیرد و بانکها موظف شوند برای کمک به گردش نقدینگی پروژه به پیمانکاران وام با بهره کم اعطا نمایند.

ترتیبی داده شود تا نظیر سایر کشورها، شرکت های پیمانکاری بتوانند کارشناسان خارجی استخدام کنند و مالیات گزافی که هم اکنون بر کارمزد آنها تعلق می گیرد، در حد مالیات کارمزد کارشناسان ایرانی تعدیل یابد، تا هم از این طریق امکان آشنایی با تکنولوژی روز دنیا فراهم شود و هم کارشناسان ایرانی بدلیل رقابت با خارجی ها، بهتر کار کنند.

شرکت های پیمانکاری براساس تجربه و توان اجرایی از نظر رتبه بندی به چهار دسته کوچک، متوسط، بزرگ، و فوق بزرگ تقسیم گردند و پروژه ها نیز به همین ترتیب از پروژه های کوچک تا کلان تقسیم شوند و برای هر پروژه براساس تقسیم بندیهای فوق، از گروه پیمانکار متناسب با آن پروژه، در مناقصه دعوت شود، تا یک رقابت اصولی بین شرکت کنندگان در مناقصات برقرار گردد.

برای پروژه های کلان در دست اجرا و پیش رو تسهیلات گمرکی فراهم گردد و ترتیبی داده شود که آیین نامه های دائماً در حال تغییر گمرک، در طول زمان اجرای یک پروژه ثابت بماند و حقوق گمرکی و سود بازرگانی نیز برای ماشین آلات و تجهیزات مورد نیاز این پروژه ها، تا میزان مناسب تعدیل گردد تا پیمانکاران بتوانند با صرف وقت و هزینه کمتر، ماشین آلات مورد نیاز خود را تأمین نمایند.

از آنجا که تجربه نشان داده در قراردادهای یکطرفه که بین کارفرما و پیمانکار منعقد می گردد، در تفسیر بعضی از مواد آن و همچنین در اجرا، معمولاً بین کارفرما و پیمانکار اختلاف نظر بوجود می آید که باعث تاخیر در اتمام پروژه و ایجاد هزینه های اضافه می شود، لازم است اولاً قراردادهای یکطرفه موجود کنار گذاشته شده و از قرارداد FIDIC که مورد قبول تمام پیمانکاران دنیاست استفاده شود، ثانیاً یک شورای حل اختلاف متشکل از نماینده کارفرما، نماینده انجمن صنفی پیمانکاران و مشاوران، نماینده سازمان مدیریت و برنامه ریزی تشکیل گردد و مسائل مورد اختلاف در پروژه های کلان را در محل کارگاه بسرعت بررسی نمایند و رای این شورا برای طرفین لازم الاجرا باشد.

شورای نامبرده در فوق همچنین موظف باشد که گزارشهای دوره ای مثلاً هر سه ماه یکبار از وضع پیشرفت پروژه های در حال اجرا و هزینه های انجام آنها را در مقایسه با مبلغ و زمان اولیه پیمان تهیه نماید تا مشخص شود که در مقایسه با مبلغ قرارداد و زمان اولیه اجرای پروژه، چه تغییراتی پیدا کرده است تا در صورتیکه در روند اجرای پروژه نابسامانی وجود داشته باشد، بتوان در رفع بموقع آن اقدام نمود.

مختلف نظیر نفت و صنایع و غیره برای دریافت حواله های سوخت، سیمان، قیر و سایر مصالح در تماس و ارتباط دائم باشد و در چند ساله اخیر مدام با کمبود نقدینگی و عوارض سوء آن و با مشکلات هماهنگی این قبیل نهادها دست به گریبان بوده اند زیرا در طرحهایی که به پیمانکاران واگذار می شود، هزینه های اجرای کار، فقط از راه ارائه صورت وضعیت و دریافت مبالغ کارکرد، میسر است که اغلب بررسی و پرداخت آن زمان قابل توجهی را به خود اختصاص می دهد و با توجه به پیچیدگی طرحهای صنایع نفت و زمان فشرده قراردادها، نیاز پیمانکاران به نقدینگی مناسب برای جلوگیری از رکود کار، از راه دسترسی به تسهیلات بانکی با بهره کم میسر نمی باشد.

در سایر کشورها که برای ساخت و ساز اهمیت خاصی قائلند و دشواریها و سختیهای اجرای پروژه را می شناسند، تسهیلات لازم را در اختیار پیمانکاران قرار می دهند و بانکها نیز به اعتبار همان قرارداد امضاء شده، ضمن صدور سریع ضمانت نامه های لازم، تا ۲۵ درصد از مبلغ پروژه را وام کم بهره در اختیار پیمانکاران می گذارند و سایر تسهیلات لازم را برای او فراهم می کنند تا بتوانند پروژه ها را در زمان مناسب و با کیفیت مطلوب به اجرا در آورند.

پیشنهادات زیر می تواند در روند ارتقای توان مشاوران، پیمانکاران و سازندگان کشور مؤثر واقع شود
وضع معیشتی کارکنان پروژه ها طوری تأمین شود که یک کارگر با خانوار ۵ نفره بتواند بطور نسبی رفاه داشته باشد و کارمزد دریافتی او کفاف هزینه های لازم زندگی او را بدهد، و از انواع بیمه به طور مطلوب برخوردار باشد و متناسب با نرخ تورم، درآمد او نیز تعدیل شود تا بتواند کارآیی لازم را داشته باشد. اصلاح قانون کار که سالهاست راجع به آن بحث می شود، انجام گیرد. بخصوص در مورد پروژه های عمرانی که کار آنها فصلی است و با کار در کارخانه و کارگاه های صنعتی متفاوت است، برای این قبیل کارها، آیین نامه های جداگانه ای باید تدوین گردد.

در دنیای صنعتی امروز برای اجرای پروژه های مختلف نظیر پالایشگاههای نفت، گاز و پتروشیمی، براساس واحد تولید و ظرفیت آنها، قیمتهای استاندارد تعیین شده است که این قیمتها باید در کشور ما نیز مورد توجه قرار گرفته و پس از انطباق آنها با شرایط کار در ایران و نوع پروژه، از طرف کارفرما به عنوان قیمت پایه مناقصه اعلام شود تا یک رقابت صحیح بین شرکت کنندگان در مناقصه ایجاد گردد و تشریفات مناقصه و انتخاب پیمانکاران حداقل زمان ممکن را به خود اختصاص دهد و ارائه قیمتهای پایین از طرف بعضی از پیمانکاران که صرفاً قصد برنده شدن و وارد شدن به پروژه را دارند، زمان اجرای پروژه را به تأخیر نیاندازد.

برای پیمانکاران و سازندگانی که در مناقصات برنده می شوند تسهیلات بانکی در نظر گرفته شود و دریافت ضمانت نامه،

منطق چیست؟

شاگردی از استاد پرسید: منطق چیست؟ استاد کمی فکر کرد و جواب داد: گوش کنید، مثالی می‌زنم، دو مرد پیش من می‌آیند. یکی تمیز و دیگری کثیف من به آنها پیشنهاد می‌کنم حمام کنند. شما فکر می‌کنید، کدام یک این کار را انجام دهند؟ هر دو شاگرد یک زبان جواب دادند: خوب مسلم‌کثیفه!

استاد گفت: نه، تمیزه. چون او به حمام کردن عادت کرده و کثیفه قدر آن را نمی‌داند. پس چه کسی حمام می‌کند؟ حالا پسرهای گویند: تمیزه!

استاد جواب داد: نه، کثیفه، چون او به حمام احتیاج دارد. و باز پرسید: خوب، پس کدامیک از مهمانان من حمام می‌کنند؟ یک بار دیگر شاگردها گفتند: کثیفه!

استاد گفت: اما نه، البته که هر دو! تمیزه به حمام عادت دارد و کثیفه به حمام احتیاج دارد. خوب بالاخره کی حمام می‌گیرد؟ بچه‌ها با سر درگمی جواب دادند: هر دو! استاد این بار توضیح می‌دهد: نه، هیچ کدام! چون کثیفه به حمام عادت ندارد و تمیزه هم نیازی به حمام کردن ندارد!

شاگردان با اعتراض گفتند: بله درست‌ه، ولی ما چطور می‌توانیم تشخیص دهیم؟ هر بار شما یک چیزی را می‌گویید و هر دفعه هم درست است!!!

استاد در پاسخ گفت: خوب پس متوجه شدید، این یعنی: منطق! خاصیت منطق بسته به این است که چه چیزی را بخواهی ثابت کنی!!

بیماری یخچال‌گرایی

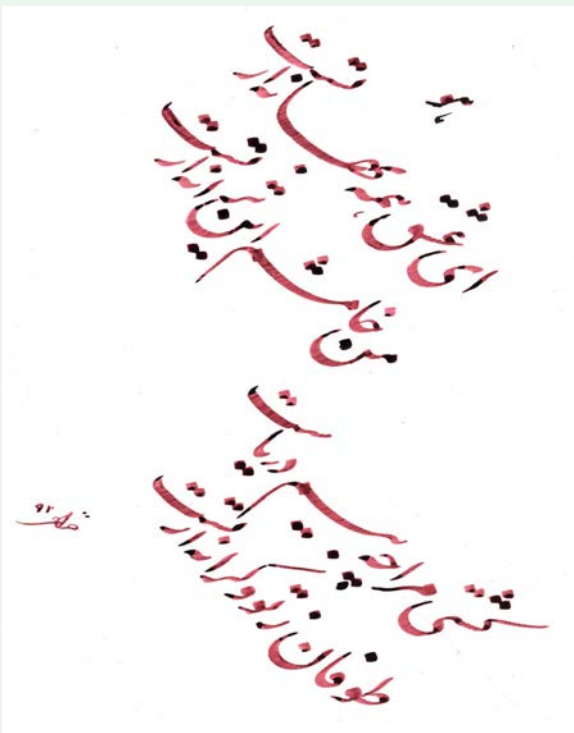
امروز اخبار عملی و فرهنگی خیر از کشف بیماری حاد و تازه‌ای داد که توسط انستیتو پژوهشگران کشف شده این بیماری کشنده نیست اما سالانه موجب هدر رفتن میلیاردها ساعت کار مفید می‌شود! مجری می‌گفت: بیماری یخچال‌گرایی نوعی بیماری روانیست که فرد را تحریک به باز کردن درب یخچال می‌کند، در حالی که نه تشنه است، نه گرسنه است و نه اصلا می‌داند که چه می‌خواهد. از نشانه‌های این بیماری این است که فرد از اتاقش خارج می‌شود سرگردان راه آشپزخانه را در پیش می‌گیرد در یخچال را باز می‌کند، چیزی بر نمی‌دارد درب را می‌بندد. متأسفانه تاکنون درمانی برای این بیماری خطرناک پیدا نشده است و شما بیمار گرمی که مبتلا به این بیماری هستید باید هر چه زودتر خود را به نزدیکترین کلینیک پزشکی برسانید.

کمیسیون انتشارات

انجام دادن کارهایی که دیگران می‌خواستند، می‌گذرانند، زیرا هرگز شجاعت آن را نداشته‌اند که کار مورد علاقه خود را انجام بدهند. باید کار مورد علاقه‌مان را انجام بدهیم. باید به زندگی خود نگاه کنیم و ببینیم از چه کاری بیشتر لذت می‌بریم و همان کار را انجام دهیم. بسیاری از شادترین و خوشبخت‌ترین مردان و زنان جامعه کسانی هستند که متوجه شدند از کارشان لذت نمی‌برند؛ از آن کار فاصله گرفتند و به کار مورد علاقه‌شان پرداختند. آنها از شجاعتی برخوردار بودند که بدانند از چه کاری لذت می‌برند. آنها صادقانه استعدادهای خود را مرور کردند و این کار، زندگی آنها را متحول ساخت. "بهترین کار آن است که از انجام آن لذت می‌بریم."

جملاتی از ژان پل سارتر

- دمی بی‌خبری کافی است تا همه چیز را از دست بدهیم و ناگهان هر چه را که با تلاش به دست آورده‌ایم، نابود می‌شود و از دست می‌رود.
- همه ما نیاز به زمان داریم، آدم نباید پیش از اینکه بداند چه می‌گوید، نتیجه‌گیری کند.
- بی‌دانش، نه می‌توان امیدوار بود نه ناامید.
- تازمانی که مطمئن نشدیم، امیدمان را از دست نمی‌دهیم.
- هر بار که می‌پنداریم پاسخ پرسشی را یافته‌ایم، پی می‌بریم که آن پرسش، هیچ مفهومی ندارد.
- ناامیدی کامل می‌تواند در کنار درخشان‌ترین نوآوریها به سر برسد. از کارافتادگی و شکوفایی، یکدیگر را جذب می‌کنند.

۹ روش امرار معاش در زندگی

شغلتنان چیست؟ مطمئنم چیزهایی دربارۀ ی کارتان می دانید که به طریقی به زندگی دیگران کمک خواهد کرد. به این موضوع به عنوان ابزاری برای بهتر کردن زندگی خودتان و دیگران فکر کنید.

روش هایی که زندگی مان را به پیش می بریم گاه سرگرم کننده و آموزنده است. اصول جاری در یک حوزه اغلب در حوزه های دیگر هم موثر است. به عبارت دیگر شخصی که در یک حرفه خیره است می تواند خردمندی اش را به حوزه ی روابط مان در زندگی بیاورد.

۱. همانند یک کارگزار بورس فکر کنید: منتظر سقوط مواردی هستید که در قلبتان احساس می کنید درست نیستند. هنگامی که احساس می کنید مواردی به سرعت در حال از دست دادن ارزششان هستند به غرایزتان اعتماد کنید. هر چه زودتر خودتان را بیرون بکشید کمتر آسیب می بینید و شانس بهتری برای سرمایه گذاری دوباره در موارد پیشنهادی بعدی خواهید داشت.

۲. همانند یک بازیکن بیسبال فکر کنید: اگر می خواهید تاثیرگذارترین ضربه هوم ران را داشته باشید باید آماده حمله های زیادی باشید.

۳. همانند یک معمار فکر کنید: در هنگام ساختن یک ساختمان باید مطمئن شوید اولین تمرکزتان یک بنیان محکم است، آبی که حتی در مقابل زلزله ها و دیگر عوامل غیر منتظره دوام بیاورد. همیشه مطمئن باشید که بنیان، اولویت مهمتری از ظاهر شیک چیزها دارد.

۴. همانند یک تاجر فکر کنید: سعی نکنید پرتقال را در یک کفش فروشی بفروشید. سعی نکنید در یک کفش فروشی پرتقال بخرید. بعضی از مردم خواستار پیشنهادات شما نیستند. بعضی ها به آنچه شما نیاز دارید آنها نیاز ندارند.

۵. همانند یک باغبان فکر کنید: باید قبول کنید که تعدادی از گیاهان تنها در یک دوره خاص، در یک فصل خاص، زندگی می کنند. اگر سعی کنید مجبورشان کنید طول عمر بیشتری داشته باشند، یک باغبان بد خواهید بود.

۶. همانند یک وکیل فکر کنید: وکیلها می دانند شخصی که برای موفقیت جرو بحث می کند کمترین قدرت را در گفتگوها دارد. (این موضوع همچنین در مورد کسانی که خواستار موفقیت در رابطه هستند صدق می کند.)

۷. همانند یک تربیت کننده حیوانات فکر کنید: اگر اسبستان از کنارتان فرار می کند دوییدن به دنبالش اشتباه ترین کار است. در این صورت اسب سریع ترمی دود. در عوض باید آرامشتان را حفظ کنید. حیوانات احساس ترس و تشویش را حس می کنند. طوری رفتار کنید که گویی در حال خوش گذرانی هستید. حیوانات فقط می خواهند جایی که سرگرمی بیشتری یافت می شود حضور داشته باشند.

۸. همانند یک بازیگر عمل کنید: در یک بازار رقابتی همیشه باید حرکت متفاوتی انجام داد. باید به آن حرکت که متفاوت و خاص است آگاهی یابید. این منحصر به فرد بودن را مغرورانه ارتقا دهید.

۹. همانند یک راننده مسابقات اتوموبیل رانی فکر کنید: راننده های مسابقات می دانند که هرگز نباید به چیزهایی فکر و یا نگاه کنند که آنها را از مسیر منحرفشان می کند. چون هر زمان که به آن نگاه با فکر کنند هدفشان دقیقاً همان می شود. بنابراین اگر به خطرات و موارد بدی فکر کنید که از مسیر منحرفتان می کند دقیقاً همان بر سر راهتان قرار می گیرد.

۳۰ ویژگی انسان عقلانی از دکتر محمود سریع القلم

یک انسان عقلانی باید...

۱. در روز حداقل یک بار بگوید من نمی دانم.
۲. کمتر از کسی تقاضایی داشته باشد و عمدتاً به همت، فکر، برنامه ریزی و زحمات خود اکتفا کند.
۳. در موضوعاتی که اطلاعات کلی دارد، اظهار نظر نکند.
۴. دغدغه کانونی زندگی او، بهترین عملکرد در حرفه اش باشد.
۵. به استقبال کسی برود که با او تفاوت یا حتی تضاد فکری دارد.
۶. بدون اجازه قبلی از کسی، سخن او را به شخص دیگری بازگو نکند.
۷. زیاله راهه خیابان و از اتومبیل به بیرون پرت نکند.
۸. بارعایت حروف اضافه و با نهایت دقت، «نقل قول» کند.
۹. دائماً در حال تغییر و بهتر شدن باشد، به طوری که اطرافیان تغییر مثبت او را حس کنند.
۱۰. از اینکه دیگران را به خود و افکار خود دعوت کند، چه مستقیم چه غیرمستقیم بپرهیزد.
۱۱. برای دیدن محیط جنگل که به مه، نم باران و رنگ های زنده طبیعت آمیخته شده، وقت بگذارد.
۱۲. این ظرفیت را در خود ایجاد کند که واکنش به دیگران را حتی تا پنج سال به تأخیر اندازد.
۱۳. حدود ۱۰ درصد از وقت، انرژی و تخصص خود را رایگان صرف جامعه کند.
۱۴. در حرفه ای که تخصص ندارد، مسئولیت نپذیرد.
۱۵. خوشبختی را با راحتی و مصرف گرایی مساوی نداند.
۱۶. هر دو سال یک بار، با ارزیابی کارها و رفتارهای خود به اشتباهات گذشته پی برده و خود را اصلاح کند.
۱۷. با عبارت «من اشتباه کردم» به صلح دائمی برسد.
۱۸. حریم شهروندان را در نظم صفوف، خودپرداز بانک، پارک کردن، نزاکت عمومی، عابر پیاده، صحبت آرام رعایت کند.
۱۹. آنگاه بر قوای فکری و روحی خود وقت گذاشته باشد تا نیاز به تأیید و تمجید دیگران را برای خود در یک دوره پنج ساله به صفر برساند.
۲۰. از رفتن به تئاتر به عنوان منبعی برای رشد و شکوفایی خود استفاده کند، چون تئاتر قدرت مندترین نمایش توانایی های انسان هاست.
۲۱. در هر نوع تصمیم گیری از جزئی تا کلی، راه های مختلف را مکتوب کند، مطالعه کند، مشورت کند تا با دقت بالای ۹۰ درصدی به نتیجه برسد.
۲۲. با عمل خود به دیگران نشان دهد، تفاوت میان هشت و هشت و یک دقیقه را می داند.
۲۳. در روز حداقل از پنج نفر قدر دانی کند: به خاطر نزاکت، اخلاق، دانش و خلایق آن ها.
۲۴. قبل از قضاوت کردن در مورد فردی، حداقل ده ساعت با او تعامل فکری رود و برقرار کند تا با جهان او آشنا شود.
۲۵. ناراحت شدن از توانایی ها، ظرفیت ها و برتری های دیگران را در خود به تعطیلی یکشاند.
۲۶. اجازه دهد افراد، سخن خود را تمام کنند.
۲۷. به موسیقی به عنوان یک منبع تمرکز، آرامش و خود اکتشافی نگاه کند.
۲۸. حداقل ۲۰ درصد وقت خود را صرف توسعه فردی، فکری، اخلاقی و مدنی نماید.
۲۹. در صحبت کردن، یک سوم سؤال کند و دو سوم قضاوت. بعد از پنج سال، پنج ششم سؤال و یک ششم قضاوت.
۳۰. حداقل یک ساعت در روز مطالعه کند.

گذر از گریوه‌های راهداری در حال و آینده

مهندس محمدعلی پورشیرازی - عضو هیأت بازرسان

برف تلقی شود و به مشکلات وعدم مدیریتهای قبلی توجه نشود و راهداری آنهم به این شکل مورد سؤال قرار گیرد. اما در جهت نگهداری زمستانی راهها، راهداری با توجه به شرایط آب وهوائی مختلف در سطح کشور موظف به این امر می باشند آنهم در حد امکانات ۸ سال بی توجهی به وزارت راه منحل و پیش بینی های اعلام شده صحیح، عواقب آن اقدام اثر منفی بر کادر وزارت مذکور گذاشته است، این وزارتخانه با ماشین آلاتی که در اختیار دارد و پرسنل زحمتکش و خدوم تربیت یافته ای که در آن اشتغال دارند، چنانچه در چارچوب وظایف قبلی عمل می نمود می توانست با بهره گیری از توان بخش خصوصی که قرارداد نگهداری راه را در ۲۴ استان برعهده دارند مشکل را حل کند و در همان قالبهای گفته شده به بهترین وجه آن را انجام دهد. لازم به ذکر است که راهداری زمستانی دارای سه بخش می باشد:

- ۱- اقدامات قبل از بارش
- ۲- اقدامات هنگام بارش
- ۳- اقدامات بعد از بارش که سازمان راهداری ایران با توجه به ضوابط و استانداردهای کشورهای اروپائی مثل سوئد، دانمارک، نروژ، کانادا براساس گزارشات مجمع جهانی راه (پیآرک PIARC) که ابلاغ گردیده انجام وظیفه می نماید. در ارتباط با اقدامات قبل از بارش با یاری گرفتن از ایستگاه های هواشناسی جاده ای که به نام هوا راه (RWIS) می باشد با اخذ اطلاعات راهداری اکیپ ها را آماده می نماید که همین کار را از چند روز قبل در برنامه اجرایی خود داشت البته باید اذعان نمود با این میزان ریزش سنگین برف در اقصی نقاط ایران امکانات موجود کافی نبود. با این

هراتفاقی که در ایران اسلامی می افتد طبیعی یا غیرطبیعی، فردی یا غیرفردی، موجب اظهارنظرهای مختلف و غیرکارشناسانه و نظرات فردی و گاهی غیرمسئولانه می شود بدون توجه به اصل مطلب یا دلائل موجب آن اکثراً به جای پرداختن به چرایی ها، آن مطلب را زیر سؤالهای می برند و عوامل بوجود آورنده آن را به فراموشی می سپارند به عنوان نمونه، چند روز پیش، بارشهای سنگین برف در اکثر نقاط ایران مشکلاتی جهت ساکنان بعضی شهرها و یا دهات آن ایجاد کرد، روزنامه کسب وکار مورخ ۹۲/۱۱/۱۷ مطلبی تحت این عنوان که «راهداری به روشهای سنتی فعالیت می کند» درج نمود و جالب اینکه در این رهگذر تعطیلی فعالیت های کاری و حتی نارسایی در پخت نان و نانوائی ها را هم به موضوع راهداری ارتباط داده بود و ضمن اینکه عنوان شده بود که راهداری می توانست با توجه به پیش بینی های هواشناسی چند روز قبل از بارش برف، با حس گرهای حرارتی محلول مایع یا گاز مورد استفاده در این وضعیتها را در سطح راهها بپاشد تا در صورت بارش برف در اثر حرارت، برفها آب شود و روان گردد و در نهایت نتیجه گیری نموده بود که به این دلیل راهداری سنتی است. جهت استحضار همکاران محترم عنوان می گردد راهداری با توجه به گستردگی حوزه فعالیت خود موظف است در حد امکانات موجود خود در جهت حفظ و نگهداری ایمن سازی بهسازی زیربنای حمل و نقل کشور مساعی لازم را بکار برد که نگهداری زمستانی راهها جزء بسیار کوچکی از راهداری است و منطقی بنظر نمی رسد که با توجه به انبوه مشکلات درون شهرها که تعدادی زائیده مسائل داخلی می باشد، به علت بارش

دارد منحل می‌کنیم بدون توجه به اینکه دو سازمانی که ادغام می‌شود در سیاستگذاری و اداره کردن امور کاملاً متفاوت عمل می‌کنند پس شاید منظور دیگری بوده است برگردیم به برفهای سنگین زمستانی امسال در سایر کشورها در بهمن ماه سال جاری، بارش برف سنگین در شهرهای مختلف آمریکا (الینویز- بوستون- تگزاس و...) و یا اونتاریو کانادا، چین، ازبکستان و... با توجه به انبوه عکسهای موجود کاملاً نشان می‌دهد که گذران معمول زندگی در این شهرها مختل شده است. حتی کشور چین را مشکل بارش زمین‌گیر کرده بود که در خبرگزاریهای جهانی، این یورش بارشها را به نام مصیبت آب و هوایی (Weather Disaster) نامگذاری کرده‌اند. البته به علت مشکلات کمبود آب، ما باید شاکر درگاه الهی باشیم.

باز به عنوان مثال در رسانه‌ها قسمتی از مشکلات کشورها مطرح گردید مثلاً در ایالت الاباما در یک بزرگراه بالغ بر چهل (۴۰) تصادف زنجیره‌ای خودرو و پانزده (۱۵) تصادف کامیون با مجروحان و فوت افراد گزارش شده است و یا در آتلانتا حدود نود اتوبوس حامل دانش آموزان از ادامه مسیر باز مانده اند که عین این اتفاقات و مشکلات که عکسهای آن موجود است در روسیه ازبکستان- کرواسی- آلمان- لهستان- اتریش و... در سال جاری موجب مشکلات جهت آن مکانها شده است که برای خیلی‌ها مدینه فاضله است. لذا با ذکر این مثالها باید توجه نمود که راهداران ایران واقعاً نهایت سعی خود را به کار برده‌اند. البته یکی از مشکلات اصلی ما ادغام دو وزارتخانه با دو برنامه کاملاً جدا می‌باشد که امید است بزرگان مملکت این اقدام اشتباه را سریعاً جبران کنند و دو وزارتخانه راه و ترابری منحل و مسکن و شهرسازی را به جای اولیه خود بازگردانند و نام خود را جاودان سازند ضمن اینکه از دولت تدبیر و امید توقع می‌رود که امکانات بودجه‌ای وزارت راه و ترابری را به میزان واقعی و مورد نیاز برساند و بدهیهای کلان آن را تأدیه نماید؛ نه اینکه چون گذشته اعتبار آنرا خرج امور دیگری کنند. باید توجه نمود که مطالبات فراوان و سنگینی که پیمانکاران از ۲ سال قبل با مدارک موجود از وزارت راه و ترابری دارند و دریافت ننموده‌اند خود از مشکلات اساسی است که شاید عالماً و عامداً باشد که درست برخلاف کشورهایی که سازندگان زیربنایی آنها حرف اول و آخر توسعه را می‌زنند و سیستم پشتیبان آنهاست در کشور، دیگرگونه عمل می‌شود نه اینکه توان اقتصادی نیست بلکه طور دیگری رفتار می‌شود در مقابل بخش خصوصی واقعی به بعضی از شبه بخش خصوصی‌های معروف به خصولتی از هیچ مساعدتی دریغ نکرد. در خاتمه از جناب آقای دکتر آخوندی وزیر محترم و فرهیخته و مطلع وزارت راه و شهرسازی توقع می‌رود امکانات اعتباری راهداری را به میزان واقعی مشخص نمایند و دستور پرداخت آن را صادر فرمایند تا نسبت به رفع نواقص نیز اقدام گردد. (آمین یا رب العالمین)

حال باید قبول نمود با توجه به سنگینی بارش برف در راه‌های کشور انسدادی به وجود نیامد اگر مشکلاتی در شهرهای کوچک بود مربوط به مسائل درون شهری است که نباید آنرا از نظر دور داشت که به موضوع ارتباطات زمینی مربوط می‌گردد؛ البته سرعت حمل و نقل بعلت وضع موجود کند بود آنهم ارتباطی به راهداری نداشت به وضعیت سنگینی هوا باید توجه نمود و موارد دیگری که به بحث فعلی ارتباط ندارد. نویسنده این مقاله در دو محل بازدید عبوری و گذری داشت و مدیرکل‌ها را واقعاً در حال فعالیت دید ضمن اینکه اینجانب در وزارت راه و ترابری منحل شده بالغ بر ۵ سال سابقه حضور از نزدیک و متعاقباً اجرائی با آن نهاد داشته‌ام و در زمان بهمن‌های سنگین سالهای ۴۵-۵۰ امامزاده هاشم و نیز کشته شدن یکی از راهداران محترم در محل فوق حضور داشتم که شرایط پیش آمده در آن زمان منجر به زدن تونل فلزی امامزاده هاشم گردید و طرح مسیر مشاء تهیه شد که دهها سال بلا تکلیف بود لذا باید به عدم توجه دولت‌ها در زمان عادی سال به وزارت راه و ترابری منحل شده را یکی از عوامل مؤثر در مشکل پیش آمده تلقی کرد، که موردی از آن عدم واگذاری بودجه مورد نیاز جهت تأمین امکانات می‌باشد که بارها یادآوری شده است چه به صورت مقاله چه بصورت تذکر حضوری.

البته گوش شنوا در این سالها کمتر بوده است. جهت ادامه بحث در رفع نسبی مشکلات تردد به وجود آمده در زمان خاص بارش برف ادارات راهداری برای ایجاد اصطکاک بیشتر سطح جاده‌ها، مبادرت به پخش شن و نمک توسط ماشین‌آلات می‌نمایند که موجب یخ‌زدائی می‌گردد البته توجه خواهند نمود که در عملیات یخ‌زدائی با توجه به وضعیت جاده از دوسیستم استفاده می‌گردد ۱- جلوگیری از یخ‌زدن سطح جاده (De Icing) که در بارش های سنگین برف کاربرد کمی دارد

۲- از بین بردن یخ بوجود آمده در سطح راه (Anti Icing) که سطح جاده با پخش شن و نمک برطرف می‌گردد. باید توجه نمود در زمان برف سنگین توام با کولاک (معروف به طوفان برف) مقابله با یخ و برف با مشکلات زیادی همراه است که اذهان عمومی آنرا ناشی از ضعف راهداری تلقی مینمایند که در واقع اینطور نیست و گاهی موارد در اذهان مردمی بزرگنمایی می‌شود ملاحظه ۴ عکس از سه نقطه جهان از بالغ بر ۵۰۰ عکس می‌توان نتیجه گرفت که وقتی بارش سنگین و ناگهانی است بیشتر کشورها هم برای مدتی عاجز می‌شوند. لذا مساعی زحمتکشان راهدار به خصوص تعداد کمی از قدما و زحمتکشان و مطلعان راهداری که باقی مانده‌اند را نباید نادیده گرفت. البته همه دستگاه‌های ما مشکل عدم تربیت نیروی انسانی را دارند می‌دانیم مدرک گرائی هست بدون توانمندسازی کاربردی دارندگان آن، که در همه دستگاه‌ها هم کاملاً مشهود است. این سوال هنوز مطرح است که چرا عالماً و عامداً تشکیلاتی را که بالغ بر ۸۰ سال سابقه کار مفید درست

برگزاری اجلاس شورای ادواری انجمن های شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی و راهسازی سراسر کشور در تاریخ اول تا چهارم بهمن ماه ۹۲ در جزیره ی زیبای کیش

بر اساس هماهنگی های به عمل آمده توسط هیأت مدیره کانون سراسری و انجمن شرکتهای ساختمانی و تأسیساتی استان هرمزگان اجلاس شورای ادواری انجمنها در تاریخ اول تا چهارم بهمن ماه ۹۲ در جزیره ی زیبای کیش با حضور نمایندگان کلتیپی انجمنهای سراسر کشور و انجمن های میهمان برگزار گردید.

۵- طرح مسائل و موارد مالیاتی با تأکید بر ماده ی ۱۶۹ مکرر
۶- اطلاع رسانی و گزارش در ارتباط با ماده ۸ و ۹ و ۱۴ قانون
حداکثر استفاده از توان تولیدی داخلی
که در هر یک از موارد فوق نمایندگان انجمنها نظرات خود را
ابراز نمودند و مقرر شد کانون سراسری و انجمنها نسبت به
رفع مشکلات و معضلات سیستم پیمانکاری اقدامات لازم را به
عمل آورند.

توضیحاً از انجمن شرکتهای ساختمانی آقایان مهندسان
عطاردیان و الماسی و سجادی نائینی و از انجمن پیمانکاران
تأسیسات و تجهیزات ایران آقایان مهندسان اقبالی و
منوچهریان و پیروی و از شورای هماهنگی تشکلهای آقای
مهندس تائب دبیر هیأت اجرایی در اجلاس مذکور شرکت
نموده و نظرات خود را در موارد مختلف اعلام نمودند.

متن سخنرانی آقای مهندس نوری رئیس سابق هیأت
مدیره کانون سراسری انجمن شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی
و تجهیزاتی ایران و دبیر انجمن شرکتهای ساختمانی، تأسیساتی
و راهسازی استان اصفهان در همایش شورای ادواری انجمن ها
در جزیره ی زیبای کیش در تاریخ ۹۲/۱۱/۳:

در ابتدای جلسه ی شورا که صبح روز پنجشنبه مورخ ۹۲/۱۱/۳
در سالن همایش های بین المللی کیش شروع شد پس از تلاوت
آیاتی از کلام... مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران
و عرض خیر مقدم توسط آقای مهندس حسن سعادت مند
ریاست هیأت مدیره کانون سراسری مراسم تجلیل از آقای
مهندس نوری رئیس سابق هیأت مدیره ی کانون سراسری با
اهدای لوح تقدیر به عمل آمد سپس آقای مهندس نوری به
ایراد سخن پرداخت که متن آن در پایان این گزارش خواهد
آمد.

پس از مراسم تجلیل جلسه شورا وارد دستور کار به شرح
ذیل گردید:

- ۱- طرح مسائل و ارائه گزارش اقدامات انجام شده در خصوص
امور نظام اجرایی
- ۲- طرح مسائل و ارائه گزارش اقدامات انجام شده در خصوص
امور نظام فنی
- ۳- بررسی و ارائه پیشنهادات اصلاح بودجه ی سال ۹۳
- ۴- ارائه گزارش موضوع مجریان ذیصلاح و موضوع شورای
گفتگو در استان ها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ بِهِ نَسْتَعِينُ إِنَّهُ خَيْرٌ نَاصِرٍ وَ مُعِينٍ وَ لَاحَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

با عرض سلام خدمت همه عزیزان و سروران حاضر در جلسه و با سپاس فراوان از اظهار لطف و محبت همکاران عزیز و با تشکر از برگزار کنندگان این اجلاس به ویژه هیأت مدیره محترم و بازرسان انجمن شرکتهای ساختمانی و تأسیساتی استان هرمزگان و با سپاس و قدردانی از هیأت مدیره و بازرسان کانون سراسری و با تبریک میلاد با سعادت رسول گرامی اسلام (ص) و حضرت امام جعفر صادق (ع)، بنده به عنوان فرد کوچکی از مجموعه ی تشکلهای حرفه ای پیمانکاری، عرایض مختصری را خدمت عزیزان ارائه می نمایم.

در ابتدا لازم می دانم به عرض برسانم که حقیر افتخار می کنم که بعد از فارغ التحصیلی در سال ۱۳۳۹ از دانشکده فنی دانشگاه تهران و ورود به این حرفه، طی بیش از ۴۰ سال دبیری انجمن اصفهان و ۱۲ سال (۴ دوره) ریاست هیأت مدیره کانون سراسری و چهار دوره سه ساله مسئولیت در سازمان نظام مهندسی ساختمان استان اصفهان، توانسته ام دوستان عزیز و ارجمندی پیدا کنم که این را بزرگترین سرمایه معنوی برای خود می دانم و باور کنید این دوستان هستند که به امثال من انرژی فعالیت می دهند.

در اینجا لازم است توصیه هایی خدمت دوستان و همکاران عزیز بنمایم و آن اینکه همه ما برای خدمت بی منت در انجمنها و کانونها اعلام آمادگی نموده ایم و در این راستا به دلیل احترام و عزتی که برای همه مدیران شرکتهای عضو قائل هستیم متقابلاً انتظار احترام داریم و اگر در هیأت مدیره ها در بعضی موارد اختلاف نظر وجود دارد نایستی منجر به تنش و درگیری و خدای ناکرده اهانت و بی حرمتی به همدیگر شود که اگر چنین

شد قطعاً باعث تیرگی روابط خواهد شد.

نکته بعدی اینکه اگر اهدای این لوح تقدیر و برگزاری مراسم تجلیل از اینجانب بدین معناست که بنده دیگر قطع ارتباط نمایم و با همه چیز خدا حافظی کنم، اگر تصور این است بایستی به عرض همه عزیزان برسانم که ما این کانون را راحت به دست نیاورده ایم که خیلی راحت از دست بدهیم و لذا باز هم در مواقع حساس در کنار عزیزان هیأت مدیره دلسوز کانون حضور خواهیم داشت و از هر کوششی فروگذاری نخواهیم کرد. و به قول معروف:

ما زنده از آنیم که آرام نگیریم

موجیم که آسودگی ما عدم ماست
توصیه دوم بنده در خصوص مشکلات سیستم پیمانکاری است که استدعا می نمایم کلیه انجمنهای استانها، نهایت همکاری را در تمام موارد با هیأت مدیره کانون سراسری بنمایند تا مسئولان کانون بتوانند مشکلات را که متأسفانه روز به روز بر تعداد آنها افزوده می شود یکی پس از دیگری برطرف نمایند. انشاء الله در خاتمه ضمن سپاس فراوان از آقایان مهندسان سعادت مند و چابک رئیس و دبیر کانون سراسری و آقایان مهندسان موسوی و نجاتی رئیس و دبیر انجمن شرکتهای ساختمانی و تأسیساتی استان هرمزگان بایستی به عرض تک تک عزیزان برسانم که:

تنت به ناز طیبیان نیازمند مباد

وجود نازکت آزده ی گزند مباد

سلامت همه آفاق در سلامت توست

به هیچ عارضه شخص تو دردمند مباد.

الهمّ و فّقنا لِمَا تَجِبُ وَ تَرْضَى

خدایا چنان کن سرانجام کار

تو خوشنود باشی و ما رستگار

اعضای جدید باشکتهای ساختمانی:

تغییرات اعضا

• شرکت جهان پارس
مدیرعامل: آقای دکتر سیروس سلیمی پور

• شرکت عمران آلانک
مدیرعامل: مهندس منصور محمد علیزاد رفیع
کدپستی: ۱۹۹۷۷۴۶۴۴۹

• شرکت کامیاران راه
نشانی: تهران، بزرگراه جلال آل احمد، انتهای پل آزمایش،
خیابان مهدی اول، پلاک ۱۷۵، طبقه دوم، واحد ۳، کدپستی:
۱۴۶۴۷۷۵۹۸۵
تلفن: ۸۸۲۴۱۷۰۵
فکس: ۸۶۰۱۵۶۹۹

• آسفالت ماکادام

مدیرعامل: آقای مهندس فریبرز عبدالمالکی
نشانی: تهران، خیابان پاسداران، بوستان هفتم، پلاک ۱۴۰
تلفن: ۴۳ و ۲۲۵۹۸۱۴۲ و ۲۲۵۵۱۵۱۸
فکس: ۲۲۵۸۲۵۷۱

ایمیل: info@makadamco.com
وبسایت: www.makadamco.com

• خدمات ژئوفناوری سارنگ

مدیرعامل: آقای دکتر سارنگ صیرفیان
نشانی: تهران، خیابان ظفر، خیابان گوی آبادی، خیابان
قلی پور اردکانی، پلاک ۳۵
تلفن: ۷ و ۲۲۶۳۱۱۴۵ و ۲۲۶۴۷۴۶۴
فکس: ۲۲۶۳۱۱۴۸
وبسایت: www.sarang-geotech.com

آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای صنعت

اجرای آموزشهای مهارتی محقق می شود.

در ادامه مهندس جواد خوانساری رئیس هیئت مدیره مجتمع آموزشی بهاءالدین ادب و نایب رئیس سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران با ابراز خرسندی از تاسیس آموزشگاه آزاد در حوزه صنعت ساختمان به ضرورت ارائه آموزشهای فنی و حرفه ای به کارگران ساختمانی و نقش آن در کیفیت بخشی ساختمانها و پروژه های عمرانی پرداخت. وی همچنین ضمن اشاره به اهداف هیئت مدیره جهت تاسیس آموزشگاه مذکور از وزارت راه و شهرسازی خواست تا حمایتهای لازم را از این

روز ۱۵ بهمن و به مناسبت دهه فجر آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای صنعت ساختمان بهاءالدین ادب با حضور دکتر محمد شکرچی زاده، رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی کشور، آقای حسن عزیزی مدیرکل آموزش فنی و حرفه ای استان البرز، مهندس منوچهر ملکبانی فرد و رئیس هیأت مدیره سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران، مهندس جواد خوانساری نایب رئیس سندیکا، مهندس محمد عطاردیان دبیرکل کانون عالی انجمن های صنفی کارفرمایی ایران، دکتر رجبعلی نیکویی مدیرعامل مجتمع آموزشی ساختمان بهاءالدین ادب و جمعی از فعالان حوزه صنعت ساختمان و اعضای هیات مدیره سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران افتتاح شد.

دکتر شکرچی زاده رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی کشور ضمن اشاره به عدم وجود دانش و تبحر کافی از نحوه ساخت و ساز ساختمان به نقش آموزشهای فنی و حرفه ای در کاهش فاصله بین دانش تئوری و اجرا پرداخت و خاطر نشان کرد: اکنون وزارت راه و شهرسازی رویکرد فعالانه ای نسبت به آموزشهای فنی و حرفه ای دارد.

رئیس مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی با تاکید بر ضرورت صنعتی سازی عناصر ساختمانی و سیستمهای ساختمانی و کمبود نیروی ماهر در این زمینه ها نسبت به حوزه های دیگر افزود: مقررات ملی ساختمان از طریق وجود کاردانه های فنی و

ساختمان بهاء الدین ادب افتتاح شد

آموزشگاه به عمل آوردند.

در این مراسم حسن عزیزی مدیر کل آموزش فنی و حرفه ای ضمن تقدیر و تشکر از اهتمام

موسسین آموزشگاه مذکور، یاد و خاطره مرحوم بهاء الدین ادب را گرامی داشت. وی ضمن تبیین اهداف و برنامه های سازمان آموزش فنی و حرفه ای در حوزه تربیت و تعیین صلاحیت کارگران ساختمانی، به جذب سریع مهارت آموختگان آموزشهای فنی و حرفه ای خصوصاً طرح ۱۸ ماهه اشاره نمود.

مدیر کل آموزش فنی و حرفه ای با اشاره به ماده

۲۱ قانون برنامه پنجم توسعه و نظام مهارت و فناوری، تربیت تکنیسین در حوزه های مهارتی را یکی از وظایف سازمان آموزش فنی و حرفه ای دانست و پیشنهاد توسعه همکاری سازمان آموزش فنی و حرفه ای و مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی را به منظور استفاده از ظرفیت های آموزشی طرفین ارائه نمود. در ادامه پس از انجام مراسم کلنگ زنی ساختمان آموزشی، مهندس عطاردیان دبیر کل کانون انجمن های صنفی کارفرمایی ایران گفت: در دوران ما فاصله بین کارگر ساده و مهندس بیشتر از امروز بود و این فاصله پروژه های زیربنایی کشور را با دشواری مواجه می کرد. برای رفع این نقیصه هنر سرای عالی تشکیل شد که به مرور تبدیل به دانشگاه علم و صنعت گردید. بعدها پلی تکنیک و صنعتی شریف را برای تربیت تکنسین تشکیل دادند که آنها هم به دانشگاه تبدیل شدند و کارکرد اصلی خود را از دست دادند. اکثر تکنسین های ما از طریق تجربی کار را یاد گرفته اند. بسیاری از مهندسان ما نیز در بدو فارغ التحصیلی مهارت های لازم را ندارند و عملاً کار را در کارگاهها یاد می گیرند. متأسفانه تحصیلات دانشگاهی و دبیرستانی ما با نیازهای جامعه همسو نیست و لازم است نیروی انسانی لازم برای پر کردن فاصله کارگر

ساده و مهندس تربیت شود که آموزشگاه آزاد فنی و حرفه ای

حاضر با چنین هدفی راه اندازی شده است. مهندس منوچهر ملکینی فرد رئیس هیات مدیره انجمن شرکت های ساختمانی نیز با اشاره به این که سازندگان عشاق واقعی مملکت هستند و مهندس بهاء الدین ادب نیز فردی ملی مذهبی و عاشق وطن بود، عنوان کرد: حلقه های مفقودی موجود از مهندسی تا اجرا خسران ملی زیادی را به همراه دارد. آموزش کاربردی به پر کردن حلقه های مفقوده در همه رشته های صنعت احداث می انجامد و یکی از

راه های حرکت به سمت توسعه است.

وی افزود: برای به وجود آمدن یک سانتیمتر خاک رس ۷۰۰ سال زمان لازم است، که ما همین خاک رس را تبدیل به آجر می کنیم و به بدترین شکل در ساختمان هایی با عمر و استقامت کم مصرف می نماییم. در حالی که با آموزش کافی، خسارتهای ناشی از اقداماتی که خارج از چهارچوب بهره وری است نیز به حداقل می رسد. علم را راهنمای عمل قرار دادن و توجه به ارتقای نیروی انسانی مؤثرترین عامل افزایش بهره وری است. وی در پایان گفت: متأسفانه ساختن مملکت به دست عده ای سرمایه دار افتاده که هر از چند گاهی پولشان را وارد حوزه جدیدی می کنند غافل از این که ساخت یک ساختمان از عمل جراحی مهم تر است و غفلت در آن جان تعداد بیشماری از افراد را به خطر می اندازد.

دکتر نیکوئی مدیر عامل آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد

بهاء الدین ادب نیز به ایراد سخنرانی پرداختند و با اشاره به کاربردی نبودن برخی از سیستم های آموزشی، لزوم ایجاد سیستم آموزشی دوال را مطرح کرد. وی گفت: در کشورهای صنعتی از جمله در آلمان این سیستم وجود دارد و با ارتقای نیروی متخصص خود کشور آلمان را به سمت صنعتی شدن سوق داده است. در این روش جوانان بعد از آموزش های حرفه ای وارد بازار کار می شوند و آموزش های بعدی را در حین انجام کار فرامی گیرند.

در هم‌اندیشی تشکل‌های حرفه‌ای معماری و شهرسازی با وزیر راه و شهرسازی مطرح شد:

تکوین شهر در مدار حقوق شهروندی

نخستین جلسه هم‌اندیشی جامعه و تشکل‌های حرفه‌ای معماری و شهرسازی روز سه‌شنبه، هشتم بهمن ۹۲ از ساعت ۱۵ تا ۱۸ عصر با حضور وزیر راه و شهرسازی در مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی برگزار شد. در این دیدار علاوه بر نمایندگان تشکل‌های مختلف، دبیر و نائب رئیس شورای هماهنگی تشکل‌های مهندسی، صنفی، حرفه‌ای کشور نیز حضور داشتند.

نخستین جلسه هم‌اندیشی جامعه و تشکل‌های حرفه‌ای معماری و شهرسازی به بررسی چالش‌ها و مشکلات پیش‌روی جامعه و تشکل‌های حرفه‌ای در کنار ارتقاء جایگاه معماری و شهرسازی کشور با رویکرد شهروندمداری اختصاص داشت.

گفت‌وگو کنیم، اظهار کرد: اساساً باید قبول کنیم راجع به مسائل کشورمان باید فکر کنیم تا نهایتاً شاهد اصلاح فرآیندها باشیم. هم‌اکنون با پدیده فقر شهری مواجه هستیم و نمی‌توانیم آن را نادیده بگیریم بنابراین باید راه‌حلی برای این مسئله پیدا کنیم. ترافیک، آلودگی هوا، از بین رفتن جنگل‌ها و باغات و گسترده شدن شهرها از جمله مشکلاتی بود که وزیر راه و شهرسازی در این نشست به آن‌ها اشاره کرد.

وی افزود: متأسفانه از سوی دیگر شاهد تعیین اهدافی برای توسعه هستیم اما پس از مدتی با جواب نشد مواجه و روبرو می‌شویم. می‌خواستیم آلودگی را از بین ببریم نشد، می‌خواستیم جنگل‌ها را حفظ کنیم نشد، می‌خواستیم نشد. از کجا باید شروع کنیم؟ چگونه می‌توانیم به میلیون‌ها نفر که هر روز ساعت‌ها از وقتشان در ترافیک می‌گذرد و سلامتی آن‌ها تهدید می‌شود پاسخگو باشیم؟ وزیر راه و شهرسازی به دوگانگی تصمیم‌گیری در شهرها به واسطه وجود شهرداری‌ها و فرمانداری‌ها و استانداری‌ها اشاره کرد و گفت: باید نظام حکمروایی شهری تغییراتی داشته باشد و طراحی شهری و معماری آن فراتر از وضعیت فعلی باشد. دوگانگی حاکمیت شهری در بسیاری موارد به صورت ریشه‌ای وجود دارد که نمونه‌های متعدد آنرا در تهران می‌بینیم. تنها انگیزه من از حضور در وزارت راه و شهرسازی این بود که مسائل غیر جاری را به کمک جامعه بیاورم هر چند معتقد هستم بدون خود جامعه هیچ مسئول و وزیری در فضای بروکراتیک کشور نمی‌تواند مشکلات را حل کند مگر اینکه خود جامعه بخواهد.

وی افزود: در این راستا ابتدا باید سوالاتی طرح شود. سوالاتی که ما را به بیراهه نبرد و در ادامه همه افراد را صرف نظر از تخصصی که دارند، یک شهروند بدانیم و این ادعا را برای خوش‌آیند سیاسی مطرح نکنیم. وزیر راه و شهرسازی در ادامه به نمونه‌هایی از جمله

دکتر عباس آخوندی در ابتدای سخنانش با اشاره به اینکه در تمام شهرهای کشور زحمات زیادی کشیده شده که ماحصل تلاش بسیاری از مهندسان شهرسازی، معماران و دیگر مهندسان است، گفت: متأسفانه شاهد این اتفاق هستیم که فضای شهرها با وجود مسئله آلودگی، مشکلات زیست محیطی، ترافیک و به هیچ عنوان برای شهروندان دل‌پذیر و دل‌انگیز نیست. معتقدم باید راحت‌تر با هم حرف بزنیم. متأسفانه قوانین و مقررات شهرها بی‌ارزش است و همه چیز قابل دادوستد می‌باشد. متأسفانه اکثر امور در حوزه شهری تعیین می‌شوند اما آخر کار به صورت سیستم‌وار می‌گوییم نشد. هزاران میلیارد در شهرها هزینه شده است، این در حالی است که کلان‌شهرهای ما که هم‌اکنون با مسئله آلودگی و مسائل محیط زیست روبرو هستند و آسایش و محیط شهرها خیلی دل‌انگیز نیست. هیچ مقام مسئول و هیچ مدیری نمی‌تواند مشکلات موجود در شهرها را حل کند مگر اینکه خود جامعه تصمیم بگیرد.

دکتر آخوندی با تأکید بر اینکه در این زمینه‌ها باید با مردم و حرفه‌ورزان فارغ از تخصص‌هایی که دارند به عنوان شهروند

زمینه مشکلات و مسائل دیگری در بحث کیفیت، مقاومت در برابر زلزله، پایداری، عمر مفید ساختمان‌ها، زیبایی‌شناسی و نیز وجود دارد.

در ادامه این نشست هریک از حاضران به طرح نظرات و دیدگاه‌های خود پرداختند. مهندس نائب دبیر شورای هماهنگی تشکلهای مهندسی صنفی، مهندسی حرفه‌ای کشور نیز گفت: باید از پارادایم حاکمیت به پارادایم شهروند برویم. اگر این اتفاق نیافتد بستر مناسب برای توسعه شهری فراهم نمی‌شود. شهروند است که بالاترین حقوق را دارد ولی به آن توجه نمی‌شود. متأسفانه پروژه‌ها هم برای عمران و ساخت تعریف می‌شوند نه برای توسعه، آنهم از نوع پایدار آن. در کدام یک از طرح‌هایی که ارائه می‌دهیم به انسانی که قرار است از آن استفاده کند توجه می‌کنیم؟ در حالی که تمدن ایران بر

عدم امکان استفاده از آب کارون به عنوان تنها رودخانه دارای آب شیرین کشور یا از بین رفتن باغات اطراف مشهد اشاره کرد و گفت: در سفرهایی که طی ماه گذشته داشتم با پدیده فقر شهری و فقر مواجه شدم که نمی‌توان آنرا انکار کرد و نمی‌توان نسبت به آن بی‌تفاوت بود. وزیر راه و شهرسازی تصریح کرد: سال‌ها پیش برای کنترل جمعیت تهران تا ۱۰ میلیون نفر تلاش می‌شد اما نتوانستیم این جمعیت شهر را تا این میزان کنترل کنیم.

وی اظهار کرد: باغات تهران طی سال‌های اخیر از بین رفته‌اند و در نهایت سیستمی از کارهای انجام نشده باقی مانده است. آخوندی با بیان این‌که اوایل انقلاب حدود ۳۰۰ اثر با ارزش در کشور شناسایی شده بود، گفت: در حال حاضر تنها ۶۰ یا ۷۰ اثر با ارزش باقی مانده است. به گفته وی رشد سریع شهرهای پیرامون کلان‌شهرها موجب شد تا ظرفیت سکونت‌پذیری به وضعیت نابهنجاری تبدیل شود. به گفته آخوندی جمعیت شهر مشهد در سال ۷۴ یک میلیون و ۸۰۰ هزار نفر بود اما امسال جمعیت این شهر با دربرگیری ۲۹ هزار هکتار جمعیت شهر به سه میلیون و ۱۰۰ هزار نفر رسیده است. وی تصریح کرد: زمانی در اطراف شهر مشهد باغات زیادی بود، اما هم‌اکنون می‌بینیم که تمام باغات از بین رفته است این نشان می‌دهد که حس تعلق محلی از بین رفته است. بنابراین اینکه این همه از باغات از بین می‌روند دلیل آن این است که حس تعلق نیست چرا که اگر حس تعلق بود یک فریاد و یک ناله‌ای برمی‌خواست.

آخوندی در پایان این بخش از سخنانش گفت: همه شما با مسائل تولیدی شهرهای ایران درگیر هستید و در خصوص مشکلات موجود چه پیشنهادات و رهنمودهایی دارید؟ وی در ادامه به مشکلات موجود در عرصه حمل و نقل کشور پرداخت و گفت: این ادعا وجود دارد ایران در چهارراه جهانی قرار دارد و از ترانزیت می‌تواند استفاده کند و درآمد داشته باشد در صورتی که ما هنوز حمل و نقل ترکیبی نداریم و دریا برای خودش کار می‌کند، حمل و نقل هوایی برای خودش، جاده‌ها برای خودش و خطوط ریلی هم برای خودش.

وی با اشاره به سرمایه‌گذاری کلان در عرصه حمل و نقل کشور گفت: ما چقدر این فضا را فراهم کرده‌ایم تا باری از کنیا در بندرعباس تخلیه شود و به ترکمنستان ارسال شود؟ وزیر راه و شهرسازی با یادآوری اینکه ارزش امروز زیرساخت‌های راهی ایران ۲۰۰ هزار میلیارد تومان است تاکید کرد: باید بتوانیم بندر رجایی را با ریل به سرخس متصل کنیم تا بتوانیم به عنوان مثال کالایی را از کنیا به ازبکستان منتقل کنیم.

وی در خاتمه سخنانش به ضرورت برگزاری نشست‌هایی با هدف همفکری با معماران و مهندسان شهرسازی اشاره کرد و گفت: فکر کردم به جای نشست در اطاق‌هایی با درهای بسته مسائل را با حضور جامعه حرفه‌ای این عرصه در میان بگذارم و چه بسا سوالات مهم‌تری از سوی شما مطرح شود. هر چند که در این

اساس انسان محوری پایه‌ریزی شده است. وظایف مهندسان مشاور پرداختن به منافع کارفرمایان نیست بلکه پرداختن به منافع شهروندان است. صاحب‌نظران باید در توسعه و برنامه آن وارد شوند. و در این مورد مدعی باشند نه متقاضی. باید شهر را موجودی زنده بدانیم که مدام در حال تکوین است و این تکوین باید در مدار حقوق شهروندی باشد. بنده به عنوان دبیر شورای هماهنگی آمادگی این شورا را برای همکاری در سازماندهی امور در همه سطوح اعلام می‌کنم.

مهندس شکوفی نائب رئیس شورای هماهنگی نیز گفت: دولت جدید از بخش خصوصی صحبت می‌کند ولی تحقق بخش خصوصی با تصمیم‌گیری پشت درهای بسته ناممکن است. ضوابط معماری و شهرسازی ما متعلق به ۵۰ سال قبل است و باید در مورد آن با تعامل بخش خصوصی تصمیم‌سازی شود. معماری و شهرسازی ما باید با جمعیت و تعداد جمعیت متوازن باشد.

نگاهی اجمالی به قراردادهای B.O.T در پروژه‌های عمرانی

دکتر غلامرضا علی‌زاده

روش ساخت، بهره‌برداری و واگذاری ترجمه معادل فارسی (Build-Operate-Transfer) است که حروف اول آنها مورد استفاده قرار می‌گیرد و به صورت (BOT) شناخته می‌شود. در این شیوه سرمایه‌گذاری، پروژه‌ای با مجوز دولت توسط کنسرسیومی از بخش خصوصی اجرا می‌گردد و ساخته می‌شود که پس از انقضای مدت قرارداد پروژه به دولت طرف قرارداد منتقل می‌شود. گاهی پاره‌ای از قراردادهای ساخت زیرساخت‌های توسعه به نفع سرمایه‌گذاران خارجی است

سود توافق شده در آن برای مجریان پروژه، به بخش کارفرمایی تحویل داده می‌شود. البته از این نوع سرمایه‌گذاری بیشتر برای سازه‌های زیربنایی مانند نیروگاه‌ها و راه‌ها و... استفاده می‌شود.

BOT با ساختار فعلی اولین بار در دهه ۱۹۸۰ در کشور ترکیه در واگذاری امتیاز چند نیروگاه به کار برده شد. در این روش همانطوری که اشاره شد کنسرسیومی متشکل از پیمانکار، مشاور و بانک و بیمه تشکیل می‌شود و طرح را از دولت تحویل می‌گیرد و پس از ساخت برای مدت مشخصی اجازه بهره‌برداری از طرح در اختیار کنسرسیوم است که پس از بازگشت اصل سرمایه و سود توافق شده در آن عین پروژه به دولت منتقل می‌شود. از مزایای این نوع سرمایه‌گذاری برای دولت‌ها این است که دولت‌ها هیچ بودجه‌ای را ساخت این قبیل پروژه‌ها متقبل نمی‌شوند بررسی‌های آماری نشان می‌دهد که تا سال ۱۳۲۹ حدود ۹۰ میلیارد دلار برای پروژه‌های انرژی سرمایه‌گذاری لازم است و

در این زمینه می‌توان به قراردادهایی چون Buyback، Finance و Usance اشاره کرد که چنانچه تمهیدات کافی به کار گرفته نشود منافع سرمایه‌گذاران خارجی را بیشتر از منافع دولت‌ها و به تبع آن منافع ملی آنها را تأمین می‌کند؛ برای جبران کاستیهای این قبیل قراردادهای سرمایه‌گذاری در پروژه‌های عمرانی شکل جدیدی از سرمایه‌گذاری متداول شده است که به آن BOT گفته می‌شود. البته سابقه این نوع از سرمایه‌گذاری به قرن ۱۳ میلادی و اجرای کانال سوئز می‌رسد و در ادامه در قرن ۱۸ نیز راه آهن چند هزار کیلومتری منطقه سیبری با این روش انجام شد. اما در هزاره سوم BOT به روش اجرای پروژه‌های عمرانی گفته می‌شود که در آن شرکت پیمانکاری مجری پیمان (کنسرسیومی متشکل از پیمانکار، مشاور، بانک و بیمه) با بررسی‌های فنی - اقتصادی پروژه عمرانی با انعقاد قراردادی با کارفرمای بخش دولتی، اجرا و بهره‌برداری از پروژه را برای مدت زمان مشخصی برعهده می‌گیرند و پس از بازگشت اصل سرمایه و

بیمه‌ای را برای تشکیل کنسرسیوم برای انجام این قبیل پروژه‌ها را کاهش دهد زیرا که قیمت انرژی نسبت به قیمت جهانی آن کمتر محاسبه می‌شود...

از سویی به دلیل اینکه بیانیه مأموریت اعضای کنسرسیوم در بسیاری موارد هماهنگی و هم‌سویی کافی و وافی به مقصود با کشور سرمایه‌پذیر ندارد می‌تواند زمینه‌های چالشی را در فرایند اجرای پروژه به وجود آورد. در پایان باید گفت که برای اجرای پروژه‌های به روش BOT ضرورت دارد که در ابعاد ساختاری و محتوایی نهادهای ذیربط شرایط زیر لحاظ گردد.

۱. نرخ ارز یکسان باشد

۲. قوانین برای سرمایه‌گذاران به ویژه سرمایه‌گذاران خارجی از ثبات و پایداری برخوردار باشد

۳. نقل و انتقال منابع و تجهیزات و ماشین‌آلات به سهولت انجام پذیرد

۴. مالیات بر حقوق مدیران و کارکنان خارجی این قبیل پروژه‌ها تعدیل گردد تا زمینه‌ها و انگیزه‌های لازم را برای حضور آنها ایجاد نماید و از قتل ورود آنها به پروژه‌های کشور نیروهای انسانی ایرانی شاغل در پروژه‌ها نیز با الگوبرداری از روشهای اجرایی آنها مهارت‌های علمی، فنی و حرفه‌ای خود را افزایش دهند و با استانداردهای کار و فعالیت در پروژه‌ها در مقیاس پیشرفته و جهانی آن آشنایی بیشتری یابند

و کلام آخر اینکه منابع انسانی در پروژه‌های زیرساختهای توسعه‌ای به دلیل کار در مناطق فاقد سازه‌ها و سامانه‌های تمدنی نیاز به گذران اوقات فراغت سالم دارند و باید زمینه‌های لازم برای ایجاد انگیزه برای ورود آنها به کشور در نظر گرفته شود و مناطق و مکانهای مشخص و معینی را برای گردش و تفریح متناسب و متعارف برای آنها لحاظ کرد تا انجام پروژه‌های BOT تداوم یابد.

جذب این میزان سرمایه‌گذاری اهمیت خود را بیش از پیش بارز و مشخص می‌سازد.

ضمن اینکه این روش مؤثرترین راه مشارکت بخش خصوصی در روند توسعه زیرساختهای توسعه در کشورهای متبوع خود است. لازم به ذکر است که این روش سرمایه‌گذاری نیز همانند سایر انواع سرمایه‌گذاری در پروژه‌های عمرانی مستلزم تهیه اسناد مناقصه و مطالعات اولیه توسط کارفرما است.

این روش برای دولتها مزایایی به شرح زیر دارد:

۱. کارفرما هیچ تضمینی برای بازپرداخت وامهای پرداختی سرمایه‌گذاران به متولیان پروژه (بخش خصوصی) نمی‌دهد.

۲. ریسکهای مربوط به ساخت برعهده متولیان پروژه (بخش خصوصی) است.

۳. تکنولوژی و فناوریهای نوین توسط متولیان پروژه (بخش خصوصی) به پروژه منتقل می‌شود.

۴. این روش موجب افزایش اشتغال و کاهش بیکاری می‌شود که یکی از دغدغه‌های دولتهاست زیرا هم در حین اجرای پروژه و هم پس از بهره‌برداری با این روش سرمایه‌گذاری، دولتها هم به زیرساختهای توسعه دست می‌یابند و هم بخشی از مشکل بیکاری را حل می‌کنند و به تبع آن تولید محصول نیز شکل می‌گیرد و یا افزایش می‌یابد.

لازم به ذکر است که در ایران اولین پروژه با روش قرارداد BOT در پروژه کارخانه تولید برق پره‌سر در شمال کشور بود که در آن کنسرسیومی متشکل از ایران، آلمان و ایتالیا مبادرت به انجام این پروژه کردند.

یکی از مشکلات این نوع سرمایه‌گذاری در پروژه‌های زیرساختهای توسعه در ایران شاید این باشد که دولت نسبت به انرژی یارانه می‌پردازد و عمل به پرداخت یارانه شاید انگیزه‌های شرکتیهای سرمایه‌گذار اعم از شرکتیهای پروژه‌محور، بانکها و مؤسسات

پذیرش سرمایه‌گذاری اروپایی‌ها در آزادراه تهران - شمال

منوط به لغو تحریم

می‌رسد. به گفته معاون شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل اکثر تونل‌های این مسیر حفر شده اما شرایط آب و هوایی سرد روند عملیات ساخت را با کندی مواجه کرده است و پیشرفت فیزیکی قطعه یک آزادراه تهران - شمال ماهانه حدود یک درصد است و تاکنون حدود ۴۲ درصد پیشرفت داشته است. برای ساخت قطعات دو و سه آزادراه تهران - شمال هنوز اقدامی نشده و پیمانکار آن مشخص نیست. آزادراه تهران - شمال بخشی از آزادراه سراسری شمال - جنوب است که کوتاه‌ترین مسیر ارتباطی دریای خزر با خلیج فارس خواهد بود و در ترانزیت منطقه عمده‌ترین نقش را بر عهده خواهد داشت. مسیر آزادراه از محل تقاطع غیر همسطح با بزرگراه ۷۶ متری شهید همت و بزرگراه آزادگان شروع می‌شود و در امتداد دره کن پس از گذشتن از حاشیه روستای سولقان به تدریج از منطقه کوهستانی توجال عبور می‌کند و سپس توسط تونل بلند تالون به طول ۴۸۵۰ متر این رشته کوه را قطع می‌کند و در دامنه‌های شمالی آن در منطقه دو آب شهرستانک قرار می‌گیرد. اجرای این قسمت که طول تقریبی آن ۳۲ کیلومتر است باعث می‌شود مسیر فعلی حدود ۶۰ کیلومتر کوتاه‌تر شود. از آن پس مسیر به موازات جاده قدیم کرج - چالوس امتداد می‌یابد و در دره سرهنگ وارد تونل البرز بطول ۶۳۰۰ متر شده و در پل زنگوله خارج می‌شود سپس با عبور از ارتفاعات البرز به موازات جاده موجود کرج - چالوس تا شهر چالوس ادامه یافته و در نهایت با یک تقاطع غیر همسطح به کمربندی نوشهر - چالوس - تنکابن متصل می‌شود.

معاون وزیر راه و شهرسازی گفت: فنلاندی‌ها برای سرمایه‌گذاری در آزادراه تهران - شمال علاقه مند هستند اما این موضوع منوط به برداشته شدن تحریم‌هاست چراکه اکنون نمی‌توانیم از سرمایه‌گذاران اروپایی در این زمینه استفاده کنیم. به گزارش بنانیوز؛ علی نوزاد - مدیرعامل شرکت ساخت و توسعه زیربناهای حمل و نقل - در گفت‌وگو با ایسنا ضمن بیان اینکه دولت در ساخت آزادراه به دنبال جذب بخش خصوصی، سرمایه‌گذار و ارائه مشوق‌های لازم در این زمینه است، اظهار کرد: سرمایه‌گذاران فنلاندی در زمینه با سرمایه‌گذاری در آزادراه تهران - شمال ابراز علاقه کرده‌اند و ما نیز از این موضوع استقبال می‌کنیم. وی ادامه داد: موضوع مهم مساله تحریم است و تا زمانی که تحریم وجود داشته نمی‌توانیم از سرمایه‌گذاران کشورهای اروپایی در این زمینه استفاده کنیم. معاون وزیر راه و شهرسازی اظهار کرد: برای احداث آزادراه‌ها سیاست دولت استفاده از تمام ظرفیت‌های بخش خصوصی و سرمایه‌گذاران است تا هر چه زودتر زیرساخت‌های عمرانی و محورهای اصلی مواصلاتی کشور تکمیل شود. آزادراه تهران - شمال به عنوان قدیمی‌ترین پروژه وزارت راه به طول ۱۲۱ کیلومتر قرار است در چهار قطعه ساخته شود که قطعه چهارم آن به طول ۲۰ کیلومتر از مرز آباد تا چالوس ساخته شده و از عید امسال زیر بار ترافیک رفته است. قطعه یک این آزادراه به طول ۳۲ کیلومتر طبق قرارداد با بنیاد مستضعفان در حال ساخت است که طبق اعلام مسئولان مربوطه طی ۱۸ ماه و حداکثر تا دو سال آینده به بهره‌برداری

اثر ارتقاء سطح دانش و مهارت نیروهای انسانی شاغل

در امور اجرایی ماشین آلات سنگین در اقتصاد ملی

دکتر مسعود مشکانی فراهانی

رئیس مرکز آموزش علمی - کاربردی هپکو

فعالیتها می تواند شاخص آماده به کاری ماشین آلات و هزینه هایی که صورت می گیرد را بهینه نمایند.

متأسفانه به جز مرکز آموزش علمی - کاربردی هپکو و مرکز آموزش علمی - کاربردی شهید تقوی وزارت راه و شهرسازی با ظرفیتهای محدود، هیچ مؤسسه آموزشی در کشور وجود ندارد که بتواند نیروهای کارآمد در این زمینه تربیت کند.

جهت رفع این مشکل، هر شرکت خود تلاش می نماید که بتواند مشکلات خود را در این زمینه حل کند و به علت اینکه کار تخصصی آنها تربیت نیرو نیست همواره در این زمینه با حدس و خطا فعالیتهایی را انجام می دهند و از طرف دیگر بیشتر در زمینه ای که اولویت اول آنها است تمرکز کرده و بهبودهایی را انجام می دهند.

غالباً نیروهای اجرایی اختیارات تغییرات اساسی در روشهای نت ماشین آلات را ندارند و همواره این نیروها از عدم توجه کافی مدیران ستادی به مشکلات اساسی و ساختاری مجموعه ماشین آلات اعتراضهایی دارند.

در انجام پروژه های مختلف عمرانی و معدنی، ماشین آلات سنگین نقش بسیار مهمی دارند و همواره درصد بالایی از هزینه کل پروژه را دربر می گیرند.

جهت رسیدن به اهداف پروژه، میزان آماده به کاری ماشین آلات به عنوان یک شاخص بسیار مهم می باشد. برای اینکه بتوان این شاخص را افزایش داد باید نیروهای مختلف مرتبط با ماشین آلات دارای دیدگاه و مهارت مناسب باشند.

نیروهای مرتبط با ماشین آلات را می توان به دو دسته نیروهای ستادی و نیروهای اجرایی تقسیم کرد:

منظور از نیروهای ستادی، مدیرعامل، مدیر ماشین آلات، مدیر تدارکات و پشتیبانی و مدیر مالی می باشد.

نیروهای اجرایی شامل کارشناسان ماشین آلات، تعمیرکارها و سرویس کارها، اپراتورها، انباردارها و... می باشند.

بیشترین فعالیت مجموعه های ماشین آلات بر دوش نیروهای اجرایی است و رسیدگی به ماشین آلات و انجام کلیه کارهای اجرایی ماشین آلات با این گروه است. انجام صحیح و به موقع

در داخل کشور در زمینه‌های مختلف ماشین‌آلات بسیار خوب کار کرده‌اند و می‌توانند به عنوان الگو مطرح شوند. همچنین بسیاری از شرکتها در زمینه خاص مورد نیاز خود، تحقیق کرده‌اند و فعالیتهای بهبود را برای شرکت خود انجام داده و نتایج مثبتی را گرفته‌اند.

وظیفه اجتماعی انجمنها و شرکتهای بزرگ در این است که بتوانند زمینه‌ای را برای تبادل این تجربه‌ها فراهم کنند که بتوان در افق چند ساله، رشد چشمگیری در مهارت و دانش نیروهای مرتبط با ماشین‌آلات ایجاد گردد.

در همین راستا شرکت هپکو با همکاری انجمنها و شرکتهای بزرگ راهسازی و معدنی اولین کنفرانس راهبری و کاربردی ماشین‌آلات راهسازی و معدنی را در ۱۷ و ۱۸ خرداد ماه ۱۳۹۳ در هتل المپیک تهران برگزار می‌کند هدف اصلی برگزاری این کنفرانس این است که نیروهای ستادی و اجرایی ماشین‌آلات کشور در این دور روز تبادل اطلاعات و تجربه نمایند. در محورهای این کنفرانس که توسط مدیران ماشین‌آلات شرکتهای بزرگ مشخص شده است تلاش گردیده است مباحث کاملاً کاربردی و مورد نیاز شرکتهای مختلف ارایه گردد.

با استقبال شرکتهای بزرگ داخلی از این کنفرانس تا کنون و ارایه مقالات کاربردی به دبیرخانه پیش‌بینی می‌گردد که این کنفرانس مورد استقبال وسیعی قرار گیرد و در سطح علمی بالا برگزار گردد.

طبق هماهنگیهای صورت گرفته، سخنرانهای کلیدی این کنفرانس از شرکتهای لیبره‌آلمان و هیوندای کره می‌باشند که آنها مباحث روز ماشین‌آلات را در جهان شرح خواهند داد.

امید داریم با حمایت تمام وزارتخانه‌ها و سازمانهای مرتبط، انجمنها و شرکتهای راهسازی و معدنی بتوان اولین کنفرانس را به نحو مطلوب برگزار کرد.

مدیران ستادی توانایی برنامه‌ریزی بلندمدت جهت بهبود سیستم‌نت- ماشین‌آلات را دارند، اما به علت این که هدف بیشتر شرکتهای افزایش تولید یا سرعت عمل بیشتر در پروژه‌ها می‌باشد بدون در نظر گرفتن هزینه اعمال شده بر روی ماشین‌آلات، تمرکز بر فعالیت بیشتر ماشین را دارند. اگر بررسی دقیق مالی بر روی این گونه فعالیتهای صورت گیرد نشان می‌دهد علی‌رغم افزایش تولید یا انجام پروژه در زمان کمتر هزینه بسیار بیشتری به مجموعه وارد شده است.

مدیران ستادی باید دیدگاه جامعی نسبت به ماشین‌آلات داشته باشند و در کلیه موردیهای مرتبط با ماشین‌آلات برنامه خاص بهبود داشته باشند. بدون شک این موضوع در صورتی اتفاق می‌افتد که خود مدیران آگاهی و حساسیت لازم را به این موضوع داشته باشند.

به علت عدم وجود نیروی ماهر و کارآمد کافی در زمینه ماشین‌آلات در سطح کشور، ضررهای بسیاری متوجه خود شرکتهای کل کشور می‌گردد.

با توجه به بررسیهایی که به عمل آمده است متوسط عمر ماشین‌آلات در ایران ۵۰ درصد استاندارد جهانی است. کشور در شرایط مطلوب پروژه‌های عمرانی و معدنی، سالانه به ۵ هزار دستگاه ماشین‌آلات مختلف راهسازی، معدنی نیاز دارد. با توجه به قیمت ماشین‌آلات مختلف راهسازی و معدنی و تنوع آنها می‌توان محاسبه کرد که فقط از نظر هزینه خرید مجدد ماشین به علت عمر کوتاه استفاده از آن، چه هزینه‌ای بر کشور تحمیل می‌گردد.

راهکار بهبود این وضعیت در این است که بتوان به نیروهای مختلفی که به صورت مستقیم و یا غیرمستقیم با ماشین‌آلات سنگین مرتبط هستند هشدارهای لازم را داد و اعلام کرد که در شرایط کنونی می‌توان بهبودهایی را انجام داد بعضی از شرکتهای

پدیده‌های آسیب‌رسان به محیط زیست

مسائل زیست محیطی از موضوعهای بسیار حساس و پراهمیت هزاره سوم است که از محدوده جغرافیایی یک کشور فراتر رفته و بعد جهانی یافته است. امروز پدیده‌های آسیب‌رسان به محیط زیست، تمام انسانهای ساکن کره زمین را تهدید می‌کند، جنبه‌های جهانی دارد لذا هم متولیان امور کشورها در حفظ کره زمین که به همه بشریت تعلق دارد مسئول هستند و مردم نیز دوش به دوش مسئولان می‌بایستی رسالت خود را در حفظ محیط زیست انجام دهند. در این زمینه مقاله‌ای برگرفته از نوشته آقای دکتر نادر هوشمندپور توسط آقای مهندس محمود مصطفی‌زاده تهیه و تدوین شده است که نظر خوانندگان گرامی را به آن جلب می‌نماییم.

می‌دهند و بر رشد و نمو و رفتار موجودات تاثیر می‌گذارند. براساس گزارش «سازمان همکاری اقتصادی و توسعه» در سال ۲۰۰۱ تقریباً تمامی عوامل تشکیل دهنده محیط زیست تحت تاثیر فعالیت های انسان قرار گرفته اند. خاک، آب و هوا سه عامل اصلی زندگی توسط انسان در معرض فرسایش آلودگی و نابودی قرار دارند. انسان و فعالیت های آن باعث فرسایش و مسمومیت خاک، به دلایل متعدد و آلودگی آب های موجود به انواع و اقسام آلاینده ها همچنین آلودگی هوا به انواع و اقسام مواد حاصل از سوخت فرآورده های فسیلی و ورود انواع مواد سمی از مواد شیمیائی مصرفی می شود وجود ریزگردها در مناطق خشک و نیمه خشک مزید بر علت می باشد. عمده چالش بشر در قرن حاضر تلاش در جهت جلوگیری از تخریب محیط و بهبود شرایط زیستی انسان در روی زمین خواهد شد. امروزه در کشور، در هر گوشه و کناری بحث های داغ توسعه آن هم از نوع توسعه پایدار جریان دارد. مخصوصاً پس از تشکیل دولت جدید که نوید تعامل با کشورهای غربی و امکان ورود

در روزنامه اطلاعات مورخ نهم بهمن در صفحه اول تیتیر، ابتکار بانوی محیط زیست جهان شد به یک باره مرا به یاد محیط زیست فراموش شده مان انداخت بنیاد جهانی انرژی خانم دکتر معصومه ابتکار رئیس سازمان محیط زیست را منتخب دریافت جایزه معنوی «یک عمر دستاورد» معرفی کرد و آقای فولفانگ نیومن بنیانگذار موسسه جهانی انرژی برای اهدای این جایزه به ایران آمد آقای فولفانگ نیومن در مراسم اهدای جایزه دلیل این که خانم ابتکار به عنوان سومین فرد در جهان که لیاقت دریافت این جایزه را به عنوان معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست ایران پیدا کرده را این گونه بیان نمود که ایشان با توجه به مشکلات عدیده اقتصادی که وجود دارد، تفکر محیط زیست و مصرف درست انرژی است و به همین منظور لقب بانوی محیط زیست جهان را به ایشان اعطا می کنیم. محیط زیست به همه محیط هایی که در آن ها زندگی جریان دارد گفته می شود مجموعه ای از عوامل فیزیکی خارجی و موجودات زنده که با هم در کنش هستند محیط زیست را تشکیل

سرمایه های خارجی داده می شود و امید فراوانی برای بهبود روابط بین المللی و به طبع آن ورود سرمایه های خارجی و شروع تلاش و فعالیت های خلاق در همه زمینه های اقتصادی می رود باید فراموش نکنیم که توسعه پایدار زمانی اتفاق می افتد که

سازنده این کشور مسئولیت دو جانبه یا شاید چندجانبه داریم . همان طوری که باید با تمام توان در جهت ساختن این کشور فعال باشیم و با کارآفرینی و تلاش برای جوان هایمان اشتغال پایدار ایجاد کنیم و در جهت بهبود شرایط مادی زندگی آحاد مردم خود بکوشیم باید در همین حال با تنظیم پرتکل های زیست محیطی و مقید شدن به اجرای آنها در حفظ محیط زیست نیز در صف اول قرار گیریم. سالهاست که بخش نامه ها و مصوبات هیات وزیران و مجریان محترم طرح ها را موظف می کند که همزمان با شروع مطالعات طرح های زیربنایی مطالعات زیست محیطی مرتبط با طرح فوق الذکر نیز انجام و گزارشات مربوطه ضمیمه مطالعات اولیه گردد و قبل از شروع طرح منافع و مضرات آن دیده شده و در زمان اجرا نیز مواظبت گردد خسارت های وارده بر محیط زیست را به حداقل برسد و تا جایی که مقدور باشد از تخریب های بیشتر جلوگیری و در صورت امکان خرابی ها ترمیم گردند پیمانکاران شاغل در طرحها نیز از سازمان های مختلف داخلی و بین المللی گواهینامه های HSE دریافت می نمایند که بخش E آن مربوط به محیط زیست می باشد، متأسفانه بیشتر اینها در روی کاغذ ابتر می مانند در حین حال گاهی وقت ها شنیده می شود که بقول بعضی از دست اندرکاران حفظ محیط زیست باعث افزایش هزینه اجرایی طرحها می گردد و ضرورتی بر رعایت الزامات زیست محیطی نمی بینند در حالی که امروزه در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه عموماً هزینه های صورت گرفته برای بهبود محیط زیست یا حفظ آن را نه تنها هزینه تلقی نمیشود بلکه سرمایه گذاری آن هم از نوع بلندمدت محسوب می شود. امروزه در بسیاری از کلان شهرهای کشور در بیشتر روزهای سال وضعیت آلودگی هوا به مرز هشدار می رسد به دلیل برداشت بیش از اندازه آبهای زیرزمینی از دشتهای حاصل خیز کشور سطح آب های زیرزمینی به عمق حتی چند صد متر رسیده است و گاهی کارشناسان هشدار می دهند که امکان فرورفتن زمین در آنها وجود دارد. نیروگاهها، پالایشگاهها و پتروشیمی ها در ایجاد آلودگی ها نقش بسیاری دارند و در تعدادی از آنها تمهیدات لازم از جمله نصب فیلترهای ضروری پیش بینی نشده است تولیدات بنزین و سایر سوخت های فسیلی از استانداردهای ضروری برخوردار نیستند، در بیشتر خودروهایی تولید داخل و گاهی وارداتی استانداردهای ضروری برخوردار نیستند، در بیشتر خودروهایی تولید داخل و گاهی وارداتی استانداردهای لازم رعایت نمی شود. در احداث بسیاری از سدها مراعات حفظ محیط زیست نشده و بیشتر مواقع خود احداث سد باعث تخریب محیط شده است و یا وزارت نیرو و آب منطقه ای ها حق آبه دریاچه ها و تالاب ها را قطع کرده اند که عملاً باعث خشک شدن تعدادی از تالاب ها شده و آخرین آن دریاچه ارومیه است که می تواند به یک

توسعه همه جانبه بوده و رشد صنایع و انجام پروژه های عمرانی اعم از راه سازی و سد سازی و شهرک و شهرک سازی همچنین فعالیت در میادین نفتی ایجاد پالایشگاه، پتروشیمی و .... باعث تخریب محیط زیستمان نگردد و نسل آینده با محیط تخریب شده و آلوده دست و پنجه نرم نکند ما به عنوان شرکتهای آبادگر

در کشور ما هم این الزامات تدوین شده است و اکثر شرکتها مخصوصاً پیمانکاران این سیستم را دارند و علاقمند به رعایت آن می باشند ولی متأسفانه بدلائل گوناگون از جمله مغفول ماندن محل پرداخت هزینه های مرتبط هنوز اجرایی

نشده است یک اراده جدی نیاز هست که همه بخشهای اقتصادی اعم از دولتی، عمومی و خصوصی ضمن مجهز شدن به استانداردهای ملی و بین المللی حفاظت از محیط زیست خود را ملزم به رعایت و اجرای آن بدانند. البته با توجه به اینکه هزینه های مرتبط به حفاظت از محیط زیست هزینه تلقی نمی گردد بلکه یک نوع سرمایه گذاری است و آنهم از نوع سرمایه گذاری های عمومی، طبیعی است در هرنوع کار عمرانی و تملک دارایی مثل سایر ردیف های اجرایی این هزینه ها نیز برآورد و در طول اجرای پروژه از محل بودجه های عمومی به مجری طرح پرداخت گردد و در طرح های سرمایه گذاری نیز جزء آورده سرمایه گذار تلقی و دربرگشت سرمایه محاسبه گردد. در خاتمه امیدواریم با توجه به خطرات زیست محیطی که امروز جای جای کشورمان را تهدید می کند همه آحاد تاثیرگذار اعم از نهادهای دولتی و خصوصی با یک جدیت و اولویت برنامه هایی را تدوین و در جهت به نتیجه رساندن آن جدیت لازم خرج دهند.

فاجعه ملی و منطقه ای تبدیل شود در این جا باید اشاره ای هم به میهمانان ناخوانده ای به نام ریزگردها بکنیم که بخش وسیعی از کشورمان را تحت تاثیر قرار داده و مشکلات عدیده ای را برای ساکنان آن مناطق به وجود آورده، وسعت این پدیده گاهی علاوه بر جنوب غرب و غرب به شهرهای مرکزی نیز می رسد در بررسی ها علل این پدیده می بینیم که خشک شدن هورهای کشور عراق و عدم تثبیت شن های روان و بیابان زدائی در کشورهای همسایه از دلایل اصلی می باشند و شاید بدون همکاری های منطقه ای و حمایت های بین المللی فائق آمدن به این مشکلات مقدور نباشد. امروزه در اکثر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه حفاظت از محیط زیست را نه تنها در سطح ملی بلکه در سطح بین المللی ضروری می دانند و برای آن در بالاترین سطح مدیریت اداری کشور توجه دارند در کشور ما نیز مسئولیت حفاظت از محیط زیست به عهده معاونت ریاست جمهوری است و همان طوری که در سطر اول آمده خانم دکتر ابتکار به عنوان بانوی محیط زیست جهان شد. آیا این کافی است یا مشارکت همگانی را می طلبد. ما می دانیم که در اکثر کشورهای غربی دولتها بیشتر هدایت گر و سیاست های کلی را تدوین میکنند اکثر امور در دست بخش خصوصی است و شرکت های بزرگ ملی و بین المللی متولی امور هستند در این کشورها در اکثر این شرکتها معاونت محیط زیست وجود دارد و الزامات استاندارد سیستم های مدیریت زیست محیطی برایشان مشخص شده و در آنها خط مشی و اهدافی با در نظر گرفتن الزامات قانونی و اطلاعات راجع به پیامدهای بارز زیست محیطی تدوین شده است و کاربرد این الزامات در خصوص جنبه هایی از زیست محیطی است که آن شرکت یا سازمان می تواند تحت کنترل داشته باشد. این شرکتها از هرنوع که باشند علاقمند به دستیابی و اثبات عملکرد صحیح زیست محیطی خود می باشند آنها این ادعا را از طریق کنترل تاثیر فعالیتها، محصولات یا خدمات خویش بر محیط زیست با توجه به خط مشی و اهداف کلان زیست محیطی خود اثبات می نمایند. این کار در قالب قوانینی که به طور روز افزون سخت گیرانه تر می شوند با بهره گیری از خط مشی های اقتصادی و سایر اقدامات در جهت افزایش حفاظت محیط زیست و گسترش توجه همه جانبه از سوی طرفهای ذینفع نسبت به موضوعات زیست محیطی و از جمله توسعه پایدار، انجام می گیرد. استانداردهای مدیریت زیست محیطی به این منظور تهیه شده اند که عناصر یک سیستم مدیریت زیست محیطی موثر را برای سازمانها فراهم نمایند تا بتوانند با سایر الزامات مدیریت ادغام شوند و سازمانها را در دستیابی به اهداف زیست محیطی و اقتصادی یاری نمایند.

اشاره:

سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران در تحقق درخواستهای مکرر برخی از اعضای انجمن در نحوه و چگونگی اقدام در مورد ماده ۴۶ و ۴۷ شرایط عمومی پیمان و اقدامات فسخ آن مکاتباتی با مراجع ذیربط به ویژه با آقای دکتر حمزه مصطفوی ریاست محترم امور نظام فنی انجام داد که ماحصل این نامه پاسخی است که در این زمینه طی نامه شماره ۱۰۷۱۴۹ مورخ ۹۲/۱۱/۸ به انجمن شرکتهای ساختمانی رسیده است با توجه به نکات فنی و اجرایی در بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان نظر خوانندگان محترم ماهنامه پیام آبادگران را به مضمون هر دو نامه جلب می نمایم.

سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران

تاریخ: ۹۲/۱۰/۲۱

شماره: ۴۸۰۰۸-۹۲

پیوست:

شماره ثبت: ۹۴

بسم خدا

حضور گرامی جناب آقای غلامحسین حمزه مصطفوی
ریاست محترم امور نظام فنی
معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور
موضوع: اقدامات فسخ پیمان

پس از سلام

به استحضاری رساند، با توجه به درخواستهای عدیده برخی از اعضای این انجمن در ارتباط با نحوه اقدام در خصوص مواد ماده ۴۶ و ۴۷ شرایط عمومی پیمان در متنی کتبی و ناشی از عدم باینندی برخی از کارفرمایان به اقدام و فسخ ضوابط و شرایط عمومی پیمان و یا لایحه در پرونده های مربوط به شرکت راه آهن شهری تهران (مترو) و فسخ مفاد پارکرافت آخر بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان که تصریح می نماید در صورتی که تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان به استناد موارد درج شده در بند الف ماده ۴۶ باشد، موضوع فسخ پیمان باید بدو آیه و سوره های منقوله از سه نفر به انتخاب وزیر بالاترین مقام سازمان کارفرما (در مورد سازمانهایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه ها نیستند) بررسی و تأیید شود و موارد موافقت وزیر بالاترین مقام سازمان کارفرما قرار گیرد و سپس به سازمان کارفرما (در مورد سازمانهایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه ها دارند) کارفرمای شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) که تمام سهام آن متعلق به شهرداری تهران است و ریاست مجمع عمومی نیز شهردار تهران است آیا بالاترین مقام سازمان مترو برای انتخاب هیئت سه نفره ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان مدیر عامل مترو یا شهردار تهران، و یا وزیر کشور است؟
با بررسی عمل آمده به نظر این انجمن چنانچه تفویض اختیار وزیر به سایر مقامات کارفرما (شهردار، مدیر عامل مترو) انجام شده باشد، لازمست به ضمیمه ابلاغ ماده ۴۶ به سازمان کارفرما اعلام شود.

تقاضا دارم مقرر فرمایند در صورت تمایل مراتب را جهت اعلام، به این انجمن ابلاغ نمایند.

با تقدیم احترام
محمد عطاردیان

دیر
ع

شماره: ۱۰۷۱۴۹
تاریخ: ۱۳۹۲/۱۱/۰۸
پوست: ندارد

معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

بسمه تعالی

دبیر محترم انجمن شرکت‌های ساختمانی
موضوع: بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان

با سلام؛

بازگشت به نامه شماره ۴۸۰۰۸-۹۲ مورخ ۱۳۹۲/۱۰/۲۰ در ارتباط با چگونگی انتخاب هیأت سه نفره در مورد بند الف ماده ۴۶ شرایط عمومی پیمان به آگاهی می‌رساند:

در صورتی که تصمیم کارفرما برای فسخ پیمان به استناد موارد درج شده در بند الف ماده ۴۶ شرایط عمومی پیمان موضوع بخشنامه شماره ۵۴/۸۴۲-۱۰۲/۱۰۸۸ مورخ ۱۳۷۸/۳/۳ باشد، موضوع فسخ پیمان باید بدواً به وسیله هیأتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما (در مورد سازمان‌هایی که تابع هیچ یک از وزارتخانه‌ها نیستند) بررسی و تأیید شود و مورد موافقت وزیر یا بالاترین مقام سازمان کارفرما قرار گیرد و سپس به پیمانکار ابلاغ شود.

منظور از بالاترین مقام کارفرما مورد استفاده در بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان برای وزارتخانه‌ها و واحدهای تابعه، وزیر دستگاه و در دستگاه‌های مستقل که تابع هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها نیستند مانند سازمان حفاظت محیط‌زیست و دیگر سازمان‌ها و نهادهایی که اجرای طرح‌های عمرانی را به عهده دارند، انتخاب هیأت سه نفره به منظور بررسی فسخ پیمان و موافقت با فسخ پیمان، در عهده بالاترین مقام سازمان و نهاد مربوطه می‌باشد.

لازم به یادآوری است براساس ابلاغ بخشنامه اصلاحیه بند الف ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان به شماره ۱۰۰/۷۰۱۶ مورخ ۱۳۸۸/۱/۳۱، در مورد طرح‌های تملک سرمایه‌ای استانی که بخشی یا تمام اعتبار آن از محل اعتبارات بودجه عمومی استانی تأمین اعتبار و توسط دستگاه‌های اجرایی استانی اجرا می‌شوند ترکیب هیأت موضوع فوق (فسخ پیمان) تغییر داده شده و علاوه بر آن بالاترین مقام کارفرما استاندار استان تعیین شده است.

در صورتی که اعتبار طرح از محل طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای ملی تأمین شود طبق ماده ۴۷ شرایط عمومی پیمان بالاترین مقام کارفرما در مورد شرکت راه‌آهن شهری تهران و حومه (مترو) که اعلام شده تحت نظر شهرداری تهران و در نهایت تابع وزارت کشور است وزیر دستگاه مربوطه می‌باشد.

غلامحسین حمزه مصطفوی
رئیس امور پیمان فنی

ش: ۱۳۱۱۰۹

خلاصه‌ای درباره برخی از موانع توسعه و راه برون‌رفت از آن

مهندس مجتبی ضرابی
عضو کمیسیون انتشارات

با وجود همه نارسایی‌هایی که برخی از برنامه‌ریزان اقتصادی در هشت سال گذشته آفریدند، يك تجربه شکل گرفته که می‌تواند برای همیشه برنامه توسعه در ایران را نجات دهد. این تجربه عبارتست از نیاز به عقلانیت، آگاهی و شعور توسعه‌ای؛ تا به واسطه آن بتوانیم از هدررفت منابع مالی جلوگیری کنیم.

نوکیسگی به تب عمومی تبدیل شده است. بخش زیادی از مردم در این اندیشه فرو رفته‌اند که رسالت آنها فقط اینست که مراقب بازخورد باشند، به همین دلیل برای آنها فرقی نمی‌کند که درماندگی اقتصادی تا کجای جامعه بالا رفته یا حتی تا کجای خانه همسایه‌شان را فتح کرده است.

امروز اگر از فعالان اقتصادی بپرسید که آیا برای اصلاح رفتارهای اجتماعی که در نهایت منجر به اصلاح امور و روشهای اقتصادی می‌شود اندیشه‌ای دارید یا خیر؟ با تعجب نگاهمان می‌کنند و فقط دولت را مسئول اصلاحات می‌دانند. این واقعیت آزاردهنده در ایران است که ریشه آن در گریزاز عقلانیت و عقیده به توسعه متکی به انگیزه‌های پوپولیستی و تبلیغاتی به جای وابستگی به شعور و عقلانیت و ایجاد فرهنگ تصمیم‌گیری برای توسعه پایدار می‌باشد.

اگر مراقب اصلاح این وضع نباشیم نه تنها تولید بکلی از بین می‌رود بلکه سرمایه‌های اجتماعی نیز زمینگیر می‌شوند. امیدواریم با همکاری شهروندان و با توجه به مصائب هشت سال گذشته، هر شهروند خود را مسئول کمک به راه‌اندازی صنعت و تولید بنماید.

برگرفته از نوشته دکتر نادر هوشمندپور

استاد اقتصاد

واقعیت اینست که فساد گسترده و بی‌سابقه‌ای در حوزه‌های اجرایی اقتصادی ملی هشت سال گذشته نظام اعتبارات را دچار اختلال کرد. فسادی که به خاطر وجود تحلیلهای غیر کارشناسی و ضد توسعه‌ای در سطح مدیریت اقتصادی در کشور شکل گرفت و اقتصاد ایران را دچار يك دور باطل کرد. دور باطلی که تنها هنگامی گشوده خواهد شد که بازنگری عمیق و بنیادی درباره این برنامه داشته باشیم.

اگر عقلانیت توسعه محور، سگان هدایت اجرایی برنامه‌های اقتصادی را در دست داشت قطعاً به سمتی نمی‌رفتیم که نوکیسگی و ثروت‌اندوزیهای يك شبه، جای تولید و فعالیتهای مولد را بگیرد.

چه شد که مدیران اقتصادی دوره گذشته در عرض هشت سال، پانصد هزار میلیارد تومان نقدینگی غیرمولد خلق کردند و در سوی دیگر تولید و صنعت به خاطر فقدان نقدینگی در معرض بحران قرار گرفت؟ این واقعیت بزرگترین تجربه‌ای است که اکنون در اختیار ما قرار گرفته است.

اکنون می‌دانیم به کدام سمت باید برویم که اقتصاد ایران در معرض چه کم‌ها و سرگیجه‌های تند قرار نگیرد. بحران حاکم بر فعالیتهای مولد اقتصادی تنها بخشی از ماجرای توسعه در ایران است؛ چه امروز به نظر می‌رسد جایی فراتر از تولید، در میدان سرمایه‌های اجتماعی و در حوزه‌های اجرایی اقتصاد،

آغاز تعامل جدی صنعت احداث با رسانه‌ها

مهندس منوچهر ملکینانی فرد رئیس هیات‌مدیره انجمن شرکت‌های ساختمانی نیز گفت: بحث اصلی درباره حرفه‌مندان صنعت احداث و چالش‌های روبروی آنهاست چرا که آنها نقش موثری در توسعه پایدار کشور دارند و در شرایط کنونی حضور آنها به مصلحت کشور است. از این رو لازم است نقش آنها در توسعه صنعتی مملکت طی ۷۰-۸۰ سال گذشته بازگو شود تا ضرورت مشارکت آنها در تصمیم‌سازی‌ها مشخص گردد. ما ادعا می‌کنیم در مرحله خوداتکالی هستیم و دولت باید به این اعلام آمادگی توجه کند. تحریم اگر به درستی رفع نشود گرفتاری جدیدی برای ملت به وجود می‌آورد از این رو لازم است حضور سرمایه‌گذار خارجی با ضوابط خاصی همراه باشد. در همین زمینه متخصصان و مدیران صنعت احداث کشور ما می‌توانند ناظران خوبی باشند. ضمن این که توسعه پایدار از توسعه نیروی انسانی شروع می‌شود که با توجه به سرمایه‌گذار و متخصصان داخلی شکوفا می‌شود. آقای مهندس ملکینانی فرد در ادامه گفتند نحوه همکاری آقایان رسول باقری و قلعه نویی از روزنامه دنیای اقتصاد با سندیکا از طریق دکتر غلامرضا علی‌زاده سردبیر ماهنامه پیام آبادگران پیگیری و انجام می‌شود و هماهنگی لازم در این زمینه به عمل آید.

مهندس عبدالعظیم گلچین عضو هیات‌مدیره انجمن نیز عنوان کرد: توسعه امری تدریجی است و برای رسیدن به آن باید به صنایع تاثیرگذار بهای لازم داده شود از جمله صنعت احداث که بالای ۵۰ درصد از GDP (Gross Domestic Product) مملکت در دست آنهاست. رسانه‌ها نیز باید در راستای وظایف ملی خود به این بخش توجه کنند و با مطرح کردن مسائل و مشکلات موجود بر سر راه این گروه‌ها در رفع آن بکوشند.

مهندس معدلی مدیرعامل شرکت پرلیت و عضو شورایی عالی سندیکا با بیان این که لازم است رسانه‌های ایرانی به مقایسه

اعضای هیات مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران در جلسه هفتگی شنبه ۱۱ بهمن، علاوه بر اعضای ثابت خود میزبان مهندس نادر عطایی، مهندس ناصر معدلی از اعضای شورای عالی سندیکا و مهندس محمد عطاردیان عضو هیات مدیره و رابط هیات مدیره با شورای عالی بود. ضمن اینکه در پیگیری برنامه گفتگو با مطبوعات و رسانه‌ها، سندیکا میزبان نمایندگان روزنامه دنیای اقتصاد نیز بود.

در ابتدای این جلسه مهندس نادر عطایی رئیس هیات مدیره شرکت جهان پارس و عضو شورایی عالی سندیکا، متن نامه‌ای را که نوشته بودند قرائت کردند و در ادامه گفتند: درباره پیمانکار شناخت درستی در جامعه وجود ندارد و عموماً پیمانکاری را با داد و ستد و تجارت اشتباه می‌گیرند، باید نخبگان مطبوعاتی با سندیکای شرکت‌های ساختمانی ایران همکاری کنند و نقش کارآفرینان پیمانکار و مشاوران پروژه‌های عمرانی، در زیرساخت‌های توسعه بیش از پیش مطرح شود تا این حرفه‌مندان را که از عوامل اصلی سازندگی کشور هستند به مردم بشناسانند. زمان آن رسیده است که این حرفه به طور مستقیم با مردم وارد تعامل شود و با تشریح جایگاه واقعی خود آنها را آگاه نماید. در این زمینه رسانه‌های نوشتاری نقش اساسی دارند، چرا که روزنامه‌نگارها قادرند دنیا را عوض کنند.

در ادامه این جلسه آقای مهندس عطاردیان نیز در زمینه آثار سرمایه‌گذاری پس از جنگ جهانی دوم در اروپا و کشورهای قاره آفریقا به تحلیل پرداخت و گفت: شیوه سرمایه‌گذاری که بعد از جنگ جهانی در اروپا صورت گرفت با سرمایه‌گذاری انجام شده در آفریقای جنوبی مشابه بود اما همانقدر که در اروپا شکوفایی ایجاد کرد منجر به فقر در آفریقا شد چرا که بخش خصوصی در اروپا قبل از جنگ سازماندهی شده بود و توانست بعد از جنگ سرمایه‌های جمع شده را در جهت توسعه هدایت کند. از این رو لازم است دولت ما نیز قبل از پذیرفتن سرمایه‌گذار خارجی، بخش خصوصی داخلی را سازماندهی کند تا این بخش بتواند با نیروی کافی کار کند. در غیر این صورت سرمایه‌گذاران خارجی در غیاب متخصصان داخلی و بدون نظارت کافی به نفع خود و به ضرر ما کار خواهند کرد.

آقای مهندس علیاری با اشاره به اهداف نه‌گانه تحقیق و توسعه و برنامه تدوین استراتژی سندیکا گفت بابت این امر حدود پنج پروژه در کمیسیون تحقیق و توسعه تعریف شده است.

متعاقب آن زمینه تعامل اقتصادی بین رسانه‌ها و شرکتهای ما فراهم شود.

مهندس سماک از اعضای هیات مدیره انجمن نیز به مشکلات ناشی از پرداخت یارانه اشاره کردند که کشور را اسیر کرده است و گفتند: منابعی که باید صرف پروژه‌ها شود متاسفانه صرف یارانه شده است و پروژه‌ها بدون بودجه ناتمام رها شده‌اند.

در ادامه آقای رسول باقری دبیر ویژه نامه سراسری روزنامه دنیای اقتصاد با بیان این که دنیای اقتصاد روزنامه‌ای است با خط مشی اقتصاد خصوصی و از نظر تامین منابع مالی نیز روی پای خود ایستاده است و رابطه خوبی با انجمنها و اتاقهای بازرگانی دارد. برای همکاری با سندیکای شرکتهای ساختمانی ایران نیز پیشنهادهایی داریم که آن را به صورت مکتوب به شما ارائه می دهیم. در عین حال می توانیم مطالب هفتگی، دو هفته‌ای، و ماهانه، در مورد سندیکا را در روزنامه دنیای اقتصاد درج کنیم و یا چکیده مطالب تخصصی ماهنامه پیام آبادگران را ارائه دهیم و یا اینکه در مقطعی ویژه نامه برای سندیکا تهیه و تدوین نماییم.

در پایان این دیدار **مهندس خوانساری خواستار تنظیم پیش‌نویسی با توافق و بررسی طرفین در این باره شد و مقرر گردید آقای مهندس دادمان دبیر سندیکا برای انجام هماهنگی‌های لازم در این باره دستور اقدام لازم صادر کنند.**

دقیق اقتصاد دولتی و خصوصی بپردازند و با ارائه آمار و ارقام معایب اقتصاد دولتی را بازگو کنند، افزود: متاسفانه شرکتهای دولتی به دلیل تغییر مداوم مدیران آنها دوران طفولیت بلند مدتی دارند در حالی که برای تسلط در هر کاری زمان لازم است. و مدیران بخش خصوصی از تجربه‌ای این چنینی برخوردارند. مهندس خوانساری نایب رئیس هیات مدیره انجمن شرکتهای ساختمانی نیز گفت: متاسفانه نشریات مختلف اغلب انتظار دارند که انجمن‌هایی از قبیل سندیکای ما از اعضای خود بخواهد که آگهی خود را به روزنامه آنها دهند اما شرکتهای ما به ندرت واحدهای تولیدی دارند. البته شرکتهای زیرمجموعه ما روزنامه دنیای اقتصاد را به عنوان روزنامه‌ای وزین و بی طرف قبول دارند و اغلب برای درج آگهی به آن رجوع می‌کنند. لازم است این روزنامه و سایر رسانه‌ها با توجه به رسالت خود در توسعه کشور به معرفی و انعکاس اخبار مربوط به این صنف بپردازند تا زمینه رونق در این حرفه کلیدی فراهم شود و

جناب آقای مهندس صدرهاشمی نژاد ریاست محترم هیأت مدیره شرکت استراتوس

با دريغ و تأسف درگذشت مرحومه خواهر گرامیتان را تسلیت عرض می‌نماییم. برای آن مرحومه غفران الهی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی از خداوند منان مسئلت داریم.

هیأت مدیره، بازرسان و کارکنان انجمن شرکتهای ساختمانی

جناب آقای مهندس شهرام ظاهری مدیر محترم پروژه شرکت اویول

با دريغ و تأسف درگذشت مرحوم آقای دکتر همایون ظاهری برادر گرامیتان را تسلیت عرض می‌نماییم. برای آن مرحوم غفران الهی و برای بازماندگان صبر و شکیبایی از خداوند منان مسئلت داریم.

هیأت مدیره و بازرسان انجمن شرکتهای ساختمانی

نمایشگاه‌های صنعت ساختمان در سال ۱۳۹۲

<ul style="list-style-type: none"> • چهارمین همایش ملی مدیریت شبکه های آبیاری و زهکشی • اولین همایش ملی چشم انداز نطنز در الگوی معماری و شهرسازی اسلامی در افق ۱۴۰۴ 	<p>۶ اسفند</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اولین همایش ملی زلزله شناسی و مهندسی زلزله • ششمین نمایشگاه بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی • یازدهمین همایش ملی ارزیابی اثرات محیط زیستی 	<p>۷ اسفند</p>
<ul style="list-style-type: none"> • اولین همایش ملی جغرافیا، شهرسازی و توسعه پایدار • همایش ملی مدیریت بازرگانی با محوریت: کسب و کارهای کارآفرینانه و اقتصاد دانش بنیان • دومین کنفرانس ملی مصالح و سازه های نوین در مهندسی عمران • سومین همایش ملی معماری داخلی و دکوراسیون • اولین همایش ملی زهکشی و کشاورزی پایدار • اولین همایش ملی توسعه دانش بنیان صنایع نفت، گاز و پتروشیمی 	<p>۸ اسفند</p>
<p>ششمین کنفرانس توسعه نظام تامین مالی در ایران</p>	<p>۱۱ اسفند</p>
<p>اولین همایش بین‌المللی و چهارمین همایش ملی عمران شهری</p>	<p>۱۳ اسفند</p>
<p>اولین همایش ملی قرارداد، اصول و چالش های پیش رو</p>	<p>۱۵ اسفند</p>

expand and promote the utilization of health , treatment facilities, improvement of nutrition quality , removing unemployment and creating proper housing for needful social groups.

- Cultural development : In this type of development , development planners and policy makers pursue to make certain changes in harmony with the world paradigms in the perceptive-cognitive domains, values, norms and ethnic and belief methods of human groups , so that by applying proportional changes in these domains, grounds will be paved for the creation of other types of development too. The reason is that a large part of developmental changes will be possible through change in culture, idea, historical memory and cultural methods and sets.

- Political development: This type of development considers the participation of social groups in power distribution and macro decision making and decision taking. Moreover, with the distribution of power in social layers, it is tried to make governments change from an authoritative position to service-offering governments and in a way, democracy to be replaced with individual decision making or decision making in small groups.

- Human development: The thinkers of this part of development which was introduced in 1991 by UN are pursuing to create grounds to enhance 1. per capita income 2. Hope in life (in the beginning of birth), 3. Access to professional and skill educations (which is a function of literacy rate of adults and average years of going to schools by individuals) 4. Active presence of women in social scenes.

- Sustainable development: This concept was put forth after Rio de Janeiro Conference in 1992 and provides for all types of development put forth in this article. This development emphasizes on aspects of development which put forth the obligations of human development, environment protection and maintaining natural geography as deposits at the hands of present generation to be transferred to next generations in the process of development. In the mentioned conference, sustainable development is defined in this way: To remove the needs of the present generation without reconciliation with the future generations about their needs. The World Commission on Environment and Development considers the sustainable development as the process of change in attitude, vision and institutionalized behaviors which in using the resources, orientation of technology development to be practiced such that the facilities of the future generations to be kept. In the view of the author of this article, sustainable development can be defined as a type of development which returns whatever taken from the nature once again to it. It is that type of development which leads to development planning and policy making without destructing and polluting the environment such that the present generation consider itself a trustee against the rights of the future generations and to be committed to its trustee responsibility.

Development models in Iran

The studies of history of development in Iran show that different models have been employed for development in Iran . In order to prevent from a long discussion, the list of these models from the age of the First Pahlavi onwards is presented precisely. Of course, this classification is merely based on certain similarities and for further understanding, there is a need to academic study which

we will write about that in the future.

- Development model in the first Pahlavi age : In this period, the German model was selected by the First Pahlavi for Iran
- Development model in the second Pahlavi age: In this period, the development model of the American type was considered.
- Quasi-Socialist development model: After the victory of Islamic glorious Revolution , in Feb. 1979 , certain measures were adopted such publicizing and nationalizing all industries, large mines , banks , and about 500 production companies and enterprises which bring to the mind some aspects of the mechanisms of this type of development
- Japanese development model: This model under the influence of Japanese developmental changes made some of the thinkers and statements to pursue to development models of Japan .
- Chinese development model: It seems that this model had some followers among a group of thinkers and scholars and in some areas, efforts were made to implement it. It seems that the national development model should be designed through interaction with real private sector and based on spatial planning and interdisciplinary link among agriculture, industry and service sectors . This idea will be discussed in details in another article on localized model of development for Iran .
- Combinational development model : This model is comprised of the combination two or some of the aforementioned models and implemented which has some advocates among the Iranian planners.

As it was pointed out, in another article, the localized development models in Iran will be described and the necessary suggestions will be made as well.

ارائه‌دهنده نرم‌افزار حسابداری،
انبارداری، حقوق و دستمزد، پرسنلی،
اموال، خزانه‌داری و... با زبان نیرومند
visual c++ در محیط ویندوز، به صورت
تک کاربره و شبکه دارای قفل سخت‌افزاری
نصب و سه جلسه آموزش رایگان در محل
با بیش از ده سال سابقه در امر فروش
نرم‌افزارهای مالی و مالیاتی در شرکت‌های
ساختمانی، راه‌سازی، فنی و مهندسی،
پیمانکاری، تولیدی و بازرگانی
یوسف آبادخیا بان نهم، تقاطع فراهانی پور
پلاک ۲۱، طبقه ۲ واحد
تلفن: ۸۸۴۸۰۸۰۹ - ۸۸۱۰۷۶۳۵

In the view of the author of the article, economic growth is a constant increasing trend in quantitative indexes of the society and this trend in its qualitative components is social welfare. The base and source of development in any county can be measured in a stable, constant, unified and balanced trend of quantitative and qualitative index.

In the view of the author of this article, the quantitative dimension of development or economic growth is measured by measures such as stable increase of per capita income, growth of GDP, growth GNP, growth of NNP, national income and so on. And the qualitative dimension of development (or social welfare) is calculated with the constant and stable increase of indexes such as hope in the life, education, literacy, health supply, access to healthy water, distribution of opportunities and social facilities, social and class dynamism, role and influence of society individuals on social pivotal decision making and decision taking processes. Each of the two faces of development is dividable into a set of sub-sectors, but in any situation, it has a close connection with the human poverty and development. This discussion will be cut into short to avoid prolongation of the article.

It is worth mentioning that a group of economic thinkers, use development in the concept of development economy. Arthur Louis states that the basic job of the development economics is to create a framework for understanding the tone and weight of growth and development. In the development economics, the main discussion and question is that why the differences in per capita revenues in the world economy is always standing. What are the urgent actions to establish a new international economic system based on justice, equality of sovereignty, common interest and cooperation among governments without paying attention to economic and social systems and how it is possible to correct and compensate these existing inequalities or how is it possible to make the relation of economic and commercial exchanges between developed countries (north) and developing countries (south) a just relation ? Because, today in average, one kilo of the products of backward countries for 1000 Tomans is exchanged in lieu of one kilo product of developed country for five million Tomans and this method, broaden and deepen the income gap between the countries in the north and south day by day.

The following approaches in this area can make possible the conditions to move out to some extent:

1. A more just exchange relationship for the export of poor countries
2. Greater access of such countries to the markets of developed countries in particular for the goods manufactured by factories
3. Grater financial aid to the poor countries by developed countries
4. Giving discount and delay in payment and even waiving the debts of poor and developing countries
5. Having the structural and functional correction of the International Monetary Fund and giving more authority to it in decision making about international institutions in particular in relation with the commercial exchanges and business and technical development
6. Correcting the international food programs
7. Technical cooperation and transfer of technology from developed countries to poor and developing countries

The economic and social science thinkers have presented different classification of development and in order to have a easier perception, we will pay attention to the following classification as a ground for study based on

the prevailing concepts:

Types of Development

1. Introvert development
2. Extrovert development
3. Balance development
4. Unbalanced development
5. Top-down -development
6. Down-top development
7. Economic development
8. Social development
9. Cultural development
10. Political development
11. Human development
12. Sustainable development

Now, each of these terms are defined precisely:

- **Introvert development:** In this development, regarding Spatial planning, i.e. economy (or infrastructures), society (facilities, abilities and skills of human resources) and environment (environmental resources and reservoirs), the planning models and development policy making are performed with a local and regional orientation. In other words, in this type of development, the developmental view is directed at all factors affecting the living and local geography in the process of development formation.
- **Extravert development:** This type of development with a view towards outside and modeling after method of developed countries is pursuing development planning.
- **Balanced development:** In this type of development, efforts made by planners are to have all dimensions of development to function in a kind of coordination and proportion. In other words, the quantitative and qualitative dimensions of development in economic, social, cultural, and political sectors are in synergy and creative link and no case of development elements is ignored and the bodily form of development is kept such that ht society is not facing in one sector with bodily Macrocephaly and in another sector with Microcephaly. Or the agricultural sectors grow through an interactional relationship with industry and service sectors, such that in the process of development, about 10 percent of the labor force could work in agriculture, 25 percent in the industrial sector and the rest to work in service sector.
- **Unbalanced development:** Sometimes governments try to make development planning by determining the priority degree and in linear form such that with development in one sector and reaching the pre-determined goals, they start the trend of development in the other sector. In this type of development which is mainly done by governments, the starting and departure point of the development is optional.
  - **Top-down development:** This type of development which is sometimes called structural development is mainly planned by the elites of different domains of social institutions.
  - **Down-top development:** This type of development is usually taking shape through revolution and with the removal of the political system and power structure; a new system comes into power which implement its specific developmental plans.
- **Economic development:** This concept is usually considered similar with the economic growth but some thinks define the economic development as economic growth along with economic change in its heart.
- **Social development:** The attitude of this type of development is directed at improvement in the social situation of social groups and citizenship rights. The thinkers interested in this type of development tries to enhance the quality and level of households' life and

Editorial

Development, Trends and Processes of Development Models in the World

Preface:

The concept of development in the countries of the so called, 'third world countries' more than any thing means the annihilation of poverty. The third world countries are the greatest social and economic powers in the world which the third millennium is facing. After the Second World War, once again the process of growth and development created the theoretical and applied grounds for revived scientific planning among the professional economists.

The poor countries became aware of their backwardness rise and asked the same colonizing countries for a faster growth in the economy and reduction of distance with developed countries. On the other hands, in the third millennium, the number of people who are in absolute poverty has increased considerably as compared with the past. Amid these, those interested in mutual dependent of world economy considered the conditions as a serious threat and reminded the statesmen of developed countries to reconsider the daily risks resulting from the division of the world into poor and rich and reduce the scope of this fault and gap. They emphasized that the presence of such conditions can create great crises for them. The waves of this sensitivity increased with the start of Cold War and made the leaders of developing countries become more sensitive towards the issues of their own poor nation. This sensitivity culminated with the crises of the 1930's and attracted the views of many thinkers including Kinz towards the development economy.

Trends and processes of developmental models

In order to enter into discussion, first, it is necessary to present a precise history of the formation of this concept in the social and economic literature. The concept of development was put forth after the Second World War in particular in 1950's – 1960's. In particular with the emergence of anti-exploitation movements and release of many countries from the colonization chains and restrictions and gaining independency and establishment of national sovereignty, this main question was put forth among the leaders of the newly independent countries that why there is a big income gap between industrial and non-industrial countries and in using the living standards and what are the ways and mechanisms to close these faults and these gaps in a condition in which the wealth of 400 billionaires in the world is almost higher than the total annual income of a half of the world population . Furthermore , when the income frequency distribution of the world to the world population is such that 60 percent of the world population have about 6 percent of the world income and 15 percent of the world population have allocated about 17 percent and 25 percent of the world population have allocated 77 percent of the world income to themselves.

In this area, a group of thinkers of these countries and some of the intellectuals of the industrial countries started to analyze the issues. Many of them believed that the communities with living and traditional economic relations should peel off and modernize or renovate in

the method of industrial developed countries the structure of production , culture , social relations , structure and functions of governmental and social institutions and reproduce the conditions and regulations of globalization and their methods in the scene of their own social entity scene. Michael Paul Todaro, one of the great economists evaluates the cause of this great gap between metro-pole countries and surrounding as a result of lack of development. In the definition of development, he considers it a multidimensional current which emerges with the basic changes in the social structures, peoples' attitude along with cultural change and renovation of social institutions.

Todaro thinks that these basic changes bring about the speed of economic growth, reduction of social and economic inequalities and a factor to move out the path of absolute poverty. Amartya Sen, the noble winner in economics, defines the development as the increase of abilities and improvements of merits. Gault puts forth three main parts for development meaning: 1. Life livelihood, 2. Dignity 3. Feeling autonomy, pride and freedom. The presence of these three parts together in each theory is the sign of development. Freedom in the view of Gault is freedom from the three (need, ignorance and misfortune) evils, because development is created with the emergence of improvement in basic needs and for this purpose, in the early stages of development, the agricultural sector should create a purchase power greater than industrial commodities.

Some of the thinkers consider the development as the process of complex and multidimensional change which occur in the social, economic, political and cultural life of a society and move it from the status quo (backwardness) to ideal and developed situation. Dudley Seers defines the development as the perception of potential forces in the human's character which can be materialized through reduction of poverty, unemployment and inequality. Schumpetere has another viewpoint. He considers the constant and automatic changes in the developing countries, in which they have lost existing economic balance in the economy after political independence as a kind of development and defines the gradual changes in the long term economic conditions under the influence of increase of saving rates and population as a growth. Madison, as an economist calls the increase of incomes in the developed countries as an economic growth and such a process in the backward countries as economic development.

Friedman defines the development as a creative and innovative trend in line with infrastructural changes in the social system and considers the growth as the expansion of system in different directions without any change in infrastructure. In Friedman's view, economic growth is the quantitative and constant growth in production, per capita income, consumption, capital, business volume and labor force. Furthermore, economic development contains qualitative changes in the economic desires, type of production, incentive and production organization.

IN THE NAME OF GOD

PAYAM-E-ABADGARAN

Construction Companies Association Monthly Magazine

No: 316 bahman 1392 (February, 2013)

Table of Contents

1. Development, trends and processes of development models in the World, Editorial
2. Celebrating Ten-Day Fajr [Dawn] Anniversary
3. The principle of sustainable development is to pay attention to the private sector. A report on the Conference of Construction Industry and Energy
4. May the Engineering Day be full of happiness for those who are involved in construction and promotion of the country.
5. The role of consultants, contractors and constructors in infrastructural affairs and national economy and method of overcoming the challenges ahead-Engineer Atayea
6. Landing
7. Passing the mounds of road maintenance in the present and future – Engineer Pourshirazi
8. Holding periodical council of provinces in Kish island
9. Ground breaking ceremony was held for the establishment of Bahaoldin Adab Technical and Vocational Institute for Industry Construction
10. Evolution of city in the orbit of citizen rights- Conference on professional associations of architecture and urban development in the presence of Minister of Roads and Urban Development
11. A glance at B.O.T. contracts in developmental projects – Dr. Gholamreza Alizadeh
12. The effect of knowledge promotion and human force skills engaged in executive affairs of heavy machineries in national economy- Dr. Masoud Mashkani , Head of HEPCO Applied Scientific Education Center
13. Phenomena damaging the environment, Engineer Mahamoud Mostafazadeh
14. Letters of Association
15. Conferences and exhibitions related to construction industry in 2013-4
16. A summary report on some obstacles of developments and way to exit through them – Engineer Zarabi
17. The beginning of serious interaction of construction industry with media
18. News of construction industry

Staff List

PUBLISHR :Construction Companies Association

Editor: Eng. J.Khansari

Editorial Team: A.Varzandeh, M.Mostafazadeh, A.Golchin, M.Pourshirazi, J.Asreazad, F.Jamali, M.Zarrabi, Gh.Alizadeh

Editor in Chief: Gh.Alizadeh

Designer: D.Khani

Typesetter, Marketing & Subscription: Fariba Pouragha

Reporter: Auzu Nouri

Printed by: Peyman

Magazine Address: #88, South Saba St., Taleghani Ave., Tehran, Iran

Tel: +98-21-66464261

Fax: +98-21-66464084

Email: payam.abadgaran@acco.ir